

Dogovor med obmejnima občinama

Vodstvu metliške in ozeljske občine o obmejnem pasu, turističnih conah in prehodih — Zahteva za odprtje carinske izpostave za blagovni promet v Metliki

METLIKA — Pretekli teden sta se sestali vodstva pobratenih in obmejnih metliške in ozeljske občine, ki sta uskladili svoje predloge o življenju ob meji in prehajanju meje. Poslali sta jih ministrstvom za zunanje zadeve Slovenije in Hrvaške v upanju, da bosta državi njihove želje upoštevali.

V obeh občinah so se strinjali, da bi bil mejni pas na vsaki strani mejne črte širok po 10 km, v pas pa naj bi bile zajete cele katastrske občine. Za dvolastnike naj bi bil mejni pas širok 15 km. Mejne turistične cone naj bodo tam, kjer je meja Kolpa, široke na vsako stran reke po 1 km, medtem ko bi gorsko turistično cono določili s posebnim projektom. Delegaciji sta predlagali, da prebivalcem s stalnim prebivališčem v obmejnih območjih v obeh državah dovolijo prehod meje z malo-obmejno propustnico na mednarodnih, meddržavnih in obmejnih prehodih.

Dogovorili so se tudi o kategorijah

železniškem prometu. Hkrati zahtevajo, naj bi bil železniški mednarodni mejni

● **Mejna prehoda Krasinec-Pravutina in Rakovec-Kamanje** naj bi bila za obmejni promet odprta od 5. do 23. ure, slednjega pa bi ob poplavih na Hrvaškem uporabljali tudi za mednarodni promet. Mejni prehod Krmačina-Vivodina naj bi bil meddržavni, odprt 24 ur na dan. Prehoda Radovica-Magovci in Brezovica-Radatoviči bi bila odprta 24 ur na dan, namenjena pa za obmejni promet, vendar s posebnim statusom, saj bi lahko prehajali tudi tujci, kajti od drugod v tamkajšnje kraje na Hrvaškem ni dostopa. Na meji, ki seka pot med Vimomerom ali Boldražem proti Brašljevi, ali od Bojanje vasi, Brezovice in Grabrova proti Velikemu Lješcu bi bili prehodni dovoljeni po mednarodni pogodbi, torej za dvolastnike. Hkrati so se predstavniki obeh občin strinjali, da postane prehod v Vinici mednarodni, ter podprli Črnomaljce v njihovi zahtevi po prekatégorizaciji tamkajšnjega mejnega prehoda.

prehod v Metliki tudi za blagovni in le za potniški promet.
M. BEZEK-JAKŠE

● **Življenje je kazen, ki jo morajo ljudje prestopiti za zločin, ker so se rodili.** (Calderon)

● **Katoliška cerkev si je v povojnem času pridobila izjemno moralni ugled. Dobri del tega bodo zdaj napravili ljudje, ki se tako radi sklicujejo na krščanstvo.** (Bučar)

● **Značilnost intelektualcev je jasnost njihovih misli.** (Kudszus)

KDAJ KONČNO OBNOVA CESTE? — V neposredni bližini novega gasilskega doma GD Selo pri Mirni, ki »pokrivajo« še vasi Migolica, Migolska Gora in Sajenice, se na lokalni cesti Mirna - Litija že tretje leto oži cestniški. Čeže namreč, da je potegnil plaz, ki preti, da bo potegnil v globel cesto v vsej njeni širini. Cesto, ki so jo pomagali z velikimi prispevki posodobiti tudi s pomočjo vaščanov, bi lahko vsaj nekoliko zaščitili pred naglim propadanjem, ako bi na njej vsaj omejili promet s težkimi tovornjaki gozdarjev. Vaščani ne vedo, komu naj bi se potožili, da bi se kaj premaknilo, zato smo se pretekli petek oglašili na Selo. (Foto: P. Perc)

Participacije so še po starem

Doplačilo zdravstvenih storitev po novi zakonodaji naj bi uveljavili z novim letom — Nekaj novosti pri oprostitvah plačila participacije

LJUBLJANA — 1. marca je v Sloveniji pričela veljati nova zdravstvena zakonodaja, ki uveljavlja precej novosti. Ustanovljena je bila zdravstvena zavarovalnica, ki je že s prvim mesecem dela dala zdravstvenim ustanovam upanje, da jim bodo storitve sproti plačevali, s tem pa naj bi se normalizirala tudi oskrba z zdravili in drugim materialom ter seveda izplačevanje plač po kolektivni pogodbi. Zakonodaja prinaša vrsto novosti v zvezi z doplačilom stroškov k zdravstvenim storitvam tudi za zavarovance.

Prostovoljno zavarovanje kot dopolnitev obveznega naj bi uveljavili še s prihodnjim letom. Zavarovalnica naj bi nekaj tednov predtem ponudila konkurenčne pogoje za takšno zavarovanje. Do konca leta pa bo v veljavi sedanji način plačevanja participacije z nekaterimi spremembami. Do oblikovanja skupščine zavarovalnice — to zamujajo, ker parlament še ni imenoval članov skupščine — so participacije v pristojnosti vlade. Ta je zaenkrat ni zvišala, to naj bi se zgodilo junija v skladu z rasto slovenskih plač. Pri oprostitvi plačila participacije pa je več sprememb.

Že po zakonu so participacije v celoti oproščeni otroci, učenci in študenti, ki redno študirajo, ter ženske v zvezi s svetovanjem pri načrtovanju družine, kontracepciji, nosečnostjo in porodom. Z veljavnega seznama participacij je bila črtana obveznost plačila participacije za mehanična kontracepcijska sredstva, za zdravstvene preglede otrok pred letovanjem in za nujne prevoze z rešilcem. Plačila participacije so oproščeni preventivni pregledi, cepljenje, preprečevanje, odkrivanje in zdravljenje infekcij s HIV in nalezljivih boleznih, določenih z zakonom, zdravljenje rakastih, živčnih

in mišičnih obolenj, para- in tetraplegije, duševnih boleznih, poklicnih obolenj in poškodb pri delu, razvitih oblik sladkorne bolezni, cerebralne paralize, multiple skleroze itd., nujna medicinska pomoč, patronažni obiski.

Participacije so oproščeni vojaški invalidi in civilni invalidi vojne, nosilci partizanske spomenice 1941, narodni heroji, španski borci, uvaževalci družinske invalidnine po padlih borcih. Drugi borci so plačila participacije oproščeni le, če izpolnjujejo pogoje za pridobitev socialnovarstvene pomoči. Participacije so oproščeni tudi upokojenci z najnižjo pokojnino za polno delovno dobo, upokojenci, ki jim je bila pokojnina odmerjena od najnižje osnove, ter upokojenci, ki prejemajo varstveni dodatek. Participacije so prav tako oproščeni prejemniki vseh družbenih denarnih pomoči in nadomestil, člani družin, ki so imele lani manj kot 4.650 tolarjev mesečnih dohodkov na družinskega člana. Potrdila jim izdajo pristojne službe (Center za socialno delo, Zavod za zaposlovanje oz. drugi izplačevalci pomoči).

Delna oprostitve je predvidena za zavarovance, ki dohodkovni cenzus za pridobitev socialnovarstvene pomoči presegajo do polovice. Oprostitve bodo lahko uveljavljali, ko bodo v tekočem letu že plačali 2.500 točk. Točka je trenutno vredna 1 tolar. Participacije za zobno protetiko, ne nujne reševalne prevoze in za zdraviliško zdravljenje ne sodijo v ta okvir. Prevozne stroške, plačane v enem mesecu, povprečno nad zneskom 700 tolarjev, za izračun se upoštevajo stroški prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi. Od 11. aprila naprej znaša pogrebna 18.960, posmrtnina pa 15.800 tolarjev.

Z. L.-D.

sovanja, ki ne dopušča nasprotni strani, da uveljavi tudi sicer dobre predloge. Ne samo da se argumenti ne upoštevajo, večini se tudi ne prisluhne. Veliko časa pa se namenja raznim neplovnim polemikam, diskvalifikaciji in etiketiranjem. Parlamentarna večina celo vrsto zadev iz svoje pristojnosti enostavno prenese na svoj izvršilni organ — vlado in s tem ne samo preprečuje razpravo, temveč prenese tudi odločanje izven parlamenta, tja, kjer ima popolno prevlado in ni slišati »nadležnega glasu« opozicije.

Večkrat slišimo: ko si bo pomoglo gospodarstvo, bomo lahko razmišljali o večjih pokojninah, boljših zdravstvenih uslugah, večji socialni varnosti itd. Ta ugotovitev razumljivo, ima svojo neizprosno logiko. Zahtevati danes visoke standarde v zdravstvu in socialni, ko vsi vemo, da ni sredstev, bi bila le cenena politična demagogija, namenjena predvsem političnim bojem. Pa vseeno je v socialni možno narediti še kaj več, kot zgolj čakati na oživiljanje gospodarstva. Socialna politika je imela vedno največ dela v obdobjih kriznih razmer, saj mora biti ta drugače zasnovana kot v obdobjih blagostanja in socialnega miru. Če danes pričakujemo od socialne politike več (več tudi od ustreznega vladnega ministrstva), to še ne pomeni, da zahtevamo bogate zdravstvene in socialne programe, temveč, da se bo socialna odzvala na konkretne krize razmere.

VINKO BLATNIK

Množično lažje do pravične odškodnine

Sevniški izgnanci najbolje organizirani

SEVNICA — Do konca junija letos naj bi v sevniški občini temeljito »prečesali« teren, da bi ugotovili dokončno število članstva, temu pa ne bi smeli ljubljati preveč, da ne bi bili pozneje morda preveč razočarani, so poudarili predstavniki krajevnih organizacij Društva izgnancev Slovenije (DIS) z Bučke, Studenca, iz Sevnice in Boštanja.

Kot je menil Janez Kos, kustos v ljubljanskem mestnem muzeju, sicer pa dolenjski rojak iz Sentjanža, ki bo pomagal tamkajšnjim izgnancem pri ustanovitvi KO zadnje nedelje v maju, bi moralo DIS ostati gibka organizacija. Tako naj bi se krajevne organizacije kvečjemu povezoval v koordinacijskem odboru na ravni občine in potem navzgor do Ljubljane, se pravi brez kakšne vmesne regijske stopnje. Ne bi bilo dobro, ako bi ponavljali napake iz nedavne preteklosti, ko smo bolehalo za »preorganizirano« in so tedaj pač dostikrat mlatili prazno slamo na več ravneh. Zbiranje dokumentacije na terenu je zelo pomembno zaradi večje množčnosti, da »bi bila naša pest bolj udarna« pri pogajanjih z našimi in nemškimi oblastmi. Gre pa naposled tudi za razvijanje zgodovinskega spomina. Četudi ne bi bilo ustrezne gnotne odškodnine, bi izgnanci imeli vsaj neko zadoščenje. Kos bi bil pripravljen sodelovati tudi pri nastajanju občinskega zbornika izgnancev, ki naj bi izšel v letu 1993.

Republiški poslanec Franc Pipan je dejal, naj bi se sestali vodje poslanskih klubov, da bi se seznanili s problematiko izgnanstva. To ima povsem drugačen podton kot izseljenstvo, saj gre pri izgnancih za več kot očitno prisilo in odvzem svobode, ko so morali ljudje v nekaj urah zapustiti svoje domove in oditi na negotovo, trmovo pot. Izgnancem se zdi bolj stvarna možnost, da izterjajo kakšno odškodnino od nemške kot od slovenske države, od katere pričakujejo ustrezno moralno in politično podporo. Ne bi se smeli namreč sramovati pomnikov, ki opozarjajo na fašizem, kot denimo brestaniški muzej izgnancev, izbrskati bo treba vse, za kar so bili izgnanci otropani. Ivica Žnidaršič in še nekateri so se zahvalili Dolenjskemu listu za dosedanje pozorno spremljanje nastajanja krajevnih organizacij DIS, kar je prispevalo, da so v teh krajih med najbolje organiziranimi v Sloveniji.

P. P.

ITAS VEČINOMA ODPRODAN

KOČEVJE — Na obravnavi za preizkus terjatev do podjetja Industrije transportnih sredstev in opreme »Itas«, ki je bila pred dnevi pri Temeljnem sodišču v Ljubljani-Enoti v Ljubljani, je stečajni upravitelj poročal, da bo večji del tega pomembnega kočevskega podjetja odprodan. Nerešene so bile nekatere terjatve, med njimi terjatev delavcev te delovne organizacije v znesku okoli 62 milijonov dinarjev. Pričakovati je, da bodo priznane terjatve (teh ni malo) plačane v prihodnjem mesecu. Vendar bodo vsi tisti, ki bodo prejeli poravnane terjatve, odškodovani zaradi inflacijskih gibanj. Tudi v tem primeru lahko trdimo, da čas dela nekemu v korist.

V. D.

ZA OBNOVO POKOPALIŠČA NA RABU

NOVO MESTO — Komisija za interniranje pri občinskem združenju ZZZB NOV Novo mesto je pripravila programska izhodišča za komemorativno sejo ob 50-letnici koncentracijskega taborišča na Rabu, ki bo septembra. Za obnovo pokopališča, kjer je pokopanih 4641 ljudi, ki so umrli v tem zloglasnem taborišču, med njimi jih je 300 iz novomeške občine, zbirajo prostovoljne prispevke.

Meritve zraka v Novem mestu

Izmerjene povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na kubični meter zraka

Datum meritev	MERILNA MESTA				
	Center	Žabja vas	Ločna	Drška	Bršljin
13. 4.	166	53	38	29	39
14. 4.	124	41	24	16	24
15. 4.	128	33	16	17	17
16. 4.	127	43	25	21	18
17. 4.	77	19	16	18	20
18. 4.	106	31	15	20	25
19. 4.	141	53	33	19	27

Mejna povprečna 24-urna koncentracija SO₂: 125 ug/m³
Kritična povprečna 24-urna koncentracija SO₂: 375 ug/m³
Mejna koncentracija je tista, ki je po Odloku (U. L. R. S. 30/90) še dovoljena. Pri kritični koncentraciji so potrebni izredni ukrepi.

Naša anketa

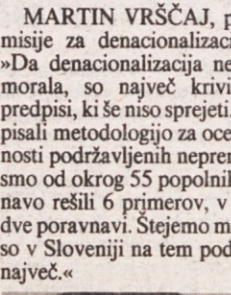
Počasna denacionalizacija

Ena glavnih predvolilnih obljub zdajšnje politične elite v Sloveniji je bila denacionalizacija, vrnitev med drugo vojno in po njej odvzetega premoženja oz. popraviljanje storjenih krivic nasploh. Da bi ne ostalo le pri obljubah, so se razlašenci ali njihovi zakoniti dediči organizirali v zelo aktivno združenje razlaščenih lastnikov s prav tako zelo aktivnimi podružnicami po vsej Sloveniji. V vsej Sloveniji pa je bilo vložnih okrog 17 tisoč priglasičev oz. zahtev za vračilo odvzetega premoženja. V času nastajanja zakona o denacionalizaciji so se porajale mnoge dileme. Ali načeloma vračati lastnino »v naravi«, ne glede na vse spremembe, ki jo je v nekaj desetletjih doživela, ali v glavnem z odškodninami, delnicami, obveznicami? Vračati vsem vse, tudi cerkvi njene velikanske posesti in graščakom grajske, ter s tem zajadrti v neke vrste fevdalizem ali narediti pri vračanju razlike? Vračati le slovenskim državljanom ali tudi tujim? Vračati zemljo le kmetom ali tudi nekmetom? Prevladalo je načelo vračanja vsega vsem brez razlik, v naravi, kjer se le da, vračanja premoženja cerkvi in graščakom itd. Zakon je zdaj v veljavi že nekaj mesecev, po občinah so ustanovljene komisije za denacionalizacijo in ponekdo so nekaj najlažjih postopkov vračanja tudi že izpeljali. Vse drugo pa gre zelo počasi. Vprašanje je, ali zaradi nasprotovanja procesu v določenih krogih ali zaradi tega, ker gre za zelo zapletene stvari, posebno, če naj bi s popraviljanjem starih res naredili čim manj novih krivic.

KARMEN TANKO, predsednica komisije za denacionalizacijo v Ribnici: »Pri denacionalizaciji je potrebno upoštevati, da se je z zemljišči, gozdovi, stavbami v 40 letih marsikaj zgodilo. Poleg upravičencev do vračila se pojavljajo tudi številni zavezanci. Ugotovitveni postopek je zelo zahteven, takšna je tudi sestava vloge, zato so te pogosto pomanjkljive. Delo je dodatno oteženo, ker še ni vseh podzakonskih predpisov in ker še nista oblikovana odškodninski sklad ter sklad kmetijskih in gozdnih zemljišč.«

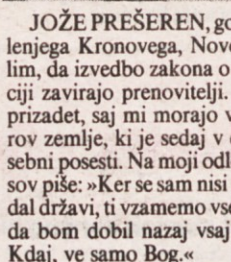
MILKA ZUPANČIČ, predsednica komisije za denacionalizacijo v Kočevju: »Po skrajšanem postopku ni možno rešiti nobenega zahtevka, zato v bistvu niti ne zamujamo. Gre za zelo zahtevne upravni postopek z ogledi, zaslišanji in ustnimi obravnavami. Poleg tega še ni vseh potrebnih podzakonskih predpisov in pri nekaterih upravnih organih je potrebno čakati po več mesecev na pridobitev ustrezne dokumentacije zaradi velikega števila zahtevkov.«

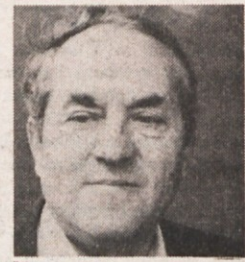
MARTIN VRŠČAJ, predsednik komisije za denacionalizacijo, Črnomelj: »Da denacionalizacija ne steče, kot bi morala, so največ krivi podzakonski predpisi, ki še niso sprejeti. Ti bodo predpisali metodologijo za ocenjevanje vrednosti podržavljenih nepremičnin. Pri nas smo od okrog 55 popolnih vlog s poravnavo rešili 6 primerov, v teku pa sta še dve poravnavi. Stejemo med komisije, ki so v Sloveniji na tem področju naredile največ.«

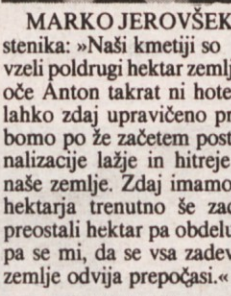
IVAN KOSTELEČ, predsednik komisije za denacionalizacijo, Metlika: »Dosej smo prejeli 4 popolne vloge in 11 nepopolnih. Dve bomo poskušali rešiti s poravnavo, dve pa bosta morali počakati na sprejem zakona o skladu kmetijskih zemljišč in zakona, ki bo določal izplačilo v obveznicah RS. Očitek o počasnosti komisije ni upravičen. Razumemo nestrpnost ljudi, a najprej morajo na republiki sprejeti ustrezno zakonodajo, da bomo zadeve lahko rešili.«

JOŽE PREŠEREN, gostilničar iz Dolenjega Kronovega, Novo mesto: »Mislim, da izvedbo zakona o denacionalizaciji zavirajo prenovitelji. Tudi sam sem prizadet, saj mi morajo vrniti 12 hektarov zemlje, ki je sedaj v družbeni in zasebni posesti. Na moji odločbi iz tistih časov piše: »Ker se sam nisi odločil, kaj boš dal državi, ti vzamemo vse.« Sedaj upam, da bom dobil nazaj vsaj nekaj vzeteja. Kdaj, ve samo Bog.«

TONE BUČAR iz Krškega: »Zakon o denacionalizaciji je bil sprejet prehitro, zato je krivičen. Morali bi ga temeljiteje proučiti in časovno drugače dimenzionirati. Povsem podpiram razlago, ki jo je glede vračanja imetja dal dr. Bajt. Pri vračanju je treba upoštevati, da je bila večina lastnikov v predaprilski Jugoslaviji na svojem imetju močno zadolžena ali pred bankrotom. Zgradimo sodobni kapitalizem, ne pa nečesa, kar je bilo pred fevdalizmom!«

MARKO JEROVŠEK, delavec iz Trstenika: »Naši kmetijski so vzeli poldrugi hektar zemlje. Še dobro, da oče Anton takrat ni hotel denarja, zato lahko zdaj upravičeno pričakujemo, da bomo po že začetem postopku denacionalizacije lažje in hitreje spet prišli do naše zemlje. Zdaj imamo v najemu pol hektarja trenutno še zadružno zemljo, preostali hektar pa obdelujejo drugi. Zdi pa se mi, da se vsa zadeva z vračanjem zemlje odvijata prepočasi.«

IRENA MAVRIČ, defektologinja na OŠ Ane Gale v Sevnici: »Menim, da navkljub sprejetemu zakonu o denacionalizaciji stvari ne potekajo tako hitro, kot so si verjetno predstavljali predlagatelji zakona oziroma razlašenci. Treba je pač paziti, da ne bi z denacionalizacijo naredili novih krivic. To pa bi se lahko zgodilo, če bi se postopkov lotili ihtavno namesto strokovno in umirjeno.«

DRAGO MALNERŠIČ, dipl. pravnik na brežiški občini: »V komisiji za denacionalizacijo poslovnih prostorov in stavbnih zemljišč smo dobili okrog 60 vlog. Rešili smo dve, šlo pa je za nepozidano stavbno zemljišče. Pri stavbah imamo velike težave. Problem je v tem, da ni metodologije za ocenjevanje objektov, ki zamuja. Dokler je ni, pa cenilec ne more ceniti. Sicer pa bo z denacionalizacijo ogromno dela.«

Liubliansko pismo

Parlament je gluh za stisko ljudi

Namesto usklajevanja metoda diskvalifikacij

LJUBLJANA — Vse bolj jasno postaja, da v sedanjem strankarskem in parlamentarnem življenju niso v ospredju tista vprašanja, katerih reševanje bi lahko zagotovilo dostojno raven življenja delavcev, upokojencev, nezaposlenih, starostnikov in drugih socialno ogroženih kategorij prebivalstva. Zakaj delavstvo (sindikati) in upokojenci kuhajo hudo jezo na sedanjo vlado, je znano. In zakaj so nad njo (in nad slovenskim parlamentom) obupali tudi krščanski socialisti?

Andrej Magajna, krščanski socialist in neodvisni poslanec, na to vprašanje takole odgovarja:

— Ključni problem v parlamentu je, po mojem, v tem, da v njem enostavno ni možno usklajevanje mnenj. Namesto da bi iskali stične točke, sklepali dogovore in kompromise, skratka iskali politični konseze, se uveljavlja logika pregla-

Kmetijstvo

DO SREDINE MAJA

LJUBLJANA — Zadruga zveza Slovenije namerava tudi letos podeliti priznanja posameznikom in združnim organizacijam za posebne zasluge pri krepitvi zadrugništva. V ta namen javno prosi za predloge, ki jih je treba na njen sedež v Ljubljani, Miklošičeva 4, poslati do 15. maja.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V petek je bil trg poln, da malo kdaj tako. Se posebej težko se je bilo prebijati mimo Ribarnice, saj je dan večina kupovala ribe. Med stojničarji je bil ta petek posebej zanimiv Matevž Koprivc z Mirne, ki je iz svojega rastlinjaka prinesel prvo letošnjo rdečo redkico, špinačo, por, peteršilj, solato. Med stojničarji je bilo še najpogostejše slišati za ceno jajc, ki se gibala med 13 in 15 tolarji, dobro pa so šle v promet tudi korenine hrena (30 tolarjev). Tokrat je bilo videti tudi nekaj suhomesnatih dobrot. Ostale cene: smetana 300, slivovka 300, sirček 200, semenski krompir 40, krompir kifelijčar 100, jabolka 60 do 90, propolis 100, med 250, česen 250, solata 150, rozine 300, suhe slive in hruške 100, jedilni krompir 40, orehova jedra 850, kilogram fižola 100, čebulček 150, čebula 55 tolarjev. Cene lončnic so bile kot prejšnji teden, trtnih sadik ta petek niso prodajali, zato pa je prodajalec iz ostanka bivše Jugoslavije še vedno ponujal sadike sadnega drevja. V pokriti stojnici Sadjia in zelenjave smo si ta petek izpisali cene naslednjim stvarim: solata 140, jabolka 80, pomaranče 79, hren 250, lešnikova jedra 600, cvetača 145, čebula 66 tolarjev itd.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotni redni tedenski sejmi so rejci in preprodajalci pripeljali 239 do treh mesecev starih in 8 starih prašičev. Prvih so prodali 96 po 270 tolarjev, drugih pa 3 po 150 do 170 tolarjev kilogram živih teže.

Kmetijski nasveti

Muha popije petino mleka

Mnogo ostriji predpisi o higijenski kakovosti mleka bodo zlasti v poletnem času hudo prizadeli prenekaterega kmeta, ki ne bo poskrbel ali mogel poskrbeti za hlajenje in druge ukrepe. Zagrožena kazni za oporečno mleko, odbitki pri plačilu ali celo prepoved oddajanja v mlekarstvo so tako velike, da se izplača prislunhiti vsakemu koristnemu nasvetu. Ob brezpogojni higieni v hlevu ter možnih virih okužb mleka z mikroorganizmi je na tem mestu že tekla beseda, ni pa še o navidez manj pomembni nadlogi pri reji molznic, o mrčesu, predvsem muhah. Le-te lahko ne le povečujejo nesnažnost in posredno tudi oporečnost mleka, marveč lahko celo do ene petine zmanjšajo mlečnost. Na nesrečo lahko vplivajo na mleko tudi sredstva za zatiranje mrčesa in začaran krog je sklenjen. Presekati ga je mogoče s preventivo. V hlevu živi hlevska muha, ki je podobna hišni, vendar se od nje razlikuje po tem, da se prehranjuje izključno s krvjo. Da pride do nje, mora ubosti žival, in iz tega preprostega dejstva izvira vse mučno in neskončno nadlegovanje živali, ki lahko odločilno poslabša uspeh reje. Pa ne le to, muhe, ki živijo na umazaniji, prenašajo najrazličnejše mikrobe, virusi, bakterije ali maititis, kužno vnetje očesnih veznic ipd., vse do ikric nekaterih trkulj, ki dozori v hlevski muhi. Razlogov več kot dovolj, da nekaj ukrenemo. Samica muhe izleže do 150 jajčec v ovlažen gnoj, najraje konjskega. Če po enem dnevu se iz njih izležejo žerke, ki dozori v in se zabubijo v komaj

• **PRIPRAVKI ZA ZATIRANJE MUH** — Higiena in odstranjevanje umazanije preprečuje možnosti za razvoj mrčesa. Če to ne zadošča, si je treba pomagati s kemičnimi sredstvi ali vsaj apnom (beležem). Žerke in bube v gnoju zatira neporex 50 SP, še bolj učinkoviti pa so različni premazi, ki učinkujejo v dotiku s mrčesom. Tak pripravek je alfacron 50 WP, naprodaj pa so tudi desektin in še nekatera sredstva. Mufhe odganjajo tudi posebne ploščice (auriplak), ki jih rejci nataknejo na ušesa govedu pa tudi drugim živalim.

tednu dni. Če je dovolj toplo, se že po treh dneh iz bube izvali mlada muha, kar pomeni, da se v sorazmerno kratkem času zvrsti več rodov. Če bi ostale žive vse potomke, bi se iz ene same muhe poletni namnožilo 130 milijonov muh, ki bi zlahka opravile s kravo in še z rejcem povrhu. K sreči se to seveda ne zgodi.

Inž. M. L.

Člani odločili o bodoči zadrugi

V Metliki posebna skupina, ki jo je imenoval zadrugni svet, pripravlja zadrugna pravila — Največ razprav o obsegu poslovanja s KZ in deležu

METLIKA — Takoj potem, ko je bil marca sprejet zakon o združenju, se je sestala zadrugni svet pri metliški kmetijski zadrugi in se dogovoril o imenovanju delovne skupine, ki bo pripravila zadrugna pravila. Njeni člani so predstavniki zadruge, SKZ-Ljudske stranke in kmetje, člani zadrugnega sveta. Pravila, ki naj bi bila pripravljena do konca aprila, bo najprej potrdil zadrugni svet, potem jih bodo obravnavali na zborih dosedanjih članov zadruge.

»Zavedamo se, da časa nimamo na pretek, saj mora biti kmetijska zadruga organizirana po novi zakonodaji do konca junija. Vendar pa nobena pobuda, ki bo utemeljena in koristna za vse člane, ne bo zavrnjena. Seveda bodo nekateri morali pozabiti, da v zadrugi niso le pravice, ampak tudi dolžnosti,« pravi Ivan Kure, računovodja v KZ Metlika in eden od članov delovne skupine. Seveda ostaja odprto prav vprašanje članstva v zadrugi. Res, da se lahko včlanijo le tisti, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo, predlog metliške zadruge pa je, da bi imeli tudi zaposleni v KZ možnost nakupa članskega deleža; ta pa pomeni le pravico do upravljanja, ne pa tudi do dobička.

V delovni skupini pričakujejo, da se bo največ razprav sukalo prav okrog obsega poslovanja. »Osnovno merilo naj bi bilo, da bi moral član sodelovati z vso svojo proizvodnjo, kar naj bi bil smisel zadruge. Njena glavna naloga je, da združi majhne proizvajalce za enoten nastop na trgu, sicer bo smisel zadrugništva izigran, je prepričan Kure. Po

Kuretovem mnenju pa se bodo precej časa zadržali tudi pri zadrugnem deležu, ki je bil v metliški zadrugi že sedaj, in sicer v protivrednosti 100 kg grozdja.

Ivan Kure

Kmetije namesto vefarm?

Ob študiji Slovenska prašičereja do leta 2.000

Kot je širši javnosti že znano, v bližnji prihodnosti v Sloveniji iz ekoloških razlogov ne bomo gradili novih prašičerejskih vefarmov, naraščajočim potrebam po svinjskem mesu pa naj bi v prihodnjih letih zadostila tržna prašičereja na družinskih kmetijah. Po oceni posebne strokovne komisije, ki je pripravila študijo Slovenska prašičereja do leta 2.000, bo tedaj v naši državi živelo 2,18 milijona prebivalcev, ki bodo ob povprečni letni porabi 28 kg prašičjega mesa na prebivalca potrebovali 61.040 ton mesa ali, drugače povedano, 1.124.000 stokilogramskih klavnih prašičev.

Doseči tako veliko povečanje prireje na kmetijah bo vse prej kot lahka naloga. Ne gre le za milijone, ki bi jih bilo treba investirati, a jih ta čas nimamo, gre tudi za zelo obsežno prestrukturiranje kmetijstva v celoti, ki bo potekalo kar nekaj desetletij. Po mnenju strokovne komisije bi v naših razmerah morala imeti čista prašičerejska kmetija 25 do 40 ha obdelovalne zemlje in letno prirejo 400 do 500 pitancev, da bi bila rentabilna in konkurenčna kmetijam v zahodni Evropi. Sedanje razdrobljeno in maloprosesniško slovensko kmetijstvo je vse prej kot primerno za preskok in se bo lahko le postopno in mukoma preobrazilo. Smer je začrtana, toda preteklo bo še veliko vode, preden bomo razvili tržno prašičerejo na kmetih v tolikšnem obsegu, da bomo

lahko res razmišljali o ukinitvi vefarmov. Če bo to sploh kdaj aktualno, saj se tudi pri njih tehnologija izboljšuje in v svetu spet postajajo donosnejši in ekološko manj nevarni veliki obrati z veliko koncentracijo živali.

Vsekakor razvoj ne bo šel samodejno in bo potreboval v prihodnjih letih usmeritev kmetij v rejo prašičev izdatno in vztrajno vzpodbujati. Tu ne zadošča le dober svet, ampak je potreben denar in to ne le za nova stojšča, temveč tudi za preprečevanje onesnaževanja okolja. Tudi manjša farma smrdi in onesnažuje, resda manj, zato pa na številnejših krajih.

M. LEGAN

Šampion Plutov

Ocenili lanska belokranjska vina

METLIKA — Čeprav je bilo na ocenjevanju vin za razstavo belokranjskih vin, ki bo maja ob Vinski vigradi v Metliki, od 410 izločenih 163 vzorcev, so strokovnjaki ocenjena vina izredno pohvalili. Tako je pri belokranjskih belih vinih prav letos prišla bolj do izraza kakovost zaradi napredka pri tehnologiji predelave in nege vina kakor tudi zaradi sajena kvalitetejših sort grozdja. Pri tem gre pohvala predvsem mladim vinogradnikom.

Povečuje se tudi število vzorcev belokranjskih sortnih vin. Visoke ocene, ki jih ta vina dobivajo, pa potrjujejo upravičenost sajena teh sort. Nekoliko preseneča, da je bilo malo vzorcev rdečih vin, čeprav je bila lanska jesen zelo primerna za dobro letino.

Sicer pa sta se z belokranjskim belim vinom najbolje odrezala Janez Janžekovič z Radovice (17,4 točke) in Jože Simičič iz Železnikov (17,1), ki bosta prejela veliko zlato medaljo. Velike zlate medalje bodo prejeli tudi Jože Prus s Krmačine za laški rizling in rumeni muškati (oba 17,4), Janez Humljan z Boldraza za beli pinot (17,1), Milan Butala iz Miheleje vasi za laški rizling - pozno trgatav (17,1), vinska klet Metlika za chardonnay, renski rizling (oba 17,6) in sauvignon (17,0), za katelega je enako oceno kot klet dobil tudi Marjan Kočevar iz Ručetne vasi. Plakete za vrhunsko vino pa bosta prejela vinska klet za laški rizling - pozna trgatav, rumeni muškati (oba 18,0) in laški rizling - izbor (18,3) ter Jože Prus s Krmačine za rumeni muškati - pozna trgatav (18,2). Naziv šampion - letnik 91 pa je za rumeni muškati - pozna trgatav (18,5) prejela družina Plut iz Drašičev.

Najboljše belokranjsko rdeče vino je pridelal Jure Matekovič z Radovice (16,7), ki bo prejel zlato medaljo, prav tako kot tudi Vinko Guštin iz Križevske vasi za belokranjsko rdečo (16,3) in Stanko Vrančič iz Čuril ter Franc Brancelj iz Metlike za metliško črmino (oba 16,7). Veliko zlato medaljo pa sta si prislužila za modro frankinjo Ivan Simonič iz Črešnjeva in vinska klet Metlika (oba 17,2).

M.B.-J.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanic

Letos spet terenski ogled vinogradov

Strokovno svetovanje na kraju samem

Letošnji razpored terenskih ogledov vinogradov je narejen na osnovi lanskoletnih izkušenj. Vsa območja so zastopana na osnovi površin. Če ne bo povsod med vinogradniki zanimanja za sodelovanje s strokovno službo, se bomo usmerili tja, kjer obstaja zanimanje. Zato prosim vse zainteresirane vinogradnike, naj bodo redno v stikih s svetovalno službo svoje občine!

Ob ogledu bo na primeru prisotne bolezni ali škodljivca razloženo, ali je potrebno zatiranje ali ne in kateri pripravki je ustrezen. Prikazana bo tudi izvedba zelenih del, predvsem pa bom odgovarjal na vaša vprašanja s področja vinogradništva.

Želim opozoriti tiste vinogradnike, katerih vinograd je bil lani zelo slabe bujnosti, da je pravi čas za dognojevanje z dušikom takrat, ko trta na posameznem pogonju razvije šest lističev. Dognojimo v količini 5—10 dag. na trs. Če je letos že gnojeno z hlevskim gnojem, NPK gnojili ali če je vinograd lani bil primerne bujnosti, je to dognojevanje nepotrebno.

Da ne preobremenimo trsa, je še čas za odstranitev odvečnega števila

očes. Za mlade trse je potrebno, da ne puščamo večjega števila očes, kot dovoljuje življenjska moč trsa, to je od 2 in 6 očes v drugem letu in 8 do 12 očes v tretjem letu rasti. Obiranje mladik na osnovi bodočega stebila ni priporočljivo, ker to škodi pravilnemu razvoju bodočega stebila in korenin.

Če požene premajhno število očes in so mladike predebele, jih čimprej nad tretjim do petim očesom vrščikamo. Odgnali zalistniki bodo bolj primerni za rodni les v prihodnjem letu. To je koristno opraviti predvsem v mladih, preveč bujnih vinogradih in če zaradi pozebe odganja premajhno število očes.

Proti pozebi, predlagam, da poizkusite uporabo boraksa v konc. 0,5%. Škropimo prej, ko se ohladi, ko je temperatura še vsaj 8°C. Škropljenje z borom ima še druge prednosti, zato na legah, ki so izpostavljene pozebi, škropimo takoj, ko je napovedano poslabšanje vremena. Zadolostuje že, če je razvitih na pogonju nekaj lističev.

Koristno je preizkusiti, ali koristi škropljenje, ko je v škropivo dodana kri, za odvracanje divjadi, zlasti srn. Učinek naj bi trajal nekaj tednov. Količina krvi, ki jo je potrebno dodati, mi ni znana, zato v poskusu uporabimo več različnih koncentracij.

Prihodnjič bomo objavili natančen razpored terenskih ogledov vinogradov.

Inž. JOŽE MALJEVIČ

svetovalec za vinogradništvo,

Kmetijski zavod Ljubljana

ENAJST VRST DOMAČEGA KRUAHA

KOSTEL — Pospeševalna služba iz KGP Kočevje je pripravila dvojce praktičnih predavanj, in sicer: obrezovanje sadnega drevja in peka domačega kruha v krušni peči. Obe predavanji sta bili zelo zanimivi in poučni. Še posebej zanimivo je bilo prislunhiti besedam in gibom rok mojstra Andreja Goljata iz Skofje Loke. Skupaj z njim so gospodinjke spekle enajst vrst domačega kruha. Žal se je tega predavanja udeležilo premalo žensk, predvsem mladih in tistih, ki bi to znanje najbolj potrebovali (gostilničarji).

F. C.

PREDAVANJE O BIO VRTARJENJU

BOŠTANJ — Zeleni Sevnice vabijo v ponedeljek, 27. aprila ob 17. uri v dvorano TVD Partizan v Boštanju na predavanje inž. Pavleta Šegule o bio vrtarjenju. Naprodaj bodo tudi nekatera sredstva oz. pripomočki.

- Demokracija je vladavina ljudstva, iz ljudstva in za ljudstvo. (Lincoln)
- Dve stvari me presenečata, inteligentnost živali in podivjanost ljudi. (Bernard)

Sadež večne mladosti pri nas?

Aktinidija (kiwi) uspeva tudi na Dolenjskem — Nekaj napotkov za hojitev

Kiwi tudi na Dolenjskem? To vprašanje se samo po sebi zastavlja marsikomu, ki pri prodajalcu globoko sega v denarnico za nekaj na pogled malce nenavadnih a zato nevskandanje okusnih sadežev. Njihov okus spominja na aromo kosmulje, jagode, banane in ananasa; zaradi izredno visoke vsebnosti askorbinske kisline (vitamina C) je prijetno kiselkastega okusa, zato ga na Daljnem vzhodu imenujejo sadež večne mladosti. Zelenkaste in sočne plodove največkrat uporabljamo sveže, pogosto pa tudi kot dodatke pri sadnih kupah, tortah, osvežilnih sadnih solatah in napitkih.

Zmotno je prepričanje, da je aktinidija rastlina tropskih krajev. S selekcijo vedno novih in bolj odpornih sort se danes vedno bolj širi proti severu. Sorte, odporne do temperature —20°C, so že vsakdanost, na pohodu pa so nove sorte, ki preživijo krajši čas od —40°C. Kljub temu pa aktinidija zahteva južne sončne in tople lege, kraje brez dolgotrajne megle ter v rasti dobi dovolj vlage.

Rastlina je odporna do mraza podobno kot breskev in jo lahko sadimo na podobnih legah. Takih predelov pa je na Dolenjskem in v Beli krajini veliko. Razveseljivo so tudi prvi poizkusi, saj plodovi lepo dozori na pobočjih Trške gore, Kamenc, v okolici Semiča, obirajo pa jih celo na Drski v Novem

• In kje lahko sadike aktinidije kupimo? V Sloveniji se z razmnoževanjem sadik ukvarja zelo malo drevesnic, kupimo pa jih lahko v nekaterih prodajalnah v Ljubljani in drugih večjih mestih. Kot popostritev ponudbe na Dolenjskem smo se odločili za sodelovanje s prizanimi drevesničarjem iz Istre, ki nam zagotavlja kakovostne sadike sort, primernih tudi za sajenje v notranjosti Slovenije. Ob nakupu boste dobili tudi pisno navodilo o sajenju in vzgoji sadik. Želim vam obilo užitka pri gojenju te za nas še precej eksotične rastline. Sadike lahko naročite na naslov: Drevesnica Barbo, Mali Kal 11, Mirna Peč, tel. 78-430.

mestu. Vsekakor naša pokrajina ne bo primerna za večje nasade ali celo plantaže niti v daljni prihodnosti, vendar nam je investicija v nakup 5—10 rastlin poleg obilo užitka pri gojenju v nekaj letih bogato poplačana s slastnimi sadeži.

Pa pogledimo, na kaj moramo paziti ob nakupu sadik. Rastlina je listopadna

PURANI

beli, težke pasme, stari 5 tednov, dobava 26. 4. in 6. 6. naročila in inf. (068) 44-963; (061) 783-382

ovjalka podobne oblike in vzgoje kot vinska trta, sadimo jo domala vse leto. Razlika je v tem, da je rastlina običajno enospolna in potrebujemo vsaj dve rastlini: žensko, ki nosi plodove, in moško, ki služi za oprahčevanje in ne rodi plodov. Pri izbiri sort pazimo, da rastlini cvetita istočasno. Vzgojili so tudi dvo-spolne vrste, pri katerih omenjene težave odpadejo, imajo pa to pomanjkljivost, da so njihovi plodovi drobnejši in manj kakovostni. Optimalno razmerje rastlin v večjih nasadih je 5 do 8:1, pri ljubiteljskih nasadih pa je najpogostejše razmerje 3 do 4:1 za ženske rastline. Potrebujemo torej ugodno lego (špalir ob zidnici, škarp ali v vinogradu), pravilno pripravo tal za sajenje, redno zalivanje v sušnih obdobjih ter zaščito vsaj spodnjega dela rastline pred najhušjo zimo.

V prvih dveh, treh letih ne pričakujemo od rastline preveč plodov, ampak jo rajši vzgojimo v primerno obliko, ki nam bo kasneje bolj rodila.

Najpogostejša oblika vzgoje je eno-ali večdebelna ter eno-ali večetažna špalirna vzgoja, podobno kot pri vinski trti, prav tako tudi obrezovanje. Veliko več informacij o vzgoji lahko najdete v raznih vrtničarskih revijah, obstaja pa tudi zelo dobra knjiga, ki jo je napisal Vitjan Sancin in izdala založba Lipa z naslovom: Aktinidija, sadež večne mladosti.

MARTIN BARBO ml.

DENAR ZA VOJNO ŠKODO

TREBNJE — Občinska komisija za oceno vojne škode v občini je ugotovila, da je bilo od 1.363.150 še razpoložljivih tolarjev 157.732 tolarjev porabljenih za popravilo kombija mokrnoške osnovne šole, ki je bil poškodovan med lankoleto junjsko vojno v Sloveniji. Komisija je predlagala, da naj bi 1.032.589 tolarjev razdelili po predlogu posebne komisije za ugotavljanje škode v kmetijstvu, okroglo 173.000 tolarjev pa bi ostalo v rezervi. Izvršni svet se je strinjal, da slednji znesek ostane v rezervi za intervencije v kmetijstvu, za regiranje koruze in krompirja tistim, ki so utrpeli vojno škodo. 100.000 tolarjev pa je vlada dodelila kot pomoč galskemu društvu v Velikem Gabru.

gospodinjki kotiček

Hišni vrt z zelišči

Nekoč je tradicionalni hišni vrt bil na majhnem, skrbno obdelanem koščku zemlje in je zadovoljeval vse družinske potrebe po zeliščih. V njem je bila velika greda, ki so jo vsako leto prekopalji, opleli in dobro pognojili. Bila je zasajena z razno južno zelenjavo, solato, z enoletnicami za okras, kot so enoletne sončnice, graham in nageljčki. Gredo pa je obdajal rob trajnic, to je kuhinjskih in zdravilnih. Najbolj pogosti so bili blago dišeči grmički kadulje, materine dušice, nemški rožmarin in pravi pelin. Ob hiši so na ozki gredi rastle vrtnice in lilije ter starinske potonike. Pot do glavnih vrat je bila obrobljena z mačjo meto, z belim vratičem in s trajnimi nageljmi. Ob hiši tudi ni manjkal grm sivke in dišečega kovačnika.

V hišnem vrtu je mešano zasajevanje podobno združbi divjih rastlin, kjer se številne vrste prilagajajo druga drugi. Plevel, ki ima krajšo

življenjsko dobo, poskrbi za humus in hrano tistim, ki imajo daljši razvoj. Visoke rastline, ki ljubijo sonce in imajo globoke korenine, nudijo zavetje drugim, senčnatim vrstam.

Te rastline imajo različno naravno obrambo, kot so gosti trni ali močnolisticami za okras, kot so enoletne sončnice, graham in nageljčki. Gredo pa je obdajal rob trajnic, to je kuhinjskih in zdravilnih. Najbolj pogosti so bili blago dišeči grmički kadulje, materine dušice, nemški rožmarin in pravi pelin. Ob hiši so na ozki gredi rastle vrtnice in lilije ter starinske potonike. Pot do glavnih vrat je bila obrobljena z mačjo meto, z belim vratičem in s trajnimi nageljmi. Ob hiši tudi ni manjkal grm sivke in dišečega kovačnika. V hišnem vrtu je mešano zasajevanje podobno združbi divjih rastlin, kjer se številne vrste prilagajajo druga drugi. Plevel, ki ima krajšo

HELENA MRZLIKAR

V smeteh končno ni nič več kruha

Število otrok, ki v šoli vsaj malicajo, se v novomeški občini bistveno še ne zmanjšuje — Opazno povečana poraba kruha — Ni potrebe po kosilu?

NOVO MESTO — Revščina, v katero vse bolj tone približno tri četrtine slovenskih družin, ima mnogo obrazov. Neplačani računi za šolsko malico ali celo odpovedi le-te so skoraj na koncu dolgega seznama obrazov revščine, saj starši večinoma dajo za otroke vse, kar morejo in dokler morejo. V novomeški občini zaenkrat v šoli še večina otrok vsaj malica, kar pa ne pomeni, da kaj prida odstopamo od slovenskega povprečja revščine.

»Skrbimo za šolsko prehrano približno 3.800 otrok oz. dobro polovico vseh šolarjev v novomeški občini. Vsi otroci malicajo, kosi pa jih povprečno 2 tisoč. Tako je že dlje časa, število tistih, ki imajo v šoli kosilo, se praktično ne zmanjšuje. Mislim, da je tako tudi zaradi sprejemljivih cen. Čeprav se vse močno draži in čeprav tudi po dva ali tri mesece čakamo na plačilo računov, ko v kakšnem podjetju ni plač in so nam zdaj nabili še 5-odstotni davek kot vsaki profesionalni kuhinji — malic in kosil nismo podražili. Do kdaj bo šlo tako, ne vem, saj rezerv ni. Prehrana je sicer načrtovana, upošteva pravilna razmerja, tudi obroki niso manjši in s šolsko malico ter kosilom je kritih približno polovico otrokovih dnevnih potreb. Izbira pa je manjša, manj je predvsem mesa, več pa omak,« pravi Ljubo Murn, vodja šolske prehrane devetih novomeških in primernih osnovnih šol.

Tisti, ki imajo opravka s šolarji in z njihovo prehrano, seveda vidijo marsikaj, kar jih skrbi. Jesenska okrogla miza na grški šoli o prehrani je postregla s podatki, da se zdravstveno stanje otrok slabša. Kriva je tudi prehrana. Kar tri četrt otrok ne zajtrkuje, poje pa se čedalje več kruha, ki ga med odpadki ni več. Tudi v Novem mestu ga hodijo otroci dodatno prositi v kuhinje. Pred leti so dobili denar za malico socialno šibkih otrok, danes pa tega ni več. Če pomagajo, pomagajo na lastno pest.

Kljub težjim časom pa otroci še vedno ne jedo radi zelenjave, mleka in drugih, za zdravo prehrano pomembnih

• V izvenmestnih šolah prav tako malica večina otrok, kosi pa jih še mnogo manj kot v mestnih. Bistvenega zmanjševanja zaenkrat ni. Povsod se trudijo, da bi bila hrana čim cenejša in da bi otroci imeli v šoli vsaj en obrok, močnejšo malico, če že ne dveh. V Šentjerneju malica 762 od 793 otrok. Kosi redno 99 otrok. V Vavti vasi malica večina, kosi pa 100 od 400 otrok ali četrtina manj kot včasih. V Šmarjeti malica 306 od 324 otrok, kosi jih le desetina, desetina pa je v šoli brez obroka hrane. V Škocjanu malica 270 in kosi 30 od 300 otrok. V Dolenjskih Toplicah malica vseh 381 šolarjev in 96 malošolarjev, kosijo pa vsi učenci nižjih in le 80 učencev iz višjih razredov. Vsak mesec jih je nekaj manj. V Žužemberku jih malica 400 od 455 otrok, kosila nimajo, ker zanj ni zanimanja, v resnici pa verjetno ni denarja. V Mirni Peči malica 270 od 313 otrok, kosi pa jih 40 do 50. V Otočcu malica večina od 198 otrok, kosi pa jih 55. Itd. Skoraj povsod so težave s plačili.

stvari. Ne jedo juhe, nalivajo pa se s pižom. Od kompotu še vedno spijejo le sok. Težko sprejemajo nove jedi. In

medtem ko v nižjih razredih otroci v glavnem (po)jedo vse, se v višjih razredih še vedno zmrdujejo nad hrano. »Zelenjava, sadje ipd. je še vedno na jedilniku, nasploh pa kuhamo tisto, kar ima večina rada. Makaroni, špageti, matevž, špinača, enolončnica, palačinke, to so najbolj priljubljene jedi. «Čufte» s pire

Ljubo Murn krompirjem in puding pa je jedilnik, ki zagotavlja, da ne bo nobenih pomij,« pravi Ljubo Murn, ki se dovolj dolgo (od leta 1978) ukvarja s šolsko prehrano, da vidi slabšanje kakovosti in standarda.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

PLAČE ŠE PODPOVPREČNE

NOVO MESTO — Čisti januarski osebni dohodki so v novomeški občini znašali 17.948 tolarjev. Bili so za dobrih 11 odst. večji od decembrskih, od povprečnih slovenskih pa za dober odstotek nižji. Najvišje povprečje izplačanih plač je bilo v družbenih organizacijah in skupnostih, 24.116 slt, najnižje pa v stanovanjsko komunalni dejavnosti, 13.615 tolarjev. Slednji so tudi najbolj zaostajali za slovenskim povprečjem, za 16,5 odst. Zaposlenih je bilo januarja 23.917 delavcev ali desetinko odstotka manj kot mesec poprej. Nezaposlenih je bilo konec januarja 1.974.

LASTOVKE SE VRAČAJO

DOLENJSKE TOPLICE — Za velikonočne praznike je v Zdravilišče Dolenjske Toplice prišla prva organizirana skupina avstrijskih turistov po junjski vojni v Sloveniji in po vseh balkanskih peripetijah, ki so ji sledile. V Dolenjskih Toplicah so 35 gostov potovalne agencije Nemetschek iz Steyerja in Zgornji Avstriji v veseljem sprejeli in jim ponudili svoj kombinirani program verskega in zabavnega turizma, ki vključuje med drugim izlete v Belo krajino in na Trško goro, obisk Pletetij in kulturni program z nastopom moškega pevskega zbora iz Šmihela. Z agencijo Nemetschek je Zdravilišče že pred vojno uspešno sodelovalo, skupina, ki je prebila led, pa je prva od sedmih načrtovanih za to leto.

Manjše dajatve zasebnih podjetij

Mnoga imajo le enega ali nobenega zaposlenega

NOVO MESTO — 229 zasebnih podjetij v novomeški občini je lani ustvarilo za nekaj manj kot 1,6 milijarde tolarjev skupnega prihodka, kar je skoraj enkrat več kot leto poprej. Po podatkih o opravljenih delovnih urah so imela 270 zaposlenih ali trikrat več kot leto poprej. Za davke in prispevke so plačala 31 milijonov ali 5,7-krat več kot v letu 1990. Delež dajatvev v skupnem prihodu je znašal 1,95 odst. oz. 23 odst. manj kot v letu 1990. Delež dajatvev v skupnem prihodu družbenih podjetij je znašal 8,5 in pri mešanih 2,9 odst.

Razlike izhajajo iz načina poslovanja. Precej zasebnih podjetij sploh nima nobenega ali le minimalno število zaposlenih, zato tudi ne plačujejo dajatvev iz osebnih dohodkov oz. na njih. Dajatve so odvisne tudi od višine ugotovljenega dobička, od olajšav za novoustanovljena podjetja, posebno na demografsko ogroženih območjih, pa od olajšav pri izračunu davka na dobiček.

Pri vseh podjetjih se je delež dajatvev v skupnem prihodu znižal za 37,7 odst., kar naj bi bil znak, da je bilo gospodarstvo vsaj nekoliko razbremenjeno. Dajatve na zaposlenega so se v povprečju povečale. Razlog je zmanjšanje zaposlenosti v družbenih podjetjih in veliko število novih zasebnih podjetij z malo ali nič zaposlenimi.

NA JAVOROVICO S POSEBNIM AVTOBUSOM

JAVOROVICA — Ob prazniku dela in šentjernejskem krajevnem prazniku bo 1. maja ob 11. uri na Javorovici tradicionalno srečanje borcev, svojcev padlih in vseh ljudi dobre volje. Občinsko združenje ZB NOV Novo mesto organizira poseben prevoz na prireditve. Z novomeške avtobusne postaje bo avtobus odpeljal ob 9. uri, ustavil bo tudi v Kandiji. Cena prevoza je 200 SLT. Krajevne organizacije ZB, ki bi želele lasten prevoz, se lahko dogovorijo za avtobus z »Gorjanci«.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 25. aprila, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure, naslednje prodajalne živil:

- Novo mesto: Dolenjka Samopostrežba Šmihel od 7. do 19. ure; trgovina CEKAR v BTC Javna skladišča v Bučni vasi od 8. do 20. ure; PERKO mini market na Otočcu
- Šentjernej: Dolenjka Market
- Dolenjske Toplice: Mercator Standard—Prodajalna Rog
- Žužemberk: Mercator—KZ Krka Samopostrežba
- Straža: Dolenjka Market
- Novo mesto, v nedeljo od 8. do 11. ure: Mercator—Standard Pogača, Glavni trg 22
- Otočca: trgovina CEKAR v BTC Javna skladišča v Bučni vasi od 8. do 12. ure; PERKO mini market na Otočcu

Spodbujajo podjetništvo

Zavod za zaposlovanje organizira seminarje o podjetništvu — Spodbuja in pomaga pri samozaposlovanju

NOVO MESTO — Število nezaposlenih se je v zadnjih letih močno povečalo tudi na Dolenjskem in v Beli krajini. Na zavodu za zaposlovanje v Novem mestu skušajo na različne načine pomagati ljudem, ki so ostali brez dela. V zadnjem času jih z brezplačnimi seminarji spodbujajo tudi k samozaposlovanju.

Republiški projekt za spodbujanje samozaposlovanja so lani prvič začeli izvajati tudi na Dolenjskem in v Beli krajini. Na dvodnevne tečaje so povabili tiste brezposelne, ki so v razgovorih izrazili željo odpreti lastno obrt ali podjetje. Seznanili so jih z oblikami podjetij, s postopki ustanavljanja, s pridobitvami obrtnega dovoljenja, z davčnim zakonodajom, računovodstvom, financami.

Če se posameznik odloči za lastno podjetje ali obratovalnico sklene z zavodom pogodbo o sofinanciranju usposabljanja za zaposlitev. Po šestih mese-

cih usposabljanja se brezposelni zaposli, po ustanovitvi podjetja ali obratovalnice pa mu zavod še eno leto krije 50 odst. stroškov za svetovanja in storitve pri strokovnjakih z različnih področij, ki so se v ta namen javili zavodu.

Stane Žagar, vodja področja zaposlovanja pri novomeškem zavodu za zaposlovanje, je povedal, da so do sedaj izvedli že 8 seminarjev, nanje pa so povabili 210 brezposelnih. Seminar je bil brezplačen in se ga je udeležila le polovica vabljenih, od tega jih je 36 izkoristilo tudi individualna svetovanja, 15 se jih je že zaposlilo v svojem podjetju ali obratovalnici, šest pa jih je tik pred tem, da se zaposlijo. »Številke res niso velike, vendar je vsaka zaposlitev še kako dobrodošla. V primerjavi z republiški rezultati pa se lahko pohvalimo, da smo dosti boljši,« nam je povedal Žagar.

J. DORNIŽ

Nad stiske s socialnim programom

Vrsta aktivnosti in nekaj dodatnega denarja iz občinskega proračuna za ublažitev socialnih stisk že lani — Prvo je omogočiti delo

NOVO MESTO — V lanskem letu se je zaposlenost v novomeški občini zmanjšala za 6 odst. Ob koncu leta je bilo skoraj 2 tisoč prijavljenih iskalcev zaposlitve ali več kot enkrat več kot v začetku leta. Brezposelnost, a žal ne le ta, je povezana s slabšanjem socialnega položaja posameznikov in družin in s povečanimi potrebami po denarju za socialne pomoči. Samo za posebne socialne programe je novomeški občinski proračun lani namenil 8 milijonov tolarjev.

Sicer pa je denarno nadomestilo za brezposelnost konec lanskega leta prejelo 652 občanov oz. nad šestkrat več kot pred letom. Denarno pomoč so konec leta izplačevali 254 občanom, kar je skoraj dvakrat več kot pred letom. Število upravičencev do subvencionirane stanarine se je povečalo od 263 v lanskem januarju na 483 po podražitvah stanarine v drugem polletju. Denarno pomoč je konec lanskega leta prejelo 5.000 otrok, povprečna višina pomoči pa je znašala 1.225 tolarjev.

Plačila participacije k zdravstvenim storitvam je bilo zaradi slabih materialnih razmer oproščenih blizu 1.300 občanov ali 23 odst. več kot v letu 1990. Družbeno denarno pomoč kot edini vir preživljanja je prejelo 76, kot dopolnilni vir preživljanja pa 143 oseb. Materialne stiske družin, ki jih povzročajo občasni večji izdatki, rešuje Center za socialno delo z enkratnimi pomočmi. Lani jo je izplačal 731 družinam, 64 družinam pa so dali nekajmesečno brezobrestno posojilo. V drugi

polovici leta so 77 družinam razdelili pakete z živili.

V novomeški občini so lani izvajali še nekatere druge dejavnosti, s katerimi naj bi učinkoviteje blažili eksistenčne probleme ljudi in družin. Novomeška enota Zavoda za zaposlovanje je ljudi usposabljala za zaposlitev, sofinancirala pripravništvo, omogočala zaposlovanje prek natečaja tisoč novih delovnih mest ter sodelovala pri zaposlovanju brezposelnih z javnimi deli. Z vsem tem letos nadaljujejo, saj se brezposelnost in socialne stiske ljudi še povečujejo. Pri Centru za socialno delo se je razširilo delo prostovoljcev, prizadevanja za ustanovitve skupine za samopomoč trpinčenih žensk pa so pred tedni obrodila sadove. Zagotovljen je bil dodatni prostor za delavnico pod posebnimi pogoji za varstvo prizadetih. Dom starejših občanov je poleg dostavljanja hrane ostarelim na domove tudi prek javnih del povečeval obseg nege in pomoči ostarelim na domu. Vzgojovar-

• Vse našteje oblike pomoči za blaženje socialne stiske ljudi se izvajajo tudi letos. Občinska vlada je v usmeritvah za posebne socialne programe predvidela reševanje materialnih stisk in nove oblike tudi za reševanje psihičnih stisk ljudi ter spodbujanje zasebne iniciative. Predvidela je tudi ohranjanje oblik pomoči, ki niso sistemske, na primer paketi hrane ali ugodna posojila, so se pa pokazale kot učinkovite. Letos naj bi končno zagotovili prostore za začasno namestitve oseb, ki so v domačem okolju ogrožene, ter iskali še nove oblike dela s predšolskimi otroki. Za koordiniranje vseh služb pri izvajanju programa je vlada določila Center za socialno delo.

sodelovanju z vsemi drugimi »socialnimi« ustanovami in organizacijami nudil beguncem iz Hrvaške in družinam, ki so jih sprejele.

Z. L.-D.

OGLASI — Pred časom je možakar preko oglasa v Dolenjskem listu prodal tračno žago. Ker se zaresni kupec ni javil, je želel oglas ponoviti. To je tudi storil, čeprav ga je malo predtem ženski glas po telefonu vprašal ne po žagi, ampak po dovoljenju za brezplačno objavo oglasa v časopisu, katerega ime je gospod preslišal. Koliko tak sumljiv lov za oglasi pomaga pri povečevanju števila bralstva skrivnostnega časnika, ne vemo, rezultata pa za omenjenega oglaševalca ni bilo. Sicer pa so nekateri časopisi iznajdljivejši. »Prisvojijo« si kakšen vladni resor in njegove plačane oglase. Oglase ministrstva za obrambo, med ljudmi zelo odmevne, saj ponujajo celo vrst služb, govori pa se tudi o neslabih plačah, v glavnem objavlja Slovenec.

PONUDBA — Spet so tu zelo lepi dnevi, ki ljudi kar kličejo v naravo, posebno, če prebivajo sredi betona v mestu. Za Novomeščane je zelo lepa in ravno prav oddaljena sprehajalna točka Trška gora. Sprehajalec pa v nedeljo ali na praznik zaman pričakuje, da bi lahko med potjo po njej kje malo posedel in spil kaj osvežilnega. Vse, kar obratuje, je ob nedeljah namreč zaprto, vsaj za naključne goste. Očitno so premalo donosni in »turizem smo ljudje« za take primere ne velja.

TELEFONIJA — Kdor je imel v zadnjih dveh tednih telefonski preprek z Dolenjskim listom, so mu verjetno popuščali živci. Če mu je že uspelo priklicati pravo številko, je skoraj gotovo odpravil preprečevanje do željenega človeka. A saj bo bolje! Če smo brez težav obvladali računalnike, bomo tudi najnovejšo telefonijo.

PARKIRIŠČA — Ob obravnavi predloga, da je lahko nova novomeška policijska postaja samo nasproti avtobusne postaje in nikjer drugje, se je nekaterim v novomeški vladi med drugim zazdelo, da je tam premalo prostora. A so bili potolaženi. Prostora je dovolj, najbolj moteče policijske dejavnosti naj bi bile tako in tako skrite v brežino Krke. In da ne bi zmanjšali števila parkirišč, bomo morda lahko že tu obudovali kakšno posnemanje nemške iznajdljivosti: med nedavnim obiskom v Langenhagnu je Novomeščane namreč prevzelo parkirišče na strehi.

PROLETARCI — Novomeški parlament je na seji konec marca med delegatskimi pobudami in vprašanji seznanil s tistim, kar mu že dolgo leži na duši, tudi poslanec dr. Želimir Šribar. Misli, da je že čas, da v vrsticah nehajo s tovarišicami. Z zadevo bo gotovo lažje kaj ukreniti kot z ugotovitvijo, da so se komunisti 40 let trudili iz Slovencev narediti proletarce, kar pa bo zdaj očitno uspelo tujcem v nekaj letih. Tujci imajo namreč včasih pregoreče domače pomagače, tudi v Novem mestu.

Ena gospa je rekla, da se novomeški župan drži načela »Ne glejte, kaj delam, poslušajte, kaj govorim!« V velikonočni čestitki je po Studiu D pozival k prijateljstvu in strpnosti med ljudmi, ne zamudi pa nobene priložnosti, da ne bi koga vsaj malo sprl med sabo.

KAMION — PRODAJALNA KRUKA — V Novem mestu smo bili desetletja vajeni jesti le kruh, ki so ga spekli v današnjih Dolenjskih pekarnah. Danes je drugače. V novomeških trgovinah ponujajo kruh iz zasebne pekarije Ajda, v zadnjem času pa se je kruh in drugi pekarski izdelki našli tudi na policah kamionov. Tako prodajata kruh pekarna Žito iz Metlike in Markovič iz belokranjskega Suhorja (na sliki). Slednja sta vsak dopoldan na parkirišču pri novomeški tržnici. (Foto: J. P.)

• Narodnost je in bo ostala osnova vsake bodoče preureditve sveta. (Vidmar)

Vsakemu primerno vzgojo

OŠ Dragotina Ketteja je ena največjih osnovnih šol s prilagojenim programom v Sloveniji

NOVO MESTO — Prejšnji četrtek je bil v novomeški osnovni šoli s prilagojenim programom Dragotina Ketteja dan odprtih vrat. Obiskovalcem — v večini so bili starši in sorodniki učencev te šole — je šolski pevski zbor najprej ubrano zapel nekaj pesmi, nato pa jim je ravnateljica Breda Oklešen predstavila delo in življenje na tej šoli ter jih seznanila z uspehi pa tudi problemi in težavami, s katerimi se srečujejo. Z zanimanjem sta tako to predstavitev kot ogled šole spremljali tudi nevropsihiatrinja in psihologinja iz Danske, ki sta na zasebnem obisku v Novem mestu.

Ta šola deluje v Novem mestu od leta 1955, sprva kot pomožna, potem kot posebna šola, sedaj pa kot šola s prilagojenim programom. Od leta 1979 je šola v novem posloppju. »Prostori za šolsko dejavnost bi bili skorajda idealni, ker pa je zmanjkalo denarja za dom, smo morali tudi dom stisniti v šolsko stavbo, zato so razmere za delo v domu za učence slabe,« pravi ravnateljica. Novomeška šola je tako po številu učencev, številu oddelkov in po dejavnosti ena večjih med 35 takimi osnovnimi šolami v Sloveniji. Na šoli potekajo tri dejavnosti: popolna osnovna šola s prilagojenim programom, ki jo obiskuje 114 učencev v 10 oddelkih; imajo 4 oddelke za delovno usposabljanje, v katero so vključeni zmerno in težje prizadeti gojenci; tretja dejavnost pa je domska vzgoja, kjer imajo 7 vzgojnih skupin. V domski oskrbi je 68 otrok, od tega je 18 zmerno in težje prizadetih, ostali pa so lažje prizadeti.

Na tej šoli se zaposleni — vseh je 42, od tega je dve tretjini strokovnih

Breda Oklešen

in pedagoških delavcev — trudijo, da bi uresnili zahtevo, da je treba vsakemu otroku zagotoviti vzgojo, izobraževanje in usposabljanje na njemu primeren način in v ustreznih razmerah. V šolskem oddelku je največ 15 učencev, v nižjih razredih pa celo 9 do 11 učencev. Pri dejavnosti je šola v veliko pomoč tovarna zdravil Krka, ki je že 15 let skrben in radodaren pokrovitelj šole. Med drugim vsako leto Krka pripravi izlet ali piknik za vse učence.

V začetku junija bo OŠ Dragotina Ketteja organizatorica prvih državnih športnih iger za učence osnovnih šol s prilagojenim programom; to bodo pravzaprav že 24. slovenske take igre. Pokrovitelj bo novomeški izvršni svet. Igre bodo na novomeškem stadionu in se jih bo udeležilo okoli 250 otrok iz celih Slovenije, pomerili pa se bodo v atletiki, rokometu in nogometu.

A. B.

DELOVNO USPOSABLJANJE — Gostje so si v OŠ Dragotina Ketteja ogledali tudi oddelke za delovno usposabljanje, v katerih zmerno in težje prizadete otroke usposabljujejo za življenje in socializirajo. (Foto: A. B.)

Revščina ni nikakršna prednost

Delegati o poslovanju in strategiji razvoja občine — Iskra v vzponu — Minili so časi prosjačenja — Brez dobrih programov ne bo pomoči

ČRNOMELJ — Da je v črnomaljski občini lani marsikje precej škripalo in da tudi letos ni veliko bolje, če ne ponekod še slabše, so delegati skupščine lahko spoznali iz jedrnatega gradiva in besed predsednika izvršnega sveta Antona Horvata. Vprašanje je torej, o kakšni strategiji razvoja lahko govorijo, ko pa je bil lani delež črnomaljske izjube v regiji več kot 40 odst. A vendar so delegati sprejeli tudi osnutek strategije razvoja občine, čeprav so imeli nanj veliko pripomb.

Po Horvatovih besedah povzroča največ težav pomanjkanje primernih programov in akumulacije, tako da prestrukturiranje gospodarstva ne more steči, kot si želijo. Medtem ko je največje podjetje v občini, semiška Iskra, po nekaj letih težav zopet v vzponu, pa v treh precej velikih podjetjih grozi odpustanje delavcev.

Cilj strategije razvoja je zato prav v tem, da dajo prednost dejavnostim, ki podpirajo gospodarstvo, hkrati pa morajo najti ravnotežje med gospodarstvom in družbenimi dejavnostmi. Slednje nekateri še prevečkrat štejejo le kot stroške, čeprav lahko prav te veliko pripomorejo k promociji občine. Sicer pa morajo Črnomaljši čimveč iztisniti iz tega, kar že imajo. Pri tem je Horvat mislil na prostore v bivši vojašnici, kjer bi lahko odprli precej delovnih mest. Pri lastnjem denarju in denacionalizaciji pa bi morali poskrbeti, da se lastnina ne bi selila čez Gorjance, medtem ko bi v črnomaljski občini ostala le nekvalificirana in delno kvalificirana delovna sila brez možnosti odločanja.

Delegati so menili, da priznanje, da so reveži, ni nikakršna prednost pri razvoju občine, da pa so minili časi prosjačenja. Sedaj lahko le še zahtevajo, a morajo pri tem natančno ve-

deti, kaj hočejo, in imeti za to pripravljene tudi primerne programe. Sicer pa so v strategiji pogršali predvsem promocijo občine s celovito ponudbo delovnih in naravnih možnosti. Pa tudi »recept«, kako preprečiti beg možganov in kako nekaj deset domačih strokovnjakov prepričati, da bi se vrnili. Že vnaprej so opozorili, da nič ne pomaga še tako dober program razvoja, če ostane le zapisan na papirju. To pa se žal lahko zgodi tudi s črnomaljskim, če ne bodo določili tudi tistih, ki naj bi naloge uresničili.

M. BEZEK-JAKŠE

PO NOVEM

METLIKA — Člani občinskega izvršnega sveta so se na zadnji seji seznanili s tezami za zakon o reorganizaciji občin, po katerih se metliška ne bi delila. Člani so menili, da je to za Metliko prednost, seveda pa ne bi želeli biti v novi vlogi podrejeni drugim občinam ali centrom, ki bodo nastali na novo. Začeti bodo morali tudi s pripravami na novo organiziranje občinske uprave. Ker bo imela po novem veliko manj zaposlenih, bo manj boleče, če se bodo na to začeli pripravljati že prej in postopoma.

Matjaž Cikanek

Novomeščan popravljaja metliške čevlje

METLIKA — Približno pol leta je bila Metlika brez čevljarja, v zadnjem času pa sta odprla čevljarji delavnici kar dva. Eden od njiju, Matjaž Cikanek, je prišel celo iz Novega mesta. »Že nekaj časa sem razmišljal, da bi v Novem mestu odprl delavnico, ko pa je ena od strank potožila, da so Metličani ostali brez čevljarja, sem se napolil čez Gorjance. Skoraj mesec dni sem iskal primerno delavnico, nazadnje pa sem vzel v najem lokal, kjer je bil prej urar,« pove Matjaž.

Pričakoval je, da bo prvi mesec bolj malo dela, a so ga ljudje že prve dni skoraj zasuli s čevlji. »Nekaj je k temu prispevalo to, da dolgo ni bilo čevljarja, res pa je, da se tudi pri čevljih pozna vsesplošna kriza. Novi čevlji so marsikomu težko dosegli, zato jih prinese popravil, čeprav bi jih v boljših časih morda zavrgel. Zgodi se, da pri popravilu kakšnih čevljev porabim precej časa, toda ker veliko ne morem zaračunati, naredim kar zastonj. Glavno je, da ustrezem strankam, saj si moram prav zato, ker sem prišel, zaupanje pri njih šele pridobiti,« pravi Cikanek.

Matjaž dela sam. Pravi, da raje potegne z delom pozno v noč, kot da bi zaposlil še enega. Ljudi s takšnim poklicem je težko najti, pa tudi strošek za dodatnega delavca bi bil precejšen. »Z drobnimi popravili čevljev namreč ni moč veliko zaslužiti, še manj obogateti. Vendar en človek s tem lahko preživi, medtem ko bi dva životala,« pravi Cikanek, ki je že prve dni spoznal, kako prav se je odločil, ko je odprl delavnico v Metliki. Metličanom se torej ni bati, da bi kmalu spet ostali brez čevljarja.

M.B.-J.

TEŽAVE OBRNTNIKOV

METLIKA — V metliško obrtno zbornico je včlanjenih 256 rednih in 52 popoldanskih obrtnikov. V primerjavi z letom poprej se je število rednih obrtnikov zmanjšalo za približno 20. Kot je bilo slišati na nedavni letni skupščini zbornice, so Metličani očitno pričakovali preveč, ko so od vlade zahtevali enakopravnejše pogoje za gospodarjenje. Republiška vlada namreč ni sprejela ustreznih zakonov, ki bi spodbujali razvoj obrti in podjetništva. Delo metliških obrtnikov pa je še toliko težje, ker jih močno ovira državna meja. Prav zaradi nje se je zmanjšal njihov trg na Hrvaškem, moti pa jih tudi precej formalnosti pri prehodu meje in številna druga neurejena vprašanja med republikama.

POJASNILO O POLOŽNICAH

METLIKA — Med Metličani je bilo precej negotovanja zaradi dveh položnic, ki so jih prejeli za plačilo nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za leto 92. Predvsem so se jezili, ker ni bila priložena nikakršna odločba ali pojasnilo. Na Upravi za družbene dohodke so pojasnili, da je vsota na obeh položnicah enaka nadomestilu za lansko leto. Če se vrednost ne bi spremenila, bi bilo s poravnavo druge poločnice nadomestilo plačano. Vendar pa je v skladu z 11. členom odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča v občini Metlika izvršni svet dolžan tekoče spremljati in spreminjati višino nadomestila glede na rast cen. Ker pa cene pri nas ne mirujejo, bosta gotovo odmerjeni še 3. in 4. akontacija.

KRAJŠI DELOVNI TEDEN

METLIKA — Od 1. maja bodo v metliški občinski upravi in vseh zavodih, katerih ustanovitelj je skupščina občine, uvedli 40-urni delovni teden. Tako se bo delovni čas v občinski upravi pričel vsak dan ob 7. uri in bo trajal ob ponedeljkih, torkih in četrkih do 15. ure, ob sredah do 17. ure ter ob petkih do 13. ure. Zavode pa so opozorili, da zaradi njihovega skrajšanega delovnega časa stranke ne smejo biti prikrajšane.

NIKOGARŠNJA CESTA?

LAKNICE — Odbornik Marjan Dolenšek iz Lanknice je vendarle prejel odgovor odgovornega vodje novomeškega cestnega podjetja glede zimske službe na regionalni cesti R-332 na območju Lanknic. Cestari pravijo, da območje trebanjske občine v glavnem pokriva delovodstvo v Trebnjem, je pa res, da sporni odsek pride na vrsto med zadnjimi, ker je meja med trebanjsko in novomeško enoto cestarjev ravno v Gornjih Lanknicah. Zato se dogaja, da je cesta proti Mokronogu urejena, ne pa istočasno tudi proti Šmarjeti, za katero je dolžna skrbeti novomeška enota.

JUTRI V TREBNJEM: »BRONASTI« ZBOR IN NOVA KNJIGA

TREBNJE — Jutri, v petek, 24. aprila, bo v trebanjskem kulturnem domu ob 19. uri osrednja občinska proslava ob dnevu upora slovenskega naroda — državnem prazniku. Na prireditvi se bo svojemu občinstvu predstavil domači Komorni zbor pod vodstvom Igorja Teršarja, prvič kot dobitnik bronaste plakete na nedavnem mednarodnem tekmovanju pevskih zborov Naša pesem 92 v Mariboru. Predstavila pa bodo tudi knjigo Franceta Režuna Naši kraji, monografsko napisano delo o trebanjski občini.

ŠE OKROG 20 PARCEL

MIRNA — Sklad stavbnih zemljišč bi letos lahko opremil, odvisno pač od povpraševanja, še od 15 do 20 stanovaljskih parcel na Rojah III na Mirni. V zaidalnem načrtu v Mokronogu sta na voljo še dve parceli nad bloki, možna pa je tudi dopolnilna gradnja. Sklad bo pomagal tudi pri opremljanju stabnih zemljišč na območjih Medvedjeka, Kamenja in Velike Loke.

Bodo spet pekl čips Cekinček?

Podjetje SMER—KO na Češkem izdelalo prve količine krompirjevega čipsa Cekinček — Kmetijska zadruga Trebnje podpira takšen odkup presežkov krompirja

TREBNJE — Bodo trebanjski kmetje, potem ko je mirenska Kolinska zaradi novonastalih tržnih razmer dala slovo dotodanji proizvodnji izdelkov, pretežno iz krompirja, vendarle dobili nekakšen nadomestek za svoje tržne presežke krompirja v novi tovarni krompirjevega čipsa?

Novomeško podjetje za domačo in mednarodno trgovino SMER—KO je že zakupilo del zmogljivosti tovarne na Češkem in bo začelo izdelovati čips pod domačo blagovno znamko Cekinček. V aprilu naj bi bile na našem trgu že tudi prve količine tega čipsa. V Sloveniji ga ne izdeluje še nihče, temveč ga uvažamo iz delov nekdanje Jugoslavije in iz tujine. SMER—KO bi rad prenesel proizvodnjo čipsa v trebanjsko občino, ker je to zadostna pridelava krompirja, so pa tudi ugodne možnosti, da bi pridobil poslovne prostore. Na sestanku ustanoviteljev podjet-

linije v občini. V študiji naj bi opredelili začetne akcije z blagovne znamke Cekinček in njeno zaščito, naposled pa bi tudi predlagali nove izdelke v tej

• Trebanjski izvršni svet je pretekli petek sklenil, da bo občina s 180.000 tolarji, ki so v lanskem proračunu ostali nerazporejeni za razvoj podjetništva in obrti v občini, podprla izdelavo raziskovalne študije o umestnosti proizvodnje krompirjevega čipsa. Iz neuradnih virov smo zvedeli, da se podjetje SMER—KO zanima za prostore Kolinske na Mirni, kjer je bila že utečena pridelava krompirja.

znamki, ki bi jih tudi lahko izdelovali v občini.

P. P.

ŠE MOŽEN VPIS V GIMNAZIJU

ČRNOMELJ — V črnomaljski gimnaziji je še možen vpis v 3. oddelku. V srednji šoli v Črnomlju imajo v gimnazijem programu še 16 prostih mest. Če ne bo doboli učencev za 3 oddelke, bodo vpis omejili.

S POMOČJO PODPORNICO DO PRIREDITEV

METLIKA — Metliška ljudska knjižnica je v letošnjem letu pripravila že vrsto prireditev, kar pa ji je uspelo predvsem s pomočjo podpornikov. Tako je pri nastopu pevskih zborov iz Ljubljane in Novega mesta denarno pomagala Zavarovalnica Tilia, pri plesno-glasbeni prireditvi z naslovom Kapljica je priskočil na pomoč Komet, pri koncertu mestne godbe na pihala pa Kolpa d.d. Praznični koncert ob koncu tega tedna bodo gmotno podprli trgovina MTM Marka Pluta, Gala - Trade Celje in market Branke Humljan. Ljudska knjižnica se vsem, ki na ta način pomagajo pri ohranjanju kulturnega življenja v Metliki, iskreno zahvaljuje, zavedajoč se, da bi Metličani sicer ostali brez kulturnih prireditev, saj v občinskem proračunu za te namene ni dovolj denarja.

Zavarovanje oseb brez prejemkov

Nad 200 Trebanjcev

TREBNJE — 1. marca je bilo v trebanjski občini zdravstveno zavarovanih 200 občanov, od tega 43 otrok, ki imajo stalno bivališče na njenem območju, nimajo pa prejemkov in ne morejo pridobiti statusa zavarovanca zdravstvenega zavarovanja iz drugega naslova. Po mnenju trebanjske izpostave zavoda za zdravstveno zavarovanje pa je nezavarovanih občanov več.

Po novem mora poslej take občane prijavljati občina in ne več izpostava zavoda za zdravstveno zavarovanje. Za te zavarovance (Rome, klošarje, otroke, ki se po 15. letu ne šolajo, nekatere študente) naj bi v občinskem proračunu zagotovili okrog 1.800.000 tolarjev, saj za vsako osebo znaša poslej prispevek za zavarovanje 900 tolarjev na mesec (doslej 200 tolarjev). Sekretar občinskega sekretariata za občo upravo in družbene dejavnosti Milan Rman poudarja, da tega denarja v letošnjem proračunu nimajo zagotovljenega, pa so skupščino opozorili na obveznost, ki jo ima občina po novem zakonu za zdravstveno zavarovanje oseb brez prejemkov.

Sekretariat je trebanjski vladi predlagal, naj pooblasti Center za socialno delo Trebnje, da preverja

• Na petkovi seji izvršnega sveta v Trebnjem so povedali, da so dobili z republike nova navodila glede zdravstvenega zavarovanja oseb brez prejemkov in bo to zaenkrat vsaj do maja še po starem. Trebanjska vlada pa je sklenila, da bodo Trebanjci dali amandna k 15. členu zakona o zdravstvenem varstvu zavarovanju, da naj republika zagotovi denar za vse tisto, kar si na novo zmisli.

in ugotavlja upravičenost posameznih občanov do takega zavarovanja. P. P.

DELAVNICE UPRAVIČILE OBSTOJ — Pred šestimi leti so v Črnomlju v okviru šole Milke Šobar-Nataše s prilagojenim programom odprli delavnice pod posebnimi pogoji. V njih že ves čas dela po 12 varovancev iz metliške in črnomaljske občine. Ker pa je dovolj dela in tudi ljudi, ki bi bili v takšnih delavnicah pripravljani delati, so začeli razmišljati o ustanovitvi Varstveno-delovnega centra za zamo in težje prizadete. Imenovali so že delovno skupino, ki bo pripravila elaborat o upravičenosti razvoja takšnega centra. Da so sedanje delavnice pod posebnimi pogoji svoj obstoj že upravičile, pravijo specialna pedagoginja in vodja delavnice Nada Barič, delovni terapevt Stane Križ kot vseh 12 varovancev, med njimi tudi Milan, Tine in Boris (na fotografiji), ki spretno pakirajo sestavne dele za obešalnike. (Foto: M.B.-J.)

Nerganje voznikov ni upravičeno

Na novomeški Upravi za notranje zadeve trdijo, da na cesti Metlika — Novo mesto policisti ne pretiravajo z ustavljanjem voznikov — Preveč vinjenih

METLIKA — V zadnjem času je bilo med Belokranjci, predvsem pa med Metličani, slišati veliko pripomb zaradi nadzora prometa na magistralni cesti Metlika - Novo mesto. Vozniki so utemljevali svoje nezadovoljstvo s preveč pogostimi policijskimi kontrolami, ki da jih časovno ovirajo. Menili so, da jih policisti psihično maltretirajo, zaradi tega pa je prizadet tudi njihov belokranjski ponos. Predvsem pa po mnenju voznikov tako natančni pregledi vozil niso v prid prometni varnosti.

Na Upravi za notranje zadeve v Novem mestu niso ostali gluhi za vse te pripombe. Kot pojasnjuje načelnik uprave Borut Likar, je po umiku JA iz Slovenije varovanje naše državne meje prevzelo Ministrstvo za notranje zadeve. Vendar pri tem ne gre le za nadzor na mejnih prehodih in tik ob meji, ampak tudi v notranjosti države, predvsem pa na pomembnih cestah, ki vodijo v

• Borut Likar v svojem obvestilu metliškemu izvršnemu svetu med drugim pravi tudi, da so bile govornice posameznih občanov o pogostem ustavljanju vozil neresnične ali vsaj pretirane. Kljub temu pa so na upravi dali policistom navodila, naj zmanjšajo predvsem preverjanje o opremi vozila, kot so žarnice, trikotnik ipd., ki na varnost v prometu nimajo toliko vpliva.

notranjost države. Ena takšnih je tudi magistralna cesta Metlika-Novome mesto.

Da pa 24-urna kontrola ni le negativna, kot so menili vozniki, ampak lahko precej prispeva k varnosti v cestnem prometu, je razvidno iz statističnih podatkov, ki so jih zbrali policisti. V zadnjih treh mesecih preteklega leta so na omenjeni cesti ustavili in pregledali 8.963 vozil, zoper 593 ljudi ali 6,6 kontroliranih voznikov pa je bil dan predlog za uvedbo postopka o prekršku pa so podali le še za 4,7 odst. od ustavljenih voznikov. Torej je bilo letos manj kršitev kot lani.

Likar poudarja, da takšen način va-

Sprehod po Metliki

TUDI KONJENIŠKI KLUB BELA KRAJINA se bo vključil v prireditev Vinske vigred 92, ki bo v Metliki 22., 23. in 24. maja, in sicer tako, da bo prevažal s kočijami obiskovalce od Pungarta do hotela Bela krajina, na železniški postaji pa bo pričakal tudi goste, ki bodo pripotovali v Metliko z muzejskim vlakom. To se bo dogajalo v soboto in nedeljo. Za svoj prispevek so bili naproseni tudi člani kinološkega društva, ki je lani pripravilo razstavo psov, letos pa so odgovorili na celoti.

IZ PROGRAMA VINSKE VIGREDI 92 za nedeljo, 24. maja, je zanimivo izluščiti srečanje harmonikarjev, ki bo ob 11. uri, in nastop metliških rock skupin. Harmonikarji — prijavitelji so morajo Matjažu Rusu — bodo prišli iz slovenske metliške »dratarji« pa bodo hropili na Trgu svobode ob 15. ure dalje. Brez pomislekov ogromni množici se bodo predstavili: legendarne Polnočne kočije, The Pasmaters in Indust bag. Slednji bodo poskušali prodati tudi svojo CD ploščo Nova leta, kar jim ne bo delalo posebnih težav, saj je izšla v nakladi 500 kosov.

OB DNEVU PODZEMELJSKE OSNOVNE ŠOLE so izdali učenci glasilo Pod Kučarjem. Pisne izdelke so prispevali člani novinarskega krožka, likovno pa so glasilo opremili člani literarnega krožka, ki ga vodi učiteljica Barica Flajnik-Koželj.

UDJE METLIŠKE FOLKLORNE SKUPINE Ivan Navratil so pripravili na vuzemski ponedeljek pesmi in ples, ki jih je bilo nekaj moč videti in slišati ob tem času. Odgovorni vodja predstave je bil Matjaž Rus, skupino pa že vrsto let vodita Stane Križ in Janko Bračička. Vse skupaj je bilo zanimivo tudi zaradi Bruna Ravnikarja iz Ljubljane in domorodkinje Marice Zupanič.

Trebanjske iveri

MAJDA — Podpredsednica trebanjske vlade Majda Ivanov velja za odlično žensko. Na trebanjski občini ima največ možnosti, da postane »lezna lady«, pa ne le zaradi svojega neposrednega vedenja in navade, da vsakomur pove, kar mu gre, v obraz, ampak tudi zavoljo trdnega zdravja. Medtem ko predsednik trebanjskega izvršnega sveta Jože Rebolj dobro okreva po uspešni operaciji hrbtenice, je ta teden končal v bolnišnici še župan Ciril Pungartnik. Rebolj se bo odslej v prostem času verjetno odpovedal karateju, Pungartnik pa bo morda poslej manj polnil svoja in tuja pljuča s tobaknim dimom. Majda bi se nikotinski omami vsaj tako težko odpovedala kot župan. In v tej točki so njuna stališča najbližje.

VESELA GORA — 13 vaščanov zaselok Vesela Gora in Križev Pot je zaprosilo skupščino krajevne skupnosti Šentrupert in občine Trebnje naj jim omogočijo, da bodo spet imeli svoj kraj oz. vas Vesela Gora, kot je bilo pred vojno leta 1941. Krajevna skupnost je podprla željo svojih krajanov, saj nihče ne reče, da je prišel na sejem ali v muzej ali cerkev v Brinje, ampak da je prišel na Veselo Goro. Občinska uprava v Trebnjem je natančno pojasnila postopek imenovanja, preimenovanja, združevanja ter odprave naselij in ulic na splošno in povsem konkretno za primer Vesele Gore. Ker so ugotovili, da bi tja spadalo še 8 hiš, bi stroški preimenovanja dela Brinja znašali 53.800 tolarjev.

Sto let Franciške Žele

Visok jubilej v Koblarjih pri Kočevju

KOČEVJE — »Ni upanja na ozdravljenje, je prevelika starost!« Tako nam je dejala Franciška Žele, rojena Grbec, iz Koblarjev pri Kočevju, ki je 7. aprila praznovala svoj stoti rojstni dan, ko smo jo vprašali o njenem počutju. Pa vendar je Franciška pravzaprav zdrava in zelo bistrega uma, da ji celo rak — po vnetju lojnica pred desetimi leti se ji ena izmed ran na glavi ni zacelila — ne more do živlega.

Če bi Franciško videli sedeti na postelji, ki jo ima v kuhinji zato, da se ne bi počutila preveč osamljena, pa ne bi vedeli, da skorajda nič več ne vidi, da zelo slabo sliši, težko govori in da je zadnji dve leti vezana na posteljo, saj je noge ne držijo več, kakor nam je povedala njena snaha Angelca, bi težko verjeli, da se je rodila še v prejšnjem stoletju, preživela obe svetovni vojni in mnoge težke čase, ko je morala z delom svojih rok preživljati moža in tri sinove. To pa je Franciško tudi okrepilo. Dela na polju se ni nikoli branila, saj ga je bila navajena že od otroških let, ki jih je v krogu velike družine preživela v rojstnem Lipsinju v cerkniški občini.

Franciška se je poročila v letu, ko se je pričela prva svetovna vojna, in po nekaj letih bivanja v Prestranku sta se 1921 z možem preselila v Ložino pri Kočevju in 1924 v Koblarje, kjer živi še danes v hiši, ki jo je skupaj s sinom zgradila 1947. leta. Mož ji je umrl že leta 1937. Po mnogih letih težkega življenja in odrekanja je njen mož ravno tisto leto dobil pokojnino, in sicer tudi za 14 let nazaj. Lep kupček denarja je bil to, žal pa so ga zaupali banki, iz katere so po drugi svetovni vojni dobili le delček nekdanjega premoženja.

Toda življenje je teklo naprej in za Franciško, ki ima danes šest vnukov in osem pravnukov ter do bro nego v krogu družine sina Alojza, kljub visokemu jubileju še vedno teče, čeprav ne več ravno rožnato in veselo.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Črn madež na poslanski dolžnosti

Seja kočevske občinske skupščine je bila svojevrsna polomija

KOČEVJE — Zaradi nesklepnosti zbora krajevnih skupnosti kočevske občinske skupščine, ki je ostal nesklepen tudi po več kot polurni preložitvi začetka, sta 14. aprila zasedala le družbenopolitični zbor in zbor združenega dela. Skupno sejo zborov je vodil podpredsednik družbenopolitičnega zbora Alojz Košir. Tako kot se je seja neslavno začela, se je v pravem pomenu te besede končala. V ponos poslancem pa tudi ne more biti incident, ki se je pripetil že pri obravnavi druge točke dnevnega reda.

Zaradi neizkušenosti v vodenju skupščinskih sej predsedujoči Alojz Košir ni niti poskušal opozoriti razpravljalca Vinka Pintarja, naj ne uporablja žaljivih besed. Ker so dal resnejši nekateri poslanci kar iz delegatskih klopi, je Vinko Pintar, ki so ga prekinili v razpravi o osnutku občinskega proračuna za letošnje leto, zasedanje protestno, zapustil, ostali pa so zasedanje nadaljevali, kot da se ni nič zgodilo. Predno so poslanci proračun sprejeli kot osnutek in skoraj v isti sapi tudi kot predlog, pa je dal resnejši pripomba na razdelitev proračunskega denarja le direktor kočevskega zdravstvenega doma Tihomir Odorčič, ki je opozoril, da z dodeljenim denarjem zdravstvo ne bo preživelo.

Skoraj gladko so stekle ostale točke dnevnega reda, med drugim tudi določitev po dveh članov iz vsakega zbora za usklajevalno komisijo, čeprav so predstavniki družbenopolitičnega zbora na dan poprej sklicani

seji predsedstva temu ostro nasprotovali, češ, da je njihov zbor program dela izvršnega sveta, ki bo sedaj predmet medzborovskega usklajevanja, že dvakrat zavrnili.

Zaključek te dokaj nenavadne seje je bil še bolj nenavaden. Predsednik sveta krajevnih skupnosti Kostel, Stanislav Južnič, je nameraval poslance

seznaniti s svojim videnjem razhajanj med njim, svetom krajevnih skupnosti in občinskim vrhom. Zaradi pozne ure je svoj govor skrajšal na nekaj bistvenih misli. Po vsej verjetnosti je pričakoval kakšen odziv poslancev, doživel pa je le odziv predsednika skupščine Mihaela Petroviča, ki je nekatero Južničevo navedbo zavrnil kot neresnične in ga javno obtožil, da laže. Očitno je bilo to poslancem kaj malo mar, saj so malo pred 23. uro, ko je župan zapustil govorniški oder, dvorano zapustili, ne da bi predsedujoči zasedanje zaključil.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Samovolja močnejša od oblasti

Zakaj ni rešitev — S seje izvršnega sveta

RIBNICA — Na seji ribniškega izvršnega sveta, ki je bila 15. aprila, so poleg nekaterih novih, ponovno obravnavali tudi zadeve, ki se, zaradi svoje težje rešljivosti, pojavljajo že skoraj na vsaki seji izvršnega sveta. Med slednje sodita obravnava črnih gradenj in dela v gostinskih lokalih, ki delujejo mimo prvotnih dogovorov.

Med člani izvršnega sveta so ponovno prišla do izraza nasprotna stališča, ki jih gojijo do Kluba 111 iz Gornjih Lepovč. Medtem ko nekateri menijo, da je takšen lokal v Ribnici več kot dobrodošel, pa drugi, ki temu sicer ne nasprotujejo, zatrjujejo, da ne sodi v stanovanjsko naselje. Sosedje se počutijo prevarane in nemočne, saj so lastniki Kluba 111 Bojanu Kosu dali soglasje za gradnjo trgovine in manjšega gostinskega lokala. Kos pa je med dejavnostmi objekta v Gornjih Lepovčah registriral tudi klub, kar pomeni, da ima zakonsko osnovo za to, da se gostije — člani kluba lahko zadržujejo v Klubu 111 tudi do poznih večernih urah. Ureditvi parkirišč za goste Kluba 111 načeloma nihče ne nasprotuje, so pa nekateri ostro proti temu, da bi bila parkirišča na prostoru, ki je po občinskem planu predviden za otroška igrišča.

V. D.

SKROMNE PRIZNAVALNINE

KOČEVJE — Iz občinskega proračuna so lahko letos dodelili 3.200.000,00 slt za izplačilo občinskih priznavalnin. V lanskem letu je prejelo dohodek iz tega naslova 133 oseb, ki jim je priznana udeležba v narodnoosvobodilni vojni od leta 1941 do 1945. Kot edini vir za preživljanje je prejelo 9 upravičencev. V decembru minulega leta je bila najnižja priznavalnina 222,60 slt in najvišja 5.349,00 slt, vendar je v to šteto tudi dodatek za nego. Nekaj manj kot polovica prejemnikov priznavalnin so udeleženci NOV s priznano posebno dobo do leta 1942.

OBVOZNICI NAČELNO NIHČE NE NASPROTUJE

RIBNICA — Sedanja obvoznica, ki razbremenjuje promet v starem mestnem jedru Ribnice, še zdaleč ni najboljša rešitev, saj je cesta le nekaj korakov oddaljena od obeh osnovnih šol v Ribnici. Nova obvoznica, ki naj bi potekala od industrijske cone na Bregu mimo Inlesa in Melesa v Ribnici do Male Hrovače, kjer bi se priključila magistralni cesti Ljubljana — Kočevje, je vprašljiva z vidika motenja tehnološkega procesa za odvijanje proizvodne dejavnosti obeh omenjenih podjetij. O možnostih izgradnje predlagane obvoznice so se minulo sredo ribniški občinski moške pogovarjali s predstavniki obeh podjetij, projektantom in Andrejem Berčičem z republiške uprave za ceste. Na skupnem sestanku je bilo ugotovljeno, da gradnji obvoznice načeloma nihče ne nasprotuje. Dogovorili so se, da bo nepristranski tehnolog lesne stroke skupaj s predstavniki Inlesa in Melesa ugotovil, ali je možno speljati cesto tako, da ne bo motila delovnega procesa obeh podjetij.

PREIMENOVALI BODO ULICE

SODRAŽICA — Na pobudo krajevnega odbora slovenskih krščanskih demokratov, je svet krajevnih skupnosti obravnaval in sprejel sklep o začetku javne razprave za spremembo imen ulic in trga v naselju Sodražica. Krajani se bodo do konca tega meseca v obliki ankete odločili, ali so za preimenovanje ali proti preimenovanju naslednjih ulic: Cesta notranjskega odreda v Notranjsko cesto, Kurirska cesta v Strugarsko ali Cesto Franceta Goršeta, Cesta Majde Šilc v Prijateljstvo cesto, Trg 25. maja v Krekov ali Glavni trg. O spremembi imen ulic bodo odločali tam živeči krajanje, o preimenovanju trga pa krajanje Sodražice. Stroške preimenovanja bodo krili prebivalci ulic in trga.

M. G-č

LOČENO ZBIRANJE HIŠNIH ODPADKOV

SEVNICA — Senovško podjetje Barles bo za sevniško občino izdelalo modelni projekt za ločeno zbiranje hišnih odpadkov na območju Naselja heroja Maroka v Sevnici, Krmelja, Sentjanja, Tržišča in Malkovca. Barles, ki sodeluje z znanim avstrijskim firmama za zbiranje in predelavo odpadkov Bartel — Barkopa in Rumpold, bo skušal načrtno gospodarjenje z odpadki organizirati v celotni posavski regiji. Barles bo dal sevniški občini brezplačno na razpolago potrebne posode za odpadke, prav tako bo Barles za obdobje enega leta posodil potrebno vozilo za zbiranje odpadkov. Če bo modelni projekt uspešen, bodo dali rezultate na voljo mešani družbi.

P. P.

GOSPODINJSKA POMOČ NA DOMU

SEVNICA — Center za socialno in svetovalno delo v Sevnici bo, podobno kot lani, tudi leto v okviru javnih del pripravil gospodinjstvo pomoč starostnikom in družinam, ki tako pomoč iz kakršnihkoli razlogov potrebujejo. Na ta način starostnikom omogočajo, da ostanejo v okolju, kjer žive in so nanj tudi čustveno navezani. Zaposlili bodo dva ali tri delavce, ki imajo smisel za delo z ljudmi. Jeseni pa bo center z dodatnimi, strokovnimi delavci organiziral gospodinjstvo vzgojno pomoč za družine za majhnimi otroki.

Pomoč duševno prizadetim in staršem

Ocena in analiza stanja duševno prizadetih — Seminar na Liscu

SEVNICA — »Društvo za pomoč duševno prizadetim v občini Sevnica povezuje starše duševno prizadetih otrok, njihove skrbnike in rejnike pa tudi strokovne delavce, ki skrbijo za duševno prizadete. Letos bomo za duševno prizadete osebe pripravili delo na domu, kulturno prireditve ali koncert. Poletni bomo organizirali letovanje duševno prizadetih otrok in mladostnikov, ob dnevu invalidov razstavno izdelkov učencev Osnovne šole Ane Gale ter delavnic pod posebnimi pogoji. Ob koncu leta bomo obiskali vse starejše duševno prizadete osebe, novejše srečanje pa bomo pripravili za vse tiste duševno prizadete osebe, ki niso nikamor vključene.« niza poglobljene naloge iz letošnjega programa društva njegovega predsednika, diplomirani psiholog Anton Koren.

Kot pravi podpredsednica društva Fanika Zemljak imajo obilo težav s pridobivanjem staršev za vikend seminar, ki bo 8., 9. in 10. maja na Liscu, čeprav je vse brez

Anton Koren

plačno. Denarno bo pomagala Zveza društev za pomoč duševno prizadetim Slovenije, Konfekcija Lisca bo omogočila ugodno bivanje v Tončkovem domu za okrog 30 udeležencev, sevniški vrtec in gasilci bodo prispevali prevoze s kombijem, zveza kulturnih organizacij pa priložnostni kulturni spored. Omeniti velja, da so se strokovnjaki iz Ljubljane, Novega mesta in Sevnice,

• Ravnatelj Osnovne šole s prilagojenim programom Ane Gale, Franc Novšak, je izdelal analizo o stanju duševno prizadetih v občini. V strnjeni obliki naj bi jo, in s tem tudi vso problematiko, razgrnili tudi sevniški vladi.

ce, ki bodo predavali na seminarju, odpovedali avtorskim honorarjem. Med omenjenim vikend seminarjem bodo v izloži Merkatorjeve železnice v Sevnici razstavljeni izdelki varovancev delavnic pod posebnimi pogoji.

P. P.

Drobne iz Kočevja

USMERJENO ČEBELARSTVO — Razmišljanja, da bi v Seču pri Polomu čebelarstvo postalo vodilna dejavnost, ki bi pripomogla k revitalizaciji naselja, niso brez možnosti. V zvezi s tem je bil v začetku meseca v Seču sestanek z občani, predstavniki uporabnikov prostora, skupščine občine Kočevje in nosilec celotne zamisli Antonom Fabjanom iz Seča. Fabjan, ki se ukvarja z izdelavo zdravil iz medu, je že v marcu občinskimi možem predstavil svoj program, iz katerega je razvidno, da bi čebelarstvo, kot alternativna medicinska lahko postalo vodilna dejavnost v naselju.

TEŽAVE ZDRAVSTVENEGA DOMA — »Kočevje kmalu ne bo imelo zdravstvenega doma!« je na zadnji seji občinske skupščine poslance resno opozoril direktor kočevskega zdravstvenega doma Tihomir Odorčič. Vzrok? Nerazumevanje občine za težave zdravstvenega doma in seveda denar. Na zahtevo sanitarne inšpekcije bi morali delavci zdravstvenega doma že do 10. tega meseca opraviti dokaj draga popravila. Ker je bil denar, ki so ga iz proračuna namenili zdravstvu za letošnje leto, po zatrdilih direktorja Odorčiča porabljen že v prvih dveh mesecih letošnjega leta, se nehoti vprašamo: ali se res lahko zgodi, da bo sanitarna inšpekcija kočevski zdravstveni dom zaprla?

Ribniški zobotrebci

MODRO RAVNANJE — Proračunski denar, namenjen razvoju drobne obrti v ribniški občini, bodo ribniški občinski možje letos razdelili na podlagi predloga, ki ga bo do naslednje seje izvršnega sveta pripravila Obrtna zbornica Ribnica. To je nedvomno modra odločitev. Izvršni svet je s tem pokazal ne samo, da obrtniki sami najbolj vedo, kdo resnično potrebuje ta denar in da zaupa njihovi presoji, marveč se bo na ta način tudi izognil morebitnim očitkom, zakaj je denar razdelil tako, kot ga bo.

NESTRINJANJE — Pogodba, ki jo je pripravilo republiško ministrstvo za obrambo o oddaji doma JLA v Ribnici v najem, Ribničanom nikakor ni pogodu. Stavevaljaci pogodbe so namreč zamenjali dejstvo, da so dom gradili tudi z denarjem občanov. Ker se občina ne namerava zlahka odpovedati približno 35-odst. deležu, ki ga ima v domu, je pričakovati, da stavba nekdanjega doma JLA vsaj še nekaj časa ne bo dana v najem.

KRITIKA KULTURE — Kritika, ki je bila ob letošnjem sprejemu občinskega proračuna deležna kultura, ni bila namenjena dejavnosti. Nasprotno, poslanci so menili, da je premo denarja namenjeno za samo dejavnost, preveč pa za plače zaposlenih in vzdrževanje stavb. Kljub temu da je predsednik izvršnega sveta Janez Henigman pojasnil, da obnova Miklovo hiše ni stala dva milijona mark ampak milijon, so nekateri menili, da je bilo zanjo porabljeno že dovolj denarja in da bi se morala začeti sama vzdrževati oziroma kriti vsaj polovico stroškov svojega poslovanja. Pomisleke so imeli tudi o številu zaposlenih, češ da je sedanjih pet zaposlenih v Miklovi hiši vendarle nekoliko preveč.

Sevniški paberki

PAPIR — V obrtni zadrugi Bohor so se znašli tako na psu, da jim manjka denarja za ogrevanje prostorov in se že zaposleni grejejo z od doma prinesenimi kaloriferčki. Tja, kamor gre še cesar peš, bi moralo v stavbi Bohorja celo Njegov veličanstvo prinesiti s določeno količino papirja. Ne za državniške, ampak za še bolj nujne zadeve.

IZGNANCI — Predstavniki krajevnih organizacij Društva izgnancev Slovenije iz sevniške občine so ugotovili, da so več kot shodili. Do cilja, da bi prišli do pravične odškodnine za prestano trpljenje, jih verjetno čaka še vsaj en križev pot. Pravijo, da če hoče dobiti od Nemca marko, bo German takoj gruntal, kako bi dobil vsaj dve nazaj. Predsednik sevnških izgnancev Jože Bogovič meni, da bodo morali (ne le izgnanci) upoštevati načelo: »Biti prijatelj z vsakim, hlapec nikomur!«

PRIZADETI — Center za socialno in svetovalno delo obiskuje duševno prizadete osebe v sevniški občini nekajkrat letno. Mobilna služba in center delata z roko v roki. Toda, zakaj je od vseh osnovnih šol le boštanjška odgovorila na pred mesecem poslani poziv, naj prično razvrščati otroke? Bo Osnovna šola Ane Gale s prilagojenim programom ostala brez učencev, duševno prizadeti otroci pa brez strokovnega usposabljanja za življenje?

• Glavni izvor naših problemov je partitokracija. (Toplak)

• Najnevarnejši so tisti norci, ki so napol nori. (Italijanski pregovor)

• Življenje je potovanje, ki nas vrača. (Melville)

Preudarjeno zamujanje z deli

Gradnja obrtne cone Breg se še ni začela

KOČEVJE — Razvoj zasebnega podjetništva na Kočevskem je že pred časom vzbudil razmišljanja o izgradnji obrtnih oziroma industrijskih con. Poleg obrtne cone Breg so potrebe po novih proizvodnih prostorih narekovale tudi izgradnjo industrijske cone v Predgradu, kjer so prvi trije investitorji že pričeli s pripravami na izgradnjo.

V Kočevju z zemljskimi deli še niso začeli. Razlog za zamudo je po zagotovilih Mira Ferlina ki v kočevski občinski upravi skrbi za razvoj, zelo preprost: »Če najdemo cenejšo možnost, kot bi jo za investitorja predstavljala izgradnja novih proizvodnih prostorov v obrtni coni, jo novemu podjetniku tudi ponudimo.« Cenejši so gradnje novih pa je najem že obstoječih delovnih prostorov. Tako so denimo štirje investitorji, ki bi sicer gradili v obrtni coni, po nasvetu občinske svetovalne službe vzeli v najem nekatere prostore v podjetjih Inkop, Melamin in Trikon.

Podjetij, ki razpolagajo s presežkom delovnih prostorov, ki bi jih lahko oddala v najem, je v kočevski občini še nekaj. Takšen je cel kompleks nekdanjega Agroservis, prazni pa so tudi še nekateri prostori nekdanjega podjetja SGP Zidar. Tudi nekateri drugi objekti niso zadovoljivo izkoriščeni. Tako bodo oddali v najem stavbo šole na Travi, razmišljati in dogovoriti pa se bo potrebno tudi o bolj smotrni uporabi prostorov, s katerimi razpolagajo številni gasilski domovi v kočevski občini.

Med čim bolj ugodne pogoje, ki jih občinski organi skušajo nuditi novim podjetnikom in ostalim investitorjem za pričetek njihove dejavnosti, sodi poleg obročnega odplačevanja zemljišč in

PROSLAVA V CERKNICI

CERKNICA — Skupščina občine Cerknica, Občinski odbor ZZB NOV občine Cerknica in skupnost borcev NOV Notranjskega odreda, pripravljajo v počastitev 27. aprila dneva upora proti okupatorju in 50-letnice ustanovitve Notranjskega partizanskega odreda jubilejno proslavo, ki bo v soboto, 25. aprila, ob 11. uri, v športni dvorani Osnovne šole Notranjski odred v Cerknici. Slavnostni govornik bo prvi komandant odreda - narodni heroj Bojan Polak - Stjenka, o pomenu 27. aprila, državne praznika, pa bo govoril predsednik Izvršnega sveta Skupščine občine Cerknica Peter Hribar.

Pretežni izvozniki spet tepeni

V Stillesu, ki izvozi pretežni del proizvodnje na najzahtevnejše trge, ne morejo nikjer nadomestiti izpada dohodka zaradi precenjenega tolarja

SEVNICA — Sevnškemu Stillesu, podjetju z okrog 400 delavci, ki ima z letnimi izvoznimi pogodbami proizvodnjo skoraj v celoti prodano, sedanjí položaj pretežnega izvoznika zaradi precenjenega tečaja tolarja ne omogoča več dela tudi vnaprej. Zato je resno ogroženo veliko delovnih mest, pa tudi vložek, ki ga ima država v tem podjetju.

Vodstvo Stillesa zato resno opozarjajo vlado in Banko Slovenije, naj ukrepata in rešita položaj vseh, še zlasti pa pretežnih izvoznikov. Slednji namreč ne morejo nikjer nadomestiti izpada dohodka zaradi precenjenega tečaja tolarja in so v neugodnem položaju s tistimi, ki lahko pretežni del proizvodnje in storitev prodajo doma. Omenjujejo, da bi morala biti nemška marka sedaj najmanj po 70 tolarjev.

»Ne vemo, komu naj izstavimo račun za tisto, kar smo izgubili v pol leta. Verjetno ga bomo deviznim rezervam Banke Slovenije, ker je del tistih deviz tudi Stillesovih. Zaradi ne-

spremenjenega tečaja tolarja v zadnjih mesecih izgubljam vse doseženo v izvozu. Tečaj marke je od začetka januarja do konca marca letos narasel za 24 odst., proizvodni stroški pa za več kot 45 odst. Vedno zveličavna rezerva v produktivnosti in racionalizaciji stroškov je v letih gospodarske recesije pošla.« Igra države s tečajem, obrestmi in dodatnim obremenjevanjem gospodarstva se nadaljuje. Če bi ustavili proizvodnjo za izvoz, bi bile reakcije tujih partnerjev silovite do nas, države in v tujih poslovnih krogih. Mi ničesar ne trusimo! Sposobni smo bili poiskati tuje trge, ki ob normalnem tečaju omogo-

• Stilles je lani dosegel 60 odst. celotne finančne realizacije na tujem trgu, letos pa znese izvoz že okrog 90 odst. celotne realizacije. Značilnost Stillesove proizvodnje je maloserijska izdelava ekskluzivnega pohištva, pretežno iz plemenitega lesa, in interierska oprema za hotele in poslovne prostore v najvišjem cenovnem prostoru. Podjetje izvažajo izključno na konvertibilno tržišče in je izrazil neto izvoznik, saj uvoz ne presega 15 odst. doseženega izvoza. Zaradi znanih razlogov Stilles praktično nima več domačega trga, zaradi tega pa so se sevniški mizarji tudi dolgoročno opredelili za tuje trge.

čajo življenje in razvoj firme,« poudarja glavni direktor Stillesa Alojz Rataj.

P. P.

NASPROTJA — Senovski župnik je med pobožnimi postnimi pridigami oznanil, da razisem in komunizem nista za človeštvo, kajti za komunisti so grobišča. Pridigajoči je oznanilo podkrepil z opozorilom, da katoličan ve, koga vse na bodočih volitvah ne sme voliti, in da sta med temi Kučan in Drnovšek kot komunista. Dva sta, ki sta s tako izbranimi besedami in nekoliko podobno v sedanjem predvolilnem času odločno kot v strahu pred šibo božjo zabičala svobodnemu ljudstvu, koga natančno je prepovedano voliti na prihodnjih demokratskih volitvah. Poleg senovskega župnika je to storil v Krškem v svojem znamenitem slogu Ivan Kramberger, ki pa ima potrdilo, da je pameten.

REŠITEV — Delegat Danilo Siter je namignil kolegom, naj bi kaj denarja dali potapljačem za nakup opreme. K temu je čez čas nekdo rekel, da so potapljaške obleke v Krškem res zelo nepogrešljiva stvar, saj je prebivalstvo bolj ali manj že potopljeno. Očitno je mislil na tovarne, ki jim pohaja denar in moč in so nekako naprodaj bolj premožnim kupcem. Ampak če bi že bile potapljaške obleke, bi jih za vsak primer verjetno pobasal kdo od tistih, ki sploh ni pod vodo.

POLITIKA IN GLASBA — Krška občinska skupščina je bila nekaj čez 19. uro že nesklepčna. Delegati so bili očitno obveščeni, da je v kulturnem domu vabljiva glasbena prireditve, na kateri so igrali in peli, da je občinstvo ploskalo do manjših bolečin. Ampak zaradi prireditve bi bil parlament lahko še naprej sklepčen. V kulturnem domu namreč niso opazili pogršanih amaterskih politikov delegatov razen nekaj izjem. Menda je šlo za eno samo izjemo, vendar tej ne gre očitati, da jemlje kulturno prireditev samo kot izgovor.

Novo v Brežicah

PIJANI MOŽ NA MEJI — Od kar je pri Brežicah državna meja, je čisto drugače, kot je bilo tedaj, ko si lahko po mili volji nakupil samoborskih prašičev in jih odpeljal v domači svinjak na sedanjih slovenskih strani. Sprememba je prinesla v življenje domačinov nov red, saj ob meji po predpisih delujejo policijske posadke in nove med njimi so pripravljene legitimirati celo potepuškega psa brez dokumentov, kaj šele kmeta, ki hoče meni nič tebi nič peljati levo in desno vno gnoja. Toda pokazalo se je, da policija ni odveč, saj hoče priti čez mejo tudi vsakovrstna golazen v različnih stanjih. Pred časom je enako poskušal neki Z. P., ki je iz BiH prispel na hrvaško-slovensko mejo bolj »v tekočem stanju«. Obilo je bil namreč popil alkohole tekočine. Tovrstna pretekle naprežanja so ga navdala z izjemno močjo, tako da je v sklepih fazi srečevanja z obmejno policijo eno od uniformiranih oseb celo brcnil. Očitno se bodo morali obmejni policisti obleči tako na debelo kot kokejisti, potem jim tudi brce ne bodo mogle do živega.

NISO VEDELI — V Dobovi se je domačin namenil nekaj graditi, ker mu tako veleva podjetniška žilica. Gradil bi blizu tirov, železnica mu ne dovoli. Zato ima težave. Seveda domačin. Ali pa imajo svojevrstne težave na železnici v Ljubljani. Pred časom so mu namreč železničarji že dali uradno soglasje, zdaj pa o tem ničesar ne vedo. Tudi železničarski šefi sčasoma pozabijo, kar obljubijo ljudstvu.

DOMNEVA OBLJUBA — Igor Bavčar naj bi bil obljubil nekemu domačinu v nekem hribovskem zaselku v brežiški občini, da se bo osebno potrudil za to, da domačin dobi telefon. Sedanjí minister naj bi bil to rekel v času vojne, ko naj bi bil z nekega hribovčaka opazoval sovražnika, ki je pretil Sloveniji. Da bi si šel Bavčar zapravljat ugled s takimi obljubami, ki jih ne bo mogel nikoli uresničiti, skoraj ni verjetno. Bolj verjetno je to, da si je nekdo policijskega ministra omissil zato, da bi zahteva za telefon zvenela bolj upravičena, češ če se zanj poteguje minister, gre pa res za zelo pomembno stvar. Lahko pa je tudi samo to: ljudstvu brez telefona je lažje, če pričakuje telefon z mislijo na pomembnega človeka, ki ima toliko telefonskih naprav, da z njimi celo prisluškuje drugim, ko telefonirajo.

PRED SELITVJO POSPRAVITI

DOLENJA VAS — Prebivalci iz krajevne skupnosti Dolenja vas, ki živijo blizu sedanje krškega komunalnega smetišča, zahtevajo ureditev deponije. Zahteva pomeni, da bo moral Kostak deponijo popolnoma urediti, preden bodo odpadke v občini začeli odvažati na novo, zdaj še neznan lokacijo.

CESTO BODO OBNOVILI

SENOVO — Dotrajano asfaltno cesto od Senovega do Brestanice bodo obnovili. Lokacijski načrt, ki sodi v sveznej potrebne dokumentacije za urejanje te regionalne ceste in brez katerega ni možna obnova, so nedavno sprejeli zbori krške občinske skupščine. Omenjeno cesto bodo obnovili letos.

IZ NAŠIH OBČIN

Za stavbišča in za druge namene

Vlaganja sklada stavbnih zemljišč — Obljubljeni prostorska dokumentacija — Denar mogoče tudi za zdravje in kulturne prireditve — Pripombe

KRŠKO — Z denarjem iz krškega sklada stavbnih zemljišč bodo letos med drugim financirali napeljavo plinovodnega omrežja na nekaterih območjih, poleg tega naj bi s sredstvi fonda podprli komunalno opremljanje zemljišč za potrebe obrti.

Kar zadeva plinovod, bodo po besedah Metoda Sonca na voljo nekoliko večja sredstva za napeljavo plinovoda v Krškem in na Senovem. Skladov letošnji program, po katerem naj bi razporejali denar za ta namen, govori o »faznem pristopu«. To

pomeni, da naj bi bili letos nared predinvesticijska študija in lokacijski načrti za Spodnji Grič. Skladov predvideni strošek za pridobivanje in opremljanje parcel za malo gospodarstvo se v pretežni meri nanaša na obrtno cono v Leskovcu. Ljudje, ki želijo graditi, pa bodo verjetno posebej veseli obljube iz sklada, da bodo načrtovalci letos izdelali prostorske dokumente za naselja.

Sklad, v katerega bo največ dala Nuklearna elektrarna Krško, s tem ko bo plačala najvišjo odškodnino za uporabljeno stavbno zemljišče, bo z omenjenimi načrti koristil prebivalstvu samo v enem pogledu. Zato bi po mnenju Danila Siterja stori prav, ko bi si z denarjem iz tega fonda zagotovili v občini boljše življenje še na drugačen način. Predlagal je, naj bi kupili zdravstvenemu domu dobro opremljen reševalni kombi, šolarjem regresirali prehrano, otrokom iz krške občine kdaj plačali ogled kake kulturne prireditve v Ljubljani, s sredstvi sklada pritegnili v Posavje alternativne programe otroškega var-

stva, vzdrževali kulturne domove po krajih, spodbujali dokazano koristna združenja za tehnično in telesno kulturo in omogočili zdravilna letovanja krškim otrokom, ker imajo menda pogoste dihalne težave kot njihovi vrstniki iz krajev s čistejšim zrakom. Na nedavni seji krške občinske skupščine, kjer je bil govor o skladu stavbnih zemljišč, so potem izglasovali, naj upravni odbor sklada stavbnih zemljišč razpravlja o tem, ali je možno denar sklada uporabiti tudi za

• **Posamezni delegati so v razpravi o načrtih sklada stavbnih zemljišč ocenili, da ustanova preveč skrbi za razvoj občinskega središča in premalo za obrobje. Po mnenju nekaterih bi morali na seji izglasovati nezaupnico upravnemu odboru sklada, češ da dela slabo in pristransko. Program dela, kot ga je predlagal sklad, delegati sicer niso sprejeli. Družbenopolitični zbor ob glasovanju ni bil več sklepčen, ostala dva pa sta program zavrnila.**

»drugačne namene«, se pravi za izboljšanje življenja.

L. M.

VPLIV POD DOVOLJENO MEJO

KRŠKO — Tudi v marcu je bil vpliv Jedske elektrarne Krško na okolje pod dovoljeno mejo, kot kažejo meritve segrevanja Save ter tekočinskih in plinskih emisij v okolje. V marcu so v nuklearni uskladiščili 38 sodov srednje radioaktivnega materiala, medtem ko posod za nizko radioaktivno vsebino niso uskladiščili. Skupno je v JE Krško uskladiščili 8.319 radioaktivnih sodov. Krška jedska elektrarna je v marcu proizvedla neto 445.164 megavatnih ur električne energije. Statistiki so tudi izračunali za marec, da je elektrarna dosegla 100-odstotno razpoložljivost in 96,64-odstotno izkoriščenost.

L. M.

FOLKLORNI VEČER V VRTAČAH

ARTIČE — Folklorna skupina Prosvetnega društva Oton Župančič vabi to soboto ob 20. uri v dvorano domačega prosvetnega doma. Artiški folkloristi, ki že poldrugo desetletje negujejo plese in običaje slovenskih pokrajin, bodo svoje delo prikazali na letnem koncertu. Ob tej priložnosti so v goste povabili tudi prijateljsko folklorno skupino s Primskovega pri Kranju in njihove Bodeče neže, pevke ljudskih pesmi. Medtem ko bodo gostje prikazali gorenjsko in dolensko folkloro, bodo domačini zaplesali po belokranjsko, štajersko in kozjansko. Večer folklorne slovenskih pokrajin bo popestrila še citrarka Mateja Ferenčak.

TURIZEM NA ZDOLAH

ZDOLE — V nedeljo, 26. aprila, ob 16. uri bo v tukajšnjem Kulturnem domu Bena Zupančiča okrogla miza Turizem na podoželju. V razgovoru, ki ga bo povezoval predsednik SKD Krško Danilo Siter, bodo sodelovali slovenski minister za turizem Ingo Paš, predsednik Turistične zveze Slovenije dr. Marjan Rožič, dr. Janez Bogataj z ljubljanske Filozofske fakultete in Franc Černelič, predsednik krškega občinskega izvršnega sveta. Tega dne ob 14. uri bo simbolično odpri staro peš pot od Zdol do Krškega. Na prireditvi bodo pogostili z Jurjevimi cvetjem in vinom.

ČLANSTVO IN INFORMIRANJE

BREŽICE — Tu je bila nedavno letna skupščina Društva za boj proti sladkorni bolezni Posavje - Brežice. Tokratni pregled enoletnih aktivnosti je potrdil, da so obrodili sadove organizacijski napori Vande Kostevc-Zorkove, saj je leta 1982 ustanovljeno brežiško društvo diabetikov spet dobrodu zaživele. Do letos so v društvo vključili 152 diabetikov, vendar se tej nalogi niso odpovedali, saj je diabetikov na tem območju 1.500. Poleg vpisa novih članov je poročevalce na konferenci poudaril predavanja. Poleg tega, da so eno poslušali neposredno v društvu, so se dogovorili za serijo oddaj o sladkorni bolezni z brežiškim radiom. V obveščanje o bolezni sodijo tudi informacije, ki jih bolniki dobijo bodisi prek dosegljive strokovne literature bodisi prek obvestil na panoju v ambulanti. Kot je v poročilu poudaril Ivan Živič, predsednik izvršilnega odbora, je društvo protestiralo zoper napovedano ukinitve brežiške bolnišnice.

VESELOŠOLSKO TEKMOVANJE

Konec marca smo tudi na naši šoli izvedli razredno tekmovanje v znanju iz vešle šole. Teme iz Pila smo redno prebirali in reševali teste. Ko smo dobili v roke čisto prava vprašanja, smo se jih kar ustrašili. Ze samo branje je terjalo veliko, kaj šele reševanje. V dobro voljo nas je spravila mentorica Irena Novosel. Po pisanju smo komaj čakali rezultate. Veseli smo, ker se bo iz naše šole 9 veseoločevcev udeležilo občinskega tekmovanja.

LIDIJA MUNIČ
OŠ Velika dolina

IZ NAŠIH OBČIN

Slovenija naj se zavzame za papirnice

Pergam vztraja pri svojih zahtevah

KRŠKO — Sindikat Pergam je na tiskovni konferenci 14. aprila ponovil svoje zahteve glede reševanja Vidma. Kot je dejal Dušan Rebolj, se ta sindikat zavzema, da bi Videm znova zaživel in da bi delavci dobili plačo. Šele ko bo to naredeno, bo zahteval odgovornost vodstva za nastale težave. Pergam nasprotuje stečaju Vidma, kajti s proizvodnjo tega podjetja je tako ali drugače povezanih okrog 7.000 ljudi.

Kot so povedali predstavniki Pergama, so v teku pogajanja med sindikatom, upniki, upravnim odborom družbe Videm in slovensko vlado. Stališča, ki jih pri tem zastopajo posamezne strani, so različna. Upniki bi radi imeli vloženi denar, medtem ko hoče sindikat zaščititi delavce, ki jim grozi brezposelnost. Sindikat meni, da bi ga pri tem morala podpreti država, zato je ponovil zahtevo, da mora Slovenija obravnavati papirništvo kot dejavnost narodnega pomena. Po mnenju Dušana Rebolja je glede tega najpomembnejše, da slovenski parlament razpravlja o papirni industriji.

• **Predloge za reševanje Vidma ponuja tudi tovarniški sindikat Neodvisnost in njegova zamisel o sanaciji se razlikuje od Pergamove. Neodvisnost ostreje zahteva ugotavljanje odgovornosti vodstva podjetja.**

Sindikat Pergam bo ustanovil svet delavcev, preko katerega naj bi zaposleni nadzorovali delo upravnega odbora družbe Videm.

Uspeh morda v papirnih vrečkah

Papiroti v Evropo

KRŠKO — Potem ko je krško podjetje Papiroti utrpelo nekaj škode zaradi razpada jugoslovanskega trga, kamor je prodajalo okrog 40 odst. izdelkov, je povečalo prodajo v Sloveniji in s tem premostilo nastale težave. Letos so začeli v podjetju v večjem obsegu izvažati v Italijo, Avstrijo in Nemčijo in na to evropsko tržišče prodajo več kot polovico vseh proizvedenih vrečk, enega od svojih izdelkov. Zatenkrat gre Papirotiju prodaja prav dobro v Italiji, kjer dosegajo s papirnimi vrečkami višje cene kot na drugih evropskih tržiščih.

Papirne vrečke, ki jih dela, so bile deležne precejšnjega zanimanja tudi na nedavnem sejmu papirja in papirne galanterije v Frankfurtu. V podjetju pripisujejo povečan marčevski izvoz ravno temu dejstvu. Papirotijevi menedžerji sklepajo po pogovori na omenjenem sejmu, da se evropska papirno predelovalna industrija vse bolj usmerja v uporabo recikliranih papirjev, zato bodo na to surovino v prihodnje oprli tudi svojo proizvodnjo.

KNJIGE ZA DRUŠTVO

KRŠKO — Občina Krško je pokroviteljica slovenskega Športno-kulturnega društva Simon Jenko, ki deluje v Nuernbergu. V znak dobrega sodelovanja bodo v krški občini organizirali akcijo »Knjiga za mojega prijatelja v društvu Simon Jenko«, s katero bi radi zbrali čimveč slovenskih leposlovnih, znanstvenih in poljudnoznanstvenih knjig. Knjige - lahko so tudi rabljene - bodo iz Krškega poslali v knjižnico omenjenega slovenskega društva.

V KRŠKEM LOJTRCA

BREŽICE, KRŠKO — Radio Posavje Studio Brežice in kulturni dom Krško pripravljata za jutri, 24. aprila, Lojtrco 92, ki bo v krškem Kulturnem domu ob 19. uri. Nastopili bodo Štirje kovači, Štajerskih 7, Bratje iz Oplotnice, Beneški fantje, Celjski instrumentalni kvintet, Ansambel Tonia Hervola, Toni Verderber, Nagelj, Karavan's, Pihalni orkester Vidma in folklorna skupina s Senovega. Program bosta povezovala Boris Kopitar in Srečko Pavkovič. Lojtrco organizirajo ob podpori Integre Brežice, Nolda Dobova, brežiške Forme, zasebna vinarskega podjetja Amon iz Podčetrka, MIP iz Nove Gorice, Mecatorja-Preskrbe Krško, Keramatala Brežice in Žita pekarnе Krško s pekarno in slaščiarno v Brežicah.

• **Življenje živijo le povprečni, izbranci pa so nad njim vzvišeni. (Crnkovič)**

• **V začetku je bila beseda, na koncu pa fraza. (Lec)**

»Griču« so verjetno škrti dnevi

S pogovora o poslovnih težavah v brežiški obrtni zadrugi — Napovedana likvidacija — Ali je bilo res kaj narobe z kreditiranjem?

BREŽICE — Tukajšnji občinski sekretariat za družbeni razvoj je pred dnevi sklical sestanek na temo poslovne težave v obrtni zadrugi Grič Brežice. Udeleženci, med katerimi so bili poleg občinskega sekretarja za gospodarski razvoj Slobodana Ninkoviča in Cirila Kolešnika, predsednika brežiškega izvršnega sveta, predstavniki obrtništva, so našli veliko problemov, zaradi katerih se je obrtna zadruga Grič znašla tik pred likvidacijo. Na sestanku so napovedali, da bo združni svet dobil predlog, naj krizo Griča reši s stečajem.

Ciril Kolešnik je zanikal, da bi brežiški izvršni svet pomagal, in to z občinskim denarjem, Savaprojektu kupiti prostore obrtne zadruge, kot naj bi po Kolešnikovi besedah navajale govornice v mestu. Zanikal pa je tudi to, da bi bila OZ Grič firma z ugledom in kakovostnimi storitvami. Dejal je namreč, da »za Grič, kakršen je, v Brežicah gotovo ni dela«. Kot je menil, je dela, kakršnega bi opravljala ta zadruga, sicer zadosti in ga bo dovolj zlasti v naslednjih letih, ko bo na vrsti urejanje mejnega prehoda. Vendar pa bodo v Brežicah delali drugi, če zadruga Grič ni sposobna pridobiti posla. Š to slabo oceno dela obrtnikov, včlanjenih v Grič, je predsednik vlade odgovoril na ulične

očitke, češ da obravnavana zadruga v Brežicah ne dobi dela.

Sedanja huda kriza Griča je po navedah udeležencev sestanka druga po vrsti. Tokratne težke razmere so nastale - če strnemo vse, kar so povedali udeleženci sestanka - zaradi nereda pri vodenju zadruge. Taka opazna anarhija naj bi bila zajela tudi gospodarjenje z združnim denarjem, kajti nekateri obrtniki se zdaj pritožujejo, da je vodstvo Griča nepošteno dajalo visoka posojila nekaterim drugim obrtnikom. Zlasti so med jemalci takih kreditov omenjali na sestanku »livarje«. Pri kreditih je prišlo do navzkrižij očitno zato, ker je med članstvom zadruge prevladal občutek, da skupen združni denar »obračajo«

večinoma samo iznajdljivi izbranci. Kapital obrtne zadruge Grič pa so ustvarjali vsi, ko so v zadrugo vlagali »svojo akumulacijo in prejete avanse«, kot je zatrdil Anton Komočar.

Obrtna zadruga Grič, kateri so nekaj dolžni tudi kupci na Hrvaškem, je trenutno v izgubi. O višini le-te se na sestanku pravzaprav niso mogli zediniti.

Poleg notranjih napak, med katerimi je Komočar navedel tudi nespodobnost združnega vodstva, da bi raziskalo tržišče in zagotovilo delo, so h krizi svoje prispevali zunanji vplivi. Predvsem gre za nekatere spremembe

• **Obrtna zadruga Grič je prodala del prostorov Savaprojektu. Po nekaterih navedbah so ti prostori znova naprodaj, in to po ceni, ki je dvakrat višja od tiste, po kateri je prostore prodala zadruga.**

pri prometnem davku in porajajoče se podjetništvo, kar vse so v nekaterih zdrukah obrnili v svojo korist.

L. M.

Kako naj se odloča starka iz Zabukovja?

SEVNICA — »Kako naj zabukovska stara mama odloča o zaprtju krške nuklearke, če ne ve, kaj je to? Starka naj pove: če je JE škodljiva, jo zaprimo danes, sicer pa naj obratuje do konca svoje življenjske dobe. JE bo bistveno bolj škodljiva za nas, če bo zaprta, ker se bodo strokovnjaki razbežali kot podgane. Kam bomo pa dali radioaktivne odpadke (RAO)?« je vprašal poslanec sevniške občinske skupščine dr. Jurij Pesjak na zadnjem zasedanju parlamenta, ko je tekla beseda o predlogu za izdajo zakona o referendumu za zaprtje Nuklearne elektrarne Krško do leta 1995 in o drugi stopnji izbora možnih lokacijah za odlagališče nizko in srednje radioaktivnih odpadkov (NSRAO).

Poročali smo že o tem, da je sevniška občinska skupščina naročila svojima republikanoma poslancema dr. Cvetu Gradišarju in Francu Pipanu, naj glasujeta proti predlogu omenjenega zakona. Sevniška skupščina pa je še vedno vztrajala, naj ministrstvo za energetiko in agencija za RAO črtata Gorenji Leskovec kot možno lokacijo za odlagališče NSRAO. Sevnščani so zahtevali, naj za končno odlagališče NSRAO poiščejo rešitve zanj Slovenije, nasprotovali pa so kakršnikoli zakonski pristipi pri iskanju te lokacije, ki ne bi upoštevala stališč lokalnega prebivalstva.

Sevniška vlada bo morala še proučiti stališča koalicije Demosa in LDS glede izdaje zakona o zaprtju JE Krško. O stališčih stroke, tako tiste, ki podpira jedrsko energijo, kot tudi tiste, ki je proti, bi morali enakovredno seznanjati javnost. Po mnenju Zelenih naj bi tudi slovenska vlada in odgovorna telesa bdela nad črpanjem denarja JE Krško za stike z javnostjo, saj naj bi letos šlo za te namene milijon ameriških dolarjev. Opozarjajo tudi, da je po ugotovitvah »Tomšetrove« komisije pri

• **Zadnji nastopi ukrajinskega jedrskega fizika Černosenka v slovenski javnosti, ki je (zaenkrat) preživel Černobil, so bili zelo odmevni. Če je černobilska katastrofa po njegovem res bolj onesnažila okolje kot vsi dosedanj poskusi z atomskimi bombami in so nuklearke bolj nevarna grožnja okolju in človeštvu, bi verjetno res prav mamca iz Zabukovja najprej umrla za posledicami morebitne jedrske nesreče, ker bi zanj zadnja zvelela in se ne bi zavedala njene nevarnosti. Bi jo imela na vesti »mednarodna atomska mafija«, kot imenuje jedrski lobi Černosenko? To zanj ne bi bilo več potrebno.**

slovenskem parlamentu za proučitev okoliščin izgradnje JE Krško to največja črna gradnja pri nas in da bo dejansko stanje proučila še mednarodna komisija.

O tem, da bi morali vprašanje odlaganja različnih radioaktivnih odpadkov reševati hkrati z gradnjo JE, zdaj soglašajo domala vsi. Medtem ko Zeleni očitajo, da doslej ni prišlo do ustreznih rešitev tudi zavoljo tega, ker je jedrski lobi propagiral domnevno čistost nuklearke, zlasti v Krškem to zavračajo, češ da se na republiko niso zganili pravočasno na-

vkjub številnim opozorilom. Dejstvo pa je, da z nadaljnjim obratovanjem JE Krško nastaja vse več radioaktivnih odpadkov, ko sploh še ne vemo, kam bi varno shranili že dosejane količine teh nevarnih smeti, ki se jih povsod otepajo kot hudič križa.

P. PERC

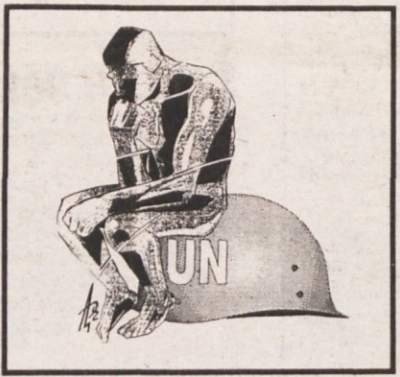
Država šolarjem odžira malice

Kdor si je v napoved za odmero dohodnine kot posebno olajšavo vpisal enega otroka, mu država priznava znižanje davčne osnove za 8 odstotkov povprečne slovenske plače, za vsakega naslednjega otroka pa milostno dodaja še 2 odstotka. Za enega otroka, ki ga davkoplačevalec živi, je za celo lansko leto torej priznana olajšava v znesku 16 tisoč tolarjev. Kako zelo majhen delež dejanskih stroškov za otroka je to, niti ni vredno razglabljati. Pobuda, naj bi davčno olajšavo od 8 povečali na 20 odst. slovenske plače, za vsakega nadaljnjega otroka pa od 2 na 5 odst., je še vedno le pobuda.

V času, ko je brezposelnih 94 tisoč ljudi, 65 tisoč pa jih dela v podjetjih, ki so pred stečajem, ko tri četrt slovenskih družin ne zasluži več za kritje minimalnih življenjskih stroškov, je država preko parlamenta spejala uvedbo prometnega davka tudi na najosnovnejša živila in otroško obleko ter obutev. Speljala je tudi obdavičev kuhanja hrane za šolarje. Devet novomeških in primernih osnovnih šol mora za marec plačati 200 tisočakov 5-odstotnega prometnega davka. To je preko 4.500 litrov mleka ali 2.600 kilogramov jabolk! Kako malo za državo, katere letošnji proračun je težak 174 milijard tolarjev, a kako veliko za 3.800 novomeških šolarjev!

Plačilu bi se sicer lahko ognili, a za to bi morali vpeljati dodatno administriranje, materialno knjigovodstvo in še kaj po šolah. To bodo poskusno celo storili, da vidijo, kaj je cenejše. Pri svojem delu šolske kuhinje pač ne kujejo dobička, ampak gledajo, da bi otrokom, ki prihajajo v šolo od doma vse manj sili, nudili čim boljše in čim cenejšo hrano, da bi jim bila sploh dosegljiva. Državnega denarja za plačilo šolske hrane socialno najbolj šibkim otrokom tudi ni več, nekaj ga je le za sofinanciranje plač kuharic.

To se dogaja v državi, katere ustava določa, da država varuje materinstvo in očetovstvo, otroke in mladino ter družino in da ustvarja razmere za to varstvo. Ustava državo zavezuje tudi k ustvarjanju razmer, ki omo-

gočajo staršem, da se odločajo za rojevanje otrok. Tisti, ki so se pred sprejetjem ustave zavzemali, da bi splav ostal del pravice za svobodno odločanje o rojstvu svojih otrok, pa so bili skoraj proglašeni za morilce in narodne sovražnike. Kajti število novorojenčkov v Sloveniji nezadržno upada. Le kdo zmore pričakovati, da ne bo, dokler ima država sicer lepa načela o zaščiti družine, ki pa se v praksi, v spopadu z velikimi narodovimi temami — otroci pa to očitno niso — razblinjajo kot milni mehurčki? Ker se bližajo nove volitve, čeprav počasneje, kot bi bilo za Slovenijo dobro, bomo morda celo deležni kakšnega ocvrka z mize zakonske zaščite družin. A že do vpeljave otroškega dodatka, četudi minimalnega, za vse otroke, o čemer se kot o eni od spodbud za rojevanje večjega števila otrok govori že leta, je verjetno še daleč. Država vedno najprej in kratkovidno poskrbi zase, ljudstvo pa se mora znajti, kot mu je volja.

ZLINDIČ-DRAGAŠ

Dvomi o črnomaljski začasnosti

V Črnomlju že precej časa buri duhove klavnica ob Ločki estu, ki da ne ustreza današnjim ekološkim zahtevam, a tudi prostor, kjer stoji - prav nasproti starega mestnega jedra - ni ravno najbolj primeren. V kmetijski zadrugi so že dobili ves denar za ekološko-tehnološko sanacijo klavnice. Ko pa so začeli v Črnomlju razdeljevati v najem prostore nekdanje vojske, so ugotovili, da bi se tam tudi za klavnico lahko našel primernejši prostor, kot je sedanj. Pristojni so vrgli oko na bivšo mehanično delavnico JA. A glej ga, zlomka! Medtem ko so bili nekateri nam idejo navdušeni, drugi le zmerni optimisti, so se našli tudi takšni, ki so ji odločno nasprotovali. Slednjih tudi zagotovila iz kmetijske zadruge, da bo klavnica bolj podobna lekarni kot tistemu, čemur bo v resnici namenjena, niso omajala.

In tako so na zadnji seji črnomaljske skupščine delegati liberalno-demokratske stranke predlagali, naj bi klavnico izvzeli iz predloga razdeljevanja vojaških objektov za civilne namene. Poudarili so, da klavnici sicer ne nasprotujejo, da pa naj ne bi bila v vojašnici. Razlogov oz. utemeljitev za takšen predlog so imeli celo rešiti, in četudi njihovega predloga delegati niso sprejeli, bi se ob nekaterih pobudah liberalnih demokratov zares veljalo zamisliti, koliko bolj, ker njihovih trditvev ni nihče ovrgel, vsaj argumentirano ne. Kmetje so v replikah le nekajkrat ponovili, da klavnica v občini mora biti, ker je zanje življenjskega pomena, ter da je enostavneje urediti v nekdanji vojašnici kot pa obnoviti tam, kjer je danes.

Pravzaprav so liberalni demokrati posredno dobili odgovor le na pobudo, naj kdo preveri govorice, da klavnica v Metliki zadostuje za potrebe južne Slovenije. Z občinskega vodstva so namreč priznali, da je v Sloveniji kar za 40 odst. klavniških zmogljivosti preveč. A četudi jih ne bi bilo, nekateri nikakor ne morejo razumeti, kako bosta živeli v bivših prostorih JA druga ob drugi obrtniško-podjetniška cona in klavnica. Trditve, da gre le za 10-letno začasno ureditev klavnice, jih niso pomirile, ampak so v njih zbudile le še večje dvome. Čeprav laiki, so prepričani, da bi bila klavnica z le 10-letnim obratovanjem,

v katero pa bi vložili kar 2 milijona DEM, predraga naložba, in se bojuje, kako drago bi bilo potem šele meso. Poleg tega Črnomaljši dobro vedo, kako je s črnomaljsko začasnostjo, saj ta navadno dobi kar precej mladih. Tolažbam, da tretje lokacije za klavnico ni, in četudi bi bila, da zanjo ni denarja, da pa se bo čez desetletje najbrž tudi za takšno »ne bodi je treba« našel prostor, vsaj liberalni demokrati ne verjamejo več. Preveč dobro se namreč še spominjajo obljub izpred nekaj let, ko so podrli Kobetičev grad. Na proteste ljudi je bilo takrat iz občinskih vrhov slišati: »Ko bodo boljše časi, bomo zgradili novega...«

Da teh časov ne bo nikoli, so Črnomaljši vedeli že takrat, sedaj pa se nekateri boje, da se tudi klavnica po desetih letih ne bo kar tako izselila iz vojaške mehanične delavnice, če se bo že usidrala v njej. Če bo namreč začasna tam, bi bila lahko začasna tudi tukaj, kjer je sedaj. Le zakaj bi rinitli iz začasnosti v začasnost, se sprašujejo. Toda kot rečeno, predlog liberalnih demokratov, naj bi ponovno proučili obnovu klavnice, kjer je danes, je padel v vodo. Ali to pomeni, da s tem tudi priložnost, da bi urbano uredili mestno središče, katerega srce bi lahko postal prav prostor, ki ga je desetletja zasedala vojska?

M. BEZEK-JAKŠE

Minister ne more dati telefonov

Mejni prehod v Obrežju bo imel telefon prej kot nekateri domačini, ki so nakazovali denar za telefonski priključek že pred leti. Na telefon čakajočim domačinom to ni posebej všeč, češ da so oni dajali denar dolgo časa, carina pa se je pojavila dosti pozneje in naj bi že dobila urejen sistem kabelskih zvez.

Nekdo je v slovenskem osamosvojitvenem scenariju predvidel tudi to, da bodo morale lokalne zadeve dati prednost nacionalnim, in pri napeljavi omenjenega telefona imajo ne-sojeni naročniki očitno opravka s tako prednostjo. Na tak način so se pogovarjali tudi pred časom v Obrežju, ko so na široko razpravljali o težavah ljudi v tem kraju, ki so povezane z nastankom meje. Tam je nekdo dejal, da ne gre enačiti policije in ljudi, ki že deset let čakajo na telefon. Policija na meji, ki varuje državo in s tem tudi te ljudi, da mora imeti prednost.

Možakar je imel prav, ko policiste v Obrežju postavlja za nepogrešljive in izvežbane vratarje na problematični južni evropski meji, ki morajo imeti na voljo dovolj dobrih telefonskih zvez. Toda z vso pravico nekateri zagovarjajo tudi na telefon čakajočim domačinom. Ker je torej v obeh primerih zadoščeno pravici, bi bila rešitev ta, da bi država hkrati oskrbela s telefoni uradno osebe na meji in tudi državljane, ki že leta brezobzorno kreditirajo pošto, ko vplačujejo za toliko zelene in pogodbene zagotovljene telefone.

Te sočasnosti se ljudstvo ob meji bržda ne bo moglo veseliti. Država, torej vlada preko ministrstev, gotovo noče primakniti denarja, ki pošti še manjka, da bi lahko uresničila pogodbe z omenjenimi čakajočimi Posavci. Po drugi strani je slovenski poštni organizem očitno svojevrstna država v državi. Tako so prepričani ne le na širšem območju Obrežja, ampak tudi v vladnih krogih v Ljubljani. Ali tu s kritiko mislijo resno ali pa jim gre le za to,

Bo smrekica na črni gradnji obstala?

V Bučni vasi v Novem mestu, ob cesti, ki pelje na priključek avtoceste na Karteljevem, je lani zrasla črna gradnja. Inšpektorji so ugotovili, da je Zlatko Vidic najprej naredil velik nasip, potem pa na njem začel brez dovoljenja graditi objekt v izmeri 11x10 metrov. V začetku decembra lani, ko je bila stavba zgrajena do prve plošče, je novomeška Uprava inšpekcijskih služb črnomaljski graditelju Vidicu izdala ustavitveno odločbo. Češ zimo je vsa stvar stala, zgodaj spomladi pa je Vidic kljub ustavitveni odločbi gradil naprej. Sredi marca mu je inšpekcija vročila odločbo, po kateri bi moral objekt odstraniti. Ker od tega ni bilo nič, so sprejeli sklep o dovolitvi izvršbe po tretji osebi. Po domače povedano: ker možak črne gradnje ni odstranil sam, naj bi mu jo drugi, v tem primeru Pionir. Bil je celo določen datum odstranitve: 7. april. A se tega dne ni zgodilo nič. Še več, Vidic je gradnjo tudi po odstranitveni odločbi nadaljeval in prejšnji četrtek je na postavljenem ostrešju že stala smrekica.

Inšpektorji so jasni in kratki: gradnja poteka brez kakršnegakoli dovoljenja in po veljavni urbanistični dokumentaciji tam tudi ni možna. Kaj naj bi tam zraslo, ni jasno, govori se o bencinski črpalki pa vulkanizerski in avtomehanični delavnici in še o čem, vendar to za inšpekcijo ni pomembno. Zakaj pa ni prišlo do odstranitve? Pionirjev proračun za ta dela je znašal 670.000 tolarjev, kar bi morali plačati iz občinskega proračuna, dokler ne bi denarja izterjali od črnomaljskega graditelja, ki mora po zakonu poravnati take stroške. Tega denarja Pionir očitno ni dobil in se dela ni lotil.

Zlatko Vidic vso zadevo pojasnjuje takole: »Že dve leti se z različnimi odgovornimi ljudmi pogovarjam o gradnji na tej lokaciji. Lani

septembra sem dal prošnjo za lokacijsko dovoljenje. Prej sem se večkrat pogovarjal z Dušanom Grando z novomeške občine in on mi je zagotovil, da bom dobil potrebne papirje. Sedaj imam vulkanizersko delavnico v Bučni vasi v najemu od brata, a ta je začel graditi večji objekt in s tem mene onemogočil; maja pa bo objekt, v katerem imam jaz delavnico, porušil in tako bom z delavci na cesti. Pa ne gre samo za delavnico! Pri svojem delu potrebujem veliko prostora, saj pogodbeno delam za Petrol, Alpetour, Krko, Novotehno in druge velike firme. Ko je brat dobil dovoljenje za gradnjo, sem vedel, da bom slej ko prej moral od tam stran. Zato sem kupil to zemljo. Preden sem jo kupil, sem Grando vprašal, če bo zaziđljiva za ta namen, in zadržal mi je, da bo in da bom dobil dovoljenje za gradnjo. On mi je dal tudi dovoljenje za nasip.«

Dušana Grando, v.d. direktorja Zavoda za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje, Vidic prikazuje kot glavnega krivca, da je prišlo do vseh teh zapletov in težav v zvezi z gradnjo. »Imel sem vse urejeno, da bi si na tem mestu postavil montažni objekt za opravljanje vulkanizerske dejavnosti, medtem pa bi tekel postopek za stalno gradnjo. Tako mi je svetoval tudi Bojan Mikec, vendar me je prav Grando pregovoril, da to nima smisla, češ kaj bi si dvakrat delal stroške, ko bo tako in tako vse v kratkem rešeno. Od vsega tega pa do danes nimam nič razen težav. Cele dneve delam in garam kot črna živa, ponoči pa zaradi skrbi ne morem spati. Ja, tako daleč so me pripravili! Sila me je pritirala, da sem začel graditi brez papirjev. Vse sem imel obljubljeno, maj, do katerega se bom moral izseliti iz sedanjega delavnice, pa se tako hitro približuje. Če bi bilo po moje, bi že zdavnaj opravljal svojo obrt na tem mestu, a v začasnih Strešnikovih garažah...«

Po načrtu, ki ga je Vidic sredi februarja lani izročil Grandi, naj bi na tem prostoru bili bencinska črpalka, vulkanizersko, avtomehanična, avtoelektričarska, avtoličarska in avtokleparska delavnica. »Seveda ne bi imel vseh teh dejavnosti sam, sem pa zanje že imel

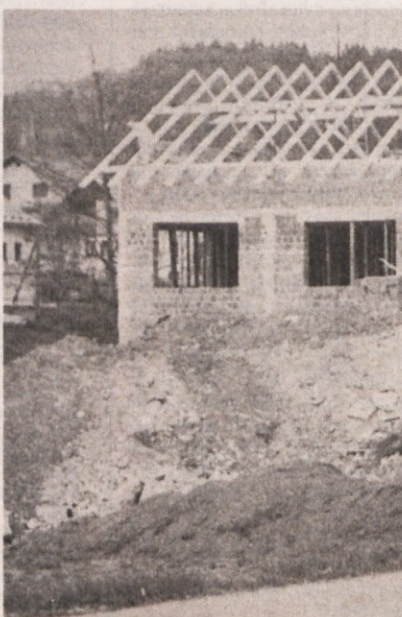
interesente. Tako sem že bil dogovorejen za bencinsko črpalko s človekom iz Avstrije. Grando mi je obljubil, da bom imel papirje do lanskega decembra; ker od tega ni bilo nič, je ta dogovor propadel, sedaj pa se dogovarjam s Petrolom. Grando je že prej brez moje vednosti sem pripeljal neke Avstrijce, ki bi tudi radi imeli bencinsko črpalko. Ko je zvedel, da imam jaz svojega kooperanta, je vso stvar zavrl.« Vidic pravi, da je v to gradnjo, vključno z nakupom zemlje in nasipom, vložil okoli 100.000 nemških mark, in če mu to propade, je življenjsko uničen.

Dušan Grando: »Primer poznam že tri leta. Lani so se zaradi hitre gradnje bratovega objekta razmere za vulkanizersko dejavnost Zlatka Vidica na sedanjih lokaciji poslabšale in začeli smo se pogovarjati o možnosti zapolnitve kompleksa v Bučni vasi. Pri pripravi dokumentacije, ki naj bi rešila vprašanje celotnega tega kompleksa v Bučni vasi, kjer naj bi bilo po zasnovi 12 stanovanjskih hiš in 8 do 10 poslovnih oz. servisnih objektov, je zaradi pomanjkanja ljudi in premalo stranskih elementov prišlo do zakasnitve. Vidic je res prinesel zasnovo za svoje zemljišče, vendar smo mu odsvetovali kakršnokoli dejavnost, dokler stvar ni strokovno preverjena in umeščena v prostor. V okviru prostorsko-ureditvenih pogojev je bila njegova dejavnost tam možna, vendar pod pogojem, da se celoten prostor strokovno obdela tako, kot je treba. Skratka, njegovo lokacijo je treba umeriti v celoten kompleks, o čemer smo govorili tudi na zadnjem ogledu pred mesecem dni. Takrat smo mu odsvetovali nadaljevanje gradnje do končne rešitve navezave na cestno omrežje tega kompleksa. Dogovorili smo se za kompromisno rešitev situacije, ki v primeru gospoda Vidica res ni rožnata.«

Kar se tiče interesentov za bencinsko črpalko, pa je Grando povedal, da so na novomeškem izvršnem svetu kot možno lokacijo za bencinsko črpalko predlagali tudi Vidicevo. »Zainteresiranim investitorjem smo to lokacijo pokazali, seveda pa se morajo naprej sami dogovoriti z lastnikom. Tako avstrijski firmi kot Petrolu smo povedali, da je lokacija

Zlatko Vidic

Črna gradnja v Bučni vasi

da se državljanom pokažejo lepi, je posebno vprašanje. Toda predstavnik enega od slovenskih ministrstev je nedvoumno zatrdil, da ima minister Republike Slovenije za promet in zveze na PTT toliko vpliva kot na Ljubljanske mlekarne.

M. LUZAR

Pesek, močeril in inšpektorji

O najdbi črnega močerila ali človeške ribice v izviru Jelševnišči pri Črnomlju smo v našem časopisu že dvakrat pisali. Če bodo raziskave, ki jih vodi prof. dr. Sket, potrdile, da gre za posebno vrsto človeške ribice, bo to enkratna svetovna najdba, planetarna posebnost. V neposredno bližino izvira, ki je v preteklosti že služil kot vir pitne vode za okoliške prebivalce, pa črnomaljski Belt že dolga leta navaža odpadni livarski pesek. V začetku lanskega leta so opazili, da ob visoki vodi iz izvira oz. iz bruhalnikov ob njem prihaja na dan od livarskega peska močno onesnažena črna voda. Belt to črno deponijo uporablja že 20 let, in to brez dovoljenja in brez zaščitnih ukrepov, čeprav veljajo livarski peski za posebne odpadke. Tu pa se na kraškem terenu neposredno izpirajo v podzemlje in ogrožajo ta izjemni podzemski biotop. Poleg tega je izvir Jelševnišči še vedno tudi potencialni vir pitne vode.

Že lani spomladi so skušali doseči preprež dovoza odpadnega livarskega peska na to deponijo v Bezgovcu pod Stražnjim Vrhom. Brez uspeha. Poleti so se stvari lotile inšpekcijske službe, iz Belta pa je še naprej vozili. Jeseni so se ponovno lotili širše »kampanje« proti črni Beltovi deponiji v Bezgovcu. Res so potem v Beltu pripravili sanacijski program, a so inšpektorji zahtevali, naj ta program dopolnijo in izdelajo še kataster vseh lokacij odlaganja odpadnega livarskega peska. Tega do sedaj niso naredili, vsaj komisija za varstvo okolja pri črnomaljskem izvršnem svetu tega katastra prejšnji teden še ni imela. Belt je dal sanacijski program za deponijo v Bezgovcu delati v Mariboru, vendar so pred dobrim mesecem za izdelavo te naloge komaj podpisali pogodbo.

Nekatera znamenja kažejo, da so iz Belta še letos marca vozili livarski pesek na to deponijo. Vsekakor je bila zadnjega marca, ko sta bila pri izviru konservatorjka novomeškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Mira Ivanovič in inž. Marko Grein iz Vojnogospodarskega podjetja, voda v izviru črna, prav tako trava pri izviru. Ve se tudi, da Belt že dolgo vozi odpadni livarski pesek tudi na (prav tako črno) deponijo ob cesti okoli kilometer iz Črnomlja proti Adlešičem. Medtem ko je za deponijo pri Bezgovcu, ker ogroža vodni vir, pristojen vodni inšpektor iz novomeške Uprave inšpekcijskih služb, pa za to ob cesti proti Adlešičem ni, ker gre za posebne odpadke, ki pa so v pristojnosti republikanske sanitarne inšpektorje. In tako je, da je vsa stvar prišla do pristojnih ušes, republikanski inšpektorju to sporočila konservatorjka novomeškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine. Ta je zagotovil, da bo ukrepal. Zadevo bo spremljal tudi naš časopis.

A. BARTELJ

možna in da bo zadeva prostorsko obdelana. Gospodu Vidicu smo s tem kvečjemu pomagali. Glede nasipa naj povem, da smo res izdali soglasje za depo, vendar je on prešel te okvire in nasipal veliko več.

Glede na Vidiceve razmere smo se dogovorili, da poiščemo začasno rešitev, tako da njegova dejavnost ne bo motena. Vendar ta začasna rešitev ni zidani objekt. Na strokovni obdelavi celotnega kompleksa v Bučni vasi pospešeno delamo; to delamo »na zalogo«, se pravi, da črpano notranjo akumulacijo zavoda, stvar pa bo stala 700 do 800 tisočakov. Vsekakor bomo upoštevali sedanje stanje in razmere gospoda Vidica, vendar ima absolutno prednost celostna rešitev tega prostora. Ta zadeva naj bi bila načelno rešena do srede maja,« pravi Grando.

A. BARTELJ

Tomaz Gorjup: NEVERNI TOMAŽ (Dubito, ergo sum), olje — platio, 1989. — Z razstave v Dolenjski galeriji — na ogled bo še do 30. aprila.

Fiksirani trenutki mladih

V fotogaleriji Vista 21 razstavljajo svoje fotografske stvaritve člani foto krožka osnovne šole Center

NOVO MESTO — S fotografijo se ukvarja v novomeški občini veliko mladih. Fotografiranje je zelo priljubljena dejavnost tudi na osnovnih in srednjih šolah. Marsikje delujejo šolski foto krožki, ponekod že kar z dolgo tradicijo. Med slednje sodi prav gotovo tudi foto krožek osnovne šole Center (prej Katje Rupene). Ta krožek pa ni le eden najstarejših, ampak ta čas tudi eden številno najmočnejših in najbolj delavnih v občini.

S kakšno fotografijo se ukvarjajo člani tega foto krožka in kakšna motivika jih predvsem zanima, je videti na razstavi, ki so jo odprli v petek, 17. aprila, v novomeški fotogaleriji Vista 21. Na razstavi se s svojimi fotografijami predstavlja petnajst krožkarjev, učenec različnih razredov osnovne šole. To so: Carmen Bohm, Matic Fortuna, Marko Graberski, Sašo Hes, Robert Jerin, Andrej Komej, Andrej Križ, Dejan Meštrič, Borut Pelko, Dragica Poljanec, Helena Škrbec, Simona Škrbec, Bojan Šporar, Zdravko Vidrih in Igor Vuk. Pogled na razstavljene fotografije najprej pove, da mladi znajo iskati motive in da ne pritisikajo na sprožilce fotoaparata kar tjavdan. Iščejo, kar se jim zdi v tistem trenutku zanimivo, kar ima

vsebinsko in neki pomen. Fotografija je namreč hipen zapis, trenutna odslakava predmeta, v kakršnemkoli položaju je že, fiksim trenutek, izrgan iz časnosti dogajanja. Je lahko pripoved o nečem ali tudi avtorjeva izpoved, toda najprej in predvsem dokument, sporočilo drugemu. In še marsikaj drugega more biti fotografija glede na vsebino. Tudi komentar, satira, osebni pogled na svet, skratka, zaresni ustvarjalni akt. Nekaj prvih tega je moč zaznati tudi na fotografijah omenjenih učencev.

Razstava bo na ogled do 23. aprila. Že dan kasneje bodo v fotogaleriji Vista 21 odprli novo fotografsko razstavo. Na ogled bodo (do 14. maja) dela Luciana Kleve.

I. Z.

»DOMOVINI« TUDI V ŠMARJETI

ŠMARJETA — Komorni moški pevski zbor Otočec nadaljuje svojo uspešno turnejo z recitalom in izborom domoljubnih pesmi, povezanih v venec z naslovom »Domovini«. V nedeljo, 26. aprila, ob 19.30 bo gostoval v šmarjetški osnovni šoli.

Koncert, glasbeni dar Langenhagna

Minulo sredo zvečer je v novomeški frančiškanski cerkvi nastopil pihalni orkester iz prijateljskega nemškega mesta Langenhagen pod taktirko Ernsta Müllerja

NOVO MESTO — V Langenhagnu, nemškem mestu, s katerim Novo mesto prijateljsko sodeluje, že štirinajst let deluje pihalni orkester Langenhagener Blasmusik, ves čas pod umetniškim vodstvom uglednega glasbenega mojstra Ernsta Müllerja. Orkester, eden najboljših v Nemčiji, ni znan le doma, ampak tudi v drugih zahodnoevropskih deželah. V polni sestavi šteje štirinajstdeset glasbenikov, nastopa pa tudi v zmanjšanih sestavih in v eni takšnih, s štirindvajsetimi godbeniki, se je v sredo, 15. aprila, zvečer predstavil v novomeški frančiškanski cerkvi, kjer je izvedel velikončni koncert.

Godbenike iz prijateljskega Langenhagna je uvodoma, po intoniranju slovenske in nemške himne, pozdravil novomeški župan in predsednik odbora za mednarodno sodelovanje Marjan Dvornik in izrazil veselje, da so se odločili za tako dolgo pot k nam, in to kljub temu, da še marsikje na Zahodu in tudi v sami Nemčiji prevladuje prepričanje, da zaradi vojne v nekdanji Jugoslaviji ni

varno obiskati Slovenijo. Nato pa je goste nagovoril g. Peter Lavrh in dejal, da pomeni njihov koncert v frančiškanski cerkvi ne le pomemben glasbeni dogodek, ampak tudi izjemno lep prispevek k velikonočnemu praznovanju v Novem mestu in na Dolenjskem.

V rednem delu koncerta je langenhagenski pihalni orkester v zmanjšani (komorni) sestavi pod taktirko Ernsta Müllerja izvedel sedem skladb, v dodatku pa še dve ponovitvi, kar najzgovorneje pričča o njegovi kvaliteti in odzivni poslušalcev. Teh se tokrat resnično gnetlo kot ob nekaterih drugih priveditvah v frančiškanski cerkvi, so pa z dovolj glasnim aplavzom izražali odobravanje nastopajočih za imenitne zvoke, ki so prišli v akustični cerkvi do polnega izraza. Izvajane skladbe pa so pritegnile tudi z vsebino, klicale so k miru, prijateljstvu.

RAZSTAVA DEL PRIMOŽA KOŽUHA

SEVNICA — Drevi, 23. aprila ob 18. uri vabi sevnška Zveza kulturnih organizacij v galerijo na sevnškem gradu na otvoritve razstave del mladega slikarja Primoža Kožuha iz Šempetra. Dr. Mirko Juteršek je zapisal, da Kožuhovo slikarstvo »priteguje že vseskozi večjo pozornost in je strokovno ocenjevano pozitivno, tako glede na slikarjev talent kot tudi na njegovo ustvarjalno prizadevnost ter predanost umetnosti.« V kulturnem sporedu otvoritve Kožuhove razstave bosta sodelovala Mojca Zlobko (harfa) in Tomaž Lorenz (violina).

V Krškem je bilo čemu prisluhniti!

Na 18. reviji glasbenih šol Dolenjske in Bele krajine nastopili mladi glasbeniki iz vseh šestih glasbenih šol, iz novomeške samo simfonični orkester

KRŠKO — Na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju deluje šest glasbenih šol: v Brežicah, Črnomlju, Krškem, Novem mestu in Trebnjem kot samostojni zavodi, v Sevnici pa v okviru osnovne šole. Od vseh občin na območju novomeške organizacijske enote Zavoda Republike Slovenije za šolstvo in šport samo metliška nima svoje glasbene šole. Ni pa ta občina brez tovrstnega pouka, saj za to skrbi črnomajska glasbena šola, ki ima v Metliki samostojen oddelek.

Dejavnost glasbenih šol je po naravi takšna, da te šole niso zgolj izobraževalni, temveč tudi kulturni zavodi. Kot take so glasbene šole kulturna žarišča, ki sooblikujejo kulturno življenje vsaka v svojem okolju, organizirajo prireditve in bogatijo kulturne programe z lastno glasbeno produkcijo. Pravzaprav ga skorajda ni kulturnega dogajanja brez sodelovanja oziroma nastopa učencev glasbene šole v tistem kraju. Poleg tega pripravljajo glasbene šole interne in javne produkcije, običajno večerne koncerte, na katerih nastopajo najboljši učenci kot solisti ali v sestavih. Enkrat na leto pa dobijo učenci, ki posebej izstopajo, priložnost, da se izkažejo na skupni prireditvi vseh glasbenih šol, na tradicionalni reviji glasbenih šol Dolenjske in Posavja.

Takšno revijo, ki seveda ni tekmovalna, vsakič formalno organizira Društvo glasbenih pedagogov Dolenjske, in sicer spomladi in praviloma vsakokrat v drugem kraju, izvede pa glasbena šola, ki tam deluje, sama ali v sodelovanju s kom. Letošnja, že 18. revija je bila v Krškem, kjer je bila takšna prireditev tokrat sploh prvič, in to v četrtek, 16. aprila, zvečer v Kulturnem domu Krško. Kolikšen pomen so ji pripisovali, pove ugotovitev, da je Kulturni dom Krško ta skupni koncert dolenjskih, belokranjskih in posavskih glasbenih šol uvrstil med abonmajske prireditve. In obiskovalci, ki so omenjenega večera napolnili veliko dvorano, kjer je tekla prireditev, so res imeli čemu prisluhniti!

Približno enoinpolni program je obsegal dvajset točk oziroma nastopov. Sodelovali so učenci iz vseh šestih glasbenih šol Dolenjske, Bele krajine in Posavja, iz večine šol kot solisti, bržčas ta čas najboljši učenci, medtem ko je novomeška glasbena šola poslala na revijo

le simfonični orkester. V solističnih točkah so mladi izvajalci izvajali glasbo na klavir, harmoniko, kitaro, flavto, klarinet in trobento.

Iz Glasbene šole Krško so nastopili: pianista Andrej Resnik in Nevena Sember, s skladbama, s katerima sta nedavno na državnem tekmovanju mladih glasbenikov v Celju osvojila (v svojih kategorijah) Andrej prvo in Nevena drugo nagrado oz. mesto, pa kitarista Mateja Raušl, violinistka Monika Badovinac, harmonikarica Tanja Jarkovič in klarinetista Matjaž Merhar in Peter Gabrič kot duet.

Glasbeno šolo Brežice so zastopali: harmonikar Uroš Vučanjk, pianistka Metka Ferenčak, kitarist Marko Zupancič in dekliski nonet, ki je pod vodstvom Marjete Podgoršek zapel tri pesmi, eno s solistom Nikom Ogorcem.

Iz Glasbene šole Sevnica sta se predstavila le dva učenca: pianistka Katja Krnc in trobentar Dejan Brečko.

Glasbena šola Črnomelj je imela na reviji tri izvajalke: klarinetistko Majo Bračička, pianistko Katjo Pečjak in flavtistko Dunjo Pečjak.

Iz Glasbene šole Trebnje je nastopilo več učencev: flavtistka Nataša Gor-

jup, pianistka Pavlina Zajc, flavtistki Petra Založnik in Nataša Gorjup v duetu ter kvartet trobent, ki ga sestavljajo sošolci Ivan Bizjak, Jernej Gričar, Miha Trdina in Aleš Mole.

Glasbeno šolo Marjana Kozine iz Novega mesta je, kot rečeno, zastopal njen simfonični orkester, ki ga vodi Zdravko Hribar, ravnatelj šole. Novomeški orkester sestavljajo zdajšnji učenci in učitelji glasbene šole, nekdanji novomeški učenci, ki se šolajo na srednji glasbeni šoli in na akademiji za glasbo ter drugi, in je nastopil na koncu. V rednem delu je izvedel tri skladbe, v dodatku, po daljšem aplavzu, pa še dve.

Revija je bila lep glasbeni dogodek ne samo za občinstvo, ampak prav tako za nastopajoče in za glasbene šole, iz katerih so le-ti bili. Predstavniki šol so na koncu prejeli priznanja organizatorjev, podelila pa sta jih prof. Tatjana Mihelič in imenu Društva glasbenih pedagogov Dolenjske in prof. Drago Gradišek, novi ravnatelj Glasbene šole Krško. I. ZORAN

NOVEJŠA DELA ANDREJA JEMCA

LJUBLJANA — V mali galeriji Moderne galerije v Ljubljani se s svojimi novjšimi slikarskimi stvaritvami predstavlja akademski slikar Andrej Jemec. Dela bodo na ogled do 24. maja.

FRANCE MIHELICH V RAZSTAVIŠČU OB DRAVI

Akademik France Mihelič, najstarejši slovenski akademski slikar in grafik, bo danes v razstavišču ob Dravi, v starem obrambnem stolpu v Ptuj, odprl razstavo grafik in risb. Mojster je pred kratkim podaril Pokrajinskemu muzeju v Ptuj večje število svojih del. Ptuj ga šteje za »svoje« , saj je France Mihelič v letih 1936—1941 najprej delal kot likovni pedagog na tamkajšnji gimnaziji. V zgornjih prostorih stolpa ob Dravi bo poslej stalna razstava Miheličevih del, ki jo bodo občasno menjavali, spodaj pa bo galerija, kjer bo mogoče Miheličeva dela tudi kupiti. — Razstava bo odprta do 7. junija. Tg.

Šola za sestre

Zanimiva razstava v Slovenskem šolskem muzeju

V Slovenskem šolskem muzeju v Ljubljani, v prostorih, kjer je nekdanje delovala šola za medicinske sestre, so pripravili razstavo Šola za sestre s podnaslovom Zdravstveno šolstvo na Slovenskem 1753 — 1992, ki bo odprta do novembra.

S fotografijami, dokumenti, učbeniki, različnimi učili in uniformami prikazuje razstava razvoj zdravstvene nege in šolanja zanj od babiških šol v času Marije Terezije naprej, pri čemer upošteva tako zdravstveno izobraževanje redovnic karitativnih redov, bolničarsko (strežniško) šolo pri ljubljanski in mariborski bolnišnici, šolo za sestre pri Higijenskem zavodu kot tudi partizansko sanitetno izobraževanje. Predstavitelj zaključuje razvoj današnjih desetih zdravstvenih šol in Višje šole za zdravstvene delavce v Ljubljani. Razstavo dopolnjuje video projekcija o zdravstvenem šolstvu po letu 1948 in diapozitivna o sedanjih zdravstvenih šolah.

Obiskovalcem sta na voljo zloženko, ki z nekaj ilustracijami in kratkim besedilom predstavlja temo razstave, in obsežnejši (ilustriran) katalog s prispevki 19 avtorjev o razvoju zdravstvenega šolstva na Slovenskem.

Železnica nagradila osnovnošolce

Med nagrajenci tudi učenci iz sevnške občine

Železniško gospodarstvo Ljubljana je tudi za leto 1992 razpisalo nagradni mladinski literarni in likovni natečaj. Tokrat se je na razpis odzvalo 3.592 učencev osnovnih šol, poslali pa so 1.752 literarnih prispevkov ter 1.840 risb in drugih likovnih del na temo železnica. Najboljša literarna in likovna dela, ki sta jih izbrali posebni žiriji, je Železniško gospodarstvo Ljubljana nagradilo. Razstavo nagrajenih del so odprli 15. aprila ob dnevu železničarjev v avli Železniškega gospodarstva Ljubljana, v Kolodvorski ulici 11 v Ljubljani, in bo na ogled do 20. maja.

Med nagrajenci so letos z območja, ki ga pokriva Dolenjski list, le učenci iz nekaterih osnovnih šol v sevnški občini. Literarne nagrade so dobili Igor Derenta, Barbara Zemljak in Gorazd Slemenšek iz OŠ Blanca, Izidor Hočvar iz OŠ Krmelj in Metka Zgonc iz OŠ Tržišče. Kolektivne nagrade — vozovnice za šolski izlet pa so prejeli: za literarne prispevke trije razredi OŠ Blanca, dva razreda OŠ Tržišče in en razred OŠ Krmelj, za likovne prispevke pa trije razredi OŠ Sentjanž. I. Z.

VESELOIGRA NA RAZBORJU

RAZBOR — Kulturna skupina z Razborja prireja v nedeljo, 26. aprila, ob 15. uri v bivši šoli na Razborju veseloigro Janezov Janez. Režiser predstave zavzetih ljubiteljskih gledališčnikov je Rudi Beršnak, v petih dejanjih dveurne veseloigre nastopa 8 igralcev, zvečine domačinov, pa tudi iz Sevnice.

Nova Rast, prvič dvojna številka

NOVO MESTO — Izšla je nova Rast, prva in druga številka tretjega letnika. Kot lahko preberemo v uvodni besedi Jožeta Škufce, glavnega urednika, so za letos načrtovane še tri številke. Letnik naj bi torej štel pet števil, največ do zdaj. Ali pa bo treba tudi do ostalih priti po strmih klancih zagat, se ta čas še ne ve. Ničje tudi ne pričakuje, da bi se razmere za izdajanje kaj kmalu bistveno izboljšale.

Revija mora še vedno živeti z dejstvom, da nima zagotovljene materialne osnove. Da mora tako rekoč sproiti, za vsako številko posebej skrbeti finančno pokrivanje. Vedno bolj s pomočjo sponzorjev, saj delež, ki ga prispevajo ustanovitelji (občine), ne zadostuje. Stalno pomanjkanje denarja postavlja revijo v skrajno neugoden položaj. Iz tega položaja se je začela reševati tudi tako, da je zdaj izšla kot

dvojna številka. Seveda pa ne tudi v dvojnem obsegu.

Bralce Rasti pa najbrž bolj kot problematika izhajanja te pokrajinske revije zanima njena vsebina. Tudi tokrat so v reviji prispevki, ki jih je vredno prebrati, od razmišljanj resornih urednikov o vprašanih urejanja, s čimer se nekako navezujejo na besedo glavnega urednika o tem, naprej. In že smo pri literaturi. Pesmi objavljajo: Rudi Robič, Magdalena Svetina-Terčon, Blaž Simič, Andrej Rifel-Felon, Romana Novak in Marjan Kukovec-Quki, prozne spise pa: Joža Sladič, Jože Primc, Barica Smole, Jože Sevljak, Retzka Povše (reminiscenca ob 30-letnici Lamutove smrti) in Pavle Zidar (besedo ob ponatisu svojega romana Oče naš).

Kultura, najobsežnejši razdelek, prinaša naslednje spise: Staneta Ja-

godiča o humorju in satiri od Altamire do dadaizma (z reprodukcijami del tega avtorja je tudi opremljena priložna številka Rasti), pogovor Toneta Gošnika s slikarjem Izidorjem Moletom (z dodano Moletovo humoresko Samouki), Severina Salija o črti življenja in dela Friderika Barage, Draga Mušiča zapis o zdravniku Defranc-ceshiju, pionirju moderne medicine na Dolenjskem, ter razpravo Špele Dular-Bregač o Trdinovem pojmovanju jezika po letu 1848.

Osrednja osebnost številke je dr. Dušan Plut, član slovenskega predsedstva in predsednik Zelenih Slovenije, belokranjski rojak. Kot človeka »ozelenjene vizije Slovenije« ga je v pogovoru z njim predstavil Tone Jakša.

Prispevek za razdelek Družbena

kultura in izobraževanje

JUBILEJ »LONČARJA«

DOLENJA VAS — Moški pevski zbor »Lončar« iz Dolenje vasi v občini Ribnica praznuje 40-letnico delovanja. To soboto, 25. aprila, ob 20. uri bo imel v DC-16, družbenem centru, v Dolenji vasi jubilejni koncert. Kot gost bo na koncertu nastopil vokalni kvintet iz Dolenje vsi, ki je bil ustanovljen še pred kratkim.

NOVA RAZSTAVA V GARNI HOTELU

OTOČEC — V spodnjih prostorih in prvem nadstropju Garni hotela na Otočcu je od petka, 17. aprila, odprta nova likovna razstava. Tatjana Rot-Snuderl razstavlja pasteje in akvarele, Mile Jakovljevič pa skulpture. Razstava pod naslovom Cvetje in železo v iskanju miru bo na ogled do sredine maja.

VEČER OB DNEVU UPORA

SEVNICA — Sevnška občinska skupščina vabi v soboto, 25. aprila, ob 19. uri v kulturno dvorano GD Sevnica na kulturno-umetniški večer v počastitev 27. aprila, dneva upora proti okupatorju in 1. maja — praznika dela. Nastopila bosta trio Lorenz in pevka Olga Gracelj.

SLIKA (POSVETILO) JANEZU JANŠI

LJUBLJANA — V petek, 17. aprila, je bila v Cankarjevem domu v Ljubljani slovesnost, na kateri je slikar Maksim Sedej ml. predal svojo sliko Slutnja narodne pomoritve, ustvarjeno leto 1985, slovenskemu obrambnemu ministru Janezu Janši, kot osebno posvetilo padlim borcem, slovenski teritorialni obrambi, policiji in vsem drugim, ki so v lanski junijski vojni prispevali k zmagi za svobodno Slovenijo.

VELIKODUŠNO DARILO

ROGAŠKA SLATINA — Švicar Kurt Müller, ki se je zdravil in ozdravel v Rogoški Slatini, je temu zdravilišču v zahvalo podaril zbirko grafik, kolekcijo, ki obsega 20.000 grafik in jo je ustvarjal petinajstdeset let. Manjši izbor teh grafik je od torka, 21. aprila, na ogled v galeriji Cankarjevega doma v Ljubljani, razstavo pa je strokovno pripravila Erna Ferjančič-Fric, kustodinja v Muzeju grafik Rogoška Slatina.

PEDAGOŠKA ZBORNICA?

Z vprašanjem vzgoje in izobraževanja se ukvarja na Slovenskem kar nekaj organov, nikjer pa se energije ne povezujejo. Praznino na tem področju naj bi zapolnila pedagoška zbornica, ki naj bi jo ustanovili že letošnjo jesen, če se bo tako odločilo učiteljsvo. Vsi iz šolskih krogov namreč niso navdušeni nad ustanovitvijo takšne institucije, ugotavljajo šolski razgledi.

vprašanja so napisali: Borut Pahor (o ustavi kot metafori), Alfonz Šterbenc (o parlamentarni demokraciji in političnih strankah pri nas) in Frane Smerdu (o brezposelnosti in njenem razreševanju). Tako imenovana »Rastoka knjiga« pa ponuja v branje zapis Igorja Vizjaka (o obvladovanju sprememb) in prispevek Marjana Ravbarja (skico socialno-geografskih sprememb na novomeškem območju »Podgorja«).

Odmevi in odzivi prinašajo nekaj odgovorov in ankete o kulturi in nekaj zapisov o knjižnih novostih, kar prav gotovo bogati vsebino.

Omenimo še, da v priložni (dvojni) številki Rasti sodeluje 35 avtorjev, največ do zdaj. Med njimi je veliko novih imen. Čedalje več sodelavcev je izven Dolenjske. Tudi to potrjuje ugotovitev, da se revija ustvarjalno vrašča v širši slovenski prostor. I. ZORAN

POTA IN STRAŠNOSTI

§

dežurni poročajo

OPRASKAL AVTO — 11. aprila zvečer je nekdo na otoškem parkirišču z ostrim predmetom poškodoval osebni avto Renault Clio in tako Novomeščana Gregorja Bračiča oškodoval kar za 200.000 tolarjev.

VLOM V ZIDANICO — V noči na 15. april je nekdo vlomil v zidanico na Trški gori in Novomeščanu Jožetu Murgliju odnesel več živil. Škode je za 8.000 tolarjev.

OB BRUSILKO — V noči na 18. april je neznanec vlomil v garažo ob stanovanjski hiši Bojana Švajgerja v Črnomlju. Nepridiprav je odnesel električno brusilko, vredno 18 tisočakov.

UKRADEL MARKE — Še neznan storilec je 19. aprila ponoči na nepojasnjen način stopil v stanovanje Jožeta Nemanica na Božakovem in mu iz omare zmaknil 200 nemških mark.

TAT V SKLADIŠČU — Med 10. in 12. aprilom je nekdo obiskal ograjeno priročno skladišče rudnika v Kanizarici ter odnesel 50 metrov telefonskega kabla in 30 litrov bencina. Škode je za 10 tisočakov.

OSUMLJEN KRAJE — 22-letni M. T. s Sel pri Dolenjskih Toplicah je utemeljeno osumljen, da je 13. aprila v Irči vasi zmaknil zračni kompresor in tako Jožeta Avbarja s Hriba pri Rožnem Dolu oškodoval za 150.000 SLT.

SABOTIN ZNOVA ZA ZAPAH

ČRMOŠNJICE — Po široko zastavljeni akciji je 18. aprila uspelo črnomljskim policistom prijeti 23-letnega Silva Sabotina iz Kočevskih Poljan, ki je pred dnevi pobegnil iz novomeških zaporov, na prostosti pa vlamiljal in kradel. Silvo je sedaj znova za rešetkami.

Na vozečem vlaku oropal potnico

Napadala so policisti prijeli še pred mejo s Hrvaško — Tri leta zapora za Rudolfa Kalksa — Žrtev pahnil v stranišče

DOBOVA — 36-letni Rudolf Kalks, doma iz Čakovca, ni dolgo užival svobode. Lanskega 11. septembra so ga izpustili s prestajanja desetletne kazni v zloglasnih zeniških zaporih, od novega leta naprej je znova za rešetkami.

Možakar se je na novega leta dan usedel na vlak št. 15741, s katerim je hotel prek Ljubljane odpotovati v Zagreb. Že na vstopni postaji si je izbral prazen kupe, v katerem je sedela le potnica Ivanka Pokorni. Prisedel je k njej in skušal med vožnjo navezati pogovor, vendar večjega uspeha ni imel. Bil je vsiljiv, potnici je hotel podariti rožni venec, njegovi namigi so postajali vse bolj očitni. Pokornijevo je prekipelo, vstala je in hotela na hodnik, a ji je Kalks to preprečil, hkrati pa objubil, da bo poslej miren. Za kako uro se je potem ulegel in zaspal, zbudil pa se ob prihodu vlaka v Ljubljano. In potem znova stara pesem. Čim je vlak odpeljal, že je Rudolf Kalks znova pričel svoj nadležni monolog, vmes pa je večkrat stopil na hodnik, očitno je takrat preverjal, koliko potnikov je v vagonu in kje so.

Zgodilo se je v večernih urah nekje pri Zidanem mostu. Pokornijevo vsiljivosti sopotnika ni mogla več prenašati, pobrala je stvari in stopila na hodnik, takrat pa jo je Kalks napadel, jo pahnil

DELAVKI PRISILIL K SPOLNIM ODNOSOM

ČRNOMELJ — 32-letni L. B. iz Črnomlja je utemeljeno osumljen, da je v letih 1990 in 1991 ter tudi v začetku letošnjega leta večkrat zlorabil svoj položaj tako, da naj bi z grožnjami in fizičnim trpinčenjem sodelavki prisilil k spolnemu občevanju. Preiskovalni sodnik novomeškega temeljnega sodišča je za L. B. že odredil pripor.

KAM IZGINJAJO VETROBRANSKA STEKLA?

NOVO MESTO — Samo v zadnjih nekaj tednih je bilo na območju Novega mesta ugotovljenih kar deset tatvin vetrobranskih stekel, vsa praviloma izginjajo z osebnih avtomobilov znamke jugo. Tem sta se prejšnji teden pridružili še dve: v noči na 15. april je brez stekla na jugo koralu ostala Renata Avbar iz Novega mesta, enaka usoda je tisto noč doletela še Darjo Fišter z Mestnih njiv.

PRELOŠKA CESTA

PRELOKA — Grozilo je že, da bodo čestitki morali ustaviti dela na cesti od Žuničev proti Preloki. Preločani so namreč trmasto vztrajali pri južni iniačni cesti. Ko so končno spoznali, da bodo ostali brez nje, če ne popustijo, so sicer sprejeli severno iniačno, a s popravki na 800 metrov dolgem odseku ceste. Tako bi po njihovi zahtevi šla cesta skozi vas, medtem ko je bila v prvem načrtu severna cesta načrtovana ob vasi. Čestitki tako sedaj lahko nadaljujejo delo, po mnenju projektanta pa najnovejša trasa ceste ne bi smela biti dražja od prehodne.

stil in ji ukradel zapestno uro »Diana quartz« in denarnico, v kateri je imela 2.700 hrvaških dinarjev. Napadalec je v Dobovi skočil z vlaka. Kmalu zatem je Ivanka Pokorni prišla k zavesti, stekla do vagona restavracije in tam prijavila roparski napad. Akcija policistov je bila urna in tudi učinkovita: še pred mejnim prehodom s Hrvaško so Kalksa v Rigoncah aretirali in priprli. Sojenje, ki je bilo pred dnevi, je pričakal v priporu.

Na obravnavi pred senatom novomeškega temeljnega sodišča je dejanje priznal. To so mu sodniki ob upoštevanju tragičnih družinskih razmer šteli v olajševalno okoliščino, seveda pa je bilo dejstvo, da gre za povratnika, pri odmirni kazni odločilneje. Rudolfa Kalksa je sodišče obsodilo na 3 leta zapora, mu v kazni vstelo tudi pripor, v katerem je bil od 1. januarja letos, hkrati pa mu je za vselej izreklo izgon iz države Slovenije.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• Dobro je nekdo naštudiral navede dolejskih mlekarjev. Jutranjo pošiljko mleka in mlečnih izdelkov, ki je pred vrati Mercatorjeve samopostrežne trgovine na Zagrebški cesti čakala trgovcev, je pred njihovim prihodom naložil v svoj avto in se odpeljal mlečnemu zajirku naproti. Z njim je lahko pogostil bližnje in daljno sorodstvo.

• Bolj na meso udarjen pa je bil ta, ki je v noči na 14. april vlomil v osnovno šolo Dolenjske Toplice. V kuhinji je našel 40 kg govedine in jih odnesel v noč. Otrokom je predpisal dietne zelenjavne obroke.

• Le štiri noči kasneje je bilo vmlajeno v kuhinjo otoške osnovne šole. Izginilo je kar 65 kg različnega mesa, 8 kg fižola in 5 kg jabolk, vse to pa je zmaknil zavil v zavesti, ki ju je snel z oken. Še dobro, da je tem dnevem sledila velika noč, ko so se okradeni žledolčki lahko napolnili.

• Ni podatkov o tem, ali je Marija S. s Krasinca velikonočno jutro praznela brez greha. Ob pogledu na prazen kokošnjak in izginotje osmih kokošij je k molitvi zagotovo ni sililo.

Mož z dvanajstimi sodbami

Jože Puntar, imenovan Juma, je moral še dvanajstič pred sodnike — Vlom v krški nakupovalni center

KRŠKO — Že enajstkrat je bil doslej obsojen 28-letni Jože Puntar-Juma, doma iz Krškega. Pred dnevi je na zatožni klopi sedel še dvanajstič. Novomeškimi sodnikom je skušal pojasniti, kaj ga je privedlo do vzloma v prodajalno Mercator—Preskrbe v Krškem.

Jože je razlagal, kako ga je tistega jutra — bil je 8. januar letos — oče že navezgodaj napodil od hiše. Odpravil se je v Videm in si tam z denarjem, ki si ga je izposodil, kupil liter vina in pol litra ruma. Z alkoholom se je nacejal do večera, vmes pa tu in tam vzel tudi kakšno tableto. Pijače je zmanjkalo, želja po pitju pa je bila še precejšnja. »In kaj bi drugega, kot da sem vlomil v nakupovalni center!« je sodnikom pravil Jože Puntar. Okoli 22.15 je brcnil v steklo vhodnih vrat in se skozi luknjo spravil v notranjost ter nato iz trgovine odnesel tri litre ruma, dva litra vecchie, liter konjaka, steklenico stocka, 1,7 kilograma slanice, kilogram krače, 0,9 kg bavarske sa-

lame, 0,7 kg vratovine, kilogram vaške in 0,65 kg laške salame, 30 zavitkov bar caffeja, za nameček pa je iz blagajne pobral še 1.600 tolarjev. Seveda pa vse ni šlo tako gladko, kot se je Puntarju zdelo. Koj ob vzlomu so se sprožile alarmne naprave in policisti so bili pred trgovino že v nekaj minutah. Puntarja so prijeli, ko je bil še na drugi strani stavbe.

Sodniki so mladeniča obsodili na leto dni zapora in mu pri tem preklicali pogojno obsodbo, s katero je bil lanskega 4. junija v Krškem obsojen zavoljo tatvine motornega vozila. Senat je pri izreku kazni upošteval, da ima Puntar doma izredno težke razmere, da je v družini doma alkohol, da je doma nezazelen, da nima niti svoje postelje niti redne prehrane. Seveda sodniki niso mogli prezreti njegovih dosedanjih dejanj, zavoljo katerih je bil že enajstkrat obsojen, in so mu pripor podaljšali do pravomočnosti sodbe.

PRIJELI POŽIGALCA

PRISTAVICA — Novomeški kriminalisti so minule dni prijeli 34-letnega Marjana P. iz Ornuške vasi, ki je utemeljeno osumljen, da je 23. februarja v Pristavici zažgal gospodarsko poslopje, veliko 13 krat 7 metrov, last Vlade Praznik. Škode je bilo kar za 600.000 tolarjev.

POŽAR V KRKI

NOVO MESTO — 15. aprila je prišlo do požara v novomeški Tovarni zdravil Krka. Ogenj se je pojavil v strojnici zgradbe fermentacij. Nastala je večja materialna škoda, ki pa še ni ocenjena, prav tako še ni znan vzrok požara.

KRONIKA NESREČ

Z AVTOMOBILOM ZBIL PEŠCA — 74-letni Franc Činžar z Velikega Kala je 12. aprila okoli 21. ure pešal iz Mirne Peči proti domu. Hodil je po desni strani ceste po neutrjni bankini, ko je iz nasprotni smeri kar po levi strani vozišča z osebnim avtomobilom Z 101 pripeljal 25-letni Slavko Hrstar s Sel pri Zagorici. Ko je zagledal pešca, je sicer zaviral in se umikal, a mu trčenja ni uspelo preprečiti. Činžar je bil hudo ranjen.

aprilu popoldne je 39-letni Marjan Klemenčič z novomeški Mestnih njiv s traktorjem urejal pot ob Koštialovi ulici.

Ktraktorju je imel pripeto tudi poravnalo desko. Ko ga ni potreboval več, je traktor parkirjal na klancu, sam pa nadaljevalo delo. Kar naenkrat je vozilo pričelo drseti navzdol, Klemenčič ga je skušal ustaviti, vendar se je traktor prevrnil na streho. Klemenčič je bil pri tem hujše ranjen in se zdravi v novomeški bolnišnici.

TRAKTOR SE JE PREVRNIL — 14.

RESNIČNE ZGODBE ONIH, KI ŽIVLJENJE PUŠČAJO V ZAPORIH

Vrnil sem se na stara pota, tokrat s trdnim namenom, da opraviš le še posel ali dva in se za zmeraj posvetim družini. A kot zakleto, tokrat sem padel. Istega leta, ko sem se poročil, ko se mi je rodila prva hčerka, sem se znašel za rešetkami. Nisem si mislil, da bo konec tak, kot je bil. Navsezadnje se spomnim besed prijateljev iz klape, ki so že imeli zaporniške izkušnje, a niso v tem videli nič hudega. Živeli smo pač s prepričanjem, da bomo, če bo kaj zaškripalo, šli za kak mesec v keho in vse bo spet po starem. Sam pa sem bil ves čas preiskave v priporu, prosil in rotil sem, da bi se branil s prostosti, a se niso zmenili ne zame ne za mojo mlado družino.

Cele štiri mesece je trajal proces, enkrat ni bilo te, drugič one priče. Sojenje so prelagali, naposled je napačil dan, ki se ga spominjam, kot bi bilo včeraj. Zadnji dan obravnave je bil, celi dve uri sem čakal pred vrati razpravne dvorane na razglasitev sodbe. Teško je bilo, minute so se vlekle kot ure, toda v mislih sem imel zagotovilo svojega odvetnika, ki je po pregledu dokaznega gradiva in vložene obtožnice menil, da lahko za očitana dejanja dobim največ osem mesecev zapora. Potem pa šok! Kot okamenel sem stal pred sodnico še dolgo potem, ko je prebrala sodbo in imenu ljudstva. Dolgo je sodnica seštevala in preštevala, naposled je izrekla tiste štiri grozne besede: osem let enotne kazni. Kasneje so mi jo znižali na 6 let in 6 mesecev bivanja za rešetkami. Nisem mogel verjeti svojim ušesom, stal sem, z mislimi pa bil pri ženi in hčerkici, ki sta stali le nekaj metrov za mano. Sram me je bilo pred njima. Še dobro, da otrok ni ničesar razumel. Ženo imam čudovito, vseskozi je bila z mano, me bodrila, tudi tukaj na Dobu me redno obiskuje, skupaj se boriva, da bi bil čimprej znova doma pri njej in hčerah. Štiri leta sem že v zaporu, vsega tri sobote so bile, ko me ni mogla obiskati. Sedemindesetdeset ukrađenih in prepredanih avtomobilov so mi našli, v rokah pa za kaj takega niso imeli praktično nobenega dokaza. Le za enega je bilo črno na belem, da sem ga ukradel in prepredal, a še tega nepredelanega.

Teško prenašam vse, kar se dogaja na Dobu. Ko sem prišel, sem mislil, da me bo razneslo, da tega ne bom prestal. Slišal sem o enem, da je ubijalec, o drugem, da je posiljeval, videl pred seboj neskončnost v obliki šestih

ali sedmih let bivanja z njimi. To je bilo najhujše. Za nekaj mesecev sem se zaprl vase, enostavno nisem mogel verjeti, da sem to, kar sem, da sem res v zaporu. Govoril sem si, da sem še zmeraj zunaj, da me še niso dobili. Še danes mi je najlepše, da sem povsem sam, da lahko razmišljam o čem drugem, da skušam pozabiti, kje živim. Polovico kazni sem že prestal, prosil za pogojni odpust, za pomilostitev, vendar zaman. Življenje, delo in običaji tukaj me ubijajo. Malo je prevzgoje, upal bi si trditi, da obsojenci tukaj opravijo kvalifikacijo za pravega kriminalca. V tem zaporu, ki je osrednji za Slovenijo, bi morali biti le kaznjenci, za katere ni več rešitve, povratniki, ne pa tudi tisti, ki si zapor vzamejo za opravljanje inventure o svoji preteklosti, ki si v njem skušajo zarisati drugačno, predvsem pošteno prihodnost. Kajti tudi taki smo. Ne pa da smo tisti, ki smo na Dobu prvič, enako obravnavani kot tisti, ki so tu že desetič. Teško se je s tem sprijazniti. Kot se nisem mogel sprijazniti z odgovorom lani pred vojno, ko mi je žena rodila drugega otroka in sem prosil za omilitev kazni. Dobil sem le namenski izhod, ki pa sem ga podaljšal, v zapor se nisem več vrnil. Otroček je bil brez varstva, žena je po končani porodniški morala v troizmensko delo. Nisem se skrival, ostal sem doma in kar štiri mesece so me pustili na miru. Policisti so mi potem, ko so me prišli iskat, povedali, da so me videli, me spremljali. Ko sem se vrnil na Dob, me je čakala kazen. Vzeli so mi proste izhode, nazadnje sem bil pri hčerah lanskega oktobra. Še sreča, da je prišla amnestija, podarila mi je devetnajst predčasnih mesecev svobode, zunaj bom prihodnje leto.

Kar je bilo, je bilo, vrnilo se ne bo nikoli več. O tem sem prepričan. Dodatno potrdilo temu sem dobil lani, ko sem imel zavoljo poškodbe trimesečno prekinitve kazni. Štirinajst dni sem bil v bolnišnici, ostalo doma. Niti ene želje ni bilo v teh tednih kot tudi ne v tistih štirih mesecih, ki sem jih samovoljno preživel doma, da bi se vrnil v kriminal. Pred seboj sem videl le družino, skrb zanjo, mislil sem le o tem, kako bi najhitreje prestal kazen. Najbolj nerodno mi je bilo zavoljo okolja, v katerem živim. Saj ne da so mi obračali hrbet, pogovorjali so se z mano, a vprašanje, kaj so si o meni mislili. Resnici na ljubo pa jih je nekaj, ki se skupaj z mano in ženo trudi-

jo, da bi čimprej pozabil na preteklost, na staro družbo, da bi se vrnil v normalno življenje. Obiskujem tudi klub za zdravljenje alkoholikov. Upam po vsem tem, da bom na ta trenutek, za katerega bom moral dati šest let svojega življenja, res povsem pripravljen. Verjamem celo, da ga bom dočkal že letos.

Zoran U. šteje vsega 21 let, doma je z Jesenic, kriminalca ga je naredil dom, v katerem ni našel starševske topline. Podal se je na pot tatu in vlomilca, sam pravi, da je zmaknil za okoli 60.000 mark denarja. Dobu bo moral zavoljo tega pustiti poltretje leto življenja.

»Vsega so bile krive razmere doma. Oče je veliko kegljal, hodil je po turnirjih, tudi mame velikokrat ni bilo, z bratom sva bila bolj pri nekakšnih skrbnikih kot pa pri starših. Hodil sem v 3. razred osnovne šole, toda kakšne družinske ljubezni dotlej še nisem občutil. V naši družini je bil pomemben le denar, vzgoja in ljubezen do otrok sta bila deveta briga. Denarja je bilo zmeraj dovolj in nemara je bilo tudi v tem veliko krivde za kasnejše dogodke; če sem kaj zarnal, sta me starša potolažila tako, da sta mi v roke stisnila stotaka ali tisočaka in zadeva je bila zanju opravljena. Brez besed, ki bi jih kot otrok potreboval. Temu primerna je bila moja reakcija in oče je to časovno spoznal. Ko sem hodil v šesti razred osnovne šole, me je poslal k stari mami, živel sem pri njej in od nje do-

Za pomoč in sodelovanje pri nastajanju tega fejtona gre zahvala Republiškem ministru za pravosodje in upravo, upravi Kazensko-poboljševalnega doma Dob pri Mirni in upravi novomeških zaporov.

bil več več toplih besed kot prej od staršev. Tisti razred sem v redu končal, toda stara mama je potem zbolela in moral sem se vrniti domov na Jesenice. V sedmem razredu sem »padel«, to mi je vzelo vso voljo in s šolo sem opravič, nisem hotel več prestopiti njenega praga. Prišel sem uhajati z doma, večkrat sem očetu zmaknil kaj denarja. Z bratom sva izginila celo za nekaj dni. Oče naju je iskal s policijo, enkrat smo se srečali v Beogradu, drugič v Zagrebu. Z nedokončano osemletko sem se nato vpisal na srednjo metalurško šolo, naredil celo prvi

Silvo Škufca

SMRT

Pohiti z darilom, ti počasna smrt, v moji rani uri tej. V meni je že večer zaprt, samo ti mi še v oči poglej.

Ne vem, kakšna luč me čaka. Vaj mi, da ne tako megljena, saj mi ti jo boš prižgala in vem, da vedno bo zelena.

Tukaj imam le jok in strah. Pri tebi dobim pa vse in nič. Zato želim si od tod v stran, saj ti boš mati, oče pa hudič.

letnik, vendar je bilo to tudi vse. Za nekaj časa sem se zaposlil v železarni, nato v Planiki, potem pa je prišel dan, ko sta se oče in mati ločila. Stanovanje je imela mama, ostal sem pri njej. Toda prepričani so bili vse hujski, nikakor namreč nisem hotel, da bi v stanovanje hodili drugi moški. Maščevala se mi je tako, da mi ni dajala hrane, čeprav sem ji za to dajal denar. Spomnim se nekega petkovega večera. Zvečer sem prišel iz službe, si sam pripravil hrano, a je stopila k mizi in poln krožnik stresla na tla. Dokončno se me je odrekla takrat, ko sem se vrnil s služnja vojaškega roka; svoje stvari sem našel pred vrati.

(Se nadaljuje)

BOJAN BUDJA

USODE IZZA REŠETK

Le tole v popotnico pričujočemu fejtonu. Nedolgo tega sem napisal stavke: »Ko si zunaj, ljudi izza zaporniških zidov obsojaš, ko si z njimi, jih pomiluješ.« Veliko jih tega drugega ni razumelo, njim in vsem drugim v premislek so vrstice, ki so jih pisale različne usode.

Postal sem član skupine, ki je vlamljala v osebne avtomobile. Jemali smo avtoradije in kasetofone ter jih potem prodajali. Nabral sem si nekaj izkušenj, hkrati pa tudi spoznal, da me hočejo izkoriščati, zanje bi moral delati, plačila pa ni bilo. Ni bilo dolgo, ko sem skupino zapustil.

Nekaj časa je bil mir, a le navidezen. V sebi sem tehtal, ali sem dovolj močan, da se takega opraviha lotim sam. Spomnil sem se na alkohol. Nekega večera sem se napil, strah je bil premagani in v Ljubljani sem uspešno zmaknil golfa. Prevozil sem z njim nekaj kilometrov in ga potem vrnil na isto mesto. Takšne tatvine so se pričele vrstiti. Imel sem punco. Da se v disko ne bi peljala z avtobusi, sem ob večerih jemal avtomobile, jih imel prek noči v »najemu« in jih potem vrnil. Zgodilo se je celo, da sem pod vplivom alkohola najem podaljšal za dan, dva ali celo tri, tako da me je že iskala policija. Enkrat samkrat so me dobili v ukradenem avtomobilu. Bil sem na policiji na razgovoru, objubil sem jim, da se kaj takega ne več zgodi in bil sem prost. Moje dejanje so pač vzeli kot mladostno nepremišljenost. Žal ni šlo za to. Že takrat sem svoje delo opravljal sila premišljeno in dokaj profesionalno. Da bi nehal, ni bilo govora: Pravo delo, ki je navrglo kupe denarja, se je šele začelo.

Ostal sem zvest avtomobilom. Delal sem profesionalno, zato me toliko časa niso dobili. Denarja je bilo vse več, posel je teklo sijajno. Kradel sem osebne avtomobile — ponje sem hodil celo v tujino — jih nato primerno predelal in prodal. Kajti s tem, ko sem avto ukradel, je bilo opravljenega šele polovica dela. Brskati sem nato moral po časopisnih oglasih, da sem našel prodajalca kakega starega ali pa karamboliranega vozila, ga za simbolično ceno odkupil, nato pa sem podatke s tega avtomobila pretolkel na ukradenega. Šlo je za številki šasije in motorja, ki sta se tako ujemale s tistima v prometnem dovoljenju. Tako prirejenega avtomobila potem ni bilo težko registrirati in prodati. Nestrokovno oko prevare ni moglo ugotoviti.

Tega je bilo čedalje več, tudi zaslužek je bil temu primeren. Čeprav sem si zmeraj govoril, kako bom zdaj zdaj nehal in si postavil neke meje, od tega ni bilo nič. Enočavno vlekle me je dalje, nehati nisem mogel, čeprav sem si to želel, kajti vedel sem, da me bodo nekega dne dobili. Le za hip sem prekinil takrat, ko sem spoznal resno punco in se oženil. Bilo je to leta

1987. Rodila mi je tudi dve hčerki. Toda to je bil le izgovor več, da ostanem v kriminalu. Družini sem hotel zagotoviti bogato življenje, hčerki mirno prihodnost, kajti za sprotno življenje smo imeli dovolj denarja.

Kočevarji — kako in kam?

Šest stoletij so Kočevarji živeli z nami, potem pa jih je zli duh svetovne zgodovine speljal z njihovih domov. Zdaj se vračajo k starim ognjiščem, vendar samo še kot turisti. Bo drugače?

Na otvoritvi razstave »Kočevska noša.« v začetku aprila v Dolenjskih Toplicah se je zbralo za take priložnosti nenavadno veliko ljudi. Med njimi so bili pravi Kočevarji, tisti, ki so se rodili v teh krajih, pa se potem med drugo svetovno vojno preselili v Posavje, ob koncu vojne pa naprej, največ na avstrijsko Koroško in Štajersko; prišli so njihovi potomci pa tisti redki Kočevarji, ki so kljubovali selitvi in ostali na svojih domovih, zraven pa seveda še vsi, ki jih zanima ta samosvoji pojav. Vstili so se govori, vmes pa je zvenela pesem, zdaj slovenska v izvedbi Prifarskih muzikantov, zdaj kočevska, ki jo je zapel v kočevske narodne noše odet zbor iz Celovca. O razvoju kočevske narodne noše je prevajanju pripovedovala avtorica razstave, etnologinja dr. Maria Kundegaber. Vse skupaj bi izzvenelo v sicer nekoliko daljšo, a tipično kulturno manifestacijo, kakršnih smo ob takih priložnostih vajeni, če ne bi čisto na koncu nastopil nepričakovan, a čustveno zelo nabit trenutek. Iz publike se je prerinila v ospredje ženska srednjih let, domačinka, in v čisti kočevščini nagovorila goste. Nato je povedala še v slovensčini, da je Kočevarka, tukaj živeča in tukaj odrasla, da so pri njej doma starši in otroci med sabo vedno govorili kočevsko, peli kočevske pesmi, takšne, kakršne je bilo čuti ta večer, vendar pa so to skrbno skrivali pred okolico. Ta večer je prvič zbrala toliko poguma, da je v materini govornici spregovorila v javnosti.

Od ganjenosti tresoč se ženski glas je zvenel kot spoved. In vsem, ki so bili temu priča, je postalo nekoliko nerodno. S svojo osebnostno izkušnjo je namreč dregnila v občutljivo področje. Gre namreč za naš odnos do Kočevarjev. Zakaj so svoj jezik in kulturo skrivali za zidovi domače hiše, ženska ni povedala. Pa saj si je to lahko vsakdo predstavljaj sam: zaradi strahu biti drugačen, zaradi nezumevanja, možnega šikaniranja, nasprotovanja ali še česa hujšega. Tudi zaradi splošnega vrednotenja, ki je dolgo časa prevladovalo, da so Kočevarji izdajalci, Hitlerjevi hlapi, ki so izkoristili prvo priložnost, ki se jim je ponudila, se postavili nad slovenske sosedo in jih pregnali z njihovih domov.

Pred 600 leti so krčili gozdove

Kočevarje so sem pričeli naseljevati plemiči Ortenburžani v drugi polovici trinajstega stoletja.

Njihova prvotna domovina je bila vzhodna Tirolska in zgornja Koroška. Plemiči so hoteli kolonizirati velikanske gozdovi porasle divjine, ki so se dvigovali med gornjim tokom reke Krke, Ribnico in Kolpo ter si s tem povečati dohodek. Pridni Kočevarji so krčili gozdove in si postavljali bivališča. Zgodnejša naselja so bila na planoti Mahovnik in Gotenica, na obrobju Topliške doline pa na Gačah nad Črmošnjicami. S slovanskim prebivalstvom v nižjih, plodnejših ravninah so se kolonizatorji kar dobro razumeli, čeprav se do prejšnjega stoletja z njimi kaj dosti, razen na obrobju, niso mešali. Zato pa je cvetela trgovina, saj so se Kočevarji usmerili predvsem na živinorejo in les. Čeprav so Kočevarji veljali za pridne in varčne ljudi ter skrbne gospodarje pa je bilo življenje na skopi zemlji za vse številnejše prebivalstvo čedalje težje, zato jim je cesar Friderik III. že leta 1492, torej pred natanko pol stoletja, podelil pravico krošnjariji z doma izdelanimi izdelki.

Tudi osnovo kočevske narodne noše so kočevarji prinesli s sabo iz prvotne domovine, in jo, seveda tudi pod vplivom sosedov, razvijali naprej časa in v šegam primerno. Tako je bila na obrobju Bele krajina značilna zanjo bela barva, drugod pa spet druge krajevne značilnosti. Slavni Valvasor je trajno zabeležil tudi značilnosti kočevske nošnje, za njim pa še nekateri potopisci in slikarji. Žal pa je najstarejših podatkov o njej, ki so na cerkvenih poslikavah, le malo ohranjenih, kajti večina sakralnih spomenikov na Kočevskem je bila med zadnjo vojno uničena.

Problemi med Kočevarji in slovanskim prebivalstvom so nastali šele v drugi polovici tridesetih let, ko so nekateri med njimi, nikakor pa ne vsi, pričeli dvigovati glave in poslušati Hitlerjevo uskanje proti drugim, po njegovem nauku manjvrednim rasam. Ob pričetku druge svetovne vojne so se taki seveda postavili na Hitlerjevo stran in s tem zapečatili usodo te nemške enklave. Hitler je ta del Slovenije prepustil Italijanom in razočaranje je bilo veliko. Zato so na vsi moči pritiskali na svoje sonarodnjake, ko jim je furer objubil preselitev v Reich. Na presenečenje mnogih je bil ta Reich že v Posavju, od koder so konec leta enainštirideset izseljevali slovenske kmete. Velika večina jih je prostovoljno ali pod pritiskom sonarodnjakov iztrgala korenine od stoletnih domov se kot vsiljivec

naselila na prisilno zapuščenih slovenskih domovih, po nemškem porazu pa so morali tudi od tam. Zgodovina bo še morala proučiti vse vidike tega, za oba naroda tragičnega dogajanja.

Prav zato je bila izpoved ženske, ki je bila rojena tukaj in se ni nikoli izselila, pa se je kljub temu vse do sedaj na nek način sramovala in skrivala svojo identiteto, toliko bolj pretresljiva. Družina verjetno ni skrivala svoje govornice in porekla samo zaradi strahu pred drugačnostjo, ampak tudi zaradi etike krivde in greha, ki bi ji ga okolje po ustaljeni šabloni gotovo nalepilo, pa najsi je bila za dogajanja med vojno kaj kriva ali ne.

Kako odvreči bremena preteklosti?

Sedaj je čas, da take stvari presežemo in pogledamo resnici v oči. Vsi vemo, kaj se je zgodilo, vemo, da so bile kočevske vasi med vojno, največ od Italijanov, požgane, da so bile po vojni zane-marjene in nekateri kulturni spomeniki celo namerno uničeni, vemo, da so veliki predeli, kjer so nekoč živeli Kočevarji že poseljeni s Slovenci ali pa zaraščeni z gozdom. Poti nazaj ni več, pa naj so bile krivice z obeh strani še tako boleče. Ni pa nujno, da so izbrisane vse sledi. Marsikateri kulturno-zgodovinski spomenik se da še rešiti in marsikatero hrepenenje nekdanjih Kočevarjev ali njihovih potomcev po stari domovini se da na primeren način potešiti. To mora biti tudi v našem interesu, kajti različnost kulturne zgodovine nas bogati. V kočevski občini so se v sodelovanju s kočevskimi organizacijami v tujini nekaterih stvari že lotili. V Novem mestu poskušajo v svoje aranžmaje, ki so posebej ubrani na kočevsko tematiko, privabiti turiste v zdravilišče Dolenjske Toplice.

»Nekateri predstavniki Kočevarjev, ki živijo pri nas, so mi povedali, kako si zamišljajo vračanje inozemskih Kočevarjev, predvsem kot turistov, seveda, v te kraje. Radi bi se dogovorili za kraj, kjer bi se lahko nekajkrat na leto zbrali. Gre za verske praznike, za kar bi bila najbolj primerna ena od cerkva, kjer so se že od nekdaj zbirali. Drugo je možnost družabnega in društvenega življenja, ki bi bilo v okviru turistične organizacije, konkretno Zdravilišča Dolenjske Toplice,« pravi novomeški župan Marjan Dvornik, ki se je s Kočevarji že veliko pogovarjal. »Navržena je bila tudi ideja, da bi obnovili del ene od porušenihi vasi, da bi, taka kot je nekoč bila, služila turizmu.«

Občutljiv problem, ki ga bo treba v bližnji prihodnosti rešiti, da bi res neobremenjeno gradili nove odnose, je tudi vprašanje možnosti stalnega vračanja Kočevarjev na nekdanja domovanja in vrnitev premoženja. Stvar ni tako enostavna. Selitev Kočevarjev je določal nemško-italijanski sporazum, njihovo imetje je prevzela posebna italijanska družba, po vojni pa je bilo podružbljeno. Odkodnino za izgubljen premoženje sta ob koncu vojne k njim pribeglim Kočevarjem izplačali

Ervin Mihiz iz Celovca, nekdanji iz Kočevske Reke, v kočevski narodni noši, pozdravlja stara znanca, zakonca Pribanič iz Občic. Vsem trem stara kočevska govornica še kar dobro teče.

Avstrija in Nemčija. Toda ne vsem in ne tudi tistim, ki so bili ob koncu vojne izgnani iz prvotnih bivališč. Nekateri od teh računajo, da jim bo vsaj del premoženja povrnjen.

»Naš zakon o denacionalizaciji tega ne rešuje, saj gre za tuje državljanec,« pravi o tem Marjan Dvornik. »Če se nekateri počutijo prizadeti bi morali v svojem združenju zbrati podatke in nasloviti ustrezno vlogo na ministrstvo za pravosodje. Tam bodo potem ocenili, ali je ta problem res tak, da ga je treba rešiti na državni ravni, ali pa je možno ubrati kako drugo pot. To bi bil lahko predmet pogovorov med slovensko in nemško državo. Mislim, da bodo Nemci zanje imeli posluš. Je pa v našem interesu gojiti dobre odnose s temi ljudmi, zainteresirani smo tudi za to, da njihov že prislo-

vični podjetniški duh in mednarodne povezave, ki jih imajo, uveljavljajo tudi pri nas. Odpiranje novih delovnih mest je naša prva naloga in če je kdo zaradi čustvene navezanosti, povezane seveda z gospodarskim interesom, pripravljen vlagati v ta prostor, je to za nas zanimivo in bomo tako idejo z naše strani podprli.«

Možnosti, da s Kočevarji navežemo tesne in s preteklostjo neobremenjene stike, torej so. Razstava o kočevski noši, ki je vzbudila veliko zanimanja, je vrata za tako sodelovanje že odskrnila, še bolj pa jih bodo odprli interesi živih ljudi, ki se čuti-jo del skupnega kulturnega prostora, v katerem ena kultura drugo dopolnjuje in bogati, ne pa izključuje.

TONE JAKŠE

poklici

Z gozdom v srcu

Že kot dečka je Franca Janeža gozdar podučil, katero drevo sme pasti za drva in katero mora še rasti. Kot kratkohačnik je spoznal, da gozd ni zato, da ga brezumno izkoriščamo, ampak je potrebno v njem še kako umno gospodariti, če nečemo porušiti ravnotežja v naravi in narediti škode predvsem samim sebi. Pravzaprav je Franc odraščal v gozdu in kot pravi v prispevku, se je rodil pod smreko. Zibel mu je stekla v kočevski vasi, kjer so se že številni njegovi predniki ukvarjali z gozdarjenjem. Oče si je kot gozdar služil kruh v mnogih državah, eden od sorodnikov, univerzitetni profesor Zdravko Turk, pa je bil priznan gozdarski strokovnjak. Nerazumljivo bi bilo, če si ne bi tudi Franc našel svojega poklica v gozdu. Tam torej, kamor se je, oropan svobode in otroštva, saj je s šestimi leti že moral v internacijo, vedno rad zatekal po tolažbo.

Ko so mu leta 1953 po dveh mesecih pripravništva ponudili delo na Planini, ga je z veseljem sprejel, saj mu je tamkajšnje gozdove predtem predstavljal že oče. Toda danes, ko je po 39 letih kot revirni vodja za področje Planine še vedno zvest obširnim gozdom pod Mirno goro, ve, da je lahko vzdržal le, ker je v takšnih gozdovih tudi odraščal. Preizkušnje, ki jih je moral tam prestati, so včasih presegale človeške sposobnosti. A vztrajal je in ni mu žal. Na Planini so ostala skoraj štiri desetletja njegovega dela in življenja, sam pa pravi, da je v naravi pustil več kot njegovi poklicni kolegi. Pustil je namreč vse, kar je imel. A znal je iz nje tudi jemati, čeprav ne v materialnem smislu. Vzel je tisto, kar mu je pravzaprav sama ponujala: bogastvo znanja. V gozdu je naredil fakulteto. Ne tisto z diplomom, na kateri je podpis dekana, ampak življenjsko fakulteto. In tudi 22 gozdarskih pripravnikov, ki jim je bil Franc »dekan«, je odšlo s Planine z znanjem in spoznanjem, ki jim ga ne bi mogla dati nobena univerza.

Janežev revir meri dva tisoč hektarov. »Vse to poznam bolj kot svoj vrt. Poznam prav vsako drevo, zato mi je toliko bolj drago. Veliko razmišljam, kako bi se polepšal pokrajino ter predstavil gozdarja in njegovo delo, ki ju mnogi še premalo poznajo. Hkrati pa na nevsiljiv način čim širši krog ljudi opozoril na gozd kot velikega bolnika, ki mu lahko pomagajo le strokovnjaki,« pripoveduje Franc. Vse to mu je pred letom dni skupaj s sodelavci uspelo uresničiti z idejo, ki je v gozdni upravi dozevala že desetletje. Od Planine do Mirne gore je namreč stekla učna gozdna pot, ki velja za eno najlepših in najzanimivejših v Sloveniji. Vse pa je seveda urejeno po posvetu z naravovarstveniki, čeprav tudi Franc sam ne bi dovolil, da se v ta muzej v naravi vrine kakšen tujek. Res, da gozdne poti ne bi mogel urediti en sam človek, in tudi Janež si te zasluge ni vzel v zakup, toda na vsakem koraku je čutili njegovo skrbno roko in spoštovanje do nara-

ve. Pa najsi gre za številne zanimivosti v in okrog gozdarskega doma na Planini ter na poti do Mirne gore, za lične table, ki opozarjajo na zanimivosti, za urejen sadovnjak okrog doma ali še za marsikaj, kar ostaja skrito bežnemu pogledu obiskovalca. V vse to je vloženo veliko ur njegovega prostega časa, potrpežljivosti, dobre volje in ljubezni do narave. V njegovih besedah, da je rad anonimen in da najraje govori o delu, je veliko resnice, kajti njegovo delo, ki je dalo Planini močan pečat, je še kako zgovorno.

Za Janeža je gotovo, da je zagnanec, ki mu je težko najti para. Zadnje desetletje sploh ni ni bil na dopustu, pred osmimi leti je bil med okrog 800 gozdarji Gozdnega gozdarstva Novo mesto izbran za najboljšega gozdarja. Svojem načelom ostaja zvest tudi v črnomaljskem planinskem društvu, kjer je član že skoraj štiri desetletja. Toda v svoji preprostosti in skromnosti si ne pripisuje nikakršnih zaslug, poudarja, da je takšnih, kot je sam, večina gozdarjev in da je on le eden izmed njih. »Kot eden izmed gozdarjev in v imenu vseh gozdarjev, ki si prizadevajo za varstvo gozdov, sem ob letoš-

njem črnomaljskem občinskem prazniku tudi šel po 'brezo', nagrado za ekologijo, ki je bila letos v občini prvič podeljena. Čeprav je bila naslovljena name, pa je bila to nagrada tudi za vse druge gozdarje. V današnjih časih, ko mnogi postrani gledajo na gozdarsko stroko, pa ima takšno priznanje še toliko večjo vrednost. Hkrati pa zame 'breza' ni le simbol Bele krajine, ampak mi pomeni pomlad, ljubezen, čisto okolje, skromnost, zdravje in duševno pomiritev. Dala mi je tudi nov polet za delo v naravi. Z naravo in v naravi postajam po srcu vse mlajši,« se nasmehe Franc ter odhiti v svoj planinski raj.

M. BEZEK-JAKŠE

naše korenine

Dolgotrajna zvestoba

Zvestoba konjičkom - bi lahko na kratko opredelili življenje Martina Oberca, dvainosemdesetletnika z novomeških Mestnih njiv. Tukaj gori, v gnezdu visoko nad mestom na okljuku Krke, odmaknjeno od mestnega hrupa in v prebujajočem se zelenju, mora biti lepo uživati stare dni. In ko pridem k njemu, se oba starčka lepo grejeta na pomladnem soncu, Martin z osmimi križi in njegov opel kadet s četrta stoletja za sabo. Preveč bi bilo reči, da obema ugaja čudoviti razgled s tega novomeškega konca: spodaj mesto z zeleno Krko, onkraj gozdovi, polja, vasi in livade vse tja do širokega hrbta Gorjancev. A toplo sonce zagotovo godi obema. Oplu posrka zimsko vlago iz karoserije, Martinu pa ogreje ude in mu vlije novih moči, da se z veseljem spet loti del okoli hiše, kot že toliko pomladi doslej.

No, to z Martinovo zvestobo do konjičkov moramo malo podrobneje razložiti. Konjiček, jekleni seveda, v odprti garaži in z odprto havbo nad motorjem, da se tudi on naužije svežega zraka, je Martinov ponos opel rekord, letnik 1967, pa vendarle skoraj tak kot nov. Martin ga je vedno lepo čuval, skrbno čistil in loščil. Kako pa je treba prav ravnati s konji, je Martin vedel že od malega. Takrat, ko je kot eden od šestih otrok kovača Franca Oberca še živel na Dolenji Težki Vodi. Njegov oče je imel namreč tudi podkovsko šolo, se pravi, da je lahko koval konje, česar takrat ni smel vsak kovač. In ker je bilo vedno veliko konj pred delavnico, ki so potrebovali novo železno obuvalo, je moral dostikrat priskočiti na pomoč tudi Martin. Hitro je znal kaj storiti, da so ubogljivo dvignili prvo nogo in jo je Martin pridržal očetu, ki jo je na novo obul. Seve-

da to ni bil edini posel v kovačnici, ki ga je moral Martin opravljati. Še predno je postal tako močan, da je lahko pridržal konja, je bil že koristen v kovačnici. Gonil je meh, da je oglje svetlo žarelo in da so plameni švigali kvišku vsakič, ko se je deček obesil na pedal.

Duh po razbeljenem železu in ples sijočih isker sta ostala Martinu znanca vse življenje. Tudi konjem je ostal zvest, je pa s pravih predsedal na železne. S petnajstimi leti je namreč odšel v uk h kandijskemu mojstru Alojzu Škedlju, ki je imel eno prvih mehaničnih delavnic v mestu. Sem so pripeljale svoje konjičke drugačne in bolj zahtevne stranke, kot so bili roboti, a po svoje dobrušili, podgorski furmani. Med mestnimi veljaki, trgovci, gostilničarji in podjetniki so bili Gorenc, Polh, Perkman, Matko, Hadl, Kos in drugi. Pri osemnajstih, čim je mogel, pa je Martin že napravil voziški izpit. Bil je to dokaj zahteven preizkus iz motoriziranstva, ki mu kot mehaniku seveda ni delal preglavic, nekaj znanja iz poznavanja predpisov pa je bilo vendarle treba tudi pokazati.

»Danes je povsem drugače. Veliko predpisov je treba znati, o motorju pa skoraj nič,« pravi Martin. »Šoferji še gume ne znajo več zamenjati, mehaniki

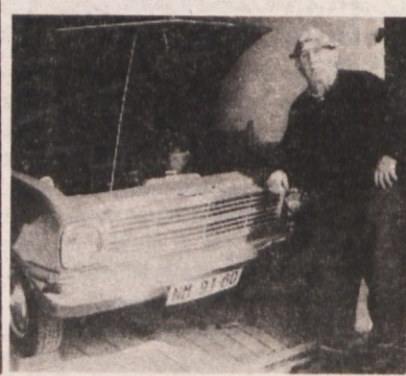

FOTO: T. JAKŠE

pa hodijo v belih haljah kot zdravniki. Če odprete havbo, skoraj zraven ne morete, tako je okoli motorja vse nabito. Pa poglejte tega kadeta! Do vsakega vijaka se da lepo priti,« pokaže Martin na svojega ljubljena. Samo 23 tisoč kilometrov je do sedaj prevozil. Povprečno manj kot tisoč na leto. Le na najnujnejše vožnje se odpravi z njim, sicer pa dvainosemdesetletnik jaše drugačnega konjička, tomosov avtomatik, ki ga v mestu ponese, tudi pozimi, kamor želi, pa še parkirnega prostora mu ni treba iskati.

Čil in vedrega humorja je Martin še vedno, tako da mu za voziško dovoljenje še ni treba skrbeti. Zaradi starosti ga še ne bodo metali izza volana. Zaradi mladosti so ga pa že. Bil je to takrat, ko je s še skoraj svežim voziškim dovoljenjem pričel pri Kosu voziti avtobus. Kos je imel takrat v zakupu dve avtobusni progi Novogo mesta — Krško, avtobusa pa sta se srečevala v Škocjanu. Starejši šoferji so bili ljubosumni na mladega Martina, pa so tožil glavarstvu, češ da nima dovolj prakse. In tako so ga po štirih mesecih zares izrinili iz avtobusa in pristal je na tovornjaku novomeškega manufakturnista Kopača. Z njim je vozil robo po domala vseh slovenskih sejmih. Tako je dobobra spoznal trgovsko pa tudi zmkavtsko čud slovenskih ljudi. Na nadaljši pot pa Martin ni odšel prostovoljno. Bilo je to po začetku druge svetovne vojne, ki ga je kot vojaka zatekla v bližini Skopja. Tam so ga Nemci zajeli in ga v živinskih vagonih preko Bolgarije, Rumunije, Madžarske in Avstrije prepeljali v delovno taborišče v Nemčiji. A se je po vojni vrnil in potem vse do upokojitve preživel za volanom. Zadnjih šestnajst let je bil šofer pri novomeških gasilcih. Volana je imel Martin v svojem življenju v rokah torej dovolj. Pa ni samo zato prizanesljiv s svojim starem opel rekordom. Skromnost, varčnost in solidnost se je v svojem dolgem in razgibanem življenju navadil ceniti in jih nikakor ne more zamenjati za poceni formulo sodobnega človeštva, ki pravi: »Hitro izrabi in odvzeli!«

TONE JAKŠE

NAGRADA V KOČEVJE IN LJUBLJANO

Žreb je izmed reševalcev 14. nagradne križanke izbral CVETKA SEMOLIČA iz Kočevja in MARIJO JERIČEK iz Ljubljane. Semoliču je pripadla denarna nagrada 1.000 tolarjev, Jeričkova pa bo prejela knjižno nagrado. Nagrajencema čestitamo. Dobitnika denarne nagrade prosimo, da nam čimprej sporoči svojo enotno matično številko (EMSO) in številko ali tekočega računa ali žiro računa ali hranilne knjižice, da mu bomo nagrado lahko kar najhitreje nakazali.

Rešite današnjo križanko in rešitev pošljite najkasneje do 4. maja na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 16!

REŠITEV

14. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 14. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: GRAD, STROP, ALE, PLATO, TKIVO, GRK, LAFORGUE, TURIZEM, BK, ORK, KADAVER, TETI, DAR, JAKI, ILO, VIC, IND, REČ, PRIHRA-NEK, OMELO, JOK, ATO, LICEJ, ARA, LAS.

prgišče misli

Prva in poglavna skrb vam bodi ne za telo ne za imejte, temveč za čim večjo blaginjo duše.
PLATON

Razvoj je mogoč le tam, kjer je vse odprto, kjer je negotovost, kjer ljudje niso vnaprej omejeni v svojem razmišljanju in odločanju.
J. VILFAN

Pogosto so prav spopadi med najbližnjimi najbolj trdi in dolgotrajni.
C. ZLOBEC

nagradna križanka 16

DOLENSKI LIST	DRUŽBENA OBLIKA ZAVESTI	POMI-LOSTITEV	IT. PESNIK IN DRAMATIČNIK (UGO)	DESNI PRITOK IRTIŠA	NEM. GENERAL VOJNI ZLOČINEC (ALFRED)	AVTOR J. UDIR	AVSTRU-SKA DEZELA	VZROK	CIGARA
IZ DESK ZBITA POSODA						TRTA			
KEM. SIMBOL ZA JOD						NORD. BOGINJA MORJA			
STARI SLOVAN					NIKARAGVOVSKI KNUŽEVNIK (RUBEN)				
LASTNOST GORLJIVEGA MATE-RIALA					SAM (LAT.)				
PREROK					JAP. DRŽAVNIK (JAP. BISMARCK)	STRELO. OROŽJE			
						TISKARSKI SITO			
ZNAK ZA VOLT	LITERARNO DELO	KONICA REDKEJŠE MOŠKO IME		ZVOČNA NAPRAVA					
				VRSTA PLESA					
ISTOST							PRIPADNIK ANGL. STRANKE	ZDRAVILNA RASTLINA	BAJE-SLOVNO BITJE
VRSTA KURIVA			JAKOB ALJAZ EG. BOG SONCA		STOG				
					PLAČILNO SREDSTVO				
ČAROVNIK			FARMA BOR TUREL				LJUBKO-VALNO M. IME		
							KEM. SIMBOL ZA NATRIJ		
MENJAČICA				VOJAŠKI ČIN					
DOLG PREČEN DROG				GLINASTA PIŠČAL					

praktični KRIŽANKE

Obleka kot plašč

Prikupna elegantna ali športna plaščna obleka je brez posebne modne letnice in je zato vedno v modi. Dobro počutje omogoča tako vitkim kot močnejšim, tako mlajšim kot malo manj mladim. Po modnih zapovedih se je sedaj plaščna obleka sicer zožila, kar omogočajo navpični šivi. Zavhki so kot na moškem sukriju. Ramena so srednje poudarjena, rokave krasijo okrasni gumbi. Zapenjanje je dvoredno. Tudi žepi ne smejo manjkati. Črna ali siva plaščna obleka z belimi gumbi je zelo elegantna, rdeča s črnim ovratnikom in okrasnim robčkom pa bolj mladostno živahna. Čedna je tudi v še vedno modnem pepita vzorcu v modnih barvah. V toplejših dneh lahko plaščna obleka nadomesti balonar, saj lahko pod njo oblečemo bluzo. Tudi dolžina plaščne obleke je za vse čase in postave nad kolena, malo pod njimi ali pa do srede meč.

Umivanje oken

Skrjni čas je, da se lotite spomladanskega čiščenja, če tega še niste storili. Pazite, da ne boste umivali oken, ko bo preveč hladno, ker je takrat steklo krhko in lomljivo, ali takrat, ko sije sonce, saj se voda prehitro suši in na steklu ostanejo grde lise. Priporočljivo je, da okno, ki ga umivate z obeh strani, na eni strani brišete v vodoravni, na drugi pa v navpični smeri. Tako boste takoj opazili, kje ste kaj razmazali. In še dva ekološka nasveta: če dodate vodi namesto čistila kis, namesto krpe pa uporabite zmečkan časopisni papir, bo to učinkovito in poceni hkrati. Trdovratne madeže, kot so mušji iztrebki, pa odstranite s toplim čajem.

zanimivosti iz sveta

Albanska mafija cveti

Newyorška policija zatrjuje, da se je močno razrastla in uveljavila albanska mafija, ki je v četrtih Queens, Bronx in Brooklyn zavzela mesto, ki je doslej pripadalo nasilnim irskim tolpom. O albanski mafiji gre glas, da je izredno brutalna in brez usmiljenja, ko gre za medsebojno poravnavanje računov. Albanska mafija se je postavila na lastne noge in ne igra več podrejene vloge v odnosu do italijansko-ameriških mafijskih združenj. Ukvarja se predvsem z uvozom in razpečevanjem mamil. Vodja albanske mafije v New Yorku je menda Zef Mustafa, nekdanji osební sofer enega od vodij mafijske družine Gambino.

Mafijski albanski podmladek prihaja z ulic, kjer se albanski otroci potepajo in se kalijo v spopadih s črnimi sovostniki. Ena najbolj znanih mladinskih tolpa je ABB (Albanian Bad Boys oz. albanski zlobneži po naše), ki se izživlja nad temnopoltimi in latinskoameriški najstniki.

Grozodejstva

Medicina je prežeta z globoko človečnostjo in malokateri poklic se lahko pohvali, da je tako povsem v službi človeka kot zdravniški. Zato so vsa strupena v medicini toliko bolj šokantna in kriminalna dejanja zdravnikov toliko bolj pretresejo javnost. Da je res tako najlepše ilustrirajo tragični dogodki v Argentini.

Argentinski kriminalisti so namreč odkrili, da so zdravniki klinike za duševne bolne Colonia Montes de Oca v bližini Buenos Aires prodajali otroke, človeške organe in kri. Priprli so več zdravnikov in vodstveno osebje umobolnice, preiskava pa je prinesla na dan marsikaj presenetljivega in šokantnega. V kliniki je umrlo nenavadno veliko ljudi, več kot tisoč duševno bolnih pa je skrivnostno izginilo brez sledu. Preiskovalci so ugotovili, da je v petih letih v kliniki umrlo 1321 ljudi, 1395 pa jih je izginilo. Bolniki so v umobolnici živeli v obupnih razmerah. Nekaj sto jih je bilo popolnoma golih, drugi so bili večkrat lačni in so si iskali hrano po smetiščih. Osebe je dopuščalo, da so bolniki imeli med seboj stalne spolne odnose, ki so večkrat prerasli v prave orgije. V kliniki se je bolnikom rodilo veliko otrok, osebe pa je prirastek izkoristilo za prodajo otrok.

Dogajale pa so se še druge grozovitosti. V kliniki so na bolnikih opravljali operacije oči (med drugim jih je operiral človek brez zdravniške izobrazbe), bolnikom so operativno jemali nekatere telesne organe in jih prodajali zasebni kliniki, ki jo je vodil nekdanji direktor umobolnice.

Kaj vse se je še dogajalo v strašni umobolnici, bo najbrž prišlo na dan, ko bodo izsušili in pregledali dno večjega jezera ob umobolnici. Preiskovalci domnevajo, da najverjetneje skriva posmrtno ostanke izginulih bolnikov.

Vonjave za prijetnejše delo

Za Japonce sicer velja, da so že tako in tako med najbolj marljivimi delavci na svetu, pa se kljub temu trudijo, kako bi delovno storilnost še povečali. Med zanimivi tovrstnimi poskusi je »obdelovanje« zaposlenih z dišavami. Japonski kozmetični gigant Shiseido je izdelal napravo, ki odišavlja prostore z izbranimi in nevsiljivimi vonjavami, ki naj bi vplivale na počutje in storilnost zaposlenih.

Pri raziskovanju učinkov odišavljenih prostorov na storilnost pisarniških delavcev so prišli do zanimivih ugotovitev. Vonj po limonah naj bi pomagal ohraniti čujčnost in budnost zaposlenih, vonj po cimetu in jasmínu naj bi dvigal delovno moralo, rožni vonj naj bi povečeval koncentracijo, gozdne dišave pa naj bi odganjale utrujenost. Pri tipkaricah na računalniških terminalih so izmerili za 14 odst. več udarcev na uro, če so delale v prostoru, odišavljenem z vonjem po limoni ali cedrovini.

Izum se je začetek kar uspešno uveljavil. Uporabljajo ga v umetniških galerijah, zobozdravstvenih čakalnicah, sprejemnicah, na bankah in v trgovinah. Ali se bo kaj podobnega uveljavilo pri nas, je vprašanje. Japonci imajo namreč staro tradicijo odišavljanja prostorov in se zato na vonjave bolj odzivajo.

Bakterije nad trdovratni PCB

Mikrobiologi so odkrili vrsto mikroorganizmov, ki imajo nenavadno, za nas pa nadvse koristno sposobnost - biološko razkrajajo najbolj trdovratne kemikalije; kos so tudi takim, s katerimi se človeštvo dandanes najbolj otepa in ne ve, kam z njimi, saj gre za hude onesnaževalce okolja. Pomislimo samo na PCB, ki so ga pri na svoji koži skusili tudi prebivalci Slovenije. Snov je nevarna okolju in vsemu živemu, ob tem pa je zelo obstojna in se v naravi zelo dolgo ne razkroji na neškodljive sestavine. Uničiti se jo da samo v posebnih sežigih napravah z visoko vročino prek 1000 stopinj. Zvečanje pa PCB trajno skladiščijo v posebej prirejenih odlagališčih. Če bo strokovnjakom uspelo izdelati primeren biološki

postopek razkrajanja snovi, kot je PCB, potem se nam obetajo lepši časi, vsaj kar se ekoloških problemov tiče.

Že do sedaj so v industrijski razvitih državah uporabljali mikroorganizme za čiščenje industrijskih in komunalnih odpadkov v procesih biološkega razkrajanja. Razmišljajo pa, kako bi tehnologijo tako razvili, da bi lahko z njo segli tudi globlje v zemeljske plasti, kjer se je nabralo že veliko najbolj trdovratnih kemikalij, ki ogrožajo plodno zemljo in predvsem življenjsko pomembno podtalnico. Z odkritjem bakterij, ki razkrajajo zelo obstojne kemikalije, so se lahko lotili takih poskusov. V ZDA so opravili poskuse z bakterijami, ki razkrajajo PCB v zemlji. V laboratorijskih razmerah so dosegli učinkovito čiščenje s PCB onesnažene zemlje, poskusi v naravi pa zaenkrat niso tako uspešni, vendar jih strokovnjaki nadaljujejo. Upajo, da bodo čez nekaj let imeli na voljo primerno tehnologijo za čiščenje s trupi onesnaženih zemljišč.

Ker je naš svet že hudo onesnažen, čaka bakterije-smetanje veliko dela.

Kolumbovi poševnooki tekmeči

Pisali smo že, da 500. obletnica odkritja Amerike, ki jo bo svet praznoval letos, jezi ameriške Indijance, za dodatno razburjenje ljubiteljev Kristofora Kolumba pa so letos poskrbeli še Kitajci. Kot poročajo kitajske časopisne agencije, tamkajšnji strokovnjak Fu Langyuna zatrjuje, da so bili stari Kitajci tisti, ki so odkrili Ameriko. V boj za čast in slavo odkritja Amerike so se tako ob Kolumbu, kateremu zgodovina še vedno daje prednost, Skandinavcih in Irčih, ki dokazujejo, da so stopili na ameriška tla pred Kolumbom, zdaj priključili še Kitajci.

Professor Lu je odkril dokumente iz obdobja dinastije Tang, iz katerih je razvidno, da so leta 640 ljudstva, bivajoča na Aljaski, plačevala davke kitajskemu vladarju. To pomeni, da so Kitajci prispeli do Aljasko in imeli redne stike s tamkajšnjimi ljudmi. Dokumenti torej izpričujejo, da so Kitajci stopili na ameriška tla že v 7. stoletju, osem stoletij prej kot evropski pomorščaki.

Evropski poznavalci priznavajo, da so dokumenti, ki jih navaja prof. Fu, pristni, vendar pa ima profesorjeva teorija eno hudo, a bistveno napako: prav nič ne dokazujejo. Dežela, ki je omenjena v dokumentih, je lahko kjer koli. Poznavalci kitajske zgodovine pa dodajajo, da se stara Kitajska ni zanimala za ozemlja zunaj meja svojega širnega cesarstva.

zdravje

Blagovna znamka — za zdravo srce

Zdravniki v Sloveniji ugotavljajo, da ima vse več ljudi previsok ali mejni krvni tlak, da je razmeroma veliko srčnih bolnikov in takih, ki imajo resne težave s krvnim ožiljem. Bolezni srca in ožilja so sploh med najpogostejšimi boleznimi v svetu in pri nas vsako leto pokosijo lepo število življenj. Prav proti tem obolenjem se da veliko narediti, če je človek le malo bolj zdravstveno osveščen in je pripravljen kaj narediti zase v vsakdanjem življenju, denimo, da nekaj več pozornosti posveti gibanju in temu, kaj ima vsak dan na krožniku. Slednje je pri nas nekoliko težje, saj zdrava živila niso posebej označena, če odmislimo vse manj vredno oznako »bio«, ki jo je mogoče zaslediti na mnogih živilskih izdelkih. Poslej ne bo več tako.

Skupina priznanih slovenskih strokovnjakov, ki delujejo v Društvu za srce, se je odločila za pripravo posebne blagovne znamke za označevanje živil, ki imajo izrazit varovalni učinek za zdravje srca in ožilja. Z njo bodo označena živila vseh vrst, od pijač do kruha, za katere je strokovno ugotovljeno, da zadoščajo omenjenim kriterijem. Gre za živila, ki vsebujejo malo nasičenih maščobnih kislin in holesterola, za živila, ki sicer imajo obvezen sestav maščob, vendar vsebujejo več »dobrih« (polinenasičenih in mononasičenih) maščobnih kislin, pa za živila, ki vsebujejo veliko dietnih vlaknin in balasta ter ne vsebujejo nepotrebnih sladkorjev in soli. Blagovni znak je domiselno oblikovan, saj ga sestavlja črka Q, kar je mednarodni znak za kvaliteto, in v nji stilizirano srce. Ko bodo blagovno znamko začeli lepiti na izbrana živila, ne bo težko v trgovinah izbrati primernih.

Sredi tega meseca so v Ljubljani že predstavili nekaj živil, ki bodo lahko nosila zdravstveno blagovno znamko. Med mlečnimi izdelki so: skuta in sveži sir (Mercator-Ljubljanske mlekarne), jogurt emon iz posnetega mleka (Mlekarna Ptuj); med mesnimi: kunče meso (Mandi), belo perutninsko meso brez kože (Jata), bela riba, piščančje prsi v ovitku (Perutnina Ptuj, Jata); od kruhov: pumpernickel in rženi polnozrnat kruh (Klasje Celje); med testeninami: graham špageti in sojni špageti (Zito Pekarstvo in testeninarstvo); med olji je olivno olje, med pijačami pa: naravni jabolčni sok in sok rdeče pese (Presad Gabrovka) ter naravni sokovi sunny day (Fruktal Ajdovščina).

MiM

Vanilijevi rogljički in kokosove kepice

Prazniki so resda že za nami, vendar nam vseeno pride prav, če imamo nekaj piškotov na zalogi za nenajavljene goste. Predlagamo vam dva recepta. Za vanilijev rogljiček potrebujemo: 30 dag moke, 10 dag sladkorja, 20 dag surovega masla ali margarine, 2 rumenjaka, 10 dag mletih lešnikov ali mandeljnov, ščepec soli, vanilijev sladkor in mleti sladkor. Zgnetemo krhko testo in ga pustimo počivati dve uri v hladilniku. Potem testo oblikujemo v rogljičke. Ko so pečeni, se tople poljamo v mletem sladkorju. Za kokosove kepice pa potrebujemo: 40 dag moke, 10 dag kokosove moke, 2 jajci, 20 dag margarine, 15 dag sladkorja, 1/2 zavitka pecilnega praška, 10 dag rozin. Zgnetemo v testo, z žličko oblikujemo kepice in jih polagamo na pekač. Spečemo.

Tudi rastline se utopijo

Ker je sedaj čas za presajanje in sajenje okenskih in balkonskih rastlin, je prav, da povemo tudi nekaj o posodah ali koritih, v katerih jih nameravamo namestiti. Marsikdo se pritožuje, da so mu rastline kar na lepem pričele rumeneti in propadati. To se zgodi še posebej hitro, če stoji korito na prostem in nima odcednih lukenj. Po obilnem deževju se rastline v takem koritu utopijo. Zato moramo biti pri nakupu pozorni, da nabavimo korita že preluknjana, če niso, pa jih moramo preluknjati sami. Le če korito stoji na takem mestu, da ga padavine ne dosežejo, in je zalivanje odvisno le od nas, koritu dna ni potrebno preluknjati, ampak je dovolj že drenaža.

Zaenkrat starih še ne

Starih avtomobilov zaenkrat še ni moč uvažati. Tako so nam povedali na carinarnici Ljubljana, ko smo poklicali tja in se pozanimali, ali vladni odlok o uvozu rabljenih avtomobilov do dveh let starosti že velja. Kaj več nam o tem niso vedeli ali hoteli povedati. Zaradi vse hušje ekonomske stiske pri nas bi bila sprostitev uvoza rabljenih avtomobilov zelo dobrodošla, saj se zunaj dobi nekaj let star golf že za isto ceno kot pri nas nov jugo, odveč pa je vsaka beseda o tem, kakšen nakup nam bi ob izbiri teh dveh možnosti svetovali avtomobilski strokovnjaki. Kaže, da je lobi domačih proizvajalcev še premočan, da bi šla vlada ljudem na roko.

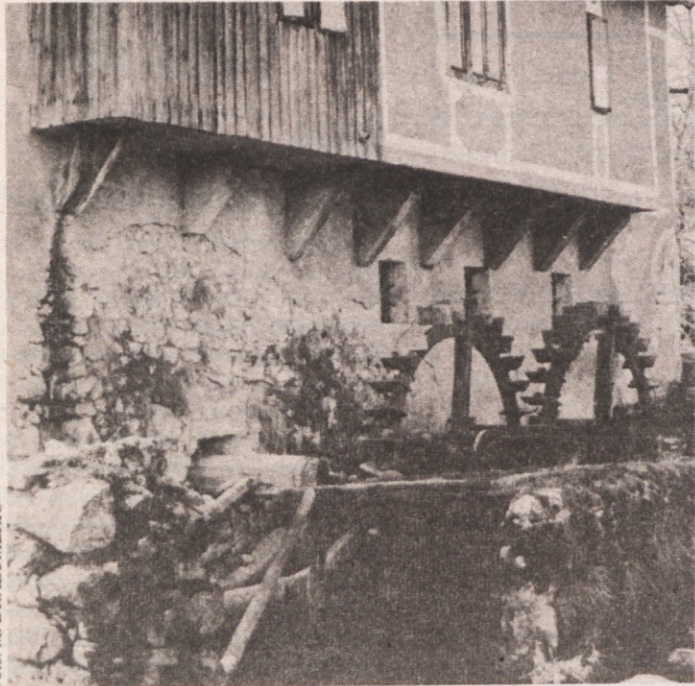

Foto: M. DRAŽUMERČ

Mlinarstvo in žagarstvo sta bili vse do 50-tih let našega stoletja izredno močni dejavnosti v dolini Krke vse od njenega izvira do izteka v Savo pri Brežicah. Danes je večina mlinov opuščena, le njihova arhitektura pričča o nekdanji obrtni tradiciji. Eden od mlinov, ki je mlel še pred leti, je bil tisti v Podbukovju. Zanimivo členjena fasada na vodno stran kaže ambiciozne in gospodarsko trdne lastnike, le dve še delujoči mlinski kolesi pa na počasno in žalostno zamiranje mlinarstva. (Pripravila: umetnostna zgodovinarica Marina Dražumerič)

V A Š A

Mojca: Sanje se včasih uresničijo

Ves čas je čakala na princa svojih sanj. Vedela je, da bo nekoč prišel. Večkrat ga je videla v sanjah: visokega, višjega od nje, eleganca se je odražala v njegovi hoji, oči pa so se mu svetile kot dva svetlo zelena smaragda.

Vedela je, da je dovolj stara, da okusi lepšo stran življenja, hkrati pa se ni zavedala, v kaj se podaja. Dnevi so tekli dalje, noč je bila zanjo vse daljša in njeno srce je živelo le zanj; za fanta, ki bo prvi stopil v njeno življenje. Dovolj je že slišala o njem, vendar ga ni še nikoli videla. Njena želja je bila hujša od lakote, njeno hrepenenje je postajalo vsak dan večje. Kot veter jo je preblinila misel: Ni važno, kdo stori prvi korak. In naredila ga je.

Prišlo je valentinovo. Ko ga je zagledala, je bila presenečena. Pred njo je stal princ njenih sanj, tak, kakršnega je sanjala. V srcu se je veselila vsakega skupnega koraka in komaj čakala, da mu pove, da je on tisti, ki ga je doslej ves čas čakala. Vse je občutila prvič, vse si ji je zdelo novo, nekam tuje, vendar se je navadila. Nešteto krat je slišala: vsaka stvar se zgodi enkrat prvič. Bila je preveč žejna in vse je hotela popiti naenkrat, ni vedela, kako lepo je čakati naslednjega snidenja. Prvič je prekoračila mejo hišnega reda, vendar se za to ni počutila krivo,

nasprotno, občutila je, da ima svobodo, s katero lahko počne, kar hoče. Prvi zmenek je bil zanjo kot sonce v njenih sanjah in iluzije v njenih mislih. Njegovo ime je kovala v zvezde, preden je zaspala, ga je priklicala v spomin in v mislih z njim odšla na dolgo potovanje, ki je mogoče le v sanjah.

Tedaj še ni vedela, kaj čuti do nje. Bila je tako srečna, da ni imela časa misliti na resničnost, toda resničnost je tisti čas obstajala. Prišel pa je trenutek, o katerem je sanjala, vendar ni mogla mimo resničnosti. Prvič je morala reči NE, pa čeprav tega ni hotela. Bala se je, da ga bo zaradi tega izgubila, vendar ga ni. Tudi on je spoznal, da ga je vredna. Ona pa se je v tistem trenutku zaljubila vanj. Tako kot novorojeno dete, ki stopa v svet, tako je tudi ona stopala v njun skupni svet, v katerem so ji dovoljene sanje. Vsako njuno srečanje je popolnejše, vsakič mu bolj zaupa. Zadnje dni ne more več živeti brez njega, vedno misli nanj in v mislih sestavlja stavke, ki bodo obogatili njune skupne trenuteke, v svet resničnosti se vrača, ko jo v to pokličemo drugi.

Vsak dan bolj je prepričana, da je on tisti, s katerim bo spoznala vse skrivnosti življenja.

Melita: Moj brat

Zunaj zaslišim veselo vzklike brata in sosedovega Borisa. Navdušeno se podita za žogo sem ter tja. Brat, ki je navihnan, si neprestano beli glavo, kako bi Borisu zagodel in mu vzel žogo, ki jo že tako redko dobi, saj je prepočasen, brat pa je uren.

»Kaj, ko bi jo brcnil v grm in ga potem poslal ponjo?, si misli. Žogo brcne proti njemu, a tako močno, da mu zažvižga nad glavo in poleti naravnost v sredo leske. Boris pogleda za žogo.

»Le kaj mu jo je bilo, da jo je zabrisal tja?« mu roji po glavi. A brat mu reče: »Le kaj gledaš, zmigaj se vendar in pojdi ponjo!«

Ko pleza po grmu in išče žogo, ga brat opazuje in si predstavlja, kako bi

bilo, če bi on šel po žogo. Gotovo bi iskal žogo po grmu pol ure, da bi le razjezil sosedovega sina. Če bi ga zelo vleklo nazaj k igri, bi stekel po žogo in jo takoj prinesel nazaj, to bi storil čisto podzavestno. Tako se pri igri zelo različno odziva, odvisno od razpoloženja. Drugače je zelo prijazen, vesel, vjujden fant. Vedno rad priskoči na pomoč. Ker je zelo priden, misli, da mora sodelovati pri vsakem opravilu, tako je kdaj še celo malo nadležen, da ga moraš kar okarati. Potem je tudi malo užaljen. Če kaj potrebuje, pa se pritožuje k tebi in te vjujno prosi.

Tak je moj brat. Imam ga zelo rada kljub slabostim, ki pa jih imam tako in tako vsi ljudje, eni več, drugi manj.

PISCEM VAŠIH ZGODB

Vsem, ki ste poslali prispevke za rubriko Vaša zgodba, sporočamo, naj ne skrbe, če svojih zgodb ne zagledajo hitro v časopisu. Nabralo se jih je kar nekaj in počakati je treba nekaj časa, da pridejo na vrsto. Malo potrpljenja torej, medtem pa kar marljivo pišite in sodelujte z nami ter ne pozabite napisati svoje enotne matične številke ter morebitne številke tekočega ali žiro računa.

Odstrte zavese

Pisatelj in zgodovinar Ivan Jan se je v svoji najnovejši knjigi Odstrte zavese, ki jo je izdalo Društvo piscev zgodovine NOB Slovenije, lotil ta čas nedvomno aktualne teme iz naše polpretekle zgodovine - domobranstva. To je tematika, ki kliče po dodatnih osvetlitvah, ponovnem preverjanju in poudarjanju nekaterih dejstev, saj se prav okoli slovenskega kolaboracionizma dandanes spleta dve dokaj različni si podobi, za obe, tako prejšnjo »partizansko« kot novejšo »domobrantsko«, pa bi težko trditi, da sta povsem objektivni, saj sta bolj ali manj vpeti v politična hotenja, ki za pisanje zgodovinskih del gotovo niso primerna osnova.

Jan se je v svoji knjigi sicer lotil orisa gorenjskega domobranstva oz. gorenjske samozaščite, kot se imenovalo obojeno sodelovanje z nemškimi okupatorjem na Gorenjskem, vendar je v osnovi moral in je naredil generalni presek tudi skozi vse slovensko domobranstvo. Časovno se je omejil na obdobje od konca 1943 do maja 1945, to je čas, ko se je na Gorenjskem razvilo in delovalo domobranstvo, ki je bilo v nekaterih značilnostih sicer drugačno od ostalega slovenskega domobranstva (vodil in plačeval ga je gestapo, uradno se ni imenovalo domobranstvo), v osnovi pa je šlo za zelo sorodno organizacijo ter tudi kadrovske povezave z ostalim domobranstvom. Avtor poudarja, da se je pisanja lotil s stališča zgodovinarja in hkrati s stališča borca za narodno osvoboditev, kar bi morda lahko videli kot znamenje za neobjektivnost in čustveno osebno obarvanost pisanja, a ta piscu samemu razvidna izhodišča so ga le dodatno zavezovala, da se je pri pisanju odločil nasloniti na dokumentarno gradivo. V uvodu piše, da je njegov namen »z dokumenti dokazovati, da so bili tudi gorenjski domobranci popolnoma v službi okupatorja«, zato je pregledal obsežno dokumentacijo in si po-

magal tako z okupatorjevi dokumenti, arhivom slovenskega domobranstva, z dnevniki, poročili, zborniki kot tudi s spomini posameznikov z obeh strani, z razpravami zgodovinarjev in publicistov ter z zapiski s povojnih sodnih procesov. Precej zbranega arhivskega gradiva je v knjigi objavljenega prvič.

M. MARKELJ

Lepa Slovenija

Od nekdanj nam pripovedujejo vsi po vrsti, da je Slovenija majhna. Tudi sami si to ponavljamo kar naprej, včasih tudi do bolečine, sramu in ponižanosti. Toda majhnost je lahko celo prednost. Majhno je namreč zmeraj dolžno biti dobro, boljše, lepo, še lepše, da se zoperstavi številčnosti, da kljubuje velikemu. Morda je zato ta dežela tako na gosto obljudena z lepoto, z lepim, z umetniškim.

Te misli je zapisal dolenjski rojak Tone Pavček v uvodu k nenavadni knjigi, ki razen pesnikove hvalnice, silovitega ognjemeta besed občudovanja naravnih lepot Slovenije, nima besedila. Ni potrebno, bilo bi celo moteče, saj bi ne moglo izraziti vsega tistega, kar o lepoti narave pove barvna fotografija, posneta s kamero mojstra. Slovenija je skozi barvne fotografije in dioprojir srca tako lepa, da se ne zdi resnična. Toda kamera ne laže in ne cenzurira. Slovenija je lepa, lepa do radosti in do bolečine, kot pravi pesnik. Le trepetamo lahko, da njena lepota ne bo ostala zanamcem zgolj spomin.

Knjiga Lepa Slovenija je v celoti delo Joca Znidaršiča, Delovnega urednika za fotografijo in moža, ki je tik pred koncem študija pustil medicino in vse svoje življenje posvetil sliko. Po svoji zamisli in izboru je pritegnil 23 mojstrov slovenske pokrajinske fotografije in med njihovimi stvaritvami odbral 178 del (z 8 posnetki nastopa v knjigi tudi Zvone Pelko iz Novega mesta). Ob pomoči oblikovalca Boštjana Botasa Kende in vrhunske grafične tehnike je tako nastala reprezentančna knjiga, na katero je Založba Mihelač upravičeno ponosna. Tiskana je v visoki nakladi 13.000 izvodov (besedilo je prevedeno v več tujih jezikov) in je kot nalašč narejena za promocijo Slovenije v tujini. Pol naklade je prodane že v prednaročilu.

M. LEGAN

IX Trdinovih kopiskov

Božje plačilo — V cerkev hodijo rade tudi gospodične in babe, ki sicer niso ravno svete. Vzrok je dostikrat ta, da bi zadele bolj gotovo v loteriji. Ena zadela res 400 in je zdaj z vrstnicami vred prepričana, da jej je poslal Bog terno zaradi pogoste hoje v cerkev. Nje sreča je spodbodla na enako pobožnost tudi več drugih. Krčmar Vinter tudi dobil terno in je preverjen da zaradi tega, ker moli za srečo v loteriji med povzdigovanjem. To molitev nadaljuje prav pridno, nadja se, da ga bo hostija še večkrat čula in uslišala. Tudi njegov zgled nahaja verjetnih posnemovalcev.

Važno je, da ugaja — Dolenjec gleda le na prijetnost. Kedar mu ugaja, se ne briga, ali je zdravo ali ne. Zdaj v decembru o odjugi, ko je sneg skopnel, sede in leže po tleh mnogi, če ravno vedo, da to škodi, zato ker se jim zdi prijetno. V družbi če jim je všeč, zapijajo denar, mesto da bi plačali davke etc. Zato pa privoščijo tudi drugim prijetnost, dasi ravno jim je na škodo, tako n.p.r. otroke silijo z vinom.

Pomoliš jim prst, primejo za celo roko — Če je gospod z ljudmi prijazen, ga brž začno moleodovati, da bi jim dal za vino, jim spisal list ali kaj drugega naredil, češ ta govori z mano kakor s sebi enakim pa mi ne bo mogel nič odreči. Pomoliš jim prst, pa te primejo brž za celo roko.

Za njim, malo manjša njegova lepa žena Nefretete in njune štiri hčerke. Visoke, sloke postave, podolgovati obrazi s konicastimi bradami, polne ustnice, dolgi vratovi, malce zamaščeni trebuhu — kar najbolj realistična upodobitev članov kraljeve družine.

V spodnji vrsti, že skoraj pri vratih, droben prizor: skupina slepih pevcev z rokami udarja ritem in poje ob spremljavi glasbenika. Za vedno je okamenela njihova bolečina in njihova pesem je umrla s prestolnico.

Na stenah vklesani zapisi v lastinskih in grških črkah. Imena davnih obiskovalcev, ki so tako kot mi iskali Ehnatonovo prestolnico? Podpisi koptskih vernikov, ki so grobnico pred tisočletjem uporabljali za svoje svetišče? Imena svetnikov, bogov?

Sence obiskovalcev poplesujejo po reliefih, zrak je topel in suh, grobnica varno zatočišče pred mrzlim vetrom. Dolga stoletja so pastirji in beduini v grobnicah Tel — el — Amarne iskali zavetja in toplote. Ožgane stene so neme pričre nekdanjih ognjev, ki so preganjali temo noči in strah pred nenavadnimi prizori na stenah. Danes njihovi ostareli sinovi odklepajo mrežasta vrata in prižigajo generatorje, njihovi vnuki pa »poklanjajo« turistom »darilca« in s tekom služijo bakšiš.

Krvavo rdeče sonce zahaja v ravnini za Nilom, poslednji žarki obarvajo pesek. V ušesih zazvenijo besede Ehnatonove himne...

Lep si, velik, bleščoč, visoko si nad zemljo. Tvoji žarki dežele objemajo in vse, kar si naredil... V tvoji roki je svet, kot si ga ti ustvaril. Kadar vzideš, ljudje žive, ko zaideš, ljudje umro, ker ti sam si življenja čas

Marija Pezdirc:

V DEŽELI TISOČLETNE KULTURE

in le od tebe živimo, vse oči pa v tvojo lepoto strme, dokler ne zaideš...

Veter še vedno oblikuje iz peska drobne pečene vrtnice in se poigrava z njimi. Skozi polmrak huščne lisica, košat rep vihra za njo. No, ali sedaj verjame-mo, da je le prav, če po puščavi ne hodimo sami?

Egiptovski Olimp

Veliki starogrški zgodovinar Herodot je zapisal, da so bili Egipčani najbolj bogaboječi ljudje njegovega časa. Verovali so, da vse na zemlji pripada bogovom, da so bogovi izvir vse sreče, da poznajo vse želje ljudi in da se lahko vsak trenutek vmešajo v njihovo življenje.

Egipčani so častili množico bogov in božanstev. Nekaj je bilo prastarih, nekaj so jih ustvarili sami in druge so prevzeli od sosedov. Kdo ne pozna bogov s človeškimi postavami in živalskimi glavami? Dolga je njihova vrsta in slikovite njihove upodobitve. Personifikacija sončnega boga, Hor z glavo sokola; velika boginja mati, Hator s krovjo glavo; Anubis, ki je v onostranstvu tehtal pokojnikova dobra in slaba dela, s šakalovo glavo; Tot, pisar bogov in zaščitnik učenjakov, z glavo ibisa; sveti bik Apis, sveti krokodil, ptiči... In najpomembnejši, Aton, stvarnik bogov in ljudi; Ra, personifikacija sonca; Geb, bog

zemlje; Nut, b'ginja neba; Oziris, vladar podzemlja; njegova pols' tra in soproga Izida in še in še.

Egipčani so svojim bogovom postavljali svetišča, ki so jih bogato krasili. Osnovna skrb faraonov je bila, da zidajo vedno nova ter širijo in lepšajo že obstoječa. Za razliko od domovanj ljudi, ki so bila zgrajena iz na soncu posušene opeke iz blata, so bila bivališča bogov grajena iz kamna, redke domače les je zamenjala eksotična cedrovina, konice obeliskov so bile pokrite z zlatom, notranjščine templjev napolnjene s predmeti iz zlata in dragih kamnov.

Svetišča so bila prava središča življenja starega Egipta. Poleg tega, da so bila hiše božje, v katerih so svečeniki z daritvami izkazovali bogovom dolžno spoštovanje in zahvalo za vse dobro, ki so ga ti delili ljudem, so bila tudi ekonomski in kulturni centri države.

Faraoni so svetiščem darovali številne posesti. Svečeniki so jih upravljali in njihove dohodke uporabljali za opravljanje daritev, pa tudi za vzdrževanje in lepšanje templjev. V okviru templjev so zrasla velika skladišča, v katerih so spravljali pridelek iz lastnih posesti, z njim trgovali in ga porabljali tudi zase. V svetiščih so delovali šole, v katerih so se učenci učili pisati in brati hieroglife, pa tudi obrtne šole, ki so vzgajale risarje, graverje in kiparje, ki so s svojo nardarjenostjo pripomogli k slavi faraonov in bogov. Templji so imeli bogate knjižnice, v katerih so hranili arhive, strokovne knjige, moralistična in književna dela, ki so jih uporabljali šolarji. Svečeniki so se ukvarjali z astrologijo in astronomijo, opazovali so zvezde in napovedovali vsakoletne Nilove poplave. V templjih so bile rojene in prikazane zgodbe iz legend, iz katerih so nastale staroegipčanske drame in komedije.

Delegati na sedmini

Apatija v novomeškem športu, ki s častnimi izjemami tone vse globlje — Zavod namesto zveze?

NOVO MESTO — Približno trole je pred dnevi na skupščini novomeške športne zveze razmišljajal njen delegat Jože Majes:

»Takšne športne zveze, kot jo imamo danes, ne potrebujemo več. Potrebujemo močno in strokovno organizacijo, ki bo športom servis, tovrstna preobrazba pa ne more potekati brez tega, da ne zamenjamo vseh ljudi, ki so novomeški šport danes pripeljali tja, kjer je na dan.«
Krepko bi se morali potruditi, da bi našli obdobje v preteklosti, ko je novomeški šport v slovenskem merilu pomenil tako malo. Košarkarji, ki so bili še pred leti paradna športna zvrst Dolenjske, so izpadli celo iz druge republiške lige, podobno črn je rokometni jutri, odbojkarji, ki so še pred letom merili celo v evropski vrh, se borijo na dnu republiške lestvice, častna izjema ostajajo kolektarji, katerih model dela je za današnji čas in razmere edini sprejemljiv ter seveda temu primerno učinkovit. Po njihovi poti so letos stopili tudi nogometaši, s sprva resda strmejšimi koraki, ki pa vendarle postajajo vse čvrstjeji. In v čem je skrivnost kolektarske formule? Na prvo mesto postavljajo marketing, šele z denarjem, ki ga ta daje, je moč priti do prave strokovnosti, edino ta pa daje tudi prave rezultate. Temu primerno je seveda potrebno podrediti organiziranost kluba. In nemanja bi lahko v takem receptu svojo prihodnost našla tudi športna zveza.

Res je, da lahko med pogrebe novomeškega športa uvrstimo precej objektivnih vzrokov, od spre-

membe sisovske organiziranosti in neustrezne funkcionalnosti zveze, ki se kaže v (ne)vzdrževanju športnih objektov, do sprememb tekmovalnih sistemov, nastalih z razpadom Jugoslavije. Toda dejstvo je, da vseh v Sloveniji t.i. dogodki le niso presenetili tako kot Novomeščane. Športno zvezo bo torej potrebno spremeniti in zdi se, da ima novomeška vlada za to kar dober program. Po besedah njenega ministra Marjana Brezovarja naj bi mesto športne zveze nadomestil novoustanovljeni športni zavod, v katerem naj bi samostojno delovali tudi uprava za vzdrževanje športnih objektov (danes ima športna zveza za vzdrževanje vseh objektov, od športne dvorane do parka v Portovaldu, le enega zaposlenega) in skupina za marketing. Da se z vsemi športnimi objekti ne da enako služiti, je sicer jasno, toda z organiziranjem dopolnilne gostinske dejavnosti, z urejenim in pokritim teniškim parkom in še čim bi se zagotovo dalo priti do lepega kupčka denarja.

Potrebno bo hitro ukrepati, kajti šport je dejavnost, kjer se zamujenega ne da popraviti čez noč. Izgubljeno generacijo lahko nadomesti šele nova, vmes pa so meseci ali leta trdega dela, odrekovanja. Da potrebuje novomeški šport učinkovito injekcijo, je pokazala tudi zadnja skupščina, na njej je sedelo vsega 15 ali 16 apatičnih delegatov, v zdušje na seji pa je bilo v poprečju manj veselo kot na sedmini.

B. BUDJA

Polne tribune in še peta zmaga

Studio D navzlic slabi igri pred 2.000 gledalci ugnal Tabor Jadran — Poraz Avtobuma — V nedeljo dolenjski derbi v Kočevju

Enajsterica novomeškega Studia D je tudi po petih kolih spomladanskega dela prvenstva v zahodni skupini II. državne lige ostala neporažena; radjici so v nedeljo pred rekordnim številom prek 2.000 gledalcev na svojem igrišču ugnali čvrsto ekipo Tabora Jadrana. Drugi derbi tega kola je bil v Ljubljani, kjer je Ilirija zanesljivo in prepričljivo premagala kočevske nogometaše, ki so se s tem porazom po sijajni spomladanski seriji brčkone že poslovili od boja za naslov prvaka.

Imenitno je bilo nedeljsko vdušje v športnem parku Portovaldu, na tribune se je zgrnilo prek 2.000 navijačev, za njihovo vedro vdušje pa so poskrbeli člani ansambla Pop design in ljubljanske mažoretke. Žal je za pričakovani zaostajala igra, to je bila zanesljivo najslabša predstava novomeške ekipe, za kar imajo radjici tudi nekaj opravičila. Odsotnost Bravoviča, ki je med tednom prebolel angino, je k temu zagotovo prispevala svoje, poškodovan je nastopil tudi Kramar, ki mu je fizioterapevt celo odsvetoval nastop. Vse to je prispevalo, da je bila igra daleč

od pričakovane, najpomembnejše pa je vendarle, da sta točki ostali doma, kar je bila že peta zaporedna zmaga Studia D. Edino senco nanjo meče drugi rumeni karton Primoža Glihe, ki si ga je prislužil prigrigovarjanjem sodniku. Ob tem se podatek, da je nedeljsko tekmo avtoritativno vodila avtrijska sodniška trojka. Za razliko od Novomeščanov pa so sklonjenih glav igrišču v Ljubljani zapuščali Kočevci: Ilirija je bila boljša, medtem ko je Avtobum z igro razočaral. S tem porazom so avtobumovci verjetno dokončno izpadli iz boja za naslov, zato pa jim preostane

bitka za uvrstitev med prvo peterico, kar zagotavlja prihodnjo sezono nastop v enotni II. državni ligi. Vsi ostali nedeljski 24-osi pričakovani, veliko težje bo napovedati razplete v prihodnjem kolu.

Največ pozornosti bo vsekakor veljalo dolenjskemu derbiju. V Kočevju se bosta pomerili ekipi Avtobuma in Studia D. Jeseni so bili z 2:0 boljši Novomeščani, Kočevci sedaj obljublajo vračilo. Radjici bodo zaigrali neobremenjeni, po petih zaporednih zmagah pričakujejo še šesto; na obeh doseganih gostovanih so zmagali kar s 3:0. Resda bo nedeljsko najtežje, kajti Kočevci točke še kako potrebujejo, v taboru Elana zato tudi z neodločenim izidom ne bi bili nezadovoljni. Zagotovo pa je, da bodo imeli Novomeščani v športnem parku Gaj izdatno podporo s tribun. In kje igrajo nasledovalci? Slavlja SET mora na vroč teren v Kisovec, kjer se bo morala za uspeh še kako potruditi. Enako velja za Triglav, ki v nedeljo igra v Piranu. Najlažje delo od vseh bo brčkone imela Ilirija, ki potuje k zadnjevršeni ekipi Alpine Žiri. Prav s slednjo pa potem Novomeščani igrajo doma.

REZULTAT DA, IGRA NE — Nogometaši Studia D so v nedeljo pred kar 2.000 gledalci dosegli že peto zaporedno zmago, vendar so z igro razočarali. Boleden Bravoviča in poškodba Kramarja sta opravili svoje, slab dan pa so tokrat imeli še nekateri drugi, tudi novinec v zelenem dresu Sen (v akciji v temnem dresu), ki je v nedeljo prvič zaigral za radjice. Izid akcije spremlja Bogdan Mesojedec. Nedvomno ima ekipa še veliko rezerv, upajmo, da bodo to potrdili že v nedeljo v Kočevju. (Foto: B. B.)

KOLESARSKI MARATON OB KRKI

NOVO MESTO — KD Krka bo 3. maja priredil tradicionalnega kolesarskega maratona ob reki Krki, katerega start in cilj bosta pred športno dvorano pod Marofom. Veliki maraton bo dolg 80 kilometrov, pot pa bo tekmovalce vodila iz Novega mesta do Straže, Soteske, Podturna, Dolenjskih Toplic, nazaj do Novega mesta in naprej do Rateza, Sentjerneja in Dobrave ter nazaj pred športno dvorano. Mali maraton bo dolg 30 kilometrov in bo potekal med Novim mestom, Sotesko, Podturnom in Dolenjskimi Toplicami. Organizator bo prijave zbiral na dan maratona med 7. in 9. uro na startnem prostoru.

NASTOPILO 231 TELOVADCEV

BREŽICE — Letošnjega zaključnega nastopa brežiških srednješolcev v gimnastiki se je udeležilo kar 231 fantov in deklet, najboljša pa za nagrado čaka pot na državno prvenstvo. Med prvimi letniki sta zmagala Račič med moškimi in Senica med ženskami, pri drugih letnikih Starc in Zajberjeva, med tretjimi Kostič in Bučarjeva ter med četrtimi Špan in Andončeva.

TENIŠKI TURNIR V VITI

TREBNJE — V soboto in nedeljo, 25. in 26. aprila, bo na teniških igriščih Vita centra v Trebnjem posamični turnir. Potekal bo po skupinah, tako da bo vsakdo odigral najmanj dve tekmi. Pričetek turnirja bo ob 9. uri, prijavnina znaša 350 tolarjev, prijavitelji pa se je moč po telefonu 44-232 (dopolodne) ali 44-990 (popoldne). Ves prihodek je namenjen nakupu reševalnega avtomobila za trebanjski zdravstveni dom.

BREŽIŠKI TELOVADCI V RADEČAH

RADEČE — Minuli ponedeljek so se telovadke in telovadci brežiškega 3. športnega razreda odzvali povabilu vrstnikov iz Radeč in jim predstavili to športno zvrst. Pričeli so s skupinsko vajo na parterju ob glasbeni spremljavi, nadaljevali pa z vajami na posameznih orodjih.

B. Ž.

Šport

MIHELIČEVA NA EP

KRANJ — Kar osem dni je trajalo šahovsko tekmovalno pionirsk in pionirjev, najboljših z državnih prvenstev, ki so se potegovali v kvalifikacijah za nastope na evropskem in svetovnem prvenstvu. Z drugim mestom si je vstopnico za to tekmovalno prigrjala Ingrid Mihelič, Darja Kapš je bila osma, Andreju Janši pa tudi odlično peto mesto ni bilo dovolj za pot v tujino.

ODBOJKARJI SEDMI

NOVO MESTO — Tu je bilo pred dnevi pod pokroviteljstvom zavarovalnice Tilia državno prvenstvo srednjih šol v odbojki. Igralci novomeške STZS so igrali v A skupini in izgubili z ljubljansko Gimnazijo Ledina z 1:2, z 2:0 pa jih je premagala še ravenska SSKS. V končni uvrstitvi je zmaga pripadla Gimnaziji Vič, SSKS Ravne je bila druga, SKPS Koper tretja, Novomeščani pa so bili sedmi.

ŠAHOVSKI TURNIR

NOVO MESTO — ŠD Krže je 14. aprila pripravilo v prostorih OŠ Mali Slatnik turnir v šahu za pionirke in pionirje. Med dekleti je zmagala Zagoranski pred Fajdigo in Goršinovo, med fanti pa Simič pred Goršinom in Ucmnanom.

TEČAJ ZA

NOGOMETNE SODNIKE

NOVO MESTO — NK Elan Studio D pripravlja tečaj za nogometne sodnike, vsi interesi pa v roku štirinajstih dni prijavijo po telefonu 24-438 ali 23-211 (Rajko Kirm, Ragovska 7). O pričetku tečaja bodo kandidati obveščeni naknadno.

V nedeljo dirka speedwayistov za svetovni tron

V boju za prvih osem mest tudi štirje slovenski tekmovalci

KRŠKO — Ljubitelji speedwaya, in teh na Dolenjskem ne manjka, čaka v nedeljo poslastica, ki je ne kaže zamuditi. AMD Krško je namreč organizator kvalifikacijske dirke za naslov svetovnega posamičnega prvaka; privedite bo na stadionu Matije Gubca, njen pričetek pa bo ob 15. uri. Na eni najboljših speedway stez pri nas se bodo za uvrstitev v nadaljnje tekmovalne merili tekmovalci iz Avstrije, Italije, Nemčije, Nizozemske, Poljske, Skupnosti neodvisnih držav in Slovenije. Prav v Sloveniji bomo imeli v nedeljo v ognju štiri železa: za vstop med prvih osem se bodo potegovali Grega Pintar in Krešo Omerzel (oba ljubljana) ter Krčana Gerhard Lekse in Rudi Špitaler. Ni vrag, da se kateri od podporni s tribun ne bi uvrstil med osmerico, ki jo čaka nadaljevalna tekmovalna za naslov posamičnega svetovnega prvaka.

Mladi upi kos profesionalcem

Imeniten uspeh mlade slovenske državne vrste na etapni dirki v Italiji — Štangelj tretji — Dve zmagi Eržena ob morju

NOVO MESTO — Kolesarska sezona je te dni v polnem razmahu, tekmovalci KD Krke so minule dni nastopili na več težkih preizkušnjah. Najmočnejša je bila zagotovo tradicionalna dirka Settimana Bergamasca, ki je hkrati ena največjih etapnih dirk amaterskih kolesarjev, kjer sta v dresu slovenske reprezentance nastopila tudi lanski mladinec Gorazd Štangelj in Bogdan Ravbar, ki je vskočil namesto obolelega Sandija Papeža. Oba sta se imenitno odrezala.

Njun prispevek k temu, da se je slovenska reprezentanca v izredno močni konkurenci v finišu dirke prebila na imenitno četrto mesto, je ogromen. Le slovenska vrsta in Švedsi so bili v finišu dirke kos ruskim profesionalcem na čelu s Tonkovom, povsem enakovredno pa so se kosali tudi z vsaj na papirju močnejšimi ekipami ČSFR, Švice, Italije. Trener slovenske ekipe Kamen Stančev si je lahko upravičeno zadovoljno mel roke. Takšnega podviga v tako močni konkurenci pač ni nihče pričakoval, že zlasti sta se izkazala mlada upa Martin Hvasstja in Gorazd Štangelj; slednji je bil pred zadnjo etapo celo tretji v skupnem seštevku mladih kolesarjev do 20 let. Sicer pa je rumeno majico pred zadnjo deveto etapo, gorskim kronometrom, nosil ruski profesionalec Tonkov, Hvasstja je bil 8., Štangelj 12., Bertonec 20. in Ravbar 29., v ekipnem seštevku pa je vodila Rusija pred ČSFR, Švedsko, Slovenijo, Švico, Italijo itd.

V nedeljo pa se je končala 32. tradicionalna mednarodna kolesarska dirka Po jadranski magistrali, ki je letos potekala

na etapni dirki, odprti tudi za poklicne kolesarje.

In za konec še skok v italijanski Variano, kjer so tekmovali mlajši mladinci! Na 62 kilometrov dolgi dirki je bil s 85 tekmovalci zmagal rogovec Klemenčič, najboljši Novomeščan je bil Gašperlin na 5. mestu, medtem ko je bil Derganc enajsti.

Podbočje vendarle ostalo v rdeči skupini

V odločilni tretji tekmi je premagalo Miklavža z 91:76

PODBOČJE — Čeprav so Podbočjani v tretji, odločilni tekmi za obstanek v rdečo skupini prve državne košarkarske lige igrali brez stalnega člana prve peterke Franca Rozmana, ki po incidentu v Mariboru čaka na zaslužen kazni, je zmaga vendarle ostala doma. Ekipa Miklavža se je tudi tokrat predstavila s solidno igro, in nič čudnega, da sta se moštvici večji del prvega polčasa menjavali v vodstvu. Prvi del so gostitelji zaključili z majhno prednostjo, ki pa je vendarle obetala boljše nadaljevanje.

Na srečo je do tega tudi prišlo. Podbočjani so zaigrali zavzeto in motivirano: že v 4. minuti nadaljevanja je bila njihova prednost 14 točk (49:35). Toda tisti, ki so mislili, da je tekma odločena, so se grdo ušli. Mariborčani so namreč zaigrali na vse ali nič in uspeli celo izenačiti rezultat na 60:60, takrat pa je Vavpotič na srečo zadel trojko, sledilo je še nekaj hitrih protinapadov gostiteljev in razlika je znova narasla na 10 točk. Te prednosti Podbočjani nato niso več izpustili iz rok. Zmaga je bila tudi nagrada navijačem, ki so ekipo zvesto spremljali skozi vsa sezona. Tudi prihodnjo sezono se bo v Podbočju tako igrala prvoligaška košarka. Upati je, da bo klubu dotlej uspelo zlomiti najtrši oreh, ki jim je na poti do večjih uspehov — pomankanje denarja.

V SOBOTO DIRKA OKOLI GRMA

NOVO MESTO — KD Krka bo v soboto organiziral tradicionalne krožne kolesarske dirke »Okoli Grma«, na kateri bodo nastopili pionirji, mladinci in člani. Start in cilj bosta pred OŠ Grm, pričetek tekmovala bo ob 15. uri, pionirje B čaka 5 krogov in pionirje A 10 krogov vožnje, medtem ko bodo mlajši in starejši mladinci ter člani vozili na izpadanje. Dolžina enega kroga je 1100 metrov. Ob tem še obvestilo voznikom: zavolje dirke bodo med 14.30 in 18.00 za ves promet zaprte Trdinova, Kotarjeva in Gubčeva ulica. Organizator prosi stanovalce za razumevanje.

PRVOMAJSKI TURNIR

STRAŽA — NK Paradiž iz Straže pripravlja v petek, 1. maja, turnir v malem nogometu. Organizator bo prijave sprejemal do 8.30 na igrišču v Vavti vasi. Najboljše ekipe čakajo pokali in bogate nagrade.

TRJE S POKALI — Tekmovalci AMK Mel, ki so si minuli teden na dirkah v Sotini in Lenartu privozili kar tri pokale. Od leve proti desni: Mede, Mežnar in Žvan.

Podvig Murna in Mežnarja na prvi dirki za DP

Motokrosisti pričeli s sezono — 1. maja v Dolenjske Toplice

LENART — Na letošnji uvodni dirki prvega državnega prvenstva v motokrosu so bili dolenjski tekmovalci zares odlični, kar je vsekakor spodbudna napoved pred veliko prvomajsko prireditvijo, ki jo na progri v Dolenjskih Toplicah pripravlja AMK Mel.

V nedeljo so se v Sotini pri Gornji Radgoni pomerili tekmovalci podmladka, dirka je prinesla veliko zmagoslavje melovce. Zmagal je Mede, Žvan je bil drugi, Može četrti in Popovič peti, medtem ko je bil v kasnejši eksibicijski vožnji starejših tekmovalcev Mežnar drugi.

V ponedeljek pa so prvici na progro odšli tekmovalci starejših kategorij v boju za naslov prvaka državnega prvaka. V razredu do 80 ccm je zmagal Kragelj (Orehova vas), Mežnar (MEL) je bil odlični tretji, Bakšič pa deseti. V razredu do 125 ccm je slavil Kampaš (Radenci), na imenitno tretje mesto se je uvrstil Murn (AMD Novo mesto), medtem ko je bil Kovačič 14., Špingler 18. in Uhernik (vsi MEL) 20. V razredu do 250 ccm je Robert Andoljšek (AMD Novo mesto) zasedel zelo dobro osmo mesto.

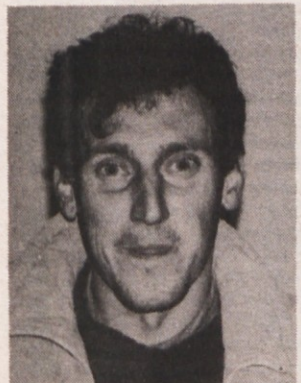
NA STOPNICAH — Zmagovalna trojka v kategoriji do 125 ccm: Murn (levo), Kampaš in Fortuna (Sestvid).

Novoline rešil rokometne skrbi

Črnomaljski rokometarji imajo sponzorja

ČRNOMELJ — Črnomaljski rokometni klub Novoline velja trenutno za najboljši belokranjski športni klub, saj se dobro drži v sredini lestvice 1. slovenske lige, z nekoliko več športne sreče pa bi bil lahko še za mesto ali dve bolj. Toda kljub uspehom denarja, ki so ga dobili iz občinskega proračuna, ni bilo dovolj niti za pokritje tretjine stroškov. Samo za najemnine za športno dvorano so morali odšteti polovico občinske dotacije. Zato so začeli iskati sponzorja. Prošnjo so naslovili na novomeški Novoline, ki se je med številnimi prošnjami, ki jih je dobil za sponzorstvo, odločil prav za Črnomaljce.

»Kot so nam povedali v Novolinu, je bila zanje odlična kakovost. Res, da so sponzorstvo sklenili le za pol leta, do konca junija, vendar ga bo moč podaljšati, odvisno od obojestranskega zadovoljstva. V našem klubu upamo, da se bo partnerstvo nadaljevalo,« pravi Branko Ivičič, ki je na polovici letošnje sezone postal predsednik izvršnega odbora kluba. Poleg zamenjave v vodstvu kluba je prišlo do sprememb tudi v strokovnem vodstvu. Potem ko je zaradi preobreme-

Branko Ivičič

M.B.-J.

Gasilstvo na preverjenih načelih

Stališča o usmeritvi

Da gasilcem ni vseeno, kaj se dogaja z gasilsko organizacijo, ki jo nekateri hočejo speljati v strankarske vode, dokazujejo tudi stališča OGZ Novo mesto, ki so bila sprejeta še v začetku leta 1990. V njih je poudarjeno, da je prostovoljno gasilstvo izrazito nestransko organizacija, ki se ukvarja s humanitarno dejavnostjo, in se zato ne namerava vezati na nobeno stranko. Opredeljuje posameznik njenih članov za posamezne politične stranke je popolnoma svobodna odločitev vsakega člana kot državljan in volilca.

Tudi celotna slovenska gasilska organizacija se je opredelila tako, četudi so v njej nekateri drugačni pogledi. Zdi se mi, da imajo prav tisti, ki svariijo pred tem, da bi se gasilske organizacije kot nadstrankarske, neideološke, nedržavne (toda domoljubne) strokovne in neprofitne organizacije državljanov Slovenije preveč podrobno in od »blizu« ukvarjale oz. prevzemale funkcije države — na račun svoje avtonomnosti. Menim, da je največja dragocenost naše organizacije, da skrbno varuje svojo identiteto ter se ne meša v dnevno politiko. To utemeljuje posebno s tem, da se gasilstvo že več kot eno stoletje drži svojih načel ter po njih uveljavlja svojo humanost.

Predlagam, da slovensko gasilstvo svoja temeljna načela znova opredeli ter vključi v novonastajajočo zakonodajo. Ta načela so: humanost, prostovoljnost, univerzalnost, nevtiralnost, neodvisnost in nepristranost. Če bo na teh načelih XII. kongres slovenskih gasilcev, ki je predložen, oblikoval in utrdil naše gasilstvo, se ni treba bati za njegovo prihodnost.

R. NANGER

ZRUŽIMO RAJE MOČI ZA RAZVOJ KRAJA

V Dolenjskem listu, ki je izšel 26. marca, smo objavili odgovor na članek z naslovom Protestno pismo iz Otočca, ki nam ga je poslal Matjaž Pavlin. Ker je bil prispevek dolg, smo objavili le prvi del, ki se je direktno nanašal na članek, drugi del objavljamo danes.

»V svetu krajevne skupnosti Otočec smo vsi vojna generacija. V našem delu se želimo strogo ograditi od vseh političnih vprašanj, za katera tudi nimamo časa, saj je na žalost KS Otočec kljub slavni zgodovini NOB med najmanj razvitimi v občini, čeprav so bili v njenem vodstvu vseskozi tudi predstavniki ZZZB. Širši javnosti namreč ni znano, da imamo ob prepletem turističnem kraju Otočec v KS Otočec dve tretjini ljudi, ki niso oskrbljeni z vodo, in da so nekatera naselja še vedno skoraj odrezana od sveta. Žal mi je, da se moramo preko časopisov ukvarjati s takimi banalnostmi, namesto da bi vsi združili moči in tako kar največ prispevali za razvoj kraja, blagor krajanov in za čim boljše medsebojne odnose. Pustimo zgodovino zgodovinarjem, politiko pa politikom!

Svet KS Otočec se veseli vseh poštenih krajanov, ki so pripravljeni kakorkoli sodelovati pri razvoju našega kraja. Do sedaj nismo vedno pri vseh naletehi na takšno pripravljenost.

MATJAŽ PAVLIN

Srečanje na Javorovici

Vse več zanimanja za prvomajsko proslavo

Obvestilo, da bo 1. maja na Javorovici nad Pletertjami spet veliko srečanje »vseh ljudi dobre volje«, močno odmeva med ljudmi. Njim, ki so v preteklih letih že slavili mednarodni praznik dela na tej lepi gorjanski košenici, se bodo letos pridružili mnogi novi izletniki iz mest in vasi. Iz Novega mesta je med drugim tudi odbor organizacije slepih in vodstva invalidske organizacije sporočil, da se bodo z veseljem pridružili vsem, ki bodo tokrat prvič praznovali novi slovenski državni praznik 27. april, dan upora proti okupatorjem.

Srečanje na Javorovici bo še posebno priljubeno za snidenje nekdanjih borcev za svobodo. Tako se za obisk Javorovice vneto pripravljajo člani Prvega dolenskega partizanjskega bataljona, ki je bil ustanovljen 3. marca 1942 na Gornji Topli rebi. V njem je bilo največ prostovoljcev iz Novega mesta, Mirne Peči, Šentjerneja, Kostonjevice in drugih krajev Dolenjske. Odzvali so se klicu »Vsi v partizane — vse za partizane!«. Za množično širjenje upora proti osvobajnim Italijanom je uspešno širil Okrožni odbor OF v Novem mestu. Dolga vrta vojaških zmag je spremljala ta bata-

Pokalo bo

Obvestilo za javnost

Na območju vojašnic v Republiki Sloveniji se nahaja še nekaj aktivnih minskih polj in posameznih minskoeksplozivnih sredstev. Tam, kjer je bilo to možno, so bila ta sredstva odstranjena po odhodu JA. Specializirani enoti TO in CZ, ki sta za to nalogo posebej izurjeni in opremljeni, bosta nevarna območja pregledovali in minska polja razminirali.

V aprilu in maju bosta enoti delali na območju letališča Cerklje na Dolenjskem in v vojašnici v Šentvidu v Ljubljani. Na cestniških obvojnih, kjer bo delo enot na razminiranju ogrožalo varnost prometa in gibanja, bo promet začasno zaprt in preusmerjen. Minsko eksplozivna sredstva, ki jih ne bo možno varno deaktivirati in odstraniti, bodo uničena na mestu samem. Zato bo v območju vojašnic prihajalo do detonacij, ki bodo občasno motila okoliško prebivalstvo.

Na območjih, kjer bo delo enot, ki razminirajo, ogrožalo varnost ljudi in njihovega imetja, bomo izvajali posebne varnostne ukrepe. Prebivalstvo bomo o vsaki morebitni nevarnosti in ukrepih pravočasno obvestili.

Ministrstvo za informiranje

Ne želimo si policijske države

Odprto pismo Igorju Bavčarju, ministru za notranje zadeve R Slovenije

Oglašam se vam v zvezi z delom vaše policije, na katero postajam že kar alergičen. Zaposlen sem v Reyvozu Novo mesto, začasno stanujem v Črnomlju, in tako vsak dan potujem na relaciji Črnomelj—Metlika—Novo mesto in nazaj. Pri tem pa se mi dogaja skoraj vsakodnevno, da me na cesti Novo mesto—Metlika ustavljajo policisti, zahtevajo vozniško, prometno dovoljenje itd., pri tem pa sploh ni nujno, da bi storil kak prekršek, ustavljajo kar tako, iz meni nepoznatih razlogov. To se ne dogaja samo meni, ampak tudi drugim voznikom, praktično vsem, ki potujejo na tej relaciji. Čeprav je to naša, slovenska policija, do aktere imam čisto drug odnos, kot sem ga imel do prejšnje, režimske milice, pa je vsakodnevno legitimiranje, meni, verjetno pa tudi drugim voznikom, skrajno zoprno in nepotrebnega izguba časa. Naj dodam, da sem v dveh primerih moral opraviti celo alkotest, čeprav nisem kazal znakov vrnjenosti in jih tudi alkotest ni pokazal. Naj omenim, da je v nekaterih demokratičnih državah, če ne celo v večini njih, policistom prepovedano legitimirati državljane brez razloga, še manj pa opravljati alkoteste kar tako. Pri nas pa...

Vaš morebitni ugovor, da je v bližini državna meja, že vnaprej zavracam. Državna meja je tudi na Ljubelju, v Vrtojbi itd., pa se mi v dvajsetih letih še ni zgodilo, da bi me kdo ustavil na poti v Avstrijo ali Italijo. Tudi ne verjamem, da bi bili vaši policisti tako kratkovidni, da ne bi že od daleč opazili, da gre za

vozilo z novomeško oz. slovensko registracijo. Opažam tudi, da ustavljajo predvsem vozila v smeri Novo mesto—Metlika in ne obratno, da o alkotestih kar tako, kar prav gotovo nima nobene zveze z državno mejo, sploh ne govorimo.

Zelo me moti še ena stvar, namreč grda razvada naših policistov, ki izvira

• Zakaj je Bela krajina, ta gostoljubna dežela, morala postati policijska? Nobeden te ne sili več pit, ker policije kar mrgoli, kot da smo Belokranjci sami razbojniki. Pri policiji zaposleni imajo tudi slab spomin: če se pelješ štirikrat mimo njih, se vsakič postopek ponavlja: »Ste kaj pil? Pokažite prvo pomoč, trikotnik!« Če ne hočemo priti v Evropo, potem naj policija preganja onesnaževalce zemlje, lenuhe, kradljivce. Sliši se tudi, da nekateri Neslovinci s slovenskim državljanstvom in zaposlitvijo zaničujejo in žalijo slovenski jezik in državo. Če so prišli v Slovenijo, potem so se dolžni prilagoditi slovenstvu. Maja meseca bo v Metliki Vinska vigred, zato upamo, da bodo takrat belokranjski policisti na dopustu, da nam ne bodo pokvarili cestne sreče.

S. ŽELJKO

še iz prejšnjih časov, da uniformirani vstopajo v gostilne, restavracije, pa čeprav samo na kavo. Če že imam to srečo, da me policisti ne ustavijo na cesti Novo mesto — Metlika, jih pa srečam v gostilni na vrhu Gorjancev. Želim povedati svoje mnenje, ki pa prav gotovo ni samo moje. V demokratični državi Sloveniji, ki želi postati evropska, nima uniformirani policisti po gostilnah in restavracijah kaj iskati, razen če vstopajo po službeni dolžnosti, kar pa je lahko za renomé gostilne ali restavracije, v katero vstopajo, zelo slabo. Uniformirane policiste sem lahko videl v gostilnah samo še v Bolgariji, Romuniji, nikoli pa v Avstriji, Italiji, Nemčiji. Prebivalci demokratičnih evropskih držav so na te stvari posebno občutljivi. Sicer pa tudi pri nas vem za primer, da se je lastnik restavracije, ki ga ne želimo imenovati, pritoževal, da ima manj tujih pa tudi domačih gostov, odkar prihajajo k njemu uniformirani policisti na kavo.

Če želimo iz naše lepe Slovenije napraviti deželo, ki bo tudi turistična, se bodo morali naši policisti drugače ob-

našati, tako na cesti, kjer ne bi smeli ustavljati vozila brez razloga, da o alkotestih sploh ne govorimo, kot v restavracijah, kamor ne bi smeli vstopati v uniformi, razen v zelo izjemnih primerih. Če pa želimo imeti državo, ki bo še bolj policijska, kot je bila prej, potem pa naj vaši policisti delajo tako, kot so to počeli doslej.

Za konec naj še dodam, da policisti v samem postopanju nikoli niso bili nekorektni z mano, pa tudi jaz ne z njimi, tako vsaj upam.

Pričakujem vaš odgovor, gospod minister.

MARJAN ŠVIRT, Črnomelj

VEZANI POSLI — POSLOVNO SREČANJE IN DELAVNICA

Borba za nova tržišča je tudi pri nas spodbudila razvoj novih tehnik trženja. Vezana trgovina, kar z drugimi besedami pomeni sklepanje recipročnih oziroma kompenzacijskih trgovinskih sporazumov in pogodb, je ena starih »novosti«, ki jo spet postopoma spoznavamo. Možnosti za navezovanje poslovnih stikov ni ravno na pretek, zato je vsaka ponujena priložnost toliko bolj dragocena. Ena od takih je srečanje s profesorji, kot so Frank Horwitz, Uni-Source Global York, ZDA; John Holms, Avstralsko združenje za Mawson, Avstralija; Yves Kupfermunn, LTS Contitrade Services Corporation Geneve, Švica; Bevc, Globtrade, New York, ZDA, bo zato dobrodošla priložnost za vse, ki jih tvrstni posli zanimajo. Omenjeni strokovnjaki so se odzvali povabilu Centra za zunanjo trgovino iz Radencev, ki bo od 4. do 6. maja letos v Ljubljani v poslovnih zgradbi Mercatorja pripravila strokovno srečanje posebej o vezanih poslilih.

Poziv RK Slovenije

Pomoč žrtvam v BiH

V zadnjih dneh se zaradi vojnih dogodkov v Bosni in Hercegovini v našo državo zateka vse več beguncev, med katerimi so v večini ženske s majhnimi otroki, nosečnice, starejši in bolni ljudje. Rdeči križ Slovenije poziva vse delovne organizacije, institucije in ustanove, da se vključijo v reševanje problematike oskrbe teh nemočnih ljudi in po svojih najboljših zmoglostih darujejo material in finančna sredstva. Predvsem so velike potrebe po otroški hrani, t.j. kašičah za dojenčke, mleku za novorojenčke in mleku v prahu. Poleg tega je zaželena tudi oprema, predvsem pleničke za enkratno in trajno uporabo, žabice, majice in druga oblačila za dojenčke in majhne otroke. Vse, ki se želijo vključiti v to humanitarno akcijo zbiranja in darovati material, prosimo, da to sporočijo Rdečemu križu Slovenije, Ljubljana, Mirje 19, na telefon 061/161-200 ali faks 061/215-865, vse, ki želijo darovati denarna sredstva, pa prosimo, da jih nakazujejo na žiro račun 50101-678-51579, s pripisom »za BiH«.

Informativna služba RKS Ljubljana, Mirje 19 telefon 061/161-200

Memorandum o sladkovodnem ribištvu

Poziv širši javnosti

Ribiška zveza Slovenije, ki ta čas združuje 62 ribiških druženj z 22.000 člani in ki premore 8 ribogojnic, 13 vališč, 37 vzrejnih ribnikov, 34 ribiških domov in še več manjših objektov, se je s posebnim memorandumom o sladkovodnem ribištvu odločila obalstnim organom in širši slovenski javnosti pojasniti probleme na tem področju. Iz njega objavljamo nekatere najvažnejše poudarke.

V naravnem krogotoku voda ima ribištvu izjemno vlogo, ki jo lahko ustrezno opravlja le organizirano in v sodelovanju z drugimi. Ribištvu ima v naši državi 104-letno tradicijo organiziranega uspešnega delovanja in bi bilo iz mnogih razlogov zelo napačno, če se tak razvoj ne bi nadaljeval. Ribištvu se mora še bolj kot doslej boriti proti onesnaževanju voda, za varstvo vodnozbornih območij in za pravilen odnos vseh porabnikov voda do okolja. Tega ne more nadomestiti nobena privatizacija, še več: organizirano delovanje ribiške organizacije je potrebno še bolj kot doslej.

Na osnovi doslej vloženega dela in dosedanjih izkušenj predlaga Ribiška zveza Slovenije, da se smotno razdelijo pristojnosti med državo Slovenijo, Ribiško zvezo Slovenije in Zavodom za ribištvu, seveda na osnovi zakona, ki bo generalno koncesijo še naprej zaupal Ribiški zvezi Slovenije in njenim organizacijam. Ribiški pričakujejo, da bo nova država učinkoviteje organizirala inšpekcijsko službo ter uredila odnose med različnimi ustanovami, ki jim je zaupana skrb za vodotoke, onesnaževalce pa dosledneje kaznovala. Ribiška zveza poziva tudi k pripravi nacionalnega programa za pospeševanje razvoja sladkovodnega ribištva in ribogojstva, pri čemer še posebej opozarja na nujno ureditev odnosov na mejnih rekah, zlasti z državo Hrvaško.

EKOLOŠKI FOTO SAFARI

METLIKA — Marsikje, kjer so lani v okviru javnih del očistili divja odlagališča odpadkov, je danes zopet vse po starem. Smeti se kopičijo iz dneva v dan. Najboljše »zdravilo« za onesnaževalce bi bile zagotovene visoke kazni. Toda kako dokazati nedovoljeno početje? Ekološko osveščeni menijo, da bi bilo najbolje pripraviti ekološki foto safari. Preznanje na brezvestneže v gmovju s foto aparatom v rokah bi bilo gotovo precej zamudno delo. Bi bil pa zato dokaz na fotografskem papirju o nedovoljenem odlaganju smeti toliko bolj prepričljiv. Morda bi v Metliki morali le še razmisliti, kako bi bil safari tudi turistično čim bolj zanimiv. Udeležile bi se ga namreč lahko množice ekološko osveščenih, saj turističnih točk v obliki črnih smetišč ne manjka.

POLOVICA DENARJA ZA DRUŽBENE DEJAVNOSTI

TREBNJE — Zahtevki izvajalskih organizacij s področja družbenih dejavnosti so znašali letos blizu 153 milijonov tolarjev, iz občinskega proračuna pa naj bi pokrili le 74 odst. teh potreb. Teh 113.222.000 tolarjev pomeni 52 odst. občinskega proračuna, od tega pa naj bi petino dobilo izobraževanje (44 milijonov), sledi otroško varstvo (37 milijonov), socialno skrbstvo (13.963.000), kultura (10.570.000), telesna kultura (4.200.000), skupni programi (2.939.000) in raziskovanje (550.000 tolarjev). Znatno premalo denarja bo za prepotrebno obnovo podružničnih šol Šentlovrenc, Dol. Nemška vas in Dobrič ter nekaterih vrtev.

Naj se ve: bil sem prvi

Ni novica, če zapišem, da je bil v soboto, 4. aprila, spust s čolni po obmejni reki Kolpi. O tem je Dolenjski list pisal na prvi strani. Očitno pa je novinarka Mirjam Bezek-Jakše pozabila napisati, kateri čoln je prvi prevozil razdaljo, ki jo je določil organizator »Klub ljubiteljev Kolpe«. Prvi je na cilj v Podzemlju prišel čoln, ki sta ga veslala Stane Vlašič in pisec teh vrstic, oba iz Metlike (spet smo »šišali« Črnomaljšce). Tega seveda gospa Mirjam ni mogla vedeti, saj sva na cilj prišla, še preden je to njej uspelo z avtomobilom, in ji je to oproščeno.

Resje, kot pravijo organizatorji, da ni šlo za tekmovalno, ampak zgolj za akcijo, ki naj bi opozorila odgovorne na željo ljudi ob Kolpi, da bi bila njihova reka takšna, kot je vedno bila: polna kopalcev, ribičev, čolnarjev in tabornikov. Ampak vseeno naj se ve: prva sva bila Stane in jaz in prav je, da se to objavi! Če ne zaradi drugega, zaradi zgodovine. Kakšni občutki so naju spreletavali, ko

Ko so Edmunda Hillaryja, ki je skupaj z Nepalcem Tensingom prvi prišel na M. Everest, novinarji vprašali, kdo je bil prvi, on ali Tensing, je odgovoril: »Ne govorim zaradi sebe ali zaradi Tensinga, govorim zaradi resnice in zaradi Everesta. Jaz sem prišel prvi.« Tudi jaz ne pišem zaradi sebe ali zaradi Staneta. Pišem zaradi zgodovine, zaradi resnice in zaradi Kolpe. Prva sva bila jaz in Stane. A jaz sem vestal spredaj!

MATJAŽ RUS

Vlada naj objavi plače uradnikov

Čutimo se odrinjene, ogoljufane, zavedene in ponižane, ko moramo prosjačiti za denar — Se bomo hlapci, za hlapce rojeni, kdaj postavili na noge?

Ne nameravam odpirati razprave o stavki — stavka da ali ne — temveč javnost seznaniti z razlogi, ki so nas priveli do tega, da je bila opozorilna stavka za 13. aprila vendarle najavljena. Že od oktobra prejemo plače po kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti, vendar za 20% zmanjšano osnovno. Po treh mesecih, ko naj bi 20% zmanjševanje osnove odpravili, je vlada veljavne sklepe podaljšala. Če bo še naprej vztrajala pri tem, bo grobo kršila podpisano kolektivno pogodbo. Republiški odbor sindikata vzgoje in

izobraževanja Slovenije je uporabil že vse možne demokratične postopke za uveljavitev pravic iz kolektivne pogodbe, vendar brez uspeha. Najavljena je bila stavka. Z njo smo si hoteli izboriti le to, kar nam po kolektivni pogodbi pripada. Vlada pa je ob napovednem pritisku in zahtevah sindikata odločila svojo varianto osnove (sprememba kolektivne pogodbe), ki je za nas nerazumljiva.

Vlada to potezo utemeljuje s podatkom, da gre le še za 14-odst. zmanjševanje osnove namesto 20-odst. Na tak način je bila slovenska javnost zavedena, učitelji pa spet (kolikokrat že!) ogoljufani. Ob tem pa smo preko sredstev javnega obveščanja kar naprej poslušali, koliko truda je vlada vložila za izboljšanje materialnega položaja zaposlenih v vzgoji in izobraževanju, da je bil končno sprejet Zakon o plačah, še posebej pa je bilo poudarjeno, da smo sedaj učitelji izenačeni s plačami delavcev v državni upravi. Zato zahtevamo, da vlada objavi primerjavo plač pedagoških delavcev z višjo in visoko izobrazbo s plačami, ki jih dejansko prejema zaposleni v državnih organih z višjo in visoko izobrazbo. Mi pa povemo le to, da so naše plače daleč daleč od tistih, ki si jih mnogi predstavljajo.

Želimo sporočiti, da je učiteljeva plača za mesec marec znašala 38.199 slt brutto, kar znaša nekaj nad 22.000 slt neto izplačila. Slovenska javnost pa naj presodi, ali je taka tudi plača zaposlenih v državni upravi in imajo seveda višjo izobrazbo. Čutimo se odrinjene, ogoljufane, zavedene in ponižujoče se nam zdi prosjačenje za odmerjen kupček denarja, to je, le za drobtinice od nečesa, kar so drugi že pospravili z veliko žlico. Ne zahtevamo ne visokih ne funkcionarskih plač, zahtevamo pa takšne, da nam bodo omogočale eksistenco.

Ker pa je bil učitelj že leta in leta tisti, ki so ga preprosto odrivali in je zaradi takšnih in drugačnih okoliščin pri delu molčal o svojem skromnem zaslužku, stavka pa je že vnaprej obojena, zgodba ne dobi epiloga.

Na ta način smo slovenski javnosti želeli sporočiti tisto, kar so drugi namerno zamolčali ali pa morda nalašč narobe predstavili. Ne gre tu morda tu-

di za skrivanje dejanskih plač državnih uradnikov na račun učiteljev?

Toliko v presojo slovenski javnosti, ki mora prepogostokrat poslušati pravljico o pogumnih, velikih dejanjih, storjenih v dobro učiteljev. Naša plat med dalje je pač bolj skromna, a čista, saj je odsev dejanskega stanja!

Delavci Osnovne šole Senovo

Poljanci se ne damo

Zadovoljni s srečanjem

Živimo v lepi dolini v Radencih in ob lepi, bistri Kolpi. Sem preprosta kmečka žena, že pri letih, vendar še vedno pripravljena vzeti v roko tudi svinčnik, ne le motiko, vile in grablje. V vasi nas je ostalo malo, vendar si vsi prizadevamo za obstoj in boljši jutri. V sredini naše vasi, pred cerkvico sv. Magdalene, smo razširili in sezidali zid, radi pa bi zgradili tudi mrliško vežico. Električno imamo iz hrvaške strani, vodovod in telefon smo zgradili s prostovoljnimi prispevki in delom. Tudi starostniki se še ne damo. Pred kratkim smo srečali v Starem trgu, v osnovni šoli. Zbralo se nas je precej in imeli smo se lepo, zato se Rdečemu križu in obratoma Kometa in Uniorja iskreno zahvaljujemo. Bili smo veseli deklaracij otrok in petja pevskega zbora. Zelo lepo so nas tudi postregli s pijačo in jedačo. Zabaval nas je Toni Verderber. Po dolgem času smo mnogi tudi zaplesali in zapeli. Na srečanje nas je prišel pozdravit naš župnik in nam zaželelo veliko zdravja. Pogovarjali smo se tudi o 8. marcu, dnevu žena. Menili smo, da je materinski dan na Marijin praznik le dan mater, kar pa ni pravično, saj marsikatera žena ne more postati mati. Zato smo menili, da je 8. marec primernejši praznik za ženske.

MARIJA VOLF Radenci

• Religija je pojmovanje naših dolžnosti kot božjih zapovedi. (Kant)

Iz KS Kostel

Učiteljice nižjih razredov so se odločile, da v sklopu naravoslovnih dejavnosti oziroma projektnega dela organizirajo spoznavanje domače obiri, s katero se v naši dolini ukvarjajo le še posamezniki. Tako je bil pred kratkim organiziran naravoslovní dan, kjer je domačin Matija Ožanič praktično pokazal izdelavo košar pa tudi, kako se naredijo vitre. Učenci so bili navdušeni, saj so mu postavili kopico vprašanj pa tudi sami so poskusili plesti.

V tem času potekajo po vaških skupnostih, ki tvorijo KS Kostel, sestanki, kjer se razpravljajo o vaških problemih in razpisu odpoklica za predsednika sveta. Poseben poudarek pa je dan ekološkim vprašanjem. Predsednik TO dr. Stanko Nikolič razlaga program razvoja turizma. Za doseg tega cilja je prvi pogoj čisto okolje. Zal je v dolini veliko divjih »smetišč«, še posebej boleče je tisto, ki leži pri Fari ob magistralni cesti.

V preteklem tedenu je začela z delom mala šola. Na veliko zadovoljstvo staršev se je vodstvu šole uspelo dogovoriti, da to dejavnost opravi VVZ iz Kočevja. Tako prihaja vzgojiteljica iz Kočevja, pouk pa poteka v lepo urejenih prostornih vrtca v Vasi.

IZ KOLPSKE DOLINE

VAS SROBOTNIK v Kočevski občini in KS Kostel nima elektrike, ne tekoče pitne vode, ne telefona, ne ceste, ki bi jo povezovala s Slovenijo. Ima le viseči most, ki vodi prek Kolpe na Hrvaško. Domačini morajo parkirati svoja vozila kar na hrvaški strani Kolpe. Celo zvon imajo privezan kar na hruški. Zdaj so zaprosili, da ne bi bili več v KS Kostel, ki zanje ni nič naredila, ampak v KS Osilnica, ki bolje ureja svoje zadeve. Primerno vsemu opisanemu se je gibalo tudi število prebivalcev Srobotnika, ki je znašalo leta 1869 kar 58 ljudi, še leta 1948 in 1953 po 21 ljudi, danes pa šteje ta vas le še tri stalne prebivalce in nekaj vikendštev.

GRADNJA CESTE OB KOLPI NAPREDUJE. Lani je bila dokončana od Fara do Žage, kjer zdaj gradijo most prek potoka. Ze letos bo dokončana v makadamski izvedbi naprej do Bilpe. Prebita bo vsa cesta in bo lahko uvedena tudi načrtovana krožna avtobusna proga Kočevje—Predgrad—Dol—Bilpa—Žaga—Fara—Kočevje. Tako bo imela Fara dvakrat na dan avtobusno zvezo s Kočevjem.

● Za pesem je odločilen prvi verz. (Valery)

Kostelski »boj za oblast«

Kaj se v resnici dogaja ob Kolpi v KS Kostel

Dogodki v KS Kostel so že zakoračili preko krajevnih meja. Zal te zadeve dobivajo nezaželen tok, predvsem zaradi neargumentiranih trditev posameznikov po geslu »rekla-kazala«. Zaradi tega želimo opozoriti na osnovno dejstvo, ki se mu posamezniki zavestno izmikajo.

Pa poglejmo, kaj je bistvo nastalih nesporazumov oziroma sporov. Da bo nekaterim bolj jasno, naj si pomagamo s katerokoli občinsko skupščino. Ako župan oziroma predsednik IS naredi napako, takoj sledi kritika in kmalu zatem predlog za nezaupnico. Tako je prav, saj sta oba odgovorna skupščini oziroma volilecem. Isto se sedaj dogaja v KS Kostel. Predsednik g. Južnič namreč dela mimo sklepov sveta in po direktivah posameznikov izven sveta KS. Mislim, da ni potrebno posebej naglašati, da je svet najvišji upravni organ v KS in da so bili člani voljeni. Ako je to nov način dela predsednika, potem se bojim, da v naši KS še dolgo ne bomo našli skupnega jezika.

Iz tega sledi, da nismo zadovoljni z načinom in zakonitostjo dela predsednika in da je boj za oblast, kot to nekatere

potvarjajo, čista izmišljotina. Da je res tako, potrjujejo moj zapis, objavljen v eni prejšnjih številkih Dolenjskega lista, in izjave članov sveta, da so v vsakem trenutku pripravljeni odstopiti in ne želijo več sprejemati zadolžitve.

Zanima pa me še naslednje. Kako more novinar dati oceno, če nikoli ne prisostvuje sestankom sveta in se z njegovimi člani tudi ne pogovarja? Ali je ta oseba potem obojestransko informirana?

Naj zaključim z željo, naj bi v kostelske zadeve ne posegali od zunaj, predvsem pa ne tisti, ki niso natančno informirani. Samo od nas je odvisno, kaj bo prinesel jutrišnji dan!

FRANC CIMPRČ

10 RAZVOJNIH PROGRAMOV

TREBNJE — Trebanjska vlada je podprla 10 (gre za 3 nove in 7 lanskih) programov oz. zahtevkov) razvojnih programov za demografsko ogrožena območja, za katere bi potrebovali skupaj 81 milijonov tolarjev. 30 odst. tega denarja pričakujejo od republike, preostalo vsoto pa bi zagotovile krajevne skupnosti in občina.

REGIJSKO PRVENSTVO STRELCEV

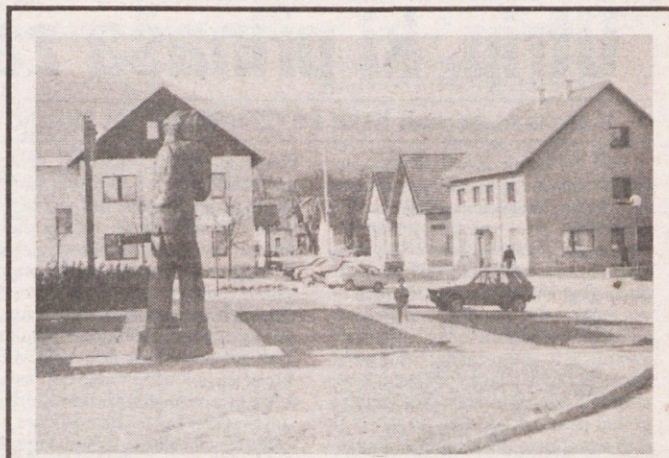
KOČEVJE — Pod pokroviteljstvom Trgopredmeta je bilo na strelišču Itasa minuli teden regijsko prvenstvo v streljanju s serijsko zračno puško. Nastopilo je kar 85 članic, članov, mladink in mladincev, 31 se jih je uvrstilo na zaključno tekmovanje za državne naslove. Med mladinci je ekipno slavila SD 29. oktober pred SD J. Kovačič iz Šentvida in SD Kočevje, posamezno pa Vidmar (29. oktober) pred Šego (Kočevje) in Bučarjem (29. oktober), medtem ko je pri mladinkah zmagala Kolenčeva (29. oktober). V članski konkurenci je ekipno slavila SD 29. oktober pred SD Kočevje in SD J. Kovačič, posamezno Novak (29. oktober) pred Pevcem in Vidmarjem (Kočevje), med članicami ekipno SD Kočevje, medtem ko je bila najboljša posameznica Belškova pred Zalarjevo in Učakarjevo.

M. G-č.

NA DIVJE VODE KLJUB MEJI

OSILNICA — Kljub novi meji na Kolpi bodo letos spet, zdaj že šestnajste po vrsti, mednarodne kajakaške tekme v kajaku in kanuju na divjih vodah na Kolpi pri Osilnici. Dogovorjeno je že, da bodo trajale dva dni, 2. in 3. maja (uradni trening bo 1. maja). Za zaključek pa bo 3. maja ob 11. uri prav pri Starih malnih, kjer bodo vsa tekmovanja in kjer je urejena kajakaška proga, še start maratonskega rekreacijskega spusta od Osilnice do Vasi-Fare. Prihod na cilj bo približno 2 1/2 do 3 ure po startu. Prijave za nastope na tekmovanju in spustu še zbirajo. Povabili so že kot običajno ne le slovenske in hrvaške tekmovalce, ampak še Avstrijce, Nemce in Italijane.

J. P.

ODPRTA KOČEVSKA REKA — pričakuje poslovneže, turiste, športnike...

Kočevska Reka danes

Zavel je močan veter globokih sprememb

Prišel je čas, ki je preprosto moral priti, čas, ki nakazuje odmiranje starega in rojevanje novega. Dežela s prostranimi gozdovi, zanimivim podzemeljskim svetom, bogatim rastlinskim in živalskim svetom in predvsem s prijetnimi in delovnimi ljudmi je dokončno odvrгла vse tančice skrivnosti. Z novimi odnosi in znanji se je lotila temeljite ekonomske in duhovne prenovе.

Na začetku obdobja velikih družbenih sprememb je na tem slovenskem prostoru obstajala nevarnost prestižne prevlade te ali druge politične struje ali pa totalno brezvladje s popolno razvojno blokado. Pa se ni zgodilo ne prvo ne drugo. Krmilo je vzel v svoje roke izkušeni Vlado Lenassi, ki je prišel iz gospodarstva. Bogate izkušnje so mu pomagale izoblikovati jasno in trdno razvojno opredelitev. Njegova strategija razvoja je pragmatična in enostavna: z novimi kvalitetnimi kadri nadoknaditi zamujeno, s strogo tržno navednostjo pa utrditi ekonomski položaj in, če je le mogoče, preseči občinske gospodarske okvire. Svojo vizijo razvoja uresničuje v funkciji direktorja podjetja Snežnik, ki skupaj s KS in tamkajšnje slovensko vojsko nosi vso težo in odgovornost za celotni razvoj.

V podjetju Snežnik je najpomembnejši kapital gozd. Pomembno mesto ima tudi dejavnost predelave lesa. Obe panogi ponujata lepo možnost solidnega zaslužka. Nekoliko problematično pa je kmetijstvo. S temeljito sanacijo bo mogoče tudi tega večnega izgubarja spremeniti v pridobitniško dejavnost. Seveda se pri Snežniku še kako zavedajo, da vsak razvoj zahteva tudi posodobitev infrastrukturnih objektov, visoko stopnjo razvoja poslovnega turizma pa tudi bogato in raznovrstno kulturno in telesnokulturno dejavnost. V njihovem razvojnem načrtu je natančno opredeljen in poudarjen tudi odnos do krajine. Kraj naj ohrani vse čare iz-

virne slovenske vasi. Njihove arhitekturne rešitve se podreajo naravi.

Na podlagi programskih zasnov in izvedbenih načrtov bodo obnovili popolnoma področje v krajevni skupnosti, in sicer: Kočevska Reka je namenjena oskrbni, družbeni in storitveni dejavnosti, Rogati Hrib bo sčasoma postal stanovanjsko naselje (kmečke domačije), Borovec športnorekreativski in turistični center (gostinske in trgovske ponudbe, smučanje, konjski šport, pohodništvo), v Kočah pa bo razvit visoki lovski in posloveni turizem.

Dogovorili so se, da morajo biti vse gradnje in obnove smiselne in ekonomske, investicije morajo imeti jasno finančno konstrukcijo, kredite pa bo mogoče najeti le za tiste investicije, ki bodo imele hitre in dobro obrestovane učinke.

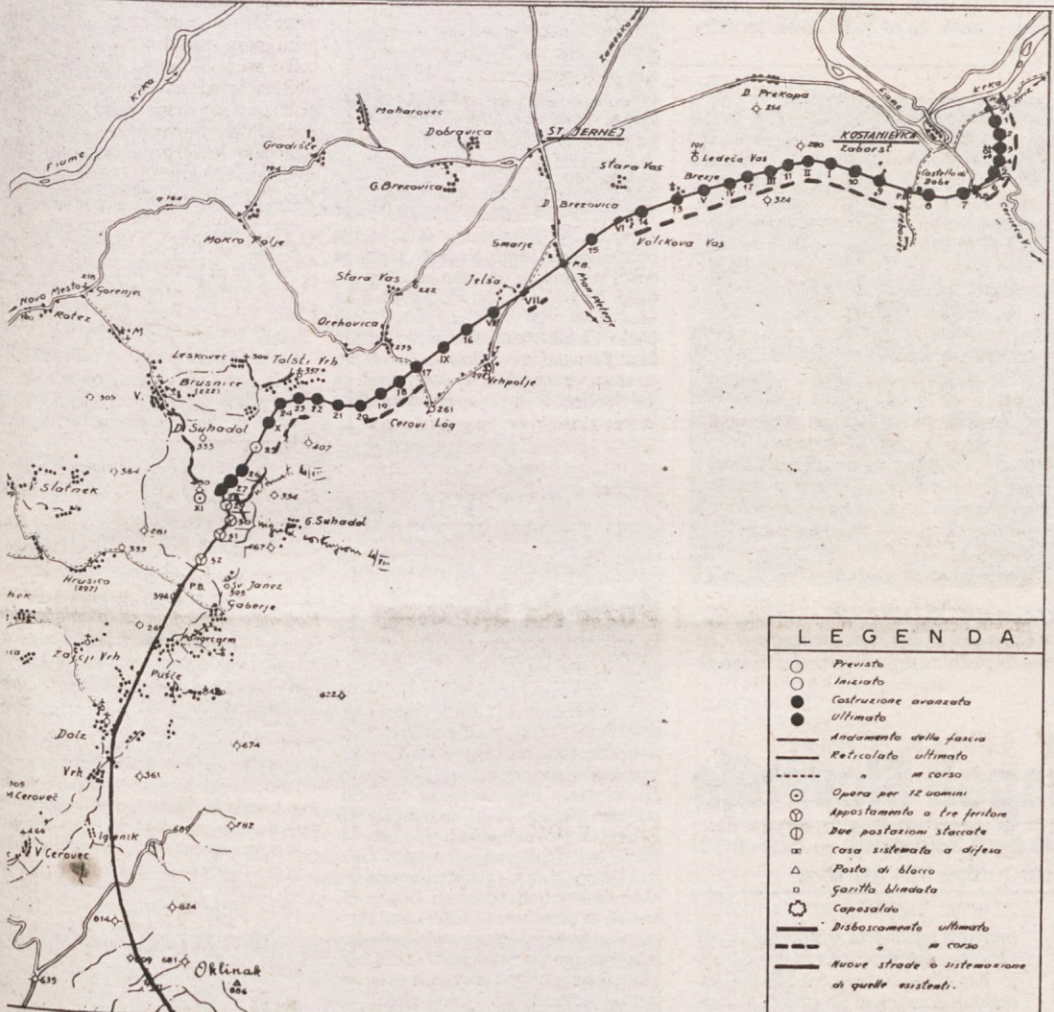
V tej široki in raznovrstni akciji stojiita Snežniku trdno ob strani KS in TO. Gre za skupna vlaganja in prizadevanja pri razširitvi obstoječega pokopališča in izgradnje mrliške vežice v Novih Lazih, dokončno ureditev vodovoda in ceste do Jelendola, pripravo projektov za posodobitev ceste do Borova, postavitve čistilne naprave, športne (večnamenske) dvorane v Kočevski Reki in za izgradnjo novega hipodroma pri Novih Lazih. K temu razvojnomu projektu želijo vključiti vse uporabnike v KS, še posebej pa občino Kočevje.

V razvojnih dokumentih so močno prisotne želje po obnovitvi stare podobe prejšnjih vasi, s čimer bi omogočili, da se ljudje vrnejo in vdahnjejo kraju novo življenje.

Skratka, v Kočevski Reki igrajo na dva močna aduta: razvoj in veliki ekonomski prodor. Hotenja so ambiciozna in odprta. Začrtanega razvoja nihče več ne more ustaviti — celo radikalne spremembe na sami republiki ne bi mogle bistveno vplivati na dogajanja v nekoč osamelih Kočevski Reki.

IVE STANIČ

OMANDO GENIO CHIUSURA DELLA FRONTIERA CROATA
Disegno 267 22 7-2 1/2 TRACCIATO DEL RETICOLATO DA KOSTANIEVICA AD OKLINAK (Q.886)
SCALA 1:50.000 SITUAZIONE LAVORI AL 30 - 7 - 1943 XXI

NESOJENA MEJA NA GORJANCIH — Italijanska skica

Jože Penca

Nesojena meja pod Gorjanci

Po preteku pol stoletja odstranjevanje mahu s projekta »Italijanska meja«

Dokumentirana je njegova izjava, ko se je vrnil iz Rima, da je zapiranje meje s Hrvaško častna naloga divizije Isonzo.

Da bi pospešili dela, je štab divizije zmanjšal področje 24. pehotnega polka in teren zahodno od črte Ratež—Brusnice—Gabrje podredil 23. pehotnemu polku.

14. julija poroča podpolkovnik Pelissier, da so z mrežo že na mestu, kjer bo prečkala cesto med Dolenjim in Gorenjim Suhadolom. Križišče bo kontrolirala oporna točka z zaporedno številko 26. Na tem področju je bilo potrebno razširiti na 2,5 m in utrditi pot na Tolsti vrh od križišča v Dolenjem Suhadolu. Razširiti na 2,5 m in utrditi ter mestoma, na bolj strmih odsekih, zgraditi tudi popolnoma novo trasa za vozno pot iz Brusnic na hrib Jurjevce, tj. koto 430 južno od Brusnic. Tu so začeli pripravljati obsežnejšo odprno točko — predvidena je večja utrjena baraka-bunker s tremi odpornimi točkami, to pomeni vsaj dva težka mitraljeza in težki minometalec.

Za gradnjo te odporne točke so potrebovali več kot mesec dni. Tu je bil 21. VIII. na inspekciji gradnje tudi komandant divizije Isonzo general Cerutti, ki se je pozneje oglasil pri posadki v Novo mesto. Ko se je popoldne vračal v Novo mesto, je imel v vasi Dobravca pri Sentjerneju avtomobilsko nezgodo, pri kateri je dobil nekaj prask in bušk. Iz uradnega poročila o tem dogodku iz-

vemo, da je inšpiciral zapiranje meje na območju kote 430, sekcija Novo mesto, in pri posadki v Sentjerneju.

To se je zgodilo skoraj štiri tedne po padcu Mussolinija, kar pomeni, da vojaška disciplina in zavzetost nista nič popustili, prej bi lahko govorili o nasprotjem.

Pri Tolstem vrhu se je trasa obrnila skoraj v ravni črti čez že omenjeno koto 430, prečkala cesto Brusnice — Gabrje, se povzpela na Gomile zahodno od Gabrja, se spustila v dolino potoka Klamfar in nato čez vas Pušče na Dolž. Pri Dolžu naj bi se obrnila skoraj točno proti jugu na koto 887 — Oklinak, zahodno od Trdinovega vrha, kjer naj bi se srečala z žico, ki naj bi prišla gor od Božakovega čez Grabrovec in Popoviče. Dela pa so se tam začela šele julija.

Postavljanje žice od Jurjevca — koto 430 proti Dolžu je potekalo še kar hitro. Do kote 430 je bilo narejenih 19,5 km. To izvedbo iz zadnjega razpoložljivega poročila podpolkovnika Pelissiera, datiranega 30. julija 1943. Do 8. septembra, ko je Italija kapitulirala, so po izpovedi še živih prič prišli do vasi Pušče, približno na polovico razdalje med Gabrjem in Dolžem. Zračna razdalja od kote 430 do Dolža je 3 km. Ker se je na tej razdalji žična ograja morala dvakrat spustiti v dolino, lahko računamo, da je bilo na tem odseku zgrajenih 3,5 km mreže ali v celotni razdalji od Kostanjevice do Pušče 23 km.

Za obrambo 19,5 km žične meje je bilo po italijanskih dokumentih in priloženih skicah, od katerih zadnje s stanjem 30. VII. 1943 prilagamo, postavljenih 30 z arabskimi številkami označenih obrambnih točk (bunkerjev), označenih s krogom, razdeljenim na tri dele (⊙), kar pomeni bunker s tremi strelnimi linami. Razen tega so bile vzdolž vse trase postavljene močnejše utrdbe ali adaptirane za obrambo že obstoječe zgradbe, ki so v skicah označene kot krog s piko v sredini (⊙). Te točke so na skicah oštevilčene z rimskimi številkami in jih je bilo z zadnjo, na koti 430, vsega deset. V legendi je zapisano, da predstavljajo take zgradbe objekti za 12-člansko posadko. K temu je treba dodati še štiri že urejene mejne prehode na cestah: Kostanjevica — Sv. Križ, Kostanjevica — Črneča vas in Kostanjevica — Orehovec ter Sentjernej — Pletenje, ki so bili tudi utrjeni. Tako dobimo na razdaljo 19,5 km 44 utrjenih objektov ali povprečno 1 objekt na 450 m. To pomeni na vsako stran 225 m točnega prostora. Bunkerji so bili najgostejši na skrajnem vzhodnem koncu — pri Kostanjevici, kjer jih je bilo na razdalji največ 7 km. Pripomniti velja, da je točka oddaljena od italijansko-nemško-hrvaške tromeje v zračni črti 7 km. Zelo na gosto so bili postavljeni tudi pod Tolstim vrhom in sektorjem Dolenji Suhadol — koto 430.

Razen urejenih mejnih prehodov, kjer so bili nastanjeni karabinjerji in obmejna straža, so bili na poteh Prekopa — Vodenice, Ledča vas — Hrvaška gora, Volčkova vas — Vrbovec, Jelša — Gorenje Vrhpolje, Orehoviča — Cerovi Log, Dolenji Suhadol — Gorenji Suhadol, Brusnice — Gabrje in Hrušica — Gabrje možni prehodi za dvolastnike, zaprti s panskimi jezdecji in kontrolirani od pošadki v bunkerjih.

Pri tako gosti obrambi in zasedbi žične meje bi se normalno računalo, da nihče ne more priti skozi. Vendar ni bilo čisto tako.

2. julija 1943 ponoči je prišla na Gorjance Šerčerjeva brigada. V monografiji te brigade se na 256. strani začne opis tega dogodka takole: »Sedaj je dobila brigada nalogo, ki jo je dvignila na noge — rušiti žične pregrade, ki jih je Gamba postavljal vzdolž vse doline Krke med naselji in Gorjanci. S to razkošno gradnjo — pregrada je bila iz bodeče žice, visoka dva metra in pol in široka šest metrov. Ob vsej črti pa iz brun zidani bunker pri bunkerju, ki so se vsi med seboj pokrivali — je naivnež hotel preprečiti, da partizanske brigade ne bi prehajale z ene na drugo stran Gorjancev v plodne nižinske kraje.«

Toliko za uvod. Nato je opisano, kako so se naslednji večer priplazili do treh bunkerjev, jih z bombami neutralizirali, porušili žico in sli mimo Sentjerneja v Groblje na rekvizicijo. Po teh podatkih so, so porušili bunkerje nekeje pri Ledči vasi. Podrobnosti o tem dogodku so opisane na straneh 259 in 260 omenjene monografije. V noči 13./14. julij so napadli koto 430, kjer so začeli Italijani graditi glavni bunker, delovišče pa je ščitilo devet poljsko urejenih položajev. Kakšnega vidnega uspeha ni bilo. Naslednjo noč so sli rušit

žično oviro na odseku Šmarje — Vrhpolje in je uničili okrog 300 m.

O teh motnjah poroča tudi komandant inženircev, podpokovnik Pelissier, in pravi, da so zaradi tega in zaradi dežja izgubili 3 do 5 delovnih dni. V tem času so delale na predelu Tolsti vrh — koto 430 tri inženirske čete. Po spisku je bilo to 14 oficirjev, 21 podoficirjev in 697 vojakov, na delu pa je bilo 12 oficirjev, 13 podoficirjev in 415 vojakov. Poleg njih je bilo angažiranih okrog 120 civilistov. Toži zaradi pomanjkanja vojske za zaščito del in obljudlja, da bo, brž ko dobi potrebno zaščito, poslal en del strokovne delovne sile na področje Dolža.

Iz povedanega se da sklepati, da je zasedba in obramba te zapore angažirala zelo veliko italijanskega vojaštva. Od Kostanjevice do Sentjerneja in Orehoviče je bil razmeščen 24. pehotni polk, od črte Ratež — Brusnice — Gabrje pa 23. pehotni polk. Oba sta spadala v sestav divizije Isonzo.

V tem času je bilo v postojankah v Kostanjevici, na Brezovici in v Stopičah po podatkih resornega oddelka divizije Isonzo 693 mož in v štabu v Novem mestu še 21 mož M. V. A. C. Kako so bili ti razporejeni pri čuvanju te žice, ni možno točno ugotoviti. Znano je, da so bili na blokih in prehodih skupaj z Italijani. To se popolnoma ujema tudi z načeli, ki jih je general Gamba postavil v svoji prvi okrožnici za novo leto 1943. V točki 5 govori o M. V. A. C. — legistih. Pravi, da so te enote dragocene, posebno še, če bodo dobro oborožene, pravilno uporabljene in če bodo imele dobre kadre. Nadalje opozarja, da je treba biti pri izbiri teh ljudi pazljiv. Vsaki enoti je treba dodati italijanske oficirje in podoficirje. »Mi smo, ki poveljujemo«, je rekel. »Zdaj jih namera-

vam izkoristiti za odstranitev nevarnosti št. 1, ki jo predstavljajo komunisti. Ko bom dosegel ta cilj, ki je skupen nam in vsakemu dobromernemu Slovincu, bomo že pravočasno videli, kaj bo treba ukreniti z njimi.« Ko se je čez dobra dva meseca za tem vrnil iz Rima, je v svoji okrožnici podrejenim podobno razmišljal o vlogi M. V. A. C.: »Delovati mora po naših poveljih — z nami — za nas — nikoli sama.«

To svojo okrožnico general Gamba končuje s prenašanjem Mussolinijevih misli: »Utrdbe in utrjena središča so mesta za pomoč, preskrbo in odih, nikdar pa sama sebi namen. Italijanski vojak, ki jih je vreden teba imena, ne sme zaprt in zaščiten z žično mrežo dajati vtis, da je sam svoj ujetnik. Zavedati se mora, da so meje ljubljanske province meje Italije.

Pol leta po tej okrožnici je italijanska vojska položila orožje, legisti pa so si poiskali novega gospodarja. Ko je leta čez šest tednov zasedel italijansko zapuščino, so hodili z njim in s prstom kazali, kdo je nasprotnik zavojevalcev.

Proslula »reticolata« je ostala brez čuvajev in ljudstvo je razlilo svoj bes na prekleto kačo, zaradi katere so padala nezrela drevesa po gozdovih, rodne vinske trte po vinogradih in zelena žita po poljih. V kratkih šestih tednih, polnih jesenskih opravil, so ljudje v glavnem počistili polja in vinograde, sem in tja pa je ostal kakšen kos po gozdovih in travnikih. Tako je bilo tudi med Ledčo vasio in Imenjem. Četa Gubčeve brigade, ki je kot zaščitnica zapirala pot prodirajočim Nemcem, je na svojem umiku naletela na tak neporušen del in se morala umikati po čistini ob njej.

Ostali so na čistini vsi, od komandirja do poslednjega borca.

Utrip, ki prinaša zadovoljstvo

V tovarni zdravil Krka že devetnajst let skrbijo za obveščanje zaposlenih

Pred kratkim je izšla 2. letošnja številka Utripa Krke, glasila tovarne zdravil, v kateri 3634 ljudi ustvarja izredno pomemben delež narodnega bogastva novomeške občine in države Slovenije. Dejstvo, da je v Krki bila skrb za delavca ter njegovo življenje v podjetju in izven njega vedno ena prvih nalog njegovega vodstva, sindikata in vseh organov v tovarni, je že dolgo znano. Od novembra 1954, ko je v farmacevtskem laboratoriju Krka stekla redna proizvodnja s prvimi petimi delavkami, pa je bila ta skrb hkrati zanesljiv kazipot nepretrgane poti tovarne navzgor.

Krka se tej obliki soupravljanja delavcev nikoli ni odpovedala. In ko njeni člani prebrajo novo številko svojega tovarniškega glasila, so lahko zadovoljni. Posamezne strani v njej jim na razumljiv in prikopen način govorijo o zaključnem računu, gospodarstvu danes in jutri pa o prodaji doma in o stikih Krke s tujimi kupci. Časopis jim predstavlja nove proizvode, pritegne jih rubrika Zdravila iz zelišč, pa članki o izobraževanju in tečajih. Zanimivo in celostno je opisano uresničevanje stanovanjskega zakona s kritično paleto odprtih vprašanj glede še neprodanih stanovanj in z razmišljanjem, kako bo v tovarni s stanovanjskimi posojili v bodoče. Tudi razgledanega bralca pritegne prijetno opisana resnica, da »je tudi prijaznost kakovost«, ki velja še zlasti v Krkini gostinstvo-turistični dejavnosti.

V glasilu se radi oglašajo tudi športniki, zanimive so osebne novice o gibanju zaposlenih pa prijetne čestitke, ko ta ali oni član kolektiva konča študij ob delu.

V Utrip je dlje časa ne manjka zanimivih, kratkih odlomkov iz domače in tuje podjetniške prakse s poudarkom na psihološko-propagandni plati takih iz-

kušanj in vzgoji sodelavcev. Precej je kar stalnih rubrik o koristnih seminarjih, ki se jih Krkaši radi udeležujejo, vedno pa ima glasilo tudi poslušal za sprotne ocene odprtih vprašanj. Uredništvu glasila je v veliko pomoč pripravljenost vodilnih, vodstvenih in strokovnih sodelavcev podjetja, da sodelujejo s prispevki in odgovarjajo na vprašanja. Zlasti pri generalnem direktorju Milošu Kovačiču ima Utrip vedno odprta vrata in ljudje z veseljem prisluhnejo njegovim izjavam. Tak je tudi pogovor z njim v novi številki glasila, kjer magister Kovačič zatrjuje, da je Krkina bodočnost predvsem v novih programih in novih proizvodih.

»V zadnjih dveh letih smo na srečo kljub uspešnim rezultatom gospodarstva — torej ne zaradi potrebe, temveč zdrave presoje — zmanjšali število zaposlenih za skoraj 10 odstotkov,« trdi generalni direktor in zagotavlja, da naj bi v Krki tudi v prihodnje le z naravnim odlivom zmanjševali število delavcev.

Utrip tudi s temi njegovimi razmišljanji potrjuje, da se kljub neprijetnim časom zaenkrat v tovarni nikomur ne treba bati socialne negotovosti, saj je Krka v vseh letih obstoja skrbela za svoje delavce na najboljši način.

Med take skrbi v podjetju šteje tudi priloga v zadnjem Utripu: za spodbujanje inovativnosti so glasilo priložili tiskano anketo, v kateri naj bi zaposleni obsežno odgovorili, kako gledajo na množično uvajanje novitet, ki se v podjetju že nekaj let nič kaj ne premikajo naprej. Zadnje čase je premalo posameznih predlogov in pobud, kar kaže določeno izrabljenost dosejanega načina dajanja takih zamisli. To seveda tovarni ne daje več zelenih uspehov. Ugodna kadrovska sestava in hkrati izjemno velike izkušnje Krkinih sodelavcev pa naravnost kličejo, da bi vsakdo v tovarni povedal, kako naj bi Krkaši spet predlagali in uveljavljali novitete. S takim sodelovanjem so bili pred leti v vrhu slovenske farmacevtsko-kemične industrije.

»Ravnodušnost za to je le navidezna, splošna negotovost in strah ljudi za jutrišnji dan zavirajo inovativnost in ustvarjalnost...« vabi anketa v Krkinem glasilu bralce k razmišljanju in odgovorom. Neposredno zaposleni naj bi najprej podali pravo podobo tega sila pomembnega vprašanja, seveda pa tudi osebni odnos posameznika do novitete. Brez njih zlasti v tej panogi gospodarstva ni mogoče naprej.

V uredniškem odboru dela 9 članov; odgovorna urednica glasila je Zvezdana Bajc, dolgoletna organizatorka obveščanja v podjetju pa Katja Stimac. Za lektorstvo skrbi Erna Horvat. In še zanimiva novost: v uredništvu zdaj sami doma pripravijo celoten časopis na računalniku in odnesejo v tiskarno docela gotove strani. V Tiskarni Novo mesto jim v glasilo vstavijo samo še filme za fotografije in stiskajo 4.000 izvodov.

Napredek, kakršnega podobna glasila v pokrajini še ne poznajo. Tudi zdaj je treba Krki posebej čestitati.

TONJE GOŠNIK

ŠE DOBRO, DA NE GORI — Muzejska ulica je blizu novomeške tržnice. Domala vsak tržni dan jo avtomobili zaparkirajo z obeh strani, tako da je mogoče med avti le peš ali s kolesom. Policaji si te ulice še niso izbrali za svoje napade z listki, bolj zanimivo bo, ko bo v tej ulici kaj zagorelo, potem bo že prepozno. Muzejska ulica ima še eno posebnost: označena je s tablo Gasilska pot. (Foto: J. P.)

NAZDRAVILI AMERIŠKEMU PRIZNANJU SLOVENIJE — V marketu z bifejem Draga Imperla v Brestanici, v Dorcu, so ta dan kupcem postregli s kakovostnimi vini in narezkom. Kupci smo hvaležni za prijaznost in dobro založeno trgovino. (Foto: Cico)

Ponosni na uspeh Slovenije

Še nikoli tako ponosen, da sem Slovenec — Slovenci v Kanadi ne lomimo veje lipi sprave

Ko sem 15. januarja slišal na radiu, da je Evropska skupnost in potem še Kanada priznala samostojno Slovenijo, se še nikoli nisem tako močno počutil Slovenca, rojenega blizu tiste lipi, ki jo je Cvetka iz Trške gore tako lepo opisala v knjigi »Lipe na Slovenskem« in za katero sta se tako junaško borila tudi njen oče in stric.

Tudi kanadski Slovenci smo bili ves čas z vami. Zelo pa nas je presenetilo pismo iz Slovenije, ki ga je sorodnica pisala mojemu dobrem znanec. Gospa nas zmerja, da podpiramo enostransko vlado v Ljubljani, da smo Peterletovi privrženci in da ne smemo brati samo enih časopisov. Pravi, da se Slovenija vrača v hlapčevstvo, ozmerja slovensko inteligenco, v katero pa spada tudi ona. Enostranske vlade, v kateri je gospa

preživeva mlada leta, v Sloveniji ni več. Očitno gospa še ni zrela za demokracijo. Res, da smo zbrali čez 500.000 kanadskih dolarjev in jih izročili vladnemu predstavniku z dobrimi nameni. Zbirali pa smo tudi za poplavlence v Sloveniji. Ali s tem rušimo jezove?

Da smo Peterletovi, ima gospa prav. To se je pokazalo lani v Washingtonu na Baragovem dnevu ob množici tri tisoč Slovencev iz ZDA in Kanade. Gospa ne omenja, kateri časopisi so dobri ali slabi. Gotovo pa je med njimi različna. Gospa se je gotovo ustrašila mrtvega otoškega grofa, ki je končno le dobil svojo pravico.

Naj mi gospa oprosti, ali vsak kovanec ima dve strani. Slovenci iz Toronta vendar nismo tako slabi, da bi lomili veje lipi sprave. Ponosni smo na vsak uspeh naše stare domovine.

POLONA ZUPANČ
8.a, OŠ Boštanj

NAŠ PRAZNIK

Romi vsako leto praznujemo svoj praznik. Letos smo odšli v Mursko Soboto. Tu smo izvedli nekaj točk. V dvorani so nam navdušeno ploskali. Po nastopu smo odšli na kosilo, po kosilu pa domov. Na avtobusu smo zopet veselo prepevali. Bilo nam je zelo lepo.

SONJA ŠABIČ
3. c, OŠ Šimihel

NOVINAR IMA POSTRANI NOS

Že pred časom je neki možakar divjal za šankom, da bo ubil novinarja Dolenjskega lista, ker je objavil v časopisu sliko, na kateri on, pošten državljani, meče odrabljene hladilnik v Lahinjo. Zanj je bil novinar navadna svinja, ki si ne zasluži niti za slan krop, kaj šele dostojno smrt in pogreb.

Kadar nam zmanjka argumentov, se pričnemo posluževati nizkih udarcev, da bi rešili svoj ugled in celo kožo. Je že tako, da se utaplajoči oprijemlje najtanjše in najšibkejšee bilke v prepričanju, da mu bo pomagala na suho, kjer se človek še najbolje počuti.

Takšni in podobni prebliski ne navdajajo, ko razmišljam o nekaterih polemikah v Dolenjskem listu. Kadar »napadeni« nima ne ščita ne kopja, poseže po efektih, ki pri nekritičnih bralcih navadno požejo obrambno črto skoraj tako učinkovito kot bencin suho travo. Novinarju (piscu) podtaknejo reči, ki imajo z obravnavano temo približno toliko skupnega kot kitara z brejo kravo.

Primer: Dolenjec objavi zapis o trenerju, ki je uničil v svoji karieri najmanj devet nogometnih moštev. V naslednji številki se oglasi užaljeni trener in, namesto da bi razpravljal o nogometu, očita avtorju članka, naj raje pobrska po svoji mladosti in naj javno prizna, da je kot puberteten kradel kokoši po mestnem bregu. Učinek je nepopisno: ljudje ne govorijo o nesposobnem nogometnem trenerju, ampak o kurjem tatu.

Drugi primer: Direktor nekega podjetja strahuje delavce, si izplačuje kilometrino in dnevnice tudi takt, ko, namesto da bi bil na potovanju, koplje v vinogradu, ki ga je dobil njegov oče ob nacionalizaciji.

To je črno na belem objavljeno v časopisu. Razumljivo, da sledi odgovor poklapane direktoske veličine. Izživljanje nad zaposlenimi in delne goljufije so omenjene mimgrede, jedro pisarje je novinarjev nos, ki štrli v stran in povrh vsega še ne sodi k obrazu, sicer potuhnjuje mu, hinavskemu, zahrbitnemu in zmaličenemu. Da ne bi manjkala smetana h kavi, je dodano še očitane, kako novinarji pišejo o oblatnem podjetju samo takrat, kadar se pojavi kaj nezaželenega, drugače so tiho in ne prestopijo praga takrat, ko fabrika dobro posluje, ko zaposleni krvavo urinirajo, razdajajoč se napreduku.

Vse zgoraj napisano je le prispodoba, na katero mi ni treba odgovarjati, kajti že dolgo vem, da sem grd, nesposoben in neumen.

TONI GAŠPERIČ

Upravnikovi posli po naše

Novi časi, nova oblast, novi predpisi in zaradi vsega tega tudi nove zgodbe, ki jih piše življenje. Ni pomembno kje, je pa poučno.

Kupci stanovanj v stanovanjskih blokih že nekaj mesecev plačujejo namesto stanarine nekdanji stanovanjski skupnosti stroške upravljanja, ki znašajo okoli 20 odstotkov stanarine za tako stanovanje. Nekdanja skupnost je namreč po predpisih dolžna upravljati stanovanjske stavbe, dokler lastniki stanovanj ne izberejo upravnika. Stanovanjska seveda stroške upravljanja pridno pobira...

Pa se je v našem primeru zgodilo, da je nekaj stanovanjem v bloku izpadel TV program. V bloku je seveda skupna antena. Nekdo izmed lastnikov stanovanj je na napako opozoril upravnik in zahteval, naj poskrbi za popravilo. Stanovanjska se je najprej skušala izgovoriti, da je to dolžan urediti vsak lastnik stanovanja sam, potem je le pristala, da bo poslala svoje »specialiste« oz. »specialce« za TV. »Specialci« — vzdrževalci pa so redno prihajali dopoldne, ko so stanovalci v službah. Popoldne pa vzdrževalci, čeprav je to zasebno podjetje, ne delajo, uradne ure so namreč od sedmih do dveh. Popoldne in ob prostih dneh, ko so ljudje doma, servis ne

delo. Tudi burna kritika, da morajo biti upravnik in vzdrževalci na razpolago ob vsakem času, ko pač pride do okvar, ni zalegla. Očitno gre nekaterim obrtnikom še predobro in se zato še ne bodo otresli starih »socialističnih« razvad, čeprav je jasno, da takih vzdrževalcev in upravnikov lastniki stanovanj ne potrebujejo.

V našem primeru se je vse razpletlo po približno tednu dni, ko je prizadeti lastnik stanovanja sam ugotovil krivica za prekinitev kabla in zahteval od njega, naj najde in odpravi napako. Potrebni pa je bilo veliko telefonskih klicev in precej časa, da je bilo vse le opravljeno. Poleg teh stroškov bo nesrečni lastnik stanovanja plačal televizijsko naročnino tudi za čas, ko televizije ni gledal. Plačal je še izposojevalnino za TV kasete, da si je lahko ogledal nekaj filmov. Seveda bo spet plačal tudi račun za stroške upravljanja s stanovanjem itd., čeprav je jasno, da bi moral vse te stroške nositi nekdo drug, in tudi, da takih upravnikov in vzdrževalcev lastniki stanovanj niti ne potrebujejo.

Zgodba sama po sebi ni nič posebnega, saj smo bili takih navad in odnosov vajeni že pod prejšnjim sistemom.

J. P.

PREVERJANJE ROČNIH SPRETNOSTI

V soboto, 11. aprila, smo se zbrali v srednji šoli za gostinstvo in turizem v Novem mestu na estetskem preverjanju ročnih spretnosti. Najprej smo na list papirja prilepili etiketo s šifro. Na papir, ki smo ga dobili v pismu, pa smo napisali svoje podatke. Na krožniku smo dobili dva koščka testa, iz katerega smo morali izdelati dva ptička. Za izdelovanje smo imeli 15 minut časa. Rezultati preverjanja spretnosti bodo znani v ponedeljek, ti bodo vplivali na naš sprejem v srednjo gostinstvo šolo.

DARJA KRŽAN
8. r., OŠ Globoko

ODKRILI 12 ČRNIH SMETIŠČ

Pri biološkem krožku je vedno zanimivo. Večkrat se nam odpravimo, delamo razne poizkuse, gledamo diapozitive, pripravljamo razstave. V letošnjem letu pa smo si zadali kar težko nalogo, da se znebimo divjih smetišč. Posameznim učencem, doma iz različnih vasi, smo naložili, naj ugotovijo, kje se nahajajo divja smetišča. Tomaž naj bi jih tudi posikal. V krajevni skupnosti Boštanj smo odkrili 12 velikih divjih smetišč. Ugotovili smo, da smo pri reševanju tega vprašanja nemočni, zato smo medse povabili predstavnika KS Boštanj. V biološki učilnici smo naredili tudi razstavo fotografij teh smetišč. Gospod Dolenc si jih je ogledal in se strinjal z nami, da jih je treba odstraniti. Dogovorili smo se, da bomo izvedli očiščevalno akcijo, v kateri bomo učenci sodelovali; pomagali nam bodo delavci javnih del, krajevna skupnost pa bo poskrbela za odvoz smeti. Predstavniku KS smo povedali, da bi radi uredili okolico rastišča Azalee pontice, vendar sami tega ne zmoremo. Obljubil nam je, da nam bo krajevna skupnost pomagala.

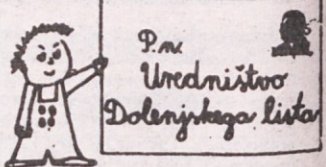
POLONA ZUPANČ
8.a, OŠ Boštanj

NAŠ PRAZNIK

Romi vsako leto praznujemo svoj praznik. Letos smo odšli v Mursko Soboto. Tu smo izvedli nekaj točk. V dvorani so nam navdušeno ploskali. Po nastopu smo odšli na kosilo, po kosilu pa domov. Na avtobusu smo zopet veselo prepevali. Bilo nam je zelo lepo.

SONJA ŠABIČ
3. c, OŠ Šimihel

MLADI DOPIŠNIK

VELIKONOČNI PRAZNIKI

Velikonočnih praznikov se vsi veselimo. Na veliko soboto skuhamo in obarvamo jajca, spečemo kruh, pripravimo šunko, hren in potico. Vse to damo v kosar. Dobrote pokrijemo z belim, velikonočnim prtičkom. Nato se pripravimo na žegnanje. Letos se učenci tega praznika še posebej veselimo, ker bo na velikonočni ponedeljek pouka prost dan.

JANJA VESNA
6. a, Mladi novinar
OŠ Dol. Toplice

ZLATI ODLIČJI V SEVNICO

Pred dnevom smo poskočili. Dobili smo rezultate slovenskega tekmovanja v znanju materinskega jezika za Cankarjevo priznanje, ki je bilo v Ljubljani 28. marca. Naši učenki Natalija Povodnik iz 8. razreda in Urška Klakočar sta dosegli prvo in drugo mesto. Natalija je dosegla 97,5 točke in Urška 97 od možnih 100 točk. Tekmovali sta na temo Materinskega jezika — temelj mojega spoznavanja in izražanja. Že na področnem tekmovanju v Novem mestu smo dosegli lepe rezultate. Temu je sledilo finalno tekmovanje v Ljubljani. Tekmovanje je zajemalo pisno nalogo, povezano z dano literaturo, in jezikovno književne naloge objektivnega tipa. Teme so bile vezane na besedoslovje, funkcijske in socialne vrzti jezika s poudarkom na umetnostnem jeziku povesti Martin Krpan ter Kaplan Martin Čedermac. Natalija in Urška sta v to vložili veliko dela in truda, prav tako imata za rezultate velike zasluge tudi tovarišici slavistki, saj sta znanje pridobivali v okviru dodatnega pouka in samostojnega dela doma. Zelo smo ponosni, da smo Sevnici osvojili zlati odličji v poznavaњу slovenskega jezika. Natalija in Urška čestitamo!

NOVINARSKI KROŽEK
OŠ Savo Kladnik Sevnica

IGRALSKA SKUPINA IZ PREČNE V ŠENTRUPERTU

V kulturnem domu v Šentrupertu je bila po dolgem času spet predstava. Igralci Kulturnega društva iz Prečne pri Novem mestu so uprizorili dramsko delo prvovonega novomeškega rojaka Vladimirja Bajca: Oglasi se Ferdinand. Zgodba pripoveduje o mrtvem Ferdinandu in njegovi vdovi, ki išče hranilno knjižico. S pomočjo sosedje in njenih čarovnjic ubijajo mrtvega, da bi povedal, kam jo je skrnil. Stvari se potem zapletejo še s hišnim zdravnikom in njegovo ženo, z inšpektorjem, ki zahteva pogreb. Preden Ferdinand ponovno umre, jih prosil, naj ga ne poskušajo več obuditi. Tako laž, pohlep in koristoljubje ostanejo praznih rok. Kljub mrljici na odru smo se gledalci do solz nasmejali. Vsi skupaj pa smo si želeli, da bi bilo v Šentrupertu več takih predstav.

BRANKA AHLIN
6. r., novjin. krožek
OŠ Šentrupert

TEKMOVANJE MLADIH ANGLISTOV

V petek, 10. aprila, smo se trije učenci naše šole udeležili tekmovanja za srebrno priznanje v angleškem jeziku na osnovni šoli Blanca. Tekmovanja se je udeležilo še devet, predstavnikov drugih šol občine Sevnica, ki so že na šolskih tekmovanjih pokazali največ znanja. Pokroviteljica tekmovanja je bila Kopitarna iz Sevnice, ki je za vse tekmovalce pripravila lepa darila in poskrbela za odlično malico. Test smo pisali dve uri. Bil je precej težji od tistega na šolskem tekmovanju, zato sem se toliko bolj veselila, da sem se uvrstila na drugo mesto. Štiri najboljši, Natalija Povodnik iz OŠ Sevnica, jaz iz OŠ Boštanj in na tretjem mestu Urška Klakočar in Tanja Koprivnik (obe iz OŠ Slavnica) smo bile nagrajene še s coklami sevniske kopitarne.

SUZANA STANOJEVIČ
8. b., OŠ Boštanj

SKRIBIMO ZA ČISTO OKOLJE

Učenci podružnične šole Birčna vas skrbimo za urejenost naše okolice. Dežurni razred vsak dan pobira papirčke od šole do avtobusne in železniške postaje. Vsako leto se vključimo tudi v očiščevalno akcijo krajevne skupnosti. Tudi tokrat smo čisti. Največ dela smo imeli na bregu pod železniško postajo in ob nekdanjem grajskem vodnjaku. Najstarejši učenci smo prinesli orodje in počistili okoli šole, okoli okrasno grmičevje in sadili rože. Delo ni bilo najbolj prijetno. Veseli pa smo, da je naše okolje lepše in čistejše. Želimo si, da bi se tudi ostali držali gale akcije »Pometajmo pred lastnim in našim skupnim pragom!«

VESNA ZADNIK
4. r., podružnična šola
Birčna vas

NAGRADE ZA LAŽNIVE ZGODBE

Tudi učenci naše šole smo pisali lažnive zgodbe za natečaj o Kljukcu. Poslali smo jih na Občinsko kulturno skupnost Trebnje. Prvega aprila je bila v Trebnjem prireditve, na kateri so izbrali najboljše laži. Mene so nagradili z nahrbtnikom ter z blokom za pisanje in kemičnim svinčnikom.

PETRA ŠKODA
6. r., novjin. krožek
OŠ Šentrupert

ZADNJA ŠTEVILKA NAŠEGA GLASILA

Že nekaj let na naši šoli izdajamo glasilo Rog. V zadnji številki je podrobneje opisana naša zgodovina od Valvasorja do danes. Prikazani so tudi običaji in predmeti, ki so ljudem služili pri vsakdanji rabi. Glasilo je izredno zanimivo, saj je v njem veliko podatkov.

VESNA FINK in ROMANA RUS
6. a, Mladi novinar
OŠ Dol. Toplice

Prof. Majda Kozoglav

Pomlad je tu. Narcise cveto, tulipani poganjajo, trobentice svetle še speče vrtove in travnike, jablane in hruske narvenjajo cvetvino in zelenje, ljudje so oživelji sredi prebujene narave, narave, ki jo je malo kdo tako ljubil kot mirnopaška učiteljica matematike in fizike na novomeški gimnaziji — Majda Kozoglavova.

Spomini preletavajo preteklost. Vidimo jo, kako je skoraj vsak dan prihajala v zbornico s kakimi rožami, bodisi da jih je kupila bodisi da jih je komu prinesla z domačega vrta v Mirni Peči. In če jo je kdo vprašal za ime katerekoli rastline, je naglo in brez oklevanja skorajda izstrelila njeno ime. Ljubila je vse, kar je dala narava, zato je neizmerno cenila tudi človeka, zlasti mladega, da je bila v pravem pomenu — dobričina. Naj je bil dijak še tako slab v ocenah, Majda je vedno našla to, kar zna, na čemer se lahko gradi njegovo nadaljnje znanje. Učila je z ljubeznijo, zato da je učila in naučila, in tako daleč prekoračila naš čas, ki še vedno temelji na znanju, ki ga dijaki vcepiš v glavo. V svoji stroki pa je bila tako suverena, da je presegla okvir srednje šole, a želela je živeti in delati med mladimi in prav sredi tega življenja je izgorela. Majda ni bila le matematičarka, z njo se je enakovredno lahko pogovarjal bodisi slavist, zgodovinar, geograf ali kdorkoli, Majda je imela iz polnega dojemanja sveta.

In to skromno, a genialno mirnopaško učiteljico je usoda prav tako, kot je od narave veliko dobila, tudi trdo preizkušala. Tudi v tem preizkušanju je bila velika. To veličino je bilo opaziti kot vse drugo le s pozornim opazovanjem. Odpovedala se je skorajda osebnemu življenju in skrbela za težko bolno mater, potem je živela le za dom in šolo, vendar ji v svetu ni nič ušlo. Potem ji je navrgla še bolezen, ki ji je Majda z nadaljnjim delom kljubovala do zadnjega. Morala je v smrt sredi dela. Že na smrtni postelji se, zavedajoč se, da je del na-

rave in večnega Življenja, mirno zrla v svojo brezizhodno prihodnost. Tako zro le taki, ki so v sebi jasno spoznali, kdo je človek in zakaj živi. Mi, kolegi in znanci, zlasti pa mladi, smo pretreseni, ker nam je življenje spet pokazalo, in to od blizu, da ne živimo le za trenutno rabljeni denar, ki ga izžre inflacija, ne za časti in oblast, ki jih izniči spoznanje, da stojiš ob breznu večnega, ko zdravnik odkrije smrtno bolezen, kar pa Majde ni presenetilo. Tudi njene poslednje ure so vsem, ki so jo spremljali, poseben nauk, kako umira in umre duhovno bogat človek. In cena človeka je v njegovi bogati dohovnosti: ta se razvija v ljudeh zavestno ali nezavestno naprej; v drugo življenje pa odnese mirno zavest, da ni zemlje le izkoriščal s svojo ničevostjo, ampak jo je obogatil s svojo navzočnostjo. Ime je naključno in pozabljivo, ostane pa delo, ki plodi... In Majda je bogato oplodila naše bežno minevanje in veliko dodala k spoznavanju večnega in trajnega. Majda nam ni umrla. Res je ne bomo več videvali na hodnikih in v razredih, videvali pa jo bomo v sebi in zlasti mi, profesorji, ko bomo reševali problem kakega zapletenejšega dijaka: Majda bi našla v njem nekaj dobrega, počistimo to dobro.

Naj se spočije v domači zemlji, katere svobodo je dočakala, njeno trpečo telo, zemlja je sprejela le njeno žaro, njenega življenja ne more. To naj nam bo spodbuda za naše nadaljnje. Počivaj v miru, še s smrtno si nas obogatila. Vse tvoje življenje je bilo za druge, drugim si predala še svojo smrt.

Da bi ljudje končno spoznali, kot je napisal neki pesnik: Zanj na križpotju v poslednje počasi unevam glasove: kdaj poje za s vatbi in kdaj za pogrebom in kdaj kličejo mrtvi v vstajenje.

JANEZ KOLENC

SLOVENIJA 1

8.20 — 12.10 in 14.40 — 1.05 TELE-TEKST
 8.35 VIDEO STRANI
 8.45 PROGRAM ZA OTROKE
 10.00 ŠOLSKA TV
 11.00 SEDMA STEZA, ponovitev
 11.30 PRISLUHNI MO TIŠINI, ponovitev
 11.45 ANGLEŠČINA V POSLOVNIH STIKIH, ponovitev
 12.00 POROČILA
 14.55 VIDEO STRANI
 15.05 NAPOVEDNIK
 15.10 JUNO IN PAV, ponovitev angl. filma
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 PROGRAM ZA OTROKE
 18.40 ALPE-DONAVA-JADRAN
 19.10 RISANKA
 19.17 NAPOVEDNIK
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
 20.30 OSMI DAN
 21.20 NOVOSTI ZALOŽB
 21.35 GRAD NA SONCU, franc. nadalj., 1/6
 22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.50 POSLOVNA BORZA
 23.00 NAPOVEDNIK
 23.10 SOVA:
 ŽIVLJENJE PO HENRYJU, angl. naniz., 2/6
 HOBOTNICA III, italij. nadalj., 5/7
 GLASBENI UTRINEK
 0.55 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

14.20 Video strani — 14.30 Svet na zaslону (ponovitev) — 15.25 Sova (ponovitev) — 17.20 Svet poroča — 18.00 Regionalni programi - Koper; Slovenska kronika — 19.00 Orion — 19.30 Dnevnik SA — 20.00 Pujsovi dosjeji (angl. naniz.) — 20.30 Maja vam predstavlja — 21.30 Omizje (kontaktna oddaja) — 23.30 Svet poroča (ponovitev) — 0.10 Yutel

SREDA, 29. IV.

SLOVENIJA 1

8.50 — 12.10 in 15.30 — 2.05 TELE-TEKST
 9.05 VIDEO STRANI
 9.15 PROGRAM ZA OTROKE
 10.10 VIŠNJANI (ponovitev opere)
 11.10 GRAD NA SONCU, ponovitev franc. nadalj., 1/6
 12.00 POROČILA
 15.55 NAPOVEDNIK
 16.00 GALAKTIČNA ODISEJA, ponovitev japonske dok. serije, 3/9
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 KLUB KLOBUK
 19.10 RISANKA
 19.17 NAPOVEDNIK
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
 20.30 FILM TEDNA
 KORČAK, polj.-nem.-franc.-angl. film
 22.25 EPP
 22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.55 KRONIKA, kanadska poljudnodnan. serija, 3/26
 23.20 NAPOVEDNIK
 23.30 SOVA:
 KRILA, amer. naniz., 13. epizoda
 HOBOTNICA III, italij. nadalj., 6/7
 VES SVET JE ODER, angl. dok. serija, 9/13
 1.55 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.15 Video strani — 15.25 Osmi dan (ponovitev) — 16.15 Sova (ponovitev) — 18.00 Regionalni programi - Maribor; Slovenska kronika — 19.00 Psiho — 19.30 Dnevnik ORF — 20.00 Športna sredo — 22.15 Ljubljanske skice — 22.45 Yutel

ČETRTEK, 23. IV.

SLOVENIJA 1

9.50 — 12.10 in 15.00 — 1.40 TELE-TEKST
 10.05 VIDEO STRANI
 10.15 PROGRAM ZA OTROKE PEDENJŽEP
 JAPONSKE PRAVLJICE
 10.55 ŠOLSKA TV, ponovitev
 12.00 POROČILA
 15.25 NAPOVEDNIK
 15.30 ŠPORTNA SREDA, ponovitev
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 PROGRAM ZA OTROKE
 TEKMA S PLIMO
 ŽIV ŽAV
 18.30 ŽE VESTE..., svetovalno izobraževalna oddaja
 19.05 RISANKA
 19.20 NAPOVEDNIK
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
 20.30 BOBENČEK, glasbena oddaja
 21.35 TEDNIK
 22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.50 POSLOVNA BORZA
 23.00 MALI KONCERT
 23.10 NAPOVEDNIK
 23.15 SOVA
 23.15 RAZREDNIK, amer. naniz., 22/22
 23.40 ANNO DOMINI, amer. nadalj., 12/12
 0.35 ŠINGEN, japonska nadalj., 6/12
 1.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.35 Video strani — 15.45 Sova (ponovitev) — 18.00 Regionalni programi - Koper; Slovenska kronika — 19.00 Video lestvica — 19.25 EPP — 19.30 Dnevnik RAI — 20.00 Pujsovi dosjeji (5. epizoda angl. naniz.) — 20.30 Zelena ura — 21.30 Umetniški večer: Filmska scenografija; Mojster in Margareta (jugosl. film) - 0.35 Yutel

PETEK, 24. IV.

SLOVENIJA 1

9.35 — 12.10 in 13.15 — 2.10 TELE-TEKST
 9.50 VIDEO STRANI
 10.10 PROGRAM ZA OTROKE
 ČIRA ČARA, angl. naniz., 1/6
 JELENČEK, ponovitev serije HTV, 9/13
 11.00 ZELENA URA, ponovitev
 12.00 POROČILA
 13.40 NAPOVEDNIK
 13.45 UMETNIŠKI VEČER, ponovitev
 16.50 EP VIDEO STRANI
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 TOK TOK, kontaktna oddaja za mladostnike
 19.10 RISANKA
 19.20 NAPOVEDNIK
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
 19.55 FORUM
 20.30 BERTINIJEVI, nemška nadalj., 8/10
 21.25 OČI KRITIKE
 22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.45 SOVA:
 22.45 PRI HUXTABLOVIH, 39. epizoda amer. naniz.
 23.10 HOBOTNICA III, italij. nadalj., 1/7
 0.10 ŽE DOLGO NE SANJAM VEČ, japonski film
 2.00 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.35 Video strani — 15.45 Sova (ponovitev) — 18.00 Regionalni programi — Maribor; Slovenska kronika — 19.00 Jazz in blues — 19.25 EPP — 19.30 Dnevnik ZDF — 20.00 Pujsovi dosjeji (6. epizoda angl. naniz.) — 20.30 Slovenski magazin — 21.00 Dobrodošli — 21.30 Umetniški eksperimentalni program: Studio City — 22.30 Koncert zbora La cappella Vienna — 23.40 Yutel

SOBOTA, 25. IV.

SLOVENIJA 1

8.05 — 2.30 TELETEKST
 8.20 VIDEO STRANI
 8.30 IZBOR
 8.30 ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 46. lekcija
 8.50 RADOVEDNI TAČEK
 9.05 KLUB KLOBUK
 11.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
 12.00 POROČILA
 12.05 TOK, TOK, ponovitev
 14.00 ALF, ponovitev
 14.25 ZLATI CEKIN 91
 15.55 NAPOVEDNIK
 16.00 TEDNIK, ponovitev
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 DANNY - NAJBOLJŠI NA SVETU, angl. film
 18.45 NOVOSTI ZALOŽ
 19.00 RISANKA
 19.10 NAPOVEDNIK
 19.15 ŽREBANJE 3 X 3
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, UTRIP
 20.30 KOMU GORI POD NOGAMI?
 21.35 GLAVNI OSUMLJENEC, angl. nadalj., 3/4
 22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.50 NAPOVEDNIK
 22.55 SOVA:
 22.55 MURPHY BROWN, 21. epizoda amer. naniz.
 23.20 HOBOTNICA III, italij. nadalj., 2/7
 0.25 MESTO STRAHU, amer. film
 2.00 NOČNE URE, 6. epizoda amer. varietetskega programa
 2.20 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.40 Video strani — 15.50 Sova (ponovitev) — 17.30 Prislunhimo tišini — 17.45 Angleščina v poslovnih stikih — 18.00 Pogled in zadani — 18.30 Domači ansambli: ansambel Nagelj — 19.00 Kremenčkovi — 19.30 Dnevnik RTV Srbija — 20.15 Klasika — 20.30 Grey-stoke: Legenda o Tarzanu (angl. film) — 22.30 Umetniški eksperimentalni program: Tračarije v živo — 0.00 Yutel

NEDELJA, 26. IV.

SLOVENIJA 1

9.10 — 13.20 in 14.00 — 0.35 TELE-TEKST
 9.25 VIDEO STRANI
 9.35 PROGRAM ZA OTROKE, ponovitev:
 ŽIV ŽAV
 TEKMA S PLIMO
 10.50 NAŠA PESEM 92
 11.30 OBZORJA DUHA
 12.00 POROČILA
 12.10 KREMENČKOVI
 12.40 DOMAČI ANSAMBLI, ponovitev
 13.25 ŠKRATNA BARVA, ponovitev amer. filma

15.55 NAPOVEDNIK
 16.00 LORNA DOONE, angl. nadalj., 1/2
 16.50 EP VIDEO STRANI
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 KAVARNA ASTORIA, slov. film
 18.50 MERNIK
 19.05 RISANKA
 19.13 NAPOVEDNIK
 19.20 SLOVENSKI LOTO
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
 19.55 ZRCALO TEDNA
 20.30 ZDRAVO
 21.30 EPP
 21.35 FESTIVALI DALJNEGA VZHODA, avstralska dok. serija, 4/6
 22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.45 NAPOVEDNIK
 22.55 SOVA:
 AMERIŠKE VIDEO SMEŠNICE, 2. epizoda
 HOBOTNICA III, italij. nadalj., 3/7
 0.25 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

14.10 Video strani — 14.20 Sova (ponovitev) — 15.50 Napovednik — 15.55 Nedeljsko športno popoldne — 19.30 Dnevnik HTV — 20.00 Video godba — 20.30 Galaktična odiseja (japonska dok. serija, 4/9) — 21.30 Dekalog (poljska naniz., 9/10) — 22.20 Športni pregled — 22.50 Višnjani (opera) — 0.35 Yutel

PONEDELJEK, 27. IV.

SLOVENIJA 1

8.15 — 12.10 in 15.35 — 2.00 TELE-TEKST
 8.30 VIDEO STRANI
 8.40 PROGRAM ZA OTROKE
 9.55 BERTINIJEVI, ponovitev nemške nadalj., 7/10
 10.50 TV MERNIK, FORUM, UTRIP, ZRCALO TEDNA, ponovitev
 12.00 POROČILA
 14.00 NAPOVEDNIK
 14.05 KONCERT V REŽIJI A. MARTHALERJA, ponovitev 3. oddaje
 14.40 ROMANCE: SOLZE V DEŽJU, angl. film
 16.20 DOBRODOŠLI, ponovitev
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 PROGRAM ZA OTROKE
 18.10 OBZORJA DUHA, ponovitev
 18.45 DIVJI SVET ŽIVALI, angl. poljudnodnan. serija, 2/9
 19.10 RISANKA
 19.17 NAPOVEDNIK
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
 20.30 POLITIKI NOVEGA KOVA, angl. naniz., 4/14
 21.05 SVET NA ZASLONU
 22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.25 I. Mrak: BLAGOR PREMAGAN-CEV, TV drama
 23.40 NAPOVEDNIK
 23.50 SOVA:
 HOBOTNICA III, italij. nadalj., 4/7
 ZVEZDNE STEZE, 17. epizoda amer. naniz.
 1.50 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.10 Video strani — 15.20 Oči kritike — 16.10 Sova (ponovitev) — 17.40 Speedway (posnetek iz Krškega) — 18.10 Festivali Daljnega vzhoda (avstral. dok. serija, ponovitev) — 19.00 Slavnostni koncert simfonikov RTV Slovenija — 20.30 Gospodarska oddaja — 21.00 Sedma steza — 21.30 Ciklus filmov A. Hitchcocka: Juno in pav (angl. film, ČB) — 22.55 Umetniški eksperimentalni program: Kino — 23.25 Yutel

DOLENJSKA IMA HOKEJSKI KLUB — Sliši se sicer nenavadno, toda Dolenjska ima svoj hokejski klub. Peščica ljubiteljev te športne zvrsti iz Dolenjskih Toplic je že lani decembra na igrišču topliške osnovne šole pripravila svoje drsališče, na katerem so naredili prve hokejske korake. Da so ti dovolj trdni in moški, kaže rezultata tekem, ki so jih Topličani odigrali pod Mežaklo, kjer so se pomerili z ekipo jeseniške splošne policije. Tekmi so sicer izgubili, toda vsi, ki so ga naredili, vliva upanje, da se hokej počasi, a zanesljivo seli tudi na Dolenjsko. (Foto: Nadja Sajc)

VELIKI NOGOMETNI DERBI V KOČEVJU — V športnem parku Gaj bo to nedeljo prava nogometna poslastica, ko se bosta pomerili nogometni enajsterici Avtobum iz Kočevja in Elana Studia D iz Novega mesta, ki trenutno v II. SNL zaseda prvo mesto. Na sliki: direktor Avtobuma Predrag Simeunović in urednik Studia D Sandi Pirš (desno) sta pred tekmo stavila vsak na svoj klub, za kaj, bo znan po tekmi. (Foto: M. Glavonjić)

OBISK KOT PRESENEČENJE — Na prvi pomladni dan sva z možem obiskala našo članico društva invalidov Faniko Mališič, ki vsako leto išče zdravja za svoje boleče noge in sklepe. Z njo sta bili še dve upokojenki z Jesenic. Faniki sem podarila šopek. Bila ga je zelo vesela. Jeseničanke pa so povedale, da njihovo društvo ne obiskuje članov. (R. M.)

PRVE V PLAY OFFU — Košarkarice Novega mesta s trenerjem Žuro (na posnetku levo) nestrno čakajo odločitev o morebitni spremembi tekmovalnih sistemov. V play offu druge republiške lige so namreč neporažene osvojile prvo mesto, in dokaj logično bi bilo, da jih za nagrado čaka višja liga.

ZBRALI 16 TON ODPADNEGA PAPIRJA — Učenci osnovne šole Center v Novem mestu dvakrat na leto organizirano zbirajo papir. Izkupiček jesenske akcije so dali za humanitarne namene, s spomladanskim zbiranjem pa lajšajo družinski proračun za svoje zaključne izlete. V zadnji akciji, ki so jo pripravili minulo sredo in četrtek, je sodelovalo 850 učencev od 1. do 8. razreda in zbralo kar 16 ton papirja. Papirservis iz Ljubljane jim bo plačal 4,5 tolarja za kilogram. (Foto: J. Pavlin)

VAGONČEK ZDRAVE HRANE — Čisto drugačen dan. Učili sta nas dve tovarišici hkrati. Učili smo se o zdravi hrani, sestavili jedilnik za malico, se zmerili, stehali in izračunali, koliko hrane pojemo. Vagončke za prehrabeni vlak so izdelali učenci višje stopnje pri tehnični vzgoji. (Učenci 2. a, OŠ Center, Foto: B. Pelko)

DOLENJSKI LIST

NAROČILNICA

Naročam tednik Dolenjski list. Pošiljajte mi ga na naslov

Priimek in ime: _____

Ulica in hišna št.: _____

Poštna številka in kraj.: _____

Št. osebne izkaznice: _____

Št. 17 (2227) 23. aprila 1992

DOLENJSKI LIST

— oglase
 — razpise
 — licitacije

sprejemamo tudi po telefaxu

068/24-898

ISKRA HIPOT

Tovarna elektronskih elementov in opreme, d.o.o.

Trubarjeva 7
ŠENTJERNEJ

OBJAVLJA JAVNI RAZPIS

za zbiranje in vplačila družbeniških vlog za dokapitalizacijo družb hčera:

ISKRA HIPOT, Tovarna hibridnih vezij, d.o.o., Trubarjeva 7, Šentjernej, do predvidene višine 1.400.000 DEM
ISKRA HIPOT, Tovarna potenciometrov, d.o.o., Trubarjeva 7, Šentjernej, do predvidene višine 1.200.000 DEM
ISKRA HIPOT, Tovarna orodij in naprav, d.o.o., Trubarjeva 7, Šentjernej, do predvidene višine 418.000 DEM
ISKRA HIPOT, Tovarna prikazovalnikov in tastatur, d.o.o., Trubarjeva 7, Šentjernej, do predvidene višine 136.000 DEM.

- Vložke lahko vpišejo pravne in fizične osebe, pri čemer imajo prednost poslovni partnerji.
- Vložki se lahko glasijo na 1000 DEM in dalje v polnih zneskih po 250 DEM v naslednjih okvirjih:
 - Najnižja vrednost družbeniške vloge fizične osebe (za-sebnika) je 1000 DEM, za pravno osebo pa 3% od predvidenega osnovnega kapitala.
 - Najvišja vrednost družbeniških vložkov pravnih in fizičnih oseb skupaj je 33% od predvidenega osnovnega kapitala družbe.
- Javni razpis vložkov se objavi dne 23. 4. 1992 v DOLENJSKEM LISTU in traja do 28. 4. 1992. Interesenti v tem času podpišejo in oddajo izjavo o vpisu vložka na Trubarjevi 7, Šentjernej.

Vsak prijavljeni interesent mora vplačati celotni vpisani znesek v gotovini ali v opremi do 29. 5. 1992.

HRANILNICA IN POSOJILNICA KGP Kolodvorska 23, 61330 Kočevje

VABI K VPISU IN VPLAČILU DELEŽEV

- Podjetje razpisuje vpis in vplačilo 1.570 deležev po nominalni vrednosti 100 DEM.
- En delež zagotavlja en glas v skupščini.
- Deleži prinašajo pravico do dividende, kot jo določa skupščina po zaključnem računu.
- Zaposleni v družbi in zaposleni pri ustanoviteljicah (Gozdno gospodarstvo Kočevje, M — Kmetijsko gospodarstvo Kočevje, Zavarovalnica Tilia Novo mesto in Gradbeno podjetje Gramiz Kočevje) imajo prednostno pravico nakupa.

Delež se vpisujejo na sedežu podjetja od 24. 4. 1992 do 29. 4. 1992 med 7. in 8. uro v tajništvu družbe, vplačani pa morajo biti najkasneje do 31. 5. 1992 (v tolaški protivrednosti po srednjem tečaju Banke Slovenije).

Vse dodatne informacije glede vplačila so na razpolago na sedežu podjetja v terminih vpisa na telefon (061) 853-777.

MERCATOR — KZ KRKA

NOVO MESTO

Cesta komandanta Staneta 10
68000 NOVO MESTO

objavlja prosto delovno mesto

vodje finančno-računovodskega sektorja, delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

Poleg pogojev po zakonu morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo VII. ali VI. stopnjo šolske izobrazbe ekonomske smeri in
- 3 oziroma 4 leta delovnih izkušenj na področju vodenja finančno-računovodskih poslov.

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Mandat traja 4 leta.

Kandidati naj pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosežanih delovnih izkušenj pošljejo na gornji naslov v 8 dneh po objavi. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju ponudb.

Na podlagi sklepa 14. skupnega zasedanja vseh zborov Skupščine občine Trebnje SO razpisuje

JAVNI NATEČAJ

za prevzem izdajateljstva časopisa Glasilo občanov

Glasilo občanov, čigar ustanovitelj je SO Trebnje, je informativno, politično in kulturno glasilo, ki bo občane Trebnjega obveščalo o vseh pomembnih dogodkih in procesih v občini. Ponudniki za prevzem izdajateljstva morajo v ponudbi navesti predvsem:

- osnutek letnega finančnega načrta poslovanja časopisa,
- način sodelovanja s časopisnim svetom in zagotavljanje družbenega vpliva,
- obseg sredstev in drugih pogojev za delo uredniškega odbora,
- idejno in oblikovno zasnovo časopisa.

Ponudniki morajo posredovati tudi ustrezen dokument o registraciji svoje dejavnosti na področju časopisne dejavnosti pri pristojnem sodišču.

Vse dodatne informacije so na voljo pri pristojnem upravnem organu — Sekretariatu za občno upravo in družbene dejavnosti, Goliev trg 5, Trebnje.

Ponudbe za prevzem izdajateljstva časopisa pričakujemo v 15 dneh po objavi javnega natečaja.

Izvršni svet SO Trebnje bo odločal o izbiri izdajatelja in skupaj z ustanoviteljem sklenil ustrežno pogodbo.

1. Svet Osnovne šole Artiče, 2. Svet Osnovne šole Bizeljsko, 3. Svet Osnovne šole Cerklje, 4. Svet Osnovne šole Dobova, 5. Svet Osnovne šole Globoko in 6. Svet Osnovne šole Pišce na podlagi 3. odstavka 32. člena Zakona o zavodih, 6. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja ter 64. člena statuta osnovne šole,

razpisujejo delovno mesto ravnatelja

Kandidat mora izpolnjevati naslednje splošne, z zakonom določene pogoje in posebne pogoje:

- da je učitelj, vzgojitelj, pedagog ali spec. pedagog,
- da ima opravljen strokovni izpit,
- da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj po opravljenem strokovnem izpitu,
- da ima organizacijske in strokovne sposobnosti, ki jamčijo, da bo s svojim delom prispeval k uresničevanju smotrov in ciljev zavoda, kar dokazuje s svojim minulim delom.

7. Svet osnovne šole Brežice na podlagi 3. odstavka 32. člena Zakona o zavodih, 16. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja ter 75. člena statuta Statuta Osnovne šole Brežice,

razpisuje delovno mesto ravnatelja

Kandidat mora izpolnjevati naslednje splošne, z zakonom določene pogoje in posebne pogoje:

- da je učitelj, vzgojitelj predšolskih otrok, pedagog, specialni pedagog ali knjižničar,
- da ima opravljen strokovni izpit,
- da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj po opravljenem strokovnem izpitu,
- da ima organizacijske in strokovne sposobnosti, ki jamčijo, da bo s svojim delom prispeval k uresničevanju smotrov in ciljev zavoda, kar dokazuje s svojim minulim delom,
- da je pri svojem pedagoškem delu dosegel delovne rezultate, iz katerih izhaja, da bo lahko uspešno opravljal dela in naloge pedagoškega vodja.

8. Svet Glasbene šole Brežice na podlagi 3. odstavka 32. člena Zakona o zavodih, 16. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja ter 74. člena Statuta Glasbene šole Brežice

razpisuje delovno mesto ravnatelja

Kandidat mora izpolnjevati splošne, z zakonom določene pogoje in naslednje posebne pogoje:

- da je učitelj,
- da ima opravljen strokovni izpit,
- da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj po opravljenem strokovnem izpitu v glasbenoizobraževalnem zavodu,
- da ima organizacijske in strokovne sposobnosti, ki jamčijo, da bo s svojim delom prispeval k uresničevanju smotrov in ciljev zavoda, kar dokazuje s svojim minulim delom,
- da je pri svojem pedagoškem delu dosegel rezultate, iz katerih izhaja, da bo lahko uspešno opravljal dela in naloge pedagoškega vodja zavoda.

9. Svet Vzgojnovarstvenega zavoda Brežice na podlagi 3. odstavka 32. člena Zakona o zavodih, 16. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja ter 59. člena Statuta Vzgojnovarstvenega zavoda Brežice

razpisuje delovno mesto ravnatelja

Kandidat mora izpolnjevati naslednje splošne, z zakonom določene pogoje in posebne pogoje:

- da je vzgojitelj, učitelj, pedagog ali spec. pedagog,
- da ima opravljen strokovni izpit,
- da aktivno obvlada slovenski jezik,
- da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj po opravljenem strokovnem izpitu, od tega najmanj 2 leti dela pri predšolski vzgoji,
- da ima organizacijske in strokovne sposobnosti, ki jamčijo, da bo s svojim delom prispeval k uresničevanju smotrov in ciljev zavoda, kar dokazuje s svojim minulim delom.

Ravnatelj bo imenovan za 4 leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi v Dolenjskem listu na naslov:

- Svet Osnovne šole Artiče, Artiče 39, Artiče
- Svet Osnovne šole Bizeljsko, Bizeljska cesta 78, Bizeljsko
- Svet Osnovne šole Cerklje ob Krki, Cerklje ob Krki 3, Cerklje ob Krki
- Svet Osnovne šole Dobova, Kapelska cesta 25, Dobova
- Svet Osnovne šole Globoko, Globoko 9, Globoko
- Svet Osnovne šole Pišce, Pišce 34, Pišce
- Svet Osnovne šole Brežice, Levstikova 18, Brežice
- Svet Glasbene šole Brežice, Cesta I. borcev 22, Brežice
- Svet Vzgojnovarstvenega zavoda Brežice, Tomšičeva 5, Brežice

Prijavljeni kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri.

SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA V REPUBLIKI SLOVENIJI PODRUŽNICA NOVO MESTO

razpisuje 2 prosti delovni mesti

INŠPEKTORJA I

Pogoji:

- dipl. ekonomist ali dipl. pravnik z znanjem računovodsko-finančnega poslovanja,
- 12 mesecev delovnih izkušenj,
- izpit iz upravnega postopka,
- aktivno znanje slovenskega jezika,
- prenehanje pravnih posledic po 176. členu zakona o SDK,
- delo s posebnimi pooblastili in odgovornostmi,
- reelekcija vsake 4 leta.

Delovno razmerje se bo sklenilo za dobo 4 let.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim življenjepisom v 8 dneh po objavi na naslov: Služba družbenega knjigovodstva v Republiki Sloveniji, podružnica Novo mesto, Kandijska 5, 68000 Novo mesto. Kandidate bomo o izbiri pisno obvestili v 15 dneh po izbiri.

Hmezad

AGRINA

p.o., Žalec

uspešno in tržno naravnano srednje veliko trgovsko podjetje, ki si je svoj ugled pridobilo s široko in solidno ponudbo agrotehničnega in tehničnega blaga ter blaga široke potrošnje, vabi k sodelovanju

SPOSOBNEGA IN AMBICIOZNEGA KOMERCIALISTA NA TERENU

za prodajo na področju Dolenjske

PRIČAKUJEMO:

- prijave mlajših, dinamičnih, komunikativnih kandidatov
- najmanj srednješolsko izobrazbo, program ekonomsko-komercialni tehnik ali trgovinski poslovodja
- lastno prevozno sredstvo (seveda vozniški izpit B-kategorije) ter telefon v stanovanju.

Višina osebnega dohodka je odvisna od dosežene plačane razlike v ceni od prodanega blaga.

Če se odločate za takšno zaposlitev in izpolnjujete pričakovane pogoje, vas vabimo, da v osmih dneh pošljete pisne ponudbe na naslov: Hmezad Agrina, p.o., Žalec, Novo Celje 4, 63310 Žalec — Kadrovska služba.

Podrobnejše informacije lahko dobite po telefonu 063/713-211 — kadrovska služba.

novoles

Na podlagi sklepa organa upravljanja podjetja NOVOLES — AET INŽENIRING, avtomatizacija, energetika, tehnologija, Straža, d.o.o.,

objavljamo
RAZPIS

za delovno mesto direktorja podjetja z naslednjimi pogoji:

- visokošolska izobrazba tehnične ali družboslovne smeri
- izkušnje na vodilnih in vodstvenih delih
- znanje enega tujega jezika

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili v 8 dneh po objavi na naslov:

NOVOLES, lesna industrija, p.o., Straža, Na žago 6, s pripisom PRIJAVA NA RAZPIS.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 8 dneh po odločitvi.

Gradbeno industrijsko podjetje »PIONIR« Novo mesto, TEG Mehanizacija in nizke gradnje, objavlja prosta dela in naloge:

1. 2 mehanikov

- pogoji za sprejem: končana IV. stop. strokovne izobrazbe ustrezne smeri, do 2 leti delovnih izkušenj in programu strojev TGM.

2. 3 voznikov

- pogoji: končana IV. st. strokovne izobrazbe ustrezne smeri, do 2 leti delovnih izkušenj oz. pripravnik

3. 4 strojnikov

- pogoji: končana III. ali IV. st. strokovne izobrazbe ustrezne smeri, do 2 leti delovnih izkušenj oz. pripravnik

4. 4 žerjavarjev

- pogoji: končana III. ali IV. st. strokovne izobrazbe ustrezne smeri, do 2 leti delovnih izkušenj oz. pripravnik.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in s pogojem poizkusne zaposlitve.

Ponudbe z dokazili sprejema kadrovsko-pravna služba TEG ME-NG, GIP PIONIR Novo mesto, Kettejev drevored 37, 68000 Novo mesto, 15 dni po dnevu objave.

Kandidati bodo o izbiri objave obveščeni v 30 dneh po zaključku objave.

VI NAM — MI VAM

S posebno rubriko VI NAM — MI VAM vam prihajamo na-proti z oglasnim prostorom, ki bo ustrezal tako vaši de-javnosti in finančnim sredstvom kot potrošnikom, kate-rim so namenjene vaše ponudbe in storitve. Mi vam ponujamo rešitve, na vas je, da jih uresničite.

Objavo oglasov v rubriki VI NAM — MI VAM lahko naročite po tel. (068) 23-610 ali po telefaxu: (068) 24-898 do torika do 10. ure.

PIONIR MKI

PIONIR — MKI — Montaža, kovinarstvo in instalacije
Novo mesto, d.d., vas vabi, da jih obiščete v Novem mestu,
na Mali Cikavi 25

V družbi s strokovnimi in izkušenimi kadri izvajamo naslednja dela:

- elektroinstalacije vseh vrst
- vodovod
- ogrevanje
- plinske instalacije
- prezračevanje
- kleparska dela

V trgovini, ki se nahaja v poslovnih prostorih družbe in je odprta vsak dan od 8. — 18. ure, in ob sobotah do 12. ure, prodajamo ves material za zgoraj našete dejavnosti ter belo tehniko, drobne gospodinjske aparate in ostalo tehnično blago. Po dogovoru s kupcem blago tudi dostavimo. Poleg prodaje ali izvedbe izdelamo s kupci tehnološke popise, predlagamo najbolj racionalne izvedbe, izdelamo projekte izvedenih del, nudimo strokovno-tehnični nadzor ter ostalo strokovno pomoč iz naših dejavnosti, pri čemer naj posebej poudarimo **meritve** izvedenih del. Smo pooblaščen servis za električne ročne stroje »Iskra«, popravljamo pa tudi ostala električna ročna orodja. Poleg dejavnosti, vezanih na izvedbo in popravilo instalacij v objektih, izdelujemo sestavljive moderne, večnamenske kioske »PIKl«, ki jih uspešno prodajamo v domovini, v zadnjem času pa prodiramo tudi na evropski trg. Za vse informacije nas lahko pokličete po telefonu h.d. (068) 23-118; trgovina (068) 23-187; mar- keting (068) 21-147 ali zahtevate informacije po telefaxu (068) 22-204.

tabakum

d.o.o. Trdinova 13, Novo mesto

export-import

naročila in inf. tel.: (068) 23-826 fax: (068) 26-681

Eden od generalnih zastopnikov za prodajo akumulatorjev

BIRING

Servis fotokopirnih strojev Canon, RICOH

Jedinščica 27, NOVO MESTO, tel. fax: 068/26-004

Prodaja fotokopirnih strojev, telefaksov, rezervnih delov, potrošnega materiala Canon elektronskih pisalnih strojev, računalniške opreme ter fotokopirnega papirja

METEOR d.o.o.

ČRNOMELJ

tel.: 068-51-588

061-487-239

vam nudi asfaltiranje dvorišč, dovoznih poti ter cest in kompletno zunanjo ureditev

TREBNJE, Molodvorska 1,

Tel. (068) 44-003

BETONAL TREBNJE

produkcija, prevoz in strojno vgrajevanje betona

Cenjene kupce obveščamo, da lahko pri nas naročijo kvalitetne betone in storitve betoniranja po konkurenčnih cenah. Za takojšnja plačila nu-dimo 5% popusta!

KAMNOSEŠTVO

Radovan Peter
Heroja Majcna 8, Trebnje

Cenjenim strankam nudimo:

- okenske police
- stopnice
- obnovo starih spomenikov
- posebno ugodnost pri naročilu spomenika-komplet vaza in lučka brezplačno

Inf. tel. delavnica (068) 44-179, doma (068) 44-934

TRGOVINA

BUTLER

Pod Trško goro 49, tel. (068) 22-815

sposojanje poročnih oblek
in
prodaja jeans izdelkov

Delovni čas: od 10. do 12. ure
in od 14. do 19. ure
sobota: od 10. do 12. ure

VI NAM — MI VAM

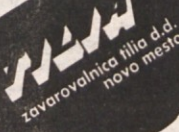
Gostilna NOVLJAN

Mirna Peč 28
68216 Mirna Peč
tel.: (068) 78-027

Poleg kozolca, ki je preurejen v popolno urejen gostinski prostor, kjer lahko v zelenju, a pod streho, preživi prijetne trenutke ob žaru, na plesišču in točilni mizi od 250 do 300 gostov, smo za vas opremili in preuredili posebno dvorano. V njej je prostor za 50 do 200 gostov (lahko pa tudi manj), kjer se lahko ob svoji ali pa naši hrani in pijači poveseelite ob različnih priložnostih (poroke, matu-rantski plesi, različna srečanja). Z novo ponudbo se boste najbolje seznanili, če nas obiščete. Spoznali boste še ostale možnosti, ki vam jih nudimo za obogatitev vaših prireditev po vaših željah (npr. tenis, namizni tenis, balli-nanje, prostor za piknik, prenočišča). Osebe gostilne Novljan vas prisrčno vabi v Mirno Peč!

PIONIR AVTOHIŠA d.d.

organizira
v sodelovanju z zavarovalnico
TILIA Novo mesto **VELIKO NAGRADNO IGRO**
v kateri lahko sodelujete vsi, ki boste v času
od 21. aprila do 26. junija:
• postali lastniki novega ali starega avtomobila, kapljenega
v Avtohiši Pionir • kupci blaga v trgovini z rezervnimi deli • in tisti,
ki boste opravili servisiranje ali popravilo svojega avtomobila v servisno prodajnem
centru Pionir Avtohiša, Ločna 48 v Novem mestu!
Vrednost kupljenega blaga ali storitve, za sodelovanje v nagradni igri,
mora znašati nad 5.000,00 SLT.
Nekdo od vas, cenjeni obiskovalci, bo na velikem žrebanju dne 26. junija
v Avtohiši Pionir v Novem mestu prejel avto večno privlačne tradicije.
Delovni čas prodaje vozil je vsak dan od 9. do 16. ure,
servis in trgovina z rezervnimi deli pa od 7. do 19. ure.
Izkoristite priložnost in
sodelujte z nami!

BLAGOVNI CENTER CELJE

V GALI Metlika vam nudijo po ugodnih cenah:

Cenjeni Belokranjci, Belokranjke in Dolenjke in Dolenjci!

Vabljeni ste v metliško GALO vsi. Pripravili so vam brezplačno pokušino VIN IZ ORMOŠKE KLETI, INTESOVH TESTENIN V SOLATI, v petek, 24. aprila, od 10. ure dalje. Z veseljem vas pričakujejo.

S seboj
pripeljite prijatelje — tudi njih bodo veseli!

SEVERJA 10 A, GALA METLIKA KIDRIČEVO NASELJE, GALA ŠEMPETER V SAV. DOL.

PRODAJNI CENTER GALA CELJE MARIBORSKA 128, PRODAJALNE: GALA

SLOV. BISTRICA ČOPOVA 1, GALA MARIBOR STANETA

tedenski koledar

Četrtek, 23. aprila — Melita
 Petek, 24. aprila — Jurij
 Sobota, 25. aprila — Marko
 Nedelja, 26. aprila — Zdenka
 Ponedeljek, 27. aprila — Jaro
 Torek, 28. aprila — Pavlina
 Sreda, 29. aprila — Katarina

LUNINE MENE
 24. aprila ob 22.40 — zadnji krajec

kino

BREŽICE: 23. in 24. 4. (ob 20. uri) ameriška drama Društvo mrtvih pesnikov. 25. in 26. (ob 18. in 20. uri) ter 27. 4. (ob 20. uri) ameriški pustolovski film Hook-kapitan Kljuka.

ČRNOMELJ: 24. 4. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Lov na pravico. 26. 4. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Warshawski — detektivka na visoki

nogi.
 KRMELJ: 25. 4. ameriški karate film Zodiak — vražji karateist.
 KRŠKO: 23. 4. (ob 19. uri) gledališka predstava. 26. 4. (ob 18. uri) ameriška komedija Moje modro nebo. 29. (ob 18. in 20. uri) in 30. 4. (ob 18. uri) komedija Kraljevi ribič.
 METLIKA: 24. 4. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Warshawski — detektivka na visoki nogi. 26. 4. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Lov na pravico.

NOVO MESTO: 23. 4. (ob 18. in 20.15) ameriška vojna drama Cesarstvo sonca. Od 24. do 26. (ob 17.30 in 20.30) ter od 27. do 30. 4. (ob 20. uri) premiera ameriške zgodovinske drame JFK. 25. in 26. 4. (ob 16. uri) ter od 27. do 30. 4. (ob 16.30) risanka Sneguljčica. 27. do 30. 4. (ob 18. uri) ameriška komedija Laž ima kratke noge.
 SEVNICA: 24. in 26. 4. ameriški karate film Zodiak — vražji karateist.

kmetijski stroji

TRAKTOR ŠLITER, 50 KS, brezhiben, prodam. Juršič, Dolšce 1, Kostanjevica. 1858
 OBIRALNIK za koruzo EKO 35 SIP prodam. Vodopivec, Roje 15, Šentjernej. ☎ (068)42-598. 1876
 ENOOSNI ročni traktor Agria 1700 D, diesel, 9 KS, s frezo, prodam. ☎ 42-528. 1877
 CISTERNO CREINA (3200 l), z dvojnimi kolesi, vzmetni ter zračnimi zavori, brez črpalke, malo rabljeno, ugodno prodam. Vinko Jamsšek, Slančji Vrh 9, Tržiče. 1883
 PRODAM traktor IMT 533, ima 2300 ur, in BCS diesel, star 6 let. Jože Primc, Koroska vas 26, Novo mesto. 1885
 KOMBAIN MASEJ FERGUSON, delovna širina 180 cm, prodam. ☎ 73-117. 1903

kupim

ZAZIDLJIVO parcelo ali hišo v Novem mestu kupim. Ponudbe pod šifro: «HIŠA» 1844
 SUHE SMREKOVE deske (colarice) kupim. ☎ (068)28-287. 1882

motorna vozila

CITROEN GS 1,3 SUPER, letnik 1979, pravkar registriran, prodam. ☎ (068)21-202. 1763
 Z 101, letnik 1981, registrirano do 12.3.1993, in traktor Deutz, 18 KS, prodam. Srečko Olovec, Dolšce 1 A, Kostanjevica. 1843
 CITROEN BX 14 E, letnik 1987, prevoženih 35.000 km, prodam. ☎ 28-323, zvečer. 1848
 LADO 1300 karavan, letnik 1988, prevoženih 65.000 km, in MOSKVIC ALEKO 1570, letnik 1989, prevoženih 15.000 km, prodam. ☎ (068)74-041, po 19. uri vsak dan. 1851
 JUGO 45, letnik 1984, prodam. ☎ (068)59-432, po 15. uri. 1854
 R 4 TL, letnik 1983, ugodno prodam. ☎ (068)57-290. 1856
 AVTOMATIK A—3 KLS s smerokazi, letnik 1988, dobro ohranjen, prodam za 520 DEM. ☎ (068)26-150. 1864
 Z 126 P, dobro ohranjeno, prodam za 1200 DEM. ☎ 57-428. 1867
 126 P, letnik 1979, ugodno prodam. ☎ 27-081. 1868
 R 4, letnik 1991, prodam ali zamenjam za R 5 z doplačilom. ☎ 84-663. 1869
 FIAT 128 SPORT, letnik 1974, in Z 101 GTL 55, letnik 1984, prodam. Tone Mubič, Ambrus 23, Zagradec. 1880
 126 P, letnik 1986, prodam. ☎ (0608)75-564. 1888
 126 P, letnik 1987, registriran do 1993, prodam. ☎ 85-400. 1889
 JUGO 45, letnik 1986, karamboliran, in 126 P, letnik 1979, prodam. ☎ 78-143. 1891
 R 4 GTL, letnik 1982, neregistriran, prodam za 700 DEM. Prodaj industrijski šivalni stroj overlock mauser special.

Ernest Šmalcelj, Otona Župančiča 10, Črnomelj. 1892
 R 4 GTL, 11/90, zamrzovalno omaro in nov kosilni sintetizer, prodam. ☎ (068)27-777. 1894
 GOLF, letnik 3/85, karamboliran, prodam. Ogled pri avtokleparju Igorju Vodopivcu, Smolenja vas 72. 1898
 GOLF DIESEL S PAKET, letnik 1985, prodam. ☎ 85-838. 1900
 Z 101, letnik 1985, prodam. Jože Palčič, Rumanja vas 44, Straža. 1901
 JUGO 45 AX, letnik 1987, registriran za celo leto, z avtoradiom, prodam. Pavlinčič, Koštalova 42, Novo mesto. 1904
 JUGO 45, letnik 1986, nujno prodam. ☎ 42-771. 1905
 Z 126 P, letnik 1988, prodam. Weiss, Cvibnik 16, Črnomelj, ☎ 52-903. 1906
 PRODAM LADO RIVA, letnik 88 (3600 DM), in LADO, l. 86. ☎ 068/25-113. 1906
 JUGO 55 KORAL, letnik 1988, in 126 P, letnik 1989, prodam. ☎ 27-844. 1907
 JUGO KORAL 55, letnik 1990, prodam. ☎ (068)51-551. 1909
 KOMBI ZASTAVA, letnik 1988, in traktor Pasquali s prikolico in 6 m3 siporeksa za fasado prodam. Jože Abina, Gorenja vas 19, Mirna. 1911
 LADO 1200, 11/87, prvi lastnik, prodam ali menjam za drugo vozilo. ☎ 58-086. 1912

obvestila

NESNICE, mlade jarkice, pasme hix, rjave, stare 3 mesece, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po zelo ugodni ceni. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije, kličite od 17. do 22. ure vsak dan: Jože Zupančič, Otovca 12, Črnomelj, ☎ (068)52-806, gostilna Jože Cetin, Mostec 46, Dobova, ☎ (0608)67-578. 1619
 ZALUZIJE — ROLETE izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. ☎ (068)44-662. 1656
 RJEVE JARKICE prodajam od 25. 4. dalje. Prevošek, Čatež, ☎ 48-366. 1916

ZA BOLJŠI SLUH

Slušni aparati

TEST SLUHA IN NASVET:

OPTIKA
 Novo mesto
 Komandanta Staneta 12

Vsako sredo od 9. do 13. ure in od 15. do 17. ure

ZAVORNI SERVIS obvešča, da popravlja zavore na vseh osebnih vozilih.

- rezervni deli zagotovljeni
- takojšnja vgraditev v vozilo
- konkurenčne cene

Rajnušče 6, tel. 43-633

Zaposlimo akviziterje

za prodajo individualnih satelitskih sistemov. Odlični stimulatinski OD. Pismene prošnje pošljite na naslov ANSA d.o.o., Glavni trg 19/c, tel. (062) 28-461, 29-051 int. 234

ANSA d.o.o., Glavni trg 19/c,

zaposli 10 animatorjev — trgovskih potnikov za področje Dolenjske. Pogoj srednja šola in lasten prevoz. Pismene prošnje pošljite na naslov ANSA d.o.o., Glavni trg 19/c, v roku 8 dni po objavi oglasa.

K sodelovanju vabimo pogodbeno sodelavce za prodajo tržno zanimivih propagandnih artiklov — organizatorje in izkušene prodajalce za območje Dolenjske in Zasavja.

Prednost imajo kandidati z delovnimi izkušnjami trgovskega potnika. Telefonske informacije na številkah: (061) 158-000 in 158-127.

Ulica 21. oktobra 19 b Črnomelj
 tel. (068) 51-396
 • satelitske antene z montažo in garancijo 43.500 SLT
 • daljinski telefoni dometa do 20 km 29.700 SLT

NANCA

Trgovina na Žibertovem hribu v Novem mestu
 tel. (068) 28-875

Sposojanje poročnih oblek in dodatkov. Se priporočamo!

prekllici

ANGELA ŽUNIČ, Lokve 20, Črnomelj, prepovedujem svojemu pastorku Janezu Žuniču z Loke vsakršno odtujanje mojega premoženja, in to tako nepremičnin kot premičnin, katerih lastnica sem. 1866

posest

HIŠO na Ratežu pri Novem mestu, 4. faza gradnje, kletni prostori prirejeni za obrt ali lokal, prodam. ☎ 28-850, 21-218. 1595
 TRAVNIK, 52 arov, v Gor. Globodolu pri Mirni Peči, prodam. Makše, Rdeči Kal 15, Dobrič. 1841
 VELIKO klasično zidnico na Trški gori pri Novem mestu z veliko zemljo prodam. Ponudbe pod šifro: »IZREDNA LOKACIJA« 1850
 NA BUČKI prodam parcelo (4.408 m²). Dostop z glavne ceste, možnost napeljavne vode in elektrike. ☎ (061)344-201. 1855
 V BLIŽINI MIRNE na Dolenjskem prodamo parcelo (35 a), primerno za vikend, in njivo (1,42 ha). Cena po dogovoru. ☎ (068)44-253. 1860
 NA LEPI SONČNI legi v Semicu prodam gradbeno parcelo, velikost 800 m², z izkopom in urejeno dokumentacijo za 8500 DEM. V račun vzamem tudi avto. ☎ 50-123. 1865
 PRODAM njivo v izmeri 2400 m², 4 km oddaljeno od Novega mesta (smer Šentjernej). ☎ 24-563, po 16. uri. 1870
 PRODAM zidnico in vinograd s papirji v okolici Rake. ☎ (0608)75-512. 1878
 PRODAM 15 a vinograda s stavbiščem na Malkovcu pri Tržiču. ☎ (0601) 81-100, v nedeljo. 1895
 PRODAM nedokončano nišo na lepi lokaciji v centru Trebnjega z možnostjo obrtne dejavnosti. Velikost hiše (9 x 12) na parceli 750 m². ☎ (064)861-468. 1899
 SMREKOV gozd (1 ha) na Dol. Poniških prodam. ☎ 44-362. 1910

ZAZIDLJIVO PARCELO v Črnomlju, v naselju Kočevje, velikost 514 m², s telefonom, vodo in elektriko, prodam. ☎ (068)51-480, 52-458. 1913
 MANJŠO nizko prtično stanovanjsko hišo v Regrči vasi ob cesti v stari del naselja ugodno prodam. ☎ (061)226-147.

prodam

POGODBO Catch the cash prodam 30 % ceneje. Katja Ogriz, Korte 138, 66310 Izola. 1842
 600 KOMADOV opečnega strešnika prodam po zelo ugodni ceni. ☎ 25-587, po 19. uri. 1845
 KRAVO SIVKO, brejo 7 mesecev, s tretjim teletom, prodam. ☎ 78-321 ali 25-334. 1846
 KROŽNO ŽAGO za razrez hlodovine prodam. ☎ (061)772-751. 1853
 HRASTOV skedenj (10 x 10) prodam za 3.500 DEM, protivrednost SLT. ☎ 51-279. 1861
 10 AŽ PANJEV ČEBEL, zdravilnih, prodam. ☎ 23-259. 1862
 PRODAM bikca, 200 kg, in hrastove deske (5 in 3,5 cm). Kavšek, Dol. Težka voda 21, Novo mesto. 1863
 PRODAM dobro seno in 400 kg koruze. Boričev, ☎ 27-710. 1871
 PRODAM 2,5 t hribovskega sena. ☎ (068)47-414. 1872
 ČRNO VINO ugodno prodam. Kličite ☎ 25-029, 60-642. 1873
 PRODAM diatonično harmoniko CFB, znamke KAC. ☎ (068)45-035. 1875
 PRODAM čistokrvne nemške ovčarje brez rodovnika, stare 7 tednov. ☎ 24-792. 1879
 ŠIVALNA industrijska stroja, enojeljni in dvojeljni ter ljukničarko in gumbničarko, prodam. ☎ (069)56-010. 1881
 PRODAM 25 m² umetnega kamna (za cokol). Gorenc, Zalog 11, Škocjan. 1890
 KRAVO prodam. Karel Pate, Dol. Kamenje 17, Novo mesto. 1893
 NOVO HARMONIKO frajtonarico A Železnik Be, Es, As, prodam. Nad mlino 57, Novo mesto. 1897
 ŠROTAR in ružnik koruze prodam. ☎ 27-844. 1908
 PRODAM DRVA. ☎ 87-554.
 PRODAM VIDEOREKORDER vrhunske kvalitete Panasonic NV J40, VPS, VHS, HQ, črna koda, super stil, slox, avtomatsko čiščenje glav in še vrsto drugih funkcij. ☎ 068/25-909.
 PRODAM BTV Gorenje s TTX, nov, in novo motorno žago TOMOS 61 FF. ☎ 84-708.
 PRODAM koker španjela (črn) z rodovnikom, starega eno leto. ☎ 26-510.

razno

Z LASTNIMI poslovnimi prostori iščem za partnerstvo v podjetništvu mlajšo osebo. Lahko je že podjetnik. Pogoji: izobrazba ekonomske smeri in sposobnost komuniciranja. Pisne ponudbe pod šifro: »UGODNO« 1847

službo dobi

AKVIZITERKO za prodajo kozmetike potrebujemo. ☎ (061)739-268. 1849
 ČE STE PRIPRAVLJENI prodajati na terenu dobro prodajne artikle za dober honorar, pokličite na ☎ (068)84-791. 1852
 HONORARNO po pogodbi zaposlimo žensko za vodenje računovodstva za manjšo firmo (OD, prometni davki, letni in periodični obračun). Pisne ponudbe pod šifro: »VESTNA« 1859
 ZIDARJA s prakso zaposlim. ☎ 23-915, zvečer. 1874
 ZA OBMOČJE DOLENJSKE iščemo akviziterja, ki bi zbiral naročila za oglaševanje v displeju v Novem mestu (hotel Kandija). Kličite na ☎ (061)853-334 ali 852-383, Feniks marketing, d.o.o. 1887
 UVOZNO IN IZVOZNO PODJETJE išče zastopnike za Dolenjsko in Belo Krajino. Možnost dela tudi na Hrvaškem. ☎ (068)27-375, (068)24-577. 1896

stanovanja

TRISOBNO lastniško stanovanje v Brežicah zamenjam za enosobno in doplačilom. ☎ (0608)63-111. 1857
 NAJBOLJŠEMU PONUDNIKU prodam stanovanje veliko 60 m², Dvor pri Žužemberku. Cena 28.000 DEM, možnost obročnega odplačevanja. ☎ 26-288 po 20. uri.
 DVE DVOSOBNI STANOVANJVI v Novem mestu prodam ali zamenjam za hišo. ☎ 20-594 ali 23-561. 1902
 DVOSOBNO stanovanje prodam. ☎ 28-956. 1914

ženitne ponudbe

AFRODITA, ženitvena posredovalnica iz Kranja, vabi vse osamljene, dekleta in samohranilke do 40 let pa obvešča, da so usluge zanje brezplačne. ☎ (064)324-258 ali (064)51-245. 1884
 ŽENSKO za poroko iščem. Vojna vas 15, Črnomelj. 1886

čestitka

VANJI GAZVODA želijo ob njenem osebnem prazniku vse najboljše vsi, ki jo imajo radi.

ALAN 21-745 22-000
PROGRAMSKI PAKETI
 • MATERIALNO POSLOVANJE
 • SKLADIŠČNO POSLOVANJE
 • TRGOVSKO POSLOVANJE
 • OBRAČUN PROM. DAVKA
 • POTNI NALOGI IN VIRMANI
 VSKLAJENO Z NOVIMI ZAKONSKIMI PREDPISI!
 NA VOLJO SO TUDI DEMO VERZIJE

KZ "KRKA" BRAZDA
AGROSERVIS
 POT NA GORJANCE 8 NOVO MESTO
 Spoštovane bralce vabimo na sejem, ki poteka vsako zadnjo nedeljo v tekočem mesecu. Poleg komisijске prodaje vam nudimo tudi bogato izbiro vseh vrst orodja in pripomočkov za vrtičkarje.
 Sejem se prične v nedeljo, 26. 4. 92, ob 7. uri

CENTER LJUBLJANA
 Poslovalnica Novo mesto, Bršljin 2
 Tudi popoldne do 19. ure in ob sobotah do 13. ure. Zelo ugodne cene stripora, lepenke in varilnih trakov. Široka ponudba keramičnih ploščic. Najcenejše šestvalne salonitke. Mi vas pričakujemo: Center Ljubljana Poslovalnica Novo mesto Bršljin 2

Radio Posavje studio Brežice v sodelovanju z Delavskim domom Krško prireja 24. aprila ob 19. uri
Lojtrco domačih
 Glavni sponzorji prireditve so:
kerametal brežice
 podjetje za trgovino na debelo in drobno, uvoz — izvoz d.o.

FORMA d.o.o.
 FORMA d.o.o., podjetje za trgovino, kooperacijo, inženiring in proizvodnjo, Brežice

M Mercator — preskrba
 trgovsko podjetje na debelo in drobno, d.o.o., Krško

NOLD DOBOVA
MIP NOVA GORICA

INTEGRA BREŽICE d.o.o.
ŽITO PEKARNA KRŠKO
 d.o.o. z delovno enoto PEKARNA IN SLAŠČIČARNA BREŽICE

AMON — podjetje za trgovino in vinarstvo

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Mojca Leskovek-Svete, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj (urednik Priloge), Pavel Perc in Ivan Zoran.
 IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 50 SLT, naročnina za 2. trimesečje 590 SLT; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 1.180 SLT; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga tuja valuta v tej vrednosti) na leto.
 OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 750 SLT, na prvi ali zadnji strani 1.500 SLT; za razpisne, licitacijske ipd. 800 SLT. Mali oglasi do deset besed 550 SLT, vsaka nadaljnja beseda 55 SLT.
 ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).
 NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo in računovodstvo (068) 23-606, 24-200; ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 23-610; mali oglasi in zahvale 24-006; telefaks: 24-898. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23—92) ministrstva za informiranje Republike Slovenije spada Dolenjski list med proizvođa informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 odst. Casopisni stavek, prelom in iliri: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

NovoLine

Pot pravih odločitev.

CESTA KOMANDANTA STANETA 38
68000 NOVO MESTO

Smo mlado, dinamično podjetje z visoko usposobljenimi kadri,

ki vam nudi

- računovodske storitve in
- davčno svetovanje

za mala in srednje velika podjetja v zasebni, mešani in družbeni lasti.

Vse potrebne informacije dobite na gornjem naslovu
ali po telefonu št. (068) 25-080, 25-081.

Olga Šinkovec

Na trebanjskem pokopališču smo se v velikem številu zadnjič poslovili od pokojne Olge Šinkovec.

Rodila se je pred 65 leti v številni rudarski družini. Leta 1945 se je družina vrnila v Zagorje. Olga je po osnovni šoli dokončala bolničarsko šolo. Poročila se je in rodila sina. Ker nista dobila zaposlitve in stanovanja, sta se z možem preselila v Koper. Tam se je Olga zaposlila v piranski bolnišnici in delala vse do leta 1958, ko se je po težki operaciji invalidsko upokojila. Pred desetimi leti sta dobila stanovanje v Trebnjem. Tih in miren kotiček sta si lepo uredila in pred kratkim stanovanje tudi odkupila.

Olga je bila zelo vesele narave, vselej in povsod, nasmejana in prijazna in tako bo ostala tudi v naših srcih. Kot članica društva upokojencev in invalidov je veljiko prispevala k boljšemu delovanju. Še posebej pa je družabna srečanja in izlete bogatila s svojim humorjem in petjem. Toda trdovratna in zahrbtna bolezen jo je strla, za vedno je odšla od nas, ostala pa bo v naših srcih.

R. M.

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama in sestra

ANA MARENTIČ

iz Fučkovcev 12 pri Adlešičih

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremlili v njen zadnji dom, ji podarili cvetje in vence ter nam izrekli sožalje. Še posebej iskrena zahvala sosedom Rožmanovim za vsestransko pomoč, pevkam iz Adlešičev, Zdravstvenemu domu Črnomelj in župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je zapustila draga mama, stara mama, prababica, sestra in teta

ROZINKA PLUT

rojena Lukežič

Gaber 12, Semič

Iskrena hvala vsem, ki ste jo spoštovali in ji izkazovali pozornost v življenju in ob zadnjem slovesu. Hvala vsem za pomoč in izraze sočutja, posebno dobrim sosedom, sorodnikom, govornici, CP, VVC Novo mesto in prijateljem.

Žalujoci: hčerka Ivanka, sin Jože z družinama, sin Lojze, sestri Olga in Micka in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Delo, trud, trpljenje - tvoje je bilo življenje.

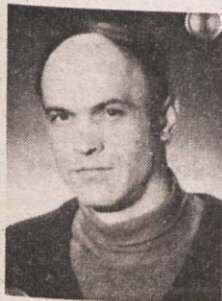
V 42. letu starosti in po hudi bolezni nas je mnogo prezgodaj zapustil dragi mož in ati

VINKO STANIČ

iz Župelevca, stanujoč v Ljubljani

Prisrčno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih, izražali sožalje, darovali cvetje in drugo pomoč ter pokojnega spremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju kirurškega oddelka bolnice Petra Držaja iz Ljubljane, dr. Tothovi iz Brežic, kapelski godbi ter g. župniku iz Kostanjevice na Krki za lepo opravljen obred.

Žalujoci: žena Slavica, hči Suzana z možem Andrejem in vsi njegovi

ZAHVALA

Tiho je odšel od nas naš dragi oče in stari oče

MARTIN BALAŽIČ

z Mestnih njiv 1, Novo mesto

Od njega smo se poslovili v torek, 14.4.1992. Prisrčna hvala vsem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, podarjene sveče. Zahvaljujemo se g. Pirčevi za besede slovesa, g. Berusu za zaigrano Tišino, g. župniku za lepo opravljen obred in vsem, ki ste pokojnega spremili na njegovo zadnje počivališče.

Žalujoci: hčerke Veronika, Marta, Božidara z družinami ter sin Tine

ZAHVALA

V resnično žalostnih trenutkih, ko nas je iznenada zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat, stric in dobri prijatelj

JANEZ — JANKO VOKAČ

iz Gorenje vasi pri Šmarjeti

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, sodelavcem SŠGT, sodelavcem MFC Ljubljana in sovaščanom za vso pomoč in tolažbo. Posebna hvala gospodu župniku v Šmarjeti za lep obred in govorniku za poslovilne besede.

Žalujoci: žena Tončka, sin Janez in hčerka Tatjana z družinama

ZAHVALA

Pomlad je tu, vse že brsti, vinograd te kliče, a tebe več ni.

Tiho nas je zapustil v 78. letu naš dragi mož, ata, stari ata, brat, stric in tast

FRANC GOLOB

iz Stranske vasi 27

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste nam pomagali, izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojnega pospremili na zadnji poti. Zahvala kolektivu Kremen, sodelavcem konfekcije Novoteks, g. dekanu in gasilcem iz Stranske vasi. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je zapustila mama, stara mama, sestra, teta in tašča

ANGELA POTOČAR

iz Dol. Kamenc

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za vsestransko pomoč. Zahvaljujemo se tudi organizaciji Zveze borcev, govorniku Janezu Potočarju in gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je zapustila naša sestra, svakinja, tetka in botrica

REZKA PLETERSKI

roj. Kranjc

upokojenka iz Vidma

Vsem, ki ste ob njeni izgubi z nami delili bolečino, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in vence ali jo pospremili na poslednji poti, naša iskrena zahvala. Posebej se zahvaljujemo gospodu kaplanu za opravljen obred in ganljive besede poslednjega slovesa, kakor tudi pevskemu zboru iz Brestanice. Posebno zahvalo, za kar ne najdemo primernih besed, pa izrekamo družini Glogovšek in Ganc za vse, kar je bilo storjeno v teh težkih dneh slovesa, in za plemenita dejanja, storjena v času, ko so pokojnico že zapuščale moči. Posebna zahvala tudi Mlakarjevimi iz Krškega in patronažni sestri Slavici za njihovo pomoč in skrb, kakor tudi drugim, ki so kakorkoli izkazovali pomoč na jesen njenega življenja! Vsem iskrena hvala!

Brat Jože Kranjc z družino z Rake

ZAHVALA

V 66. letu starosti nas je zapustila draga žena, mama, stara mama in tašča

ANA KRANJČIČ

roj. Progar

iz Hmeljičiča pri Mirni Peči

Iskrena hvala vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, kolektivoma Dinos in PTT Senčur za izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje ter spremstvo pokojne na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo vaščanom Hmeljičiča in Šentjerneja za nesebično pomoč, osebju Onkološkega inštituta v Ljubljani in urološkega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto za zdravljenje in lajšanje bolečin ter g. župniku za opravljen obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 67. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, tast, brat in stric

FRANC NOVINEC

Bušinec 6, Dolenjske Toplice

Prisrčno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, darovali vence, cvetje in denar za svete maše ter spremili pokojnega na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo sosedom Bučarjevimi in Grilovimi, sodelavcem Vezanega lesa Straža, Dokončnega oddelka, Revozu Novo mesto, OŠ Vavta vas, patronažni sestri Erni za nego ter gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

Tatjana Fink

Poleg znanja in volje mora imeti človek tudi malo sreče, da uspe v življenju. Za Tatjano Fink, 35-letno diplomirano ekonomistko, rojeno v delavski družini na Dolenjih Ponikvah, ki je 1. aprila letos prevzela krmilo največjega podjetja v trebanjski občini, to velja v dobršni meri. Trimo jo je po končani novomeški gimnaziji študentirala na ljubljanski ekonomski fakulteti in s Trimom je Finkova organsko rasla. Po diplomi je kmalu postala vodja plansko-analitiškega oddelka in nato leta 1983 pomočnica direktorja komercialnega sektorja.

Ko so se tedaj zaradi spleta predvsem zunanjih, a tudi notranjih okoliščin zgrnili nad Trimom zelo črni oblaki, ko so številni delavci, zlasti pa strokovnjaki, ki bi lahko pomagali kolektivu, raje pravočasno zapustili močno načeto barko, je Finkova sprejela izziv. S sodelavci so dobesedno cele dneve preživeli v tovarni, da bi rešili podjetje, v katerega prihodnost so verjeli. To, da bo tudi ves svoj prosti čas posvetila Trimu, za Finkovo ni bila preprosta odločitev, kar nekaj časa je bila v dilemi, ali končati magistriraj na ekonomski fakulteti, kjer ji je do konca manjkalo le še en izpit, ali se odločiti za Trimo.

Pravi, da ji nikdar ni bilo žal, da se je odločila tako, kot se je. Z.

magisterij bo že še čas, za tovarno, ki daje kruh mnogim domačinom, pa verjetno ne. Razvoj dogodkov ji zaenkrat daje prav. Niso ji zaman lani na Brdu, kjer je v pisani mednarodni družini končala podiplomski študij MBA v angleškem jeziku, kolegi in profesorji govorili, da je »fighter (borec) do nezavesti«. No, zdaj ima v žepu celo mednarodno priznan magistriraj, predvsem pa precej manager-skih, v praksi zelo uporabnih znanj. Aktivno obvlada angleščino, pasivno pa nemščino in francoščino.

In kdaj ima sploh še čas za aerobiko, tenis, za druge konjičke in naposled za svojo družino, če lani zaradi študija na Brdu sploh ni bila na dopustu? Finkova na to vprašanje odgovarja, da gre »za umetnost izbiranja prioritete«. Meni, da družina navkljub njeni pogosti odsotnosti le ni preveč trpela. Na mladoletna otroka, medtem ko sta za možem v službi, popazi tašča. Z njo se lepo ujema tudi pri urejanju vrta ob hiši, ki sta jo zgradila z možem na Gorenjih Ponikvah. Tatjana pravi, da ima rada rože. Tulipani so že zelo lepi, pričakuje pa, da bodo v kratkem vzniknili tudi temnomodri tulipani, ki so ji posebej pri srcu. »Včasih sem zelo veliko tekla. Bolj gre za vprašanje volje in organizacije življenja.« In moram potrkati na les, da sem navzlic zelo napornemu delu še trdnega zdravja, pravi Finkova.

V Trimo, ki je po njenem mnenju v boljšem izhodiščnem položaju kot kdajkoli v dosedanjih 31-letni razvojni poti, prisega na skupinsko delo. Še ko je bila direktorica komercialnega sektorja, je vodjem oddelkov prepuščala obilo pobude, toda vztrajala je pri doslednem uresničevanju zamisli do konca, da je vsak prevzel svoj del odgovornosti. Diktator ali avtokrat je po njenih besedah primeren za urejanje razmer v živalskem svetu, ne pa med ljudmi, ki bodo bolj delali le, če bodo radi prihajali v službo.

PAVEL PERC

Nagrade za pravočasne plačnike

Zložljiva vrtna garnitura ostane v Novem mestu

NOVO MESTO — Žrebanje prve nagrade ob izterjavi naročnine za 2. trimesečje je v torek zjutraj opravil Novomešan Martin Jordan. Iz kupa plačanih položnic je izvekel potrdilo o vplačilu Ivana Meserka, Ljubljanska cesta 4, Novo mesto.

Prva izmed štirih zložljivih vrtnih garnitur, ki jih je Dolenjski list kupil pri Jelovici v Škofji Loki za nagrade zvestim plačnikom naročnine, je torej ostala doma. Srečni nagradenec je lahko s tem odrezkom dvignje v predstavništvu Jelovice, Ob potoku 5, Novo mesto, tel. 22-772.

Za drugo nagrado se bodo potegovali vsi, ki bodo svoj dolg do Dolenjskega lista poravnali do torka, 28. aprila.

PRVA NAGRADA V BRŠLJIN — Martin Jordan iz Novega mesta je tako določil srečnega lastnika vrtno garniture. Ob njej bo užival naš dolgoletni naročnik in redni plačnik Ivan Meserko, Ljubljanska 4, Novo mesto.

SEJEM MALIH ŽIVALI

NOVO MESTO — V nedeljo, 26. aprila, bo na prostoru pred športno dvorano od 9. do 13. ure sejem malih živali. Vabljeni!

PILOV ŽUR

Pisani list, glasbena šola Radlje in Big Ben vabijo na Pilov žur, na srečanje in tekmovanje najmlajših slovenskih zabavnoglasbenih skupin, ki bo 24. aprila ob 16. uri v telovadnici osnovne šole v Radljah.

Le 13 »markovičev« v pisanicah

Mednarodna konkurenca 33 »sekačev« pisanic v Sevnici letos ni imela dosti sreče — Vseeno veliko veselja — Nemcu lesen pirh, predsednik izgubil stavo

SEVNICA — Na velikonočno nedeljo se je na sevnškem Glavnem trgu zbralo na tradicionalnem sekanju pisanic 33 »sekačev«, ki so imeli za met na voljo po 10 kovancev iz Markovičevih časov (za 50 YUDIN iz leta 1988). Predsednik d.d. Avtotehne in direktor Nissava Boris Perko, ki se ob tem družinskem prazniku vsako leto pojavi med svojimi prijatelji domačini, pravi, da so se najmanj petindvajsetkrat takole zbrali na veliko nedeljo. Pri sekanju pirhov pa letos ni bilo pravega uspeha, kajti le 13 kovancev je obtičalo v jajcih, kot določajo »stroga« pravila, ki jih po malem sproti prilagaja poglaviti organizator, sicer pa sevnški šolski minister Jože Maurer.

Morda tiči krivda za manjšo natančnost metalcev v zakasneli »doping kontroli« (belo vino s pelinom!), ali pa roke niso bile najbolj mirne zaradi treme, ker je bilo tokratno sekanje prvokrat z mednarodno konkurenco. Nemcu Reinhardu je Ljubo Žumer za šalo podtaknil leseno pisanico, po petih metih pa mu je le pojasnil, da gre za poskusne mete, ko se je Nemec čudil, kako to, da se kovanci nenavadno odbijajo. No, ob vadbi

nemškega lovca, ki so ga pripadniki slovenske zelene bratovščine snemali z videokamero, ni ostal noben kovanec niti v pravega pirhu, tako kot tudi ne predsedniku sevnške vlade Marjanu Kurniku, ki je cilj pisanico izven konkurence po uradni tekmi. Šlo je za stavo z »ekonomom in glavnim točajem To-

mom Vačovnikom«, ki pa jo je Kurnik izgubil, ker od desetih metih ni zadel niti enega, kaj šele dveh, da bi mu ne bilo treba plačati 5 litrov vina v Vrtoškovi gostilni, kjer so zapili izkupiček od kotizacije »sekačev« in od prodane ga vina.

P. P.

TISOČAK ZA ČEBELARJE — Prizadevnemu tajniku sevnškega čebelar-skega društva, »čebelniku« Viktorju Kladniku, so sekači pirhov podarili 1000 tolarjev pomoči, da bi vzgojil čebele, ki bi tudi pozimi in ponoči medile. Sicer pa povejmo, da so rezultati sekanja pirhov bolj malo pomembni, čeprav bi morda kdo raje videl, da bi imel kakšen Sevnčan več sreče kot Velenčan Marko Podgoršek s 3 zadetki. Toda 2. mesto sevnščana Janija Šerjaka (2 zadetka) je bilo vseeno obliž na ranjen sevnški ponos. Na posnetku: med metom direktorja Avtotehne Stefana Krajncja. (Foto: P. Perc)

OBIČAJI NA JURJEVO

ČRNOMELJ — Učenci tukajšnjih osnovnih šol Loka in Mirana Jarca bodo jutri, 24. aprila, torej na jurjevo, ob 10. uri v središču Črnomlja znova obudili stare belokranjske ljudske običaje na jurjevo oz. ob praznovanju pomladi. Vabljeni!

DANES ZBOR LOKOSTRELCEV

NOVO MESTO — Lokostrelski klub vabi vse ljubitelje lokostrelstva in lokostrelce na zbor kluba, ki bo danes, 23. aprila, ob 17. uri v prostorih Športne zveze na Loki.

discoteka kosov hram
Gornje Vrhopolje 74

vas vabi, da preživite prijeten večer s skupino

OBJEM

v nedeljo, 26. 4. 92, od 20. ure naprej

gost večera
Šanja Doležal
(EX NOVI FOSILI)

Vabljeni!

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«!

Kakšen zrak imajo Revozovi sosedje? — Pošta na Senovem je odprta prekratek čas — Čudne razlike med pokojninami? — Škocjanski konec obupan

V četrtek zvečer je dežurni telefon najprej zabeležil klic gospe M. z Grma v Novem mestu. Potožila je, da so vsi v tem koncu Novega mesta zelo obremenjeni z Revozovo lakirnico. Ne vedo, kaj spušča v zrak, le avtomobili so vedno vsi »čudno« umazani, občasno pa se tudi skoraj ne da dihati. »Slišimo, da sedaj gradijo novo lakirnico. Kakšne bodo posledice sedanje? Smo res le poceni delovna sila in smetišče Zahoda? Vem, kaj je v salami in je ne kupim, ne vem pa, kaj jaz in vsi mi tu dihamo. To je grozno,« je prizadeto razlagala. Kaj naj ji rečemo drugega kot to, da ima boleče prav in da bomo tako kot doslej zastavljali vse svoje znanje in moč, da bi se Revoz in druga podjetja ne obnašala do okolja in ljudi tako brezobzirno.

Bralka L. P. s Senovega se je v svojem imenu in v imenu sosedov pritožila nad pošto. »Mislimo, da je Senovo tako velik kraj, da bi imeli pošto lahko odprto dlje, ne le do treh. Kdor dela izven kraja pa tudi ljudje iz okoliških krajev praktično ne morejo na pošto, da bi prevzeli kakšno pošiljko.« Ljudje imajo seveda prav, ko zahtevajo dosegljivost tovrstnih uslug. Če pošta ne podaljša delovnega časa, bo njena utemeljitev

gotovo nerentabilnost oz. premajhen obisk v daljšem delavniku.

Bralko L. iz Metlike moti, da Dolenjski list, na katerega so navezani, ne objavlja programa Studia D. »Tudi drugi programi so si podobni, pa jih objavljate; mislim, da bi nam morali ustreči in objavljati tudi program tega radia.« Bomo videli, kaj se bo dalo narediti.

U. M. iz Trebnjega je prepričan, da imajo vsi ti, ki se sedaj upokojujejo, boljše pokojnine od »starih« upokojenec in da so slednji prikrajšani. »Razlike so čudne in se s tem povečevanjem pokojnin po odstotkih še večajo. Vsem bi morali razdeliti enako,« je prepričan naš dolgoletni bralec, ki sicer ve, da skoraj ni možno, da bi bile pokojnine takšne in da bi se usklajevale tako, kot misli on, da bi bilo prav.

I. F. iz Nožic pri Radomljah, po rodu iz Bele krajine, nas je pohvalil, da smo dobri in da nas že dolga leta rad prebira. Pokaral pa nas je, da dobiva opomine za plačilo časopisa, čeprav ga redno plačuje. Zgodi se, da se obvestilo o plačilu naši naročniški službi in pošiljanje opominov dolžnikom celo v zdajšnjih računalniških časih križa. Seveda prosimo za razumevanje v takšnih primerih.

V imenu mnogih prizadetih ljudi nas je poklicala bralka iz Hudenj pri Škocjanu. Ne vedo, kaj naj še storijo, da se bodo ubranili romske nadležnosti. »Imam 65 arov travnika, včasih sem redila pet glav govedu, sedaj pa preživim komaj dve, saj travnik poposejo romski konji in osli. Enake težave imajo tudi drugi v našem koncu. Klicali smo na občino, pa so nas napotili k Jeraku. Kam naj gremo vsi na občino, da bodo začeli reševati ta naš problem? Odškodnine ga ne odtehtajo,« je razlagala bralka in dodala zahtevo, naj Romom prepovedo imeti konje in druge živino, ki je v glavnem lačna, kadar pa je, dela škodo po tujem. »Lahko nam tudi dajo nadomestno zemljo, samo naj še nekaj storijo. Plačujemo davke in hočemo

imeti nekaj od te zemlje,« je zaključila klicateljica.

Z.L.-D.

KVINTET OTA LESJAKA NA »SLOVENSKI VESELICI 92« - Kvintet vabi vse slovenske rojake na tradicionalno prireditev »Slovenska veselica 92«, ki bo v petek, 1. maja, od 18. do 1. ure v dvorani Familia v Gilly - Haie v mestu Charleroi v Belgiji. Prireja jo Slovenska katoliška misija v Belgiji. Naš ansambel bo igral tu že devetnajstič. Letos bo še posebej slovesno.

BELOKRANJSKE PISANICE NA ŠTAJERSKEM

METLIKA — Od 14. do 24. aprila je v Savinovem razstavnem salonu v Žalcu na ogled razstava belokranjskih pisanic. Pripravil jo je Belokranjski muzej iz Metlike pod vodstvom kustodinj Andreje Brancelj-Bednaršek, ki je ob otvoritvi tudi v besedi predstavila to lepo belokranjsko umetnost.

KOČA NA DEBENCU DOBILA GOSTINCA

MIRNA — Nogometni klub Dana na Mirni nima denarja za vzdrževanje kočice Plaz na Debencu, katere lastnik je miranski Partizan, upravljalci pa so nogometaši. Zato je NK sklenil, da bo kočo dal kočo v najem za gostišče Mirenčanu Stanislavu Bukovcu. Koča Plaz je zajeta v razvojnih načrtih turizma v trebanjski občini, na Debenec vodijo pohodne poti iz Trebnjega, Mokronoga in z Mirne, zato na občini niso imeli pomislekov zoper take namene.

KLIC V SILI

NOVO MESTO — Ta četrtek bo med 19. in 21. uro na vaš klic pri telefonu 23-304 čakal psiholog Marjan Stokanovič.

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.

Vuzemski ponedeljek spet oživiljen

Folkloristi pokazali, kako so nekoč, nazadnje pa leta 1947, Metličani peli in plesali na velikonočni ponedeljek — Oživljanje tradicije

METLIKA — V Metliki je bila vse do leta 1947 navada, da je na velikonočni, ali po metliško na vuzemski ponedeljek, po večernicah vse drlo na Pungert, kjer so »zavirali kolo«. Peli in plesali so metliška obredja, ki veljajo za ena najstarejših slovenskih obredij sploh. Pred 45 leti pa so se Metličani zadnjič zbrali na vuzemski ponedeljek. Kot se spominja prva vojarinka metliške folklorne skupine, Marica Zupanič, jih je takrat pregnala Udba z obrazložitvijo, da se to ne sme več početi.

Letos pa je metliška folklorna skupina »Ivan Navratil« napravila rekonstrukcijo običajev na vuzemski

ponedeljek, ki jih je prav metliški rojak Ivan Navratil prvič zapisal v Vežu leta 1849. Izdatno sta pri tem folkloristom pomagala dr. Bruno Ravnikar in Zupaničeva, ki se še natančno spominja nekdanjih velikonočnih ponedeljkov.

Do leta 1932 so Metličani na vuzemski ponedeljek plesali in prazničnih oblekah, v kolo pa je pristopil vsak, kdor je rad pel in plesal. Pred natanko 60 leti pa je bila na pobudo Franceta Marolta ustanovljena folklorna skupina in poleti leta 1932 so imeli Metličani že prvi nastop v narodnih nošah. Zanimivo je, zakaj so Metličani plesali svoja obredja prav na velikonočni ponedeljek. Po besed-

dah dr. Ravnikarja, ki ima danes pri metliški folklorni skupini takšno vlogo, kot jo je imel nekdanji France Marolt, je bilo to zato, ker je veljal od pušta do velike noči plesni post. Za vzemem pa se je odprla plesna sezona in je trajala do adventa. Tokrat so metliški folkloristi odprli »ples na placi«, saj Pungert ni več, kar je bil nekoč. Čeprav so jim prisluhnili številni Metličani, pa je bilo malo takih, ki so se odločili z njimi »zavirati kolo«. Preveč časa je minilo, odkar je bila dolgoletna metliška tradicija pretrgana. Če pa bodo folkloristi z njo znova nadaljevali, bo tudi plesalcev ob vuzemskih ponedeljkih vse več.

M. BEZEK-JAKŠE

studio D
LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE
Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado LOJZETU MURGLJU iz Jablana pri Mirni Peči. Nagradjencu čestitamo!

Lestvica je ta teden takšna:

- 1 (3) Praznik je pri nas - ANS. F.FLERETA
- 2 (1) S frajtonarico po svetu - P. FINK
- 3 (2) Bodi z mano - NAGELJ
- 4 (5) Dolenjska - MODRA KRONIKA
- 5 (4) Ko v meni pesem se rodi - ANS. J.ŠUMAHA
- 6 (6) Dolina se budi - SLOVENSKI KVINTET
- 7 (9) Moji plavalaski - ANS. T. ISKRE
- 9 (7) V gozdu za vasico - ANS. S.PLUTA
- 10 (8) Maškare - ANS. T. VERDERBERJA
- 10 (-) Lovska stava - SPOMIN

Predlog za prihodnji teden: Ljubezni v slovo - ANS. I. PUGLJA

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto